י"ז חשון תשמ"ג, 3.11.1982 מיספר 2357 שנה 47 מחיר: 40 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

76 עמודים

העולם הזה

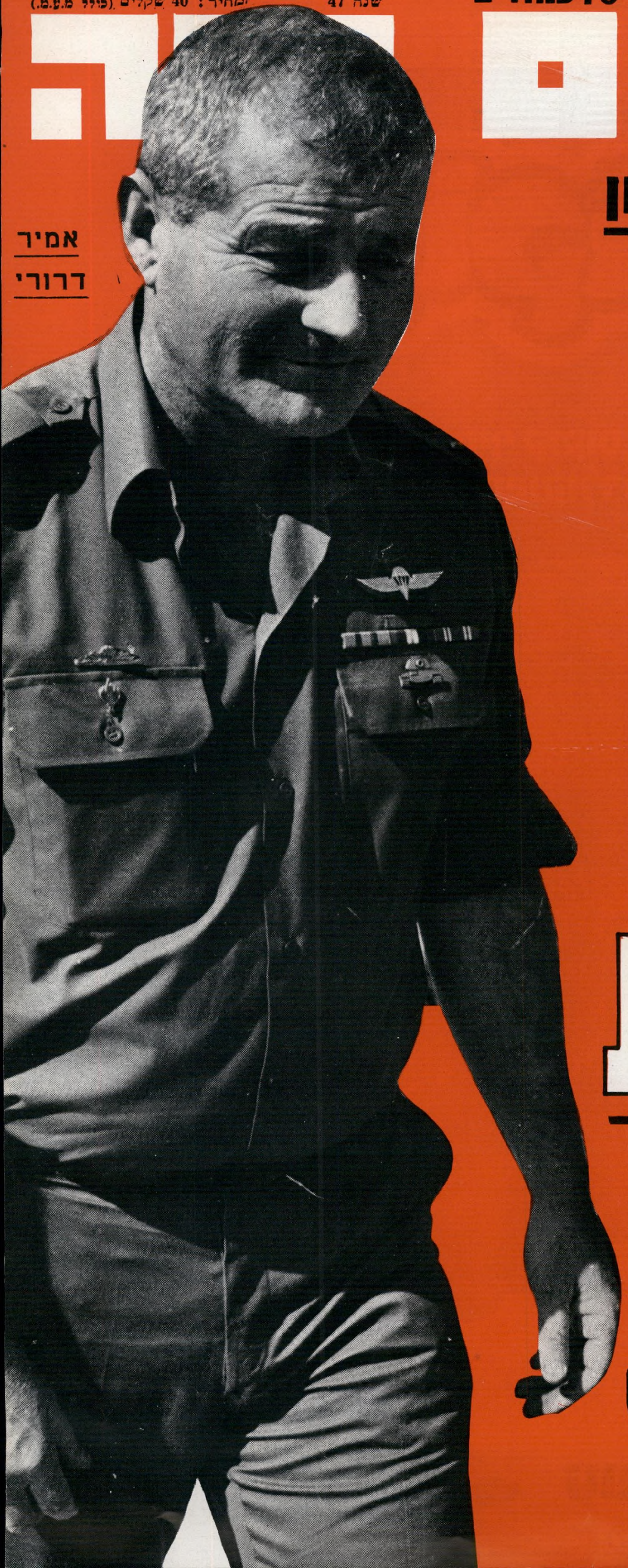

אמיר דרורי

אלוף פיקוד הצפון

לא ראה לא שמע לא זוכר

קוקולד
חטיף קוקוס מצופה
בשוקולד חלב.
elite
chocolate coated
coconut bar
קוקולד
טוב לי עם קוקולד
עלית

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך־תכנית: יוסי שנך • רכז מערכת: שלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מטוביץ וגיורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סימון • מחלקת המודעות: רפי זכרתי • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב • הפצה: „גד" בע"מ

קורא יקר,

לא בכל יום מקבל עורך העולם הזה מיכתב מן הסוג שקיבלתי השבוע מידי היועץ המישפטי לממשלה.

כאשר קיבל את החלטתו שלא להגיש כתב־אישום נגדי בקשר עם פגישתי עם יאסר ערפאת בביירות הנצורה, נהג היועץ המישפטי באדיבות והורה להודיע על כך לאמנון זיכרוני, פרקליט העולם הזה, בטלפון. זה היה ביום השלישי לפני שבוע, ולמרבה הצער לא קיבלתי את ההודעה, כי שהיתי בחו"ל. באותה עת ממש נפגשתי עם ח'אלד אל־חסן, יועצו של ערפאת ויו"ר ועדת־החוץ של המועצה הלאומית הפלסטינית. כעבור שבוע נפגשתי עם אל־חסן בפעם השניה (ראה עמודים 5־7).

באותו יום גם שיגר לי יצחק זמיר מיכתב רישמי. נדמה לי שיש לך עניין בתוכנו המלא. הנהו:

מדינת ישראל

משרד המשפטים

היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, ל' בתשרי התשמ"ג
17 באוקטובר 1982

לכבוד
מר אורי אבנרי
עורך ראשי
"העולם הזה"
רחוב גורדון 3
תל - אביב.

אדון נכבד,

1. כידוע לך, בעקבות הפגישה שקימת עם יאסר ערפאת במערב בירות ביום 3.7.82, החליט מר מאיר גבאי, מ"מ היועץ המשפטי לממשלה, על עריכת חקירה משטרתית לבירור העובדות הקשורות בפגישה זאת.

2. ביום 7.9.82 העבירה אלי המשטרה את תיק החקירה בענין זה.

3. על יסוד ממצאי החקירה הגעתי למסקנה כי בנסיבות המקרה אין מקום להגיש נגדך אישום פלילי בקשר לפגישה האמורה.

בכבוד רב,

יצחק זמיר
יצחק זמיר
היועץ המשפטי לממשלה

העתקים: מר מ. גבאי, מנכ"ל משרד המשפטים
מר י. בלטמן, פרקליט המדינה
תנ"צ י. גונן, אגף חקירות, מטא"ר, המשטרה.

אגב, המיכתב שנשלח ב־17 באוקטובר הגיע לידי רק כעבור 11 ימים. מישהו, המתעניין מאוד בדואר שלי, עיכב את המיכתב בדרך — כפי שהוא מעכב את כל המיכתבים המגיעים אלי במשך חמישה עד שמונה ימים.

אולי יואיל כבוד היועץ המישפטי להתעניין בסיבת העיכוב הזה?

אורי אבנרי

כתבת השער הקידמי:

עוד שאלות

עדי־ראייה שהיו בביירות בעת הטבח, עזרו לאורי אבנרי לחקור את הפרשה. הוא מנסח שאלות חדשות, שעל ועדת־החקירה להתייחס אליהן. תוך כדי כך מנתח העורך את עדות אריאל שרון ואמיר דרורי. 5

כתבת השער האחורי:

„אני חתולה"

בראיון חושפני ל„העולם הזה" מספרת הדוגמנית קארין דונסקי על אהבתה לגבר נשוי ומפורסם, על חיי־המין שלה, מכחישה כי היא נמשכת לנשים ומכריזה: „קשה לחזור אחרי!" 46

יוזמה באיטליה, הונאה בישראל

מכון בפירנצה ועיתון ברומא יזמו מיפגש בין נציגי אש"ף ואנשי מיפלגת העבודה. יאסר ערפאת בירך על הרעיון, כמה יונים במערך הסכימו להשתתף בוועידה משותפה. אחרי שנוסחה כבר הצהרה מוסכמת על כל הצדדים, נבהלו אנשי המערך וגרוריו, נכנעו לשימעון פרס וליצחק רבין והתכחשו לכל העניין. 4

זוטא בגין

שימעון פרס התעקש לחזור לקריית־שמונה, לשמוע שנית את קריאות הבוז והגנאי. למרות מאמצי החיקוי שלו, מוכנים תושבי העיירה להקשיב רק למקור — ליוצא מרוקו הידוע, מנחם בגין. ענת סרגוסטי, שליוותה את ראש האופוזיציה, מדווחת. 10

נאמנות

של כלב

אשתו של אמיר שרעבי בגדה בו עם חברו הטוב. חברו הטוב נחשד ברציחתו. רק כלבו נשאר נאמן לו, גם אחרי מותו. 49

ספורט

סמים

כוכב הכדורגל לשעבר רוני קלדרון חזר לכותרות. הפעם: בעיקבות הסתבכותו בעיסקת הירואין. איך הגיע לכך? 60

אוהל יעקב

כשבא יעקב מרידור עם פמלייתו לעין־אל־ח'ילווה, לחזות בהקמת אוהל־לדוגמה לפלסטינים חסרי־בית, ציפתה לו הפתעה: הפליטים הנזעמים שרפו את האוהל. 73

דמים

מתוך דם

קשרים פוליטיים הם חשובים מאוד לסוחרי־נשק. שאול אייזנברג יודע זאת. פרק נוסף בסידרה על מרוויחי המילחמה. 28

מטוסים

ותימרות עשן

הקטטות על מסלולי נמל־התעופה לוד, בין עובדי אל על ואנשי המישטרה. 12

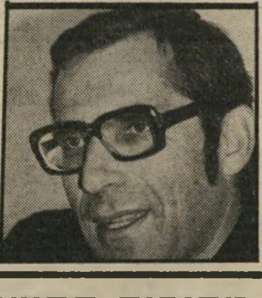

„פאפו הוא נכס חשוב!"

בראיון גלוי לב להעולם הזה מספר מרדכי קירשנבוים על ימיה הראשונים של הטלוויזיה, על חשיבות הסאטירה, על מילחמת שלום הגליל „שהרגה לנו את העצבים," על תרבות מיובאת, על עריכה פוליטית ברשות־השידור ומכריז: „קרב היום שבו ניאלץ להגן על טומי לפיד!" 69

מדורים קבועים:

במדינה 4
תשקיף 9
אנשים 15
קטעים 16
בלונים 18
הורוסקופ — יחסם של בני המזלות למוות 21
מיכתבים — תמי בת 17 22
תשבצופן 24
חשבון עובר ושב — הטנק שנפח 31
עולם קטן — אפגניסתאן, לבנון וספרד 33
אנשים בעולם 35
ליילה־לו — נסיך אירופי 41
מה הם אומרים — רפאל בן־נתן, מרדכי וירשובסקי, אלימלך רם, סלי זלינגר, כרמלה מנשה ורפי נלסון 42
רחל המרחלת — גירושין בבית־המישפט 44
גם זה וגם זה — הכל בחמאה 51
אופנה — עור בעיניים 52
נמר של נייר — גבריאל גארסיה מארקס 54
זה היה העולם שהיה 56
יומן אישי — על חנוך לוין ועל המנוח יוחאי 59
קולנוע — הסערה של מאזורסקי 62
לילות ישראל — ריקודי־בטן נוסח ישראל ושלמה ארצי בצוותא 64
תמליץ שידורים — בישראל ובירדן 66
שידור — מי מוכן לראיין את ערפאת? 67
ספורט — פרופסור לכדורגל 68
אתה והשקל — ריגר־פישמן: בנק בלי סניפים 74

במדינה

העם

הישראלי היפה

במשך יום שלם התרוצץ אבי גרבובסקי כדי להזהיר את מפקדיו ולעוררם לפעולה.

מפעם לפעם, כאשר יכול אדם להתייאש מדמותה של ישראל, מופיע לפתע הישראלי היפה, ומפזר את כל הספקות.

בדרך כלל זהו איש בלתי־ידוע. לרוב זהו חייל קרבי. תמיד זהו אדם אמיץ, בעל מצפון, העושה את המעשה המבטא את רגשותיה של ישראל הטובה, השפויה וההומאנית.

בשיא מילחמת־הלבנון היה זה אלוף־מישנה אלי גבע. השבוע היה זה סגן ששמו הפך בן־רגע מושג וסמל: אבי גרבובסקי.

„לא להתערב". אחרי העדויות המדכאות של אריאל שרון ואמיר דרורי לפני ועדת־החקירה הממלכתית לטבח צברה ושאתילא (ראה עמודים 7—5) מסרה ועדת־החקירה לפירסום עדות של חייל קרבי, שהיה עד־ראייה לזוועות.

תיאורו של סגן גרבובסקי נשמע בדיוק כמו תיאורים מימי השואה של פעולות האיינזץ־קומנדוס של הס"ס, אשר רצחו בסיטונות יהודים ביריות, לפני שהונהגו מחנות־ההשמדה ותאי־הגאזים. רבים מיהודי אירופה נרצחו בדרך זו, כשהם מובלים לבור פתוח, מועמדים בשורה ונקצרים ברובים ובקלעים.

סיפר גרבובסקי: „ראיתי שאנשי־הפלאנגות מוציאים דרך הרמפה נשים ילדים וגברים בקבוצות. אחרי כמה זמן שמעתי יריות, וראינו עוד אנשי־פלאנגות יוצאים החוצה.

„עליתי עם הטנק לתוך הרמפה. כשעמדתי על הסוללה ראיתי שלקחו קבוצה של חמישה אזרחים, נשים וילדים, והרגו אותם. זה היה במרחק של 500 מטרים ממני."

כאשר ביקש גרבובסקי לדווח על כך באלחוט למפקדיו, סיפרו לו אנשי צוות־הטנק כי גם הם ראו את הזוועות, וכי דיווחו כבר עליהן למג"ד שלהם. המג"ד אמר: „אנו יודעים. זה לא לרוחנו. לא להתערב."

זה היה ביום השישי בבוקר, שעות רבות לפני שזה נודע, כביכול, לשרון ולאיתן.

„מטפלים בזה..." כעבור כמה זמן הגיע למקום מישהו מהפלאנגות. סגן גרבובסקי עצר אותו ושאל מדוע הם הורגים אזרחים. השיב הפלאנגיסט: „נשים בהריון תלדנה מחבלים. ילדים יגדלו ויהיו מחבלים." זוהי התיאוריה של רצחי עם.

תוך כדי שיחה ראה גרבובסקי טרקטור, נהוג בידי איש־פלאנגות, ושאל את האיש לאן הוא נוסע. „לכסות גופות," אמר האיש.

גרבובסקי לא נהג כאותו מג"ד, וגם לא כאלוף דרורי. הוא רץ לי מג"ד, כדי לספר לו. המג"ד אמר לו לספר זאת למח"ט. הוא עשה זאת — ובינתיים היתה השעה 8 בערב. יום שלם של טבח עבר מאז החל גרבובסקי במסע־האזעקה שלו.

„יודעים על זה ומטפלים בזה," ניחם המח"ט את הסגן. אך רק כעבור תשע שעות נוספות — שבהן בוצע עיקר הטבח — הוצאו הרוצחים המתועבים מן המחנות.

איש הגון. גרבובסקי פעל כפי שחייל הגון ואדם הגון היה צריך להתנהג, והוא הסיק את המסקנה ההגונה כאשר התייצב לפני הוועדה וגילה לה את האמת. אין ספק שישראלים הגונים אחרים — טוראים, קצינים נמוכים, ואולי גם קצינים בכירים יותר, ילכו בדרך זו.

הם מחזירים לישראלים רבים את האמונה בעמם ובמדינתם.

חזית הסירוב

והתוצאה: חבלה חמורה

השבוע בוצע עוד פשע קטן נגד השלום.

המבצעים לא היו מנחם בגין ואריאל שרון, העסוקים בהצלת עורם הפוליטי בוועדת־החקירה של הטבח (ראה עמודים 7—5), אלא ראשי מיפלגת־העבודה.

אש"ף הושיט להם יד לדו־שיח. דו־שיח גלוי ופומבי, על בסיס עקרונות־יסוד מוסכמים, עם המיפלגה הגדולה ביותר בישראל. מיפלגת־העבודה לא רק השיבה את פניו ריקם, אלא אף ירקה בפניו.

היריקה תחזור אל פני היורקים.

פרס מפחד מבגין

שריד מפחד מפרס

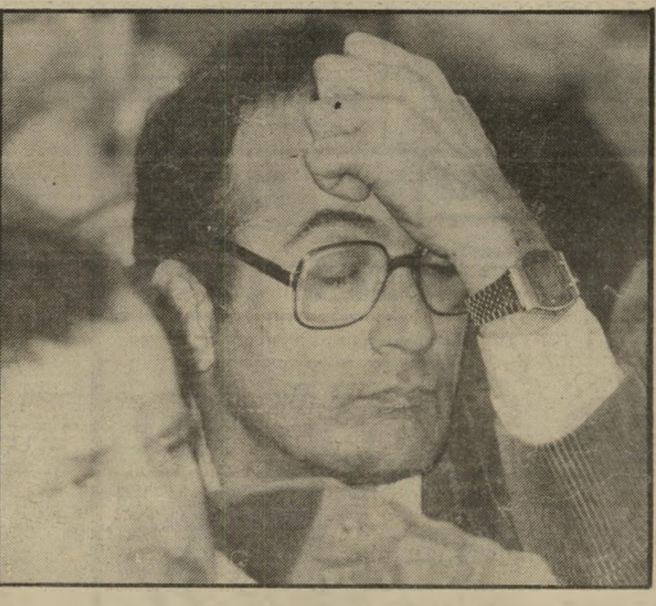

יוזמה בפירנצה

בביירות הנצורה השמיע יאסר ערפאת את הרעיון שאחרי המילחמה ייפגשו אישים ישראליים ופלסטיניים כדי לדון על פיתרון הסיכסוך. ערפאת אף רמז כי במיפגש זה ניתן לברר את הדרך לתיקון רישמי של האמנה הפלסטינית.

הודעה זו נקלטה במקומות רבים בעולם. גורמים רבים באירופה חלמו על האפשרות להעניק את חסותם למיפגש ההיסטורי המצופה — אם מתוך מניעים אידיאליסטיים, אם מתוך השיקול שהכנס יעניק יוקרה רבה למארחיו.

בין הגורמים האידיאליסטיים היה המכון קולטורה („תרבות"), הנושא את שמו של ג'ורג'ו לה־פירה, ראש עיריית פירנצה שהלך לעולמו. לה־פירה, דמות כאריזמטית ויוצאת־דופן, היה קאתולי אדוק, וחלם על קירוב הלבבות של „בני אברהם, יצחק וישמעאל," ברוח שליחות־השלום של הקדוש פראנצ'סקו, איש אסיזי. בסוף שנות ה־50 ובראשית שנות ה־60 כינס בעירו כינוסים שנתיים שנועדו רשמית לטיפוח „תרבות הים־התיכון," אך למעשה היה יעדם העיקרי הפגשת ערבים וישראלים. בכנס הראשון כיהן כיושב־ראש הנסיך חסן — כיום חסן ה־2, מלך מארוקו.

אחרי סיום הקרב על ביירות נקט מזכיר המכון, ג'ורג'ו ג'ובאנוני, שהיה בשעתו אחד מעוזריו הראשיים של לה־פירה, יוזמה לכנס ועידה ישראלית־פלסטינית בפירנצה. הוא בא במגע עם נימר חמאד, הנציג הרשמי של אש"ף ברומא, ועם כמה אישי־שלום ישראליים.

חמאד ידוע כאחד האישים המתונים באש"ף. הוא מילא תפקיד חשוב בוועידה ישראלית־ערבית שהתקיימה ברומא בסתיו 1979, ושבה השתתפו בין השאר, אבו־שראר (שנרצח בינתיים) וצידקי דג'אני מראשי אש"ף, אורי אבנרי ויעקוב ארנון מטעם המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני. בסיום אותה ועידה נאמו אבנרי וחמאד זה לצד זה נאומי־פרידה חגיגיים, במסיבה נרגשת שנערכה מטעם ראש עיריית רומא באחד הארמונות המפוארים של העיר.

חמאד הביא את הרעיון ליאסר ערפאת, שביקר באותם הימים ברומא, ערב פגישתו עם האפיפיור.

ערפאת נתן לו אור ירוק. גישתו: כל פגישה עם כוחות־שלום ישראליים רצוייה, וככל שיתרחב חוג הנפגשים, כן ייטב.

ברוח זו השמיע ערפאת מעל בימת הוועידה הבינפרלמנטרית העולמית ברומא ברכה רישמית „לכל החיילים והאזרחים בישראל, שהתנגדו למילחמה בלבנון," ואילו ידידו ויועצו, ח'אלד אל־חסן, הרים כוס לכבוד כוחות־השלום בישראל, לקול תרועתם הנרגשת של אלפי חברי הפרלמנטים מכל העולם.

ג'ובאנוני בא לישראל, נפגש עם חברי־כנסת מטעם המערך, אנשי כתב־העת ניו־אוטלוק אנשי המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני ועם אישים בלתי־תלויים שונים. מטרתו: להרכיב מישלחת של עשרים ישראלים ועשרים פלסטינים.

הרושם שקיבל האיטלקי: חברי מיפלגת העבודה, וביניהם יוסי שריד, אהרון הראל ונפתלי בלומנטל, יחד עם אנשי מפ"ם, ר"ץ ושינוי, מוכנים לבוא, יחד עם אנשי המועצה ושל"י אם תהיה ההזמנה מושתתת על עקרונות־יסוד מוסכמים. ברוח זו ניסח ג'ובאנוני ארבעה עקרונות, שגם נימר חמאד הסכים להם:

- הקיום החוקי של מדינת־ישראל בגבולות בטוחים ומוכרים.
- זכותו החוקית של העם הפלסטיני להגדרה עצמית ולהקמת מדינה משלו.
- דו־קיום בין שתי המדינות.
- הצורך להגיע לשלום סופי וכולל בין כל מדינות המרחב.

אולם כאשר החל מיקוח על כל מילה בהצהרה זו, נבחרה דרך אחרת. בצורה מפתיעה הסכים נציג אש"ף כי כבסיס לוועידה ישמשו עקרונותיו של מוסד ישראלי ציוני: המרכז הבינלאומי לשלום במיזרח התיכון, המקורב לניו־אוטלוק, ושבו שותפים כוחות־שלום רבים, מן המרכז, ועד של"י.

עקרונות אלה מדברים על „הפיתרון המלא של הסיכסוך הישראלי־פלסטיני כאמצעות הכרה הדדית, הגדרה עצמית חופשית של כל עם ודו־קיום."

בשלב זה היה ג'ובאנוני בטוח כי היוזמה הצליחה. מצד ישראל עמדה להשתתף מישלחת רחבה ביותר, החל באישים בכירים במיפלגת־העבודה וכלה בראשי של"י. בצד הפלסטיני הובטחה מישלחת רחבה ביותר מראשי אש"ף, ובראשה האיש מס' 3 באירגון, מחמוד עבאס (המכונה אבו־מאזן), אדם שנתן מאחרי הקלעים את חסותו למגעים ישראליים־פלסטיניים, החל בפגישות הראשונות בין סעיד חמאמי ואורי אבנרי ב־1974.

הוועידה נקבעה לשבוע זה: היום ה־4 בנובמבר בפירנצה.

יוזמה ברומא

באותה שעה התפתחה יוזמה שניה ומקבילה, אף היא באיטליה ואף היא בשיתוף נימר חמאד.

עיתון שמאלי רדיקאלי, איל מאניפסטו („המינשר"), החל גם הוא בטיפוח יוזמה למיפגש ישראלי־פלסטיני. הוא שלח מישלחת לארץ, שנפגשה עם ראשי העבודה, מפ"ם ושל"י. נראה כי ראשי עיריית רומא, ששמעו על כך, חפצו להעניק לבירה האיטלקית את הכבוד לארח ועידה כזאת. הם באו במגע עם חברי־כנסת של המערך, וביניהם משה שחל, שהיו ברומא. התגובה נתנה להם את הרושם שמיפלגת־העבודה מוכנה למיפגש כזה עם ראשי אש"ף.

כל התגובות האלה הועברו ליאסר ערפאת. המסר היה ברור: מיפלגת־העבודה מוכנה להידברות עם אש"ף. אמנם לא בצורה רישמית, בדרג של ראשי המיפלגה, אך בעקיפין, על־ידי שיגור היונים הידועים של המיפלגה ואנשי־רוח שונים.

בעיני ערפאת וחבריו, היה זה המשך ישיר וסביר להפגנת 400 אלף האזרחים בכיכר מלכי־ישראל נגד הטבח בביירות. ערפאת ידע כי הפגנה זו אורגנה במשותף על־ידי שלום־עכשיו ומיפלגת־העבודה, והאמין בתמימותו כי גופים אלה מוכנים לעלות על דרך ההידברות הישראלית־פלסטינית.

על סמך הנחה זו החל ערפאת עצמו, וכמוהו נימר חמאד ואחרים, משמיעים בכל הזדמנות הצהרות על נכונותם להידברות עם שלום־עכשיו ומיפלגת־העבודה. בכמה הצהרות — כמו זו שפירסם ערפאת השבוע בעיתון האיטלקי לה רפובליקה — יצא ערפאת ממש מגידרו כדי להביע את אהדתו ל־

(המשך בעמוד 8)

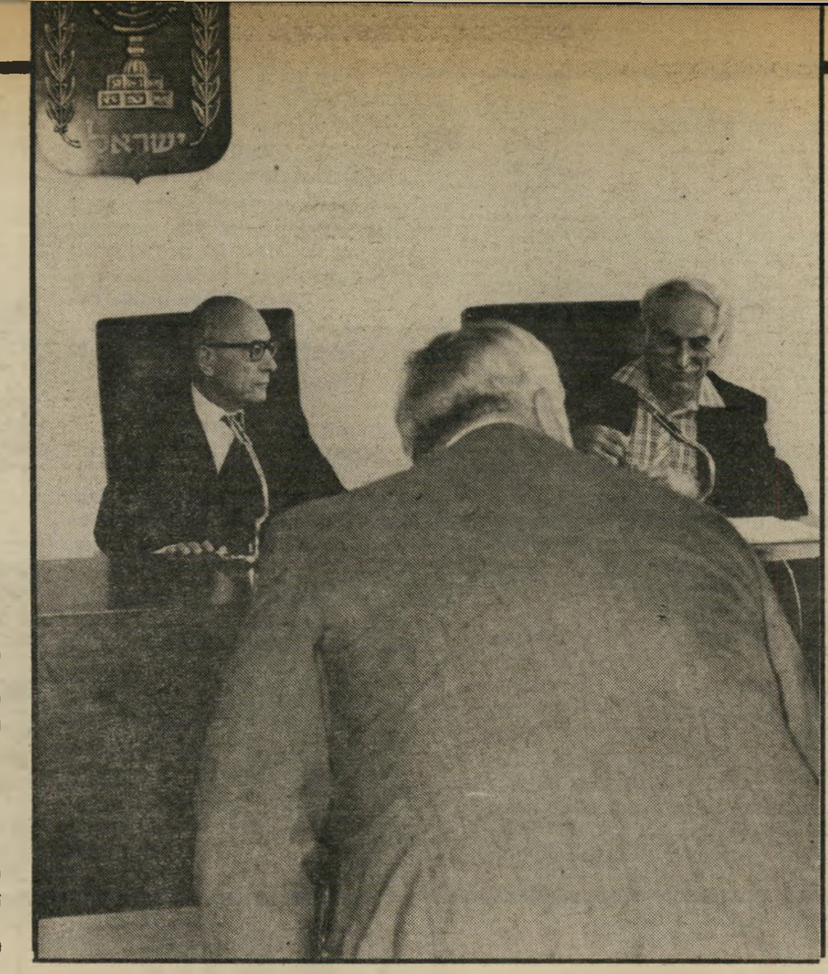

ח'אלד אל־חסן, מראשי פת"ח, מגיב בראיון אישי על טענות שרון בוועדה

עדי־ראייה שהיו במקום בעת הטבח עזרו לאורי אבנרי לחקור את הפרשה

עוד שאלות לוועדת החקירה

השבוע הרשיתי לעצמי להעביר לוועדת־החקירה את רשימת 170 השאלות, שניסחתי אחרי טבח צברה ושאתילא. אני מקווה שהיו לעזר.

השבוע ברצוני להוסיף עוד כמה וכמה שאלות. חלק מהן נובעות מהמשך החקירה הפרטית שניהלתי בחו"ל אצל אנשים שהיו באותם ימים נוראים בביירות, ובמיוחד בצברה ובשאתילה. חלק אחר של השאלות נובעות מעדותו הפנטסטית — תרתי משמע — של אריאל שרון.

שקר ה־2000

הנושא העיקרי, בעיני, הוא השקר של „אלפיים המחבלים".

עם השלמת הפינוי של כוחות אש"ף מביירות, נולדה לפתע האגדה ש„אלפיים מחבלים נשארו בביירות." לפי הסיפור, הושארו בביירות אלפיים מחבלים מזויינים, כדי להמשיך במילחמה בצה"ל.

התוצאות של אגדה זו היו מרחיקות־לכת. היא הובאה כהצדקה לכניסת צה"ל למערב ביירות, בניגוד להסכם, ולפריקת הנשק מן המיליציות הלבנוניות המוסלמיות, שהגנו על האוכלוסיה האזרחית. היא הובאה כהצדקה להחלטה להכניס את כנופיות־הרצח של הפלאנגות למחנות.

כמה ימים לפני הטבח נשאל הרמטכ"ל, רפאל איתן, בטלוויזיה אם אמנם נותרו בביירות אלפיים מחבלים. הוא ענה קצאות: „לא ספרתי אותם."

בעדותו (הפומבית) הצדיק שרון את הכנסת הפלאנגות למחנות באמרו כי „השיקול העיקרי היה לחסוך בחיי החיילים שלנו." הוא הוסיף: „היתה החלטה שצה"ל לא ייכנס לשם, משום שראינו באיזור זה מקום ההתנגדות הקשה ביותר."

כל זה משום ש„נשארו במערב ביירות 2000 מחבלים, בתוספת של 7000 אנשי מיליציות מ־27 ארגונים שונים." מכיוון שמעולם לא פעלה שום מיליציה לבנונית נגד ישראל, ברור שהסכנה נבעה רק מאותם 2000 מחבלים.

מניין הם צצו?

נפגשתי השבוע, בפעם השניה תוך שיבעה ימים, עם ח'אלד אל־חסן, יועצו ושותפו של יאסר ערפאת, חבר הוועדה המרכזית של פת"ח ויו"ר ועדת־החוץ של המועצה הלאומית הפלסטינית. שאלתי אותו:

שאלה: האם נשארו בביירות אלפיים לוחמים של אש"ף אחרי הפינוי?

אל־חסן: בהחלט לא. לא השארנו שום לוחמים.

שאלה: איך אתה יכול להוכיח זאת?

אל־חסן: בשעת המשא־והמתן דרשו הישראלים שנוציא מביירות 6000 לוחמים. למעשה הוצאנו 12 אלף איש.

שאלה: מי היו 12 אלף אלה?

אל־חסן: היו לנו בלבנון ארבעה סוגים של כוחות.

ראשית: צבא השיחרור הפלסטיני. זהו צבא סדיר, הממוקם בדרך כלל בארצות הערביות. חטיבותיו נקראו ללבנון כדי לעמוד מול ההתקפה הישראלית. היו אלה חטיבת באדר (שהובאה מירדן), חטיבת קאדיסיה (מעיראק), חטיבות ירמוך וחיטין (מסוריה) וחטיבת עין־ג'אלוד (ממצריים)*.

שנית: לוחמי האירגונים השונים (פת"ח החזית העממית, וכו'). רוב לוחמי פת"ח היו בסוריה, והובאו ללבנון כדי לעמוד מול הפלישה.

שלישית: מתנדבים פלסטיניים, שהתקבצו מכל רחבי העולם, כדי להגן על עמם. הם באו מהאוניברסיטות ומקיבוצי הפלסטינים, כמו שזה קורה גם אצלכם (הישראלים) כשיש מילחמה.

רביעית: אנשי המיליציות הפלסטיניות. אלה הם תושבים מקומיים, מעין מישמר אזרחי, השומרים על הסדר והביטחון במקום מגוריהם ומגינים על האוכלוסיה.

הלוחמים מן הסוג הראשון, השני והשלישי פונו כולם, עד האיש האחרון. אנשי המיליציה, שאינם אלא תושבי המקום, נשארו, כמובן. הם לא היו מסוגלים ולא היו מוכנים להילחם.

לא ראיתי לא שמעתי, לא דיברתי — בגין (משמאל), שרון ורפול (מימין) בדמות שלושת הקופים המפורסמים, בקאריקטורה של קונראד בלוס־אנגלס טיימס, המביעה את גישתו של רוב הציבור האמריקאי.

למעשה השארנו את האוכלוסיה כמעט בלי הגנה.

שאלה: לא היה די באנשי המיליציה שלכם?

אל־חסן: הם לבדם לא היו מספיקים. לכן דרשנו וקיבלנו ערובות מהלבנונים והאמריקאים להגן על האוכלוסיה הפלסטינית „מפני הצבא הישראלי ואחרים." המילה „אחרים" התייחסה לפלאנגות.

שאלה: לא היתה לכם כוונה להשאיר מאחריכם גרעינים של לוחמים?

אל־חסן: להיפך. לא רצינו שאנשינו יסתכנו. חששנו מראש שישראל תתנכל להם. יכולנו להסתפק בהוצאת 6000 איש, שעליהם דיברו הישראלים במהלך המשא־והמתן, ולהשאיר את 6000 הנותרים בביירות. לא עשינו זאת. הכרחנו את כל הלוחמים לצאת. ואילו לאזרחים נתנו ברירה: לצאת או להישאר, אך יכלו להישאר רק מי שישבו בלבנון מאז 1948. שהיו בעלי ניירות לבנתיים.

שאלה: בישראל היתה שמועה שאחרי הפינוי הסתננו חלק מן המפונים בחזרה לביירות. דיברו אפילו על אבו־איאד.

אל־חסן: זוהי שטות גמורה. אבו־איאד היה בדמשק, ועכשיו הוא בתוניס. איש לא חזר. זהו תירוץ שהוכן מראש,

---

* כל החטיבות של אש"ף נקראות על שם קרבות מפורסמים בהיסטוריה הערבית. קרב־באדר התחולל בערב בימי הנביא. קרב קאדיסיה התנהל נגד הסאסאנים והביא לכיבוש אירן בידי המוסלמים. בקרב ירמוך ניצחו הערבים את הביזנטים, וכבשו את ארץ־ישראל. בקרב של קרני־חיטין, ליד טבריה, נוצחה ממלכת־ירושלים הצלבנית. בעין־ג'אלוד (נחל־חרוד) נערך הקרב שבו עצרו המוסלמים את המונגולים, ושינו בכך את מהלך ההיסטוריה.

עוד שאלות לוועדת־החקירה

(המשך מעמוד 5)
כדי להצדיק מה שקרה אחר־כך.

שאלה: למה נועדו מחסני־הנשק שהתגלו על־ידי צה״ל?

אל־חסן: היה לנו יותר מדי נשק. היה לנו יותר נשק מאשר אנשים. כל מיני ידידים, ובעיקר הלובים, שלחו לידיהם באש״ף כמויות עצומות של נשק, שלא היה כל שימוש בו. חוץ מזה: האנשים שלנו אינם צבא סדיר, הלוחמים כ־צבא סדיר. הם אנשי־גרילה. המחסנים פוזרו מראש בכל המקומות שבהם עלול היה אי־פעם להיות צורך בנשק. ברוב המחסנים האלה לא נגענו כלל בתקופת־הקרבות, ואחרי הפינוי לא היה מי שיגע בהם.

עד כאן תשובות אל־חסן. נדמה לי שהן תואמות את העובדות שהתגלו במהלך הדברים.

„האגדה של האלפיים" מעוררת כמה שאלות חשובות, שהייתי מציע לוועדה לבדוק אותן. בין השאר:

● **מי פירסם לראשונה את הסיפור על „אלפיים המחבלים" שנשארו, כביכול, בביירות?**

● **אילו גופים ממשלתיים ו/או צה״לים היו מעורבים בכך?**

● **על מה התבסס הסיפור הזה? מה היו המקורות? אילו שרותי־מודיעין מקומיים או זרים סיפקו את המידע — אם ביכלל היה מידע?**

● **איך נקבע המספר אלפיים דווקא?**

● **מתי הופץ סיפור זה לראשונה?**

● **אילו צעדים ננקטו על־ידי צה״ל וקהילת־המודיעין לוודא את אמיתות המידע הזה, לפני הפירסום או אחרי פירסומו?**

● **אם היה הסיפור בדוי, איזו מטרת נועד לשרת?**

● **אם נבדה הסיפור לפני רצח בשיר אל־ג'מייל — האם הוא היה חלק מתוכנית לפלוש למערב־ביירות, בניגוד להסכם הפינוי, עוד לפני רצח בשיר?**

● **אם כן, האם שימש רצח בשיר רק כתירוץ לפעולה שתוכננה מראש?**

● **האם המצאת סיפור זה — אם אכן היה בדוי — נועדה מראש להצדיק את ההחלטה להכניס את הפלאנגות למחנות־הפליטים, באמתלה של הצורך בלחימה במחבלים והצורך לחסוך תוך כדי כך בחיי חיילי צה״ל?**

● **אם היה זה תירוץ מפוברק להכנסת הפלאנגות — מה היתה המטרה האמיתית להכנסת הפלאנגות למחנות?**

● **אם היה זה מידע כוזב, שהומצא למטרה זו, האם ידעו ראש־הממשלה וחברי־הממשלה, נוסף על אריאל שרון והרמטכ״ל, שהיה זה שקר?**

● **האם ידעו הפלאנגות שזהו שקר?**

● **מאחר שהפלאנגות סירבו עד אז להשתתף בכל מיבצע קרבי, שבו היה אוייב מזויין — האם אין זה סביר להניח שהפלאנגות ידעו היטב שגם הפעם לא צפוייה שום התנגדות?**

● **כאשר נכנס צה״ל למחנות, אחרי הרצח, האם מצא שם אלפיים מחבלים?**

● **האם מצא שם „מחבלים" ביכלל?**

● **מי שהמציא את הסיפור, למה התכוון בהשתמשו במילה „מחבלים" — ללוחמים מזויינים? לתושבי־המחנות עצמם, שהיו חברים במישמר מקומי להגנה עצמית? לאנשי־אש״ף בלתי־לוחמים? לאזרחים פעילי אש״ף? לגברים פלסטיניים סתם?**

● **האם בפועל נתקל צה״ל בהתנגדות מזויינת כלשהי בהיכנסו למחנות?**

● **מה היו אבידות צה״ל בהיכנסו למחנות אלה?**

● **האם נתקלו אנשי הפלאנגות או חדאד בהתנגדות מזויינת כלשהי בהיכנסם למחנות?**

● **אילו אבידות היו לחם?**

● **האם נתקל הצבא הלבנוני בהתנגדות מזויינת כלשהי בהיכנסו למחנות־הפליטים?**

● **אילו אבידות היו לו?**

● **היכן אלפיים מחבלים אלה עכשיו?**

טבח „מוגזם"

תכן כי הקטע המחריד ביותר בעדותו (הפומבית) של אריאל שרון מתייחס לרעיון שהטבח היה „מוגזם".

שרון ייחס התבטאות זו לרמטכ״ל, שהתקשר עם שרון בערב ראש־השנה, בשעה 9 בערב, וסיפר לו שהפלאנגות „פגעו באוכלוסיה האזרחית מעבר לצפוי."

הוסיף שרון: **„הרמטכ״ל אמר שהכוחות הלבנוניים (הפלאנגות) „הגזימו".**

בשפה העברית, לפועל „הגזם" יש משמעות ברורה. „להגזים" פירושו לעשות במידה רבה מדי דבר שהוא בסדר כשהוא נעשה במידה הראוייה.

לכן אי־אפשר, למשל, „להגזים ברצח." רצח הוא דבר פסול גם במידה הקטנה ביותר. גם יחידה אחת של רצח — רצח של אדם אחד — היא פשע. אבל אפשר להגזים באכילה, בשתייה או בשינה — פעולות שהן דרושות וסבירות בהחלט כשאין מפריזים בהן.

יש לראות את הדברים בהקשר למילים קודמות של שרון באותה עדות: שהסיבה השניה להחלטה להיכנס לביירות המערבית (נוסף על אותם „אלפיים מחבלים") היתה נעוצה בעובדה ש„היו חששות של פגיעה (מצד הפלאנגות) באוכלוסיה האזרחית."

כששאל השופט אהרון ברק את שרון אם חשש מפני רגש־הנקם של הפלאנגות אחרי רצח בשיר, השיב שרון תשובה מאלפת ביותר: „נקם, כמקובל בין ערבים, איננו כולל רצח של ילדים, נשים וזקנים... אינני זוכר בשום דיון את המילה נקם שמשמעותה מעשה טבח של אוכלוסיות שלמות, כפי שלהזדעזעותנו קרה."

כדאי לקרוא פסוקים אלה כמה פעמים, תוך ניתוח כל מילה, יתכן שיש בהן המפתח למילה „הגזימו."

מי שאומר כי אצל „ערבים" נקמה איננה כוללת רצח של זקנים, נשים וילדים, מבקש לאמר כי היא כוללת רצח גברים. אם הוזכרה בדיונים נקמה שאין משמעותה טבח של אוכלוסיות שלמות — משמע שדובר על טבח של אוכלוסיות חלקיות. קרי: הגברים בילבד.

לדברי אריאל שרון, קרא אמין אל־ג'מייל לנקם בהלוויית אחיו, ומסתבר ששרון ייחס לקריאה משמעות זו, כאשר החליט להכניס את הפלאנגות למחנות.

מכאן שורה של שאלות:

● **למה בדיוק התכוון הרמטכ״ל כאשר אמר לשרון כי הפלאנגות פגעו באוכלוסיה האזרחית בשאתילא ובצברה „מעבר לצפוי"?**

● **מה היה צפוי?**

● **למה התכוון איתן כאשר אמר שהפלאנגות „הגזימו"?**

● **לפי מושגי הרמטכ״ל, איזו מידה של הריגת־אזרחים איננה בגדר „הגזמה"?**

● **האם נובע מדבריו של שרון שידע כי הפלאנגות עומדות לנקום את רצח בשיר, וכי נקם זה פירושו הריגת בני־אדם שאינם „ילדים, נשים וזקנים" — כלומר כל הגברים? מאיזה גיל עד איזה גיל?**

● **באותם דיונים, שלדברי שרון לא דובר בהם על־הריגת „אוכלוסיות שלמות" — על איזה ממדים של הריגה דובר בהם?**

● **מי השתתף בדיונים אלה בצד הישראלי?**

● **מי השתתף בהם בצד הלבנוני?**

● **האם דיווח שרון על תוכן דיונים אלה לראש־הממשלה ו/או לממשלה כולה, לפני שהתקבלה ההחלטה להכניס את הפלאנגות למחנות?**

● **אם אכן היה צפוי ומקובל מראש שהפלאנגות יהרגו במחנות את כל הגברים — אך לא „ילדים, נשים וזקנים" — האם זאת היתה המטרה האמיתית אשר לשמה הוחלט על הכנסת הפלאנגות?**

● **איך מתקשרים הדברים עם אימרתו של שרון בעדותו (הפומבית) כי „איש מאיתנו לא העלה בחלומו הגרוע ביותר את מחזות־הזוועה שהתגלו בצברה ובשאתילא?**

● **מה העלו שרון, איתן ואחרים „בחלומותיהם הגרועים ביותר" לגבי מימדי „הנקם" הצפוי של הפלאנגות?**

● **האם ידע שרון כי הפלאנגות ערכו בשעתו פעולות־נקם נגד משפחות סוליימאן פראנג'יה וכמיל שמעון, שניהם מארונים, ושבפעולות אלה אכן נרצחו נשים, ילדים וזקנים ללא־אבחנה?**

מה הייתה הכוונה?

לשם מה הוכנסו הפלאנגות למחנות? שנשאל שרון בעדותו הפומבית על יחסם של הפלאנגות לאוכלוסיה הפלסטינית, אמר שהוא מעדיף להשיב על כך בישיבה הסגורה. קל לנחש מדוע.

בכל זאת הוא אמר בישיבה הפומבית כי „הפלאנגות לא רצו שהפלסטינים ישוקמו בדרום־לבנון."

יותר מזה: **„באופן כללי היתה להם מגמה ליצור תנאים, שבסופו של דבר יביאו לכך שהפלסטינים יעזבו את לבנון."**

כשנשאל על־ידי השופט אהרון ברק אם היה מדובר על הריסת המחנות, השיב שרון: „הבהרנו לפלאנגות, שלא ניתן להרוס את המחנות. היה נסיון של הריסה במקום שנקרא מיה־מיה, ליד צידון... אבל אנחנו התערבנו ומנענו זאת."

(במיה־מיה יש מחנה־פליטים ליד עיירה נוצרית. במקום שוררת מזה שנים מתיחות רבה. איש נוצרי ממיה־מיה השתתף ב־1975 בהתנקשות באוטובוס פלסטיני, שבה נהרגו עשרות נשים וילדים. התנקשות זו הביאה, בשעתו, להתערבות אש״ף במילחמת־האזרחים, ונראה כי לשם כך נערכה הפרובוקציה.)

אחרי פרשת מיה־מיה, ומאחר שאריאל שרון כבר ידע היטב את כל פרטי הטבח שערכו הפלאנגות באוכלוסית תל־אל־זעתר ב־1976 — מה ידעה ממשלת־ישראל על כוונות הפלאנגות?

כשנשאל שרון מה היה תפקיד הפלאנגות בעת הכניסה לביירות המערבית, אמר: „אני מעדיף להשיב על כך בדלתיים סגורות." מדוע?

כשנלחץ על־ידי השופט ברק, השיב בקוצר־רוח בולט: „סוכם שתפקיד הפלאנגות יהיה להיכנס לשכונות־המחבלים שאתילא, צברה ופקהאני, שהיו מרכזי המחבלים."

השופט כהן שאל בפשטות: „האם דובר אז (ב־15 בחודש, יום הכניסה למערב ביירות) על טבח, כפעולת־אזהרה?"

שרון השיב: „לא נכנסנו שם לשום דיון מפורט."

כדאי לקרוא דו־שיח זה בעיון. השופט שאל שאלה פשוטה. שרון לא השיב ב„לאו" פשוט. הוא התחמק באמצעות תשובה כוללנית.

מתבקשות כאן כמה שאלות:

● **האם בשיחות שהתנהלו בין נציגי ישראל ונציגי הפלאנגות, לפני המילחמה ובזמן המילחמה, דובר על פיתרון הבעייה הפלסטינית בלבנון?**

● **האם העלה בהן אחד הצדדים את הרעיון של גירוש הפליטים הפלסטיניים מלבנון?**

● **אם כן, האם דובר על מעשי־הפחדה (טרור בלעז), כדי ליצור פאניקה בין הפליטים חסרי־המגן, אחרי הרחקת הכוחות הלוחמים הפלסטיניים?**

● **במיוחד, האם עלה רעיון זה בשיחה שהתנהלה בין ראש־הממשלה, מנחם בגין, ובין הנשיא־הנבחר, בשיר אל־ג'מייל, בנהריה?**

● **האם הגדרת מחנות־הפליטים, בתשובתו של שרון, כ„שכונות המחבלים" וכ„מרכזי המחבלים", כשכבר לא היו בהם לוחמים פלסטיניים, אינה מלמדת על כך שהיתה כוונה להרוג בהם את הגברים, באמתלה שהם „מחבלים"?**

● **איך אפשר היה שלא לדון ב־**

„במחשבה שנייה"

קאריקטורה של רות שפורסמה במאות עיתונים אמריקאיים, מראה איך הסכים בגין להקמת ועדת־החקירה: „במחשבה שניה..." אומר בגין לשרון, כאשר בחוץ מפגינים ההמונים הנושאים שלטים האומרים „אנחנו רוצים בתשובות", „ישראל דורשת חקירה", „חרפה" ומגן־דויד.

ישיבה ב־15 בחודש, שבה הוטל על ה־פלאנגות להיכנס למחנות, על פרטי הטיפול באוכלוסיה האזרחית?

האם בגין ידע?

אחת התשובות המוזרות ביותר של שרון באה, כשנשאל על־ידי השופט ברק אם ראש־הממשלה ידע על הכנסת הפלאנגות לשאתילא ולצברה. תחילה ניסה שרון להשיב, כדרכו, תשובה סתמית וכו־ללנית. אך כאשר ברק, כחוקר מנוסה, חזר על השאלה בצורה חד־משמעית, השיב שרון: „לפי מיטב ידיעתי, לא.״

עד כה היה קיים בציבור הרושם הברור כי בגין היה בסוד העניין, והיה שותף להחלטה עם קבלתה. הוועדה בוודאי תתייחס, בהמשך פעולתה, לשאלה זו.

הממשלה זומנה באותו יום גורלי, ה־16 בחודש, יום כניסת הפלאנגות למחנות. הישיבה נערכה בשעה 7.30 בערב, בערך בשעה שהפלאנגות נכנסו למחנות.

בישיבה זו דיבר השר דויד לוי (ויבורך על כך) על האפשרות של טבח. הוא גם חזה מראש כי כל העולם יאשים בטבח כזה את ישראל.

לוי אינו מומחה לענייני חוץ וביטחון. אבל הוא הצטיין באומץ־לב, ואמר בפה מלא דבר שבלי ספק גם שרים אחרים חשבו עליו, אך נצרו אותו בליבם.

השופט ברק עמד על חשיבותה המכרעת של נקודה זו. „האם (הערת לוי) לא הדליקה אצלכם נורה אדומה?״

תשובתו האופיינית של שרון: „השר לוי לא הסתייג מהפעולה. איש לא הסתייג ממנה.״

אין זו תשובה כלל. השאלה לא היתה אם לוי הסתייג, אלא אם אזהרתו לא הדליקה נורה אדומה.

אם לוי חשב על אפשרות טבח, היתכן כי שרון, איתן ואמיר דרורי לא חשבו על כך? ואחרי שלוי אמר את הדברים בפה מלא, היתכן כי זה נשכח בו במקום?

כדרכם של אנשים כמוהו, הסתבך שרון מייד:

ברק: „האם דבריו של השר לוי לא היו צריכים לעורר זהירות מיוחדת לגבי מה שעלול להתרחש?

שרון: „ננקטו צעדי זהירות מעבר למה שאני מכיר בפעולות דומות.״

ברק: „למה?״

מתעוררות כאן שאלות רבות. למשל:

● היכן היה מנחם בגין, כאשר התחלו חילופי־דברים אלה בישיבת הממשלה, בעצם הרגעים שבהם החל הטבח?

● אם בגין **לא** שמע את הדברים שנאמרו בנוכחותו — האם הוא מסוגל בכלל לתפקד?

● אם בגין **שמע** אותם, מה עשה כדי לוודא שאזהרת השר לוי לא תתאמת?

● איך אפשר לטעון כי „בגין לא ידע״ כאשר ברור כי הוא בעצמו ניהל את הישיבה שבה הועלתה האפשרות של טבח?

● **מה הם** „צעדי הזהירות המיוחדים״ שננקטו, לדברי שרון?

● האם הם כללו אמצעים למעקב אחרי המתרחש במחנות, באמצעות חול־[illegible]״ל או אמצעים אחרים?

● [illegible]יך עמדו צעדים אלה — אם אכן [illegible]ה — במיבחן, כאשר נערך ה־[illegible]

● איך מתיישבת הודעה זו עם טענת שרון, איתן ודרורי כי לא שמעו דבר ולא ראו דבר במשך כל שעות הטבח?

מי ידע מה?

מוכן שבמרכז החקירה עומדת שאלת העיתוי. מתי הוחלט מה? מתי נודע מה למי? מתי הודיע מי למי מה?

רון בן־ישי גילה ברבים שהודיע לשרון על הטבח בערב ראש־השנה, בשעה 11.30 בלילה. לכן אי־אפשר היה עוד להכחיש ששרון ידע. מה גם ששרון אמר לבן־ישי, באותה שיחה, כי כבר שמע על כך קודם לכן.

איך שמע? שרון: „סמוך לשעה 9 בערב התקשר אלי הרמטכ״ל מביתו לביתי, ואמר לי שהוא חזר מביירות זה עתה, וכי במהלך פעולות הפלאנגות במחנות הם פגעו באוכלוסיה האזרחית.״ וכאן באה ההתבטאות על ש„הגזימו״. הרמטכ״ל אמר לשרון כי עוד בצהריים התערב אלוף פיקוד הצפון, והפסיק את פעולות הפלאנ־גות.

זה מעורר שאלות קשות ביותר:

● מתי נודע דבר הטבח לרמטכ״ל?

● אם ננקטו פעולות בצהריים, האם ידע הרמטכ״ל על הטבח עוד לפני־הצהריים?

● מדוע לא התקשר **מיד** עם שרון מביירות, בדרכי־הקשר הקיימות לעניינים דחופים?

● מדוע החליט הרמטכ״ל לחזור קודם־כל הביתה, ולטלפן רק משם לביתו של שרון?

● כמה שעות בוזבזו ביגלל החלטה זו — שעות שבהן היה הטבח בעיצומו?

● מה נובע מכך לגבי יחסו של הרמטכ״ל לטבח, **אחרי** שכבר ידע כי הפלאנגות „הגזימו״ ופגעו באוכלוסיה „מעבר לצפוי״?

אבל הדברים התמוהים בין שרון, איתן ודרורי לא התחילו בערב. הם התחילו עוד לפני־הצהריים.

מדברי שרון מתקבל הרושם כי הרמטכ״ל טס באותו יום לביירות **ביגלל** הידיעות על הטבח בביירות. בשעה 11.30 בבוקר, לפני הטיסה, נפגש הרמטכ״ל עם שרון בשדה־התעופה בתל־אביב (שדה־דוב).

ברק: הוא אמר מה הסיבה לנסיעתו לביירות?

שרון: לא אמר.

מתקבל, איפוא, לוח־הזמנים הבא:

בשעות הבוקר קיבל הרמטכ״ל ידיעות על המתרחש בביירות, והחליט לטוס לשם בעצמו.

ב־11.30 נפגש עם שרון בשדה־דוב, אך **לא** אמר לו שיש ידיעות כאלה.

אחרי־הצהריים נפגש איתן עם אלוף הפיקוד ועם מפקדי הצבא הלבנוני וה־פלאנגות.

בערב חזר הרמטכ״ל לביתו בתל־עדשים.

ב־9.00 בערב הודיע איתן לשרון כי הפלאנגות „הגזימו״. הוא גם הודיע לו כי הוחלט להפסיק כל פעולה (של הפלאנגות), למנוע כניסה של כוחות נוספים של הפ־לאנגות, ולהורות להפלאנגות להוציא את כוחותיהם מ„שכונות המחבלים״ עד השעה 5.00 בבוקר למחרת.

זה מעורר שאלות רבות:

● האם יתכן כי הרמטכ״ל קיבל ידיעה בעלת חשיבות לאומית עליונה, שביגללה החליט לטוס לביירות, **ולא** סיפר לשרון במה העניין?

● היתכן כי שרון נפגש עם ה־רמטכ״ל בשדה־התעופה ולא התעניין כלל לדעת מדוע החליט הרמטכ״ל לטוס לפתע, בערב ראש־השנה?

● היתכן כי עד שעה 9 בערב לא התעניין שר־הביטחון מה עושה הרמטכ״ל שלו בביירות?

● היתכן כי הרמטכ״ל לא ימצא לנכון לדווח לשר־הביטחון, במשך כל שעות היום, על הידיעות הנוראות ש־קיבל עוד **לפני** טיסתו, וגם **בזמן** שהותו בביירות — ידיעות שהביאו אותו לקבל החלטות מרחיקות־לכת לגבי ה־פלאנגות?

● היתכן כי ישמור ידיעות אלה ב־ליבו עד שובו לביתו בניחותא, ויטלפן רק אז לשר?

● היתכן כי הרמטכ״ל, יחד עם אלוף־הפיקוד, יקבלו החלטות מדיניות חשובות ביותר — כגון מתן הוראה ל־פלאנגות להפסיק פעולה ולצאת מהמחנות — בלי אישור שר־הביטחון, ואף בלי ידיעתו?

● היתכן שכאשר אמר לו איתן מה שאמר, הסתפק בכך שרון, מפני ש„היה ברור לי שננקטו כל הצעדים״ — דבר שהתברר אחר־כך שלא היה נכון כלל?

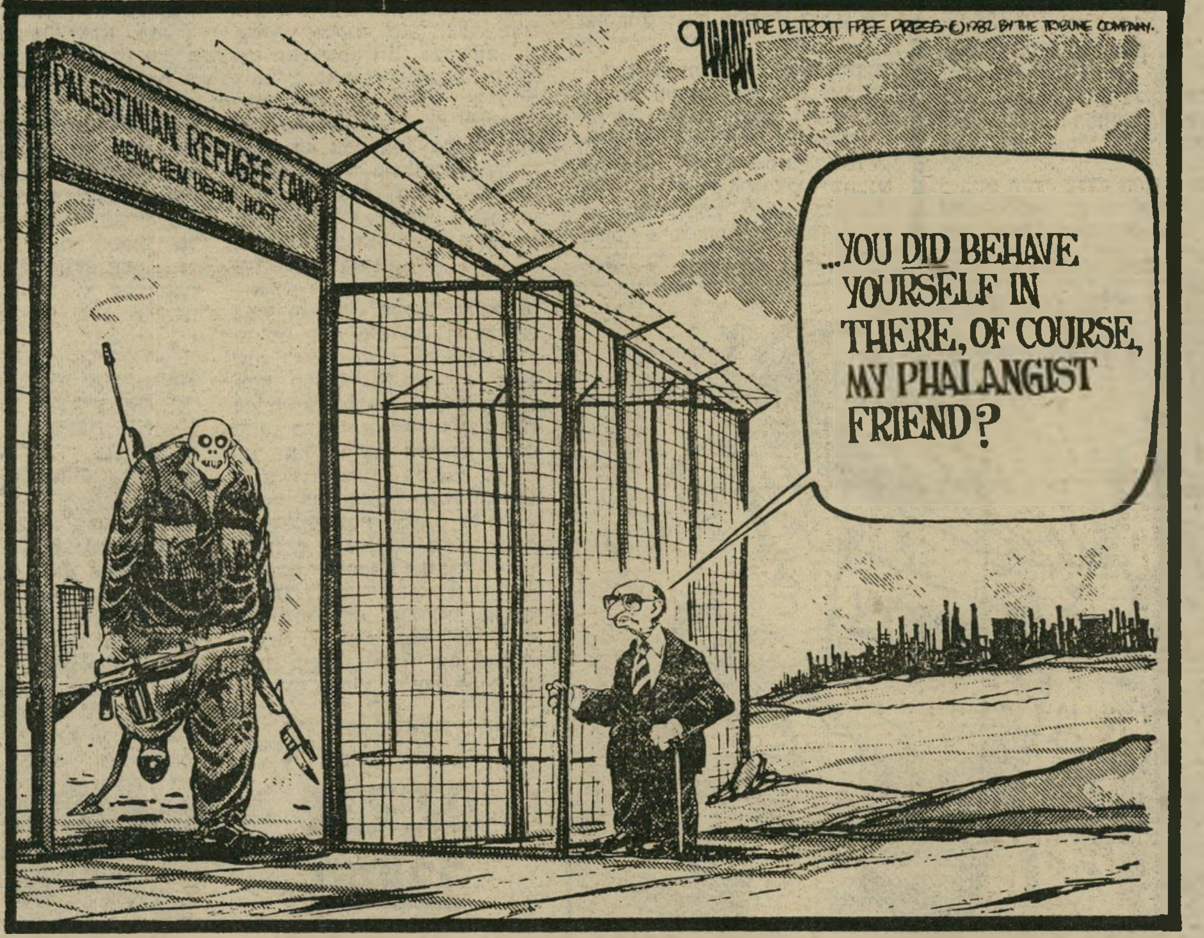

הידיד הטוב

קאריקטורה של ז'ק אומן בשיקאגו טריביון. מלאך־המוות יוצא משער שעליו מתנוסס השלט „מחנה פליטים פלסטיניים. המארח: מנחם בגין.״ בגין אומר לו: „האם התנהגת יפה בפנים, ידידי הפלאנ־גיסט?״ הדיעה כי הפלאנגות אינן אלא חבורות של רוצחים שכירים בשרות ישראל הפכה נחלת הכלל בעולם המערבי.

מי לא ידע?

הסיפור נעשה תמוה יותר ויותר, ככל שהדברים מגיעים לדרג גבוה ביותר.

לפי דבריו, שמע שרון ב־9 בערב כי היתה פגיעה קשה באוכלוסיה האזרחית — מה שנקרא בלשון הרמטכ״ל „הגזימו״ ונקרא בלשון בני־אדם טבח.

כהן: „לא הודעת לראש־הממשלה על תוכן הדברים שמסר לך הרמטכ״ל?״

שרון: „לא.״

זה מדהים. נערך טבח, יהיו לכך השלכות בינלאומיות כבירות, ו־שר־הביטחון לא הודיע על כך לראש־הממשלה?

למחרת היום, בשבת, התקשר ראש־הממשלה עצמו עם הרמטכ״ל, בין 9 ו־10 בבוקר, ושאל אותו לגבי מה שהתרחש בבית־החולים בביירות (שם נערך טבח).

בצהריים, **אחרי** שמנכ״ל משרד־החוץ הודיע לשרון כי הדיפלומט האמריקאי מוריס דרייפר הודיע לו על הטבח, טילפן שרון סוף־סוף לבגין. הוא לא מצא אותו בבית, כי ראש־הממשלה היה בבית־הכנסת.

בגין עצמו הודיע בשעתו כי שמע על הטבח לראשונה מפי הבי־בי־סי הבריטי, לפנות ערב.

כל זה מעורר שאלות. בין השאר:

● היתכן כי שר־הביטחון לא ימסור לראש־הממשלה על מאורע כה חמור כמו טבח המוני, מייד עם היוודע לו הדבר?

● היתכן כי ראש־הממשלה מצידו לא יטלפן לשר־הביטחון, אחרי שנודע לו על טבח בבית־חולים, ויסתפק בשיחה עם הרמטכ״ל?

● מניין שמע על כך בגין?

● האם אחרי שנודעה לו ידיעה כזאת הלך בגין לבית־הכנסת, כאילו לא קרה דבר?

● מדוע לא הוציא שרון את בגין מבית־הכנסת, באמצעות הקשר הקיים לשעת־חירום?

● מדוע לא ביקש שרון ממשפחת בגין למסור לו לפחות מסר, שיטלפן לשר־הביטחון עם שובו מהתפילה?

● אם היה מסר כזה, מדוע לא התקשר בגין עם שרון בשובו?

● האם יתכן ביכלל שכאשר כל ה־דברים האלה התרחשו סביבו, שמע בגין לראשונה על הטבח ברדיו לפנות־ערב?

● האם יכול אדם, שאינו מסוגל לתפקד במצב כה חמור, להמשיך ולכהן כראש ממשלת־ישראל?

אם לקבל את הדברים כפשוטם — קל וחומר אם אין מקבלים אותם כפשוטם — מצטיירת כאן תמונה מבהילה של אטימות לב ומוח.

מאורעות מעטים בתולדות ישראל הט־ביעו חותם כה עמוק על תודעת אזרחיה ועל מעמדה הבינלאומי כמו טבח זה. אך בזמן שזה קרה, שעה אחרי שעה, לא סבר איש מן המעורבים כי זהו עניין חשוב. התייחסו אליו כאל אירוע מישני.

האם היה מישהו מהם מתנהג כך אילו נהרגו — למשל — עשרה חיילי צה״ל בהיתקלות? בוודאי שלא. תוך דקות היו מכשירי־הקשר מעבירים את העניין לדרגים ה־גבוהים ביותר. הרצח ההמוני ב־מחנות זכה ביחס שהיה מתאים לתקרית שבה נפצעו כמה חיילים.

לפי הידוע, מתקבלת התמונה הבאה: רון בן־ישי, כתב שדה, שמע על הטבח

(המשך בעמוד 12)

חזית הסירוב

(המשך מעמוד 4)
שני גופים ציוניים אלה. היה זה צעד גדול לקראת ההכרה בישראל הציונית.

נימר חמאד היה כה בטוח בהצלחת היוזמה, שכינס ברומא מסיבת־עיתונאים והודיע עליה, על דעת ערפאת.

ואז התברר כי ערפאת הוטעה. מישהו היטעה את ג׳וכאנוני, את נימר חמאד ובעקיפין את ערפאת עצמו.

ברגע שכל היוזמות האלה הבשילו וההזמנות היו צריכות להימסר ליעדן, התברר לפתע כי איש במערך לא היה מוכן לבוא לדו־שיח כלשהו עם הפלסטינים.

בנאום היסטרי לפני קהל אוהדי־בגין בקריית־שמונה (ראה עמודים 10—11) צעק שימעון פרס שאיש ממיפלגת־העבודה לא יורשה לנסוע לפגישה עם אנשי אש״ף. מול פני הפרצופים המעוותים של בני־הקרייה המוסתים, שונאי המערך מבטן ומלידה, היה ברור לפרס כי יוזמת־שלום כזאת תעלה לו בקולות.

הצטרף אליו יצחק רבין, שני־מוקו היה שונה. רבין רואה את עצמו כנושא־הכלים העיקרי של האמריקאים במדינה. הידברות ישירה בין ישראל ואש״ף הוגדרה על־ידו כ„חבלה ביוזמת־השלום של הנשיא רגן.״ חוץ מזה, אמר, „על מה יש לדבר אם לא על הקמת מדינה פלסטינית? ולכך מתנגדת מיפלגת־העבודה!״

אנשי הימין במיפלגה, ד־בראש וראשונה יצחק רבין עצמו, איימו לתבוע את גר־רושו מן המיפלגה של כל חבר שישתתף בהידברות עם אש״ף. רמז דומה השמיע חיים בר־לב.

מול מיתקפה זו נפוצו היונים של המערך כעלים נידפים ברוח. לפתע לא נמצא איש שהסכים אי־פעם להשתתף בפגישה. כמה מהדוברים הודיעו כי לא ישתתפו ב־מיפגש „כל עוד לא הביע אש״ף נכונות להכיר בישראל״ — תוך התעלמות מעשרות ההצהרות ברוח זו, וגם מעקרונות־היסוד של המי־פגש עצמו, הכוללים הכרה מפורשת בישראל, ושאש״ף הסכים להם.

הגדיל לעשות יוסי שריד. הוא הודיע שייפגש אך ורק עם יאסר ערפאת עצמו, וגם זה רק אם יתחייב ערפאת מראש להכיר בישראל. בסיגנון של עליונות שאל מה הטעם בפגישה עם אנשים „מ־הדרג השני והשלישי,״ שהצהרותיהם „עלולות להיות מוכחשות למחרת היום.״

(איש אש״ף יכול היה לטעון כי שריד עצמו הוא בקושי „מ־הדרג השני והשלישי״ במיפלגתו, שהיא באופוזיציה, וכי הצהרותיו הוכחשו לא פעם על־ידי מיפלגתו. זה קרה גם הפעם: פרס לעג ל־שריד בגלוי, ואמר ששריד אינו מעז לקרוא לכינוס מרכז המיפ־לגה לדיון בעניין זה, כי שם יישאר במיעוט של איש אחד.)

ערב המילחמה קיים שריד ב־פאריס מסיבת־עיתונאים פומבית, ובה קרא לד״ר עיצאם סרטאווי להיפגש עימו בפומבי. כאשר קיבל סרטאווי הזמנה זו, הודיע שריד כי אינו מוכן לכך.

הבעייה של שריד היתה גם בעיית כל שאר היונים במיפלגה. — אך אלה שתקו, לפחות. הם הועמדו לפני הברירה הפשוטה ל־ותר על כל פעולה ממשית למען שלום ישראלי־פלסטיני, או להסתלק מהמיפלגה. איש מהם לא היה מו־כן להקריב את מקומו במיפלגה למען הרעיון. המושב בכנסת נר־אה להם חשוב יותר מאשר המושב בוועידת הידברות ישראלית־פלס־טינית, העשויה להיות היסטורית.

התוצאה: התרגיל כולו הפך, בדיעבד, תרגיל של הונאה — כשמיפלגת־העבו־דה היא הצד המרמה, ואש״ף הצד המרומה. התוצאה לגבי עתיד ההידברות בין שני ה־עמים עלולה להיות שלילית ביותר.

בינתיים נדחתה ועידת־רומא רשמית, באמתלה שכדאי לקיימה רק אחרי כינוס מושב המועצה ה־לאומית הפלסטיני שייערך בעוד כחודש באלג׳יר או בתוניס.

היה זה תירוץ דחוק, ש־הרי המטרה העיקרית של ועידה כזאת היתה צריכה להיות הפוכה: לספק תח־מושת לכוחות־השלום ב־אש״ף, כדי להשיג במושב המועצה החלטה חד־משמ־עית בזכות ההכרה ההדדית בין ישראל ואש״ף.

העיתונות בישראל חגגה. פר־שנים, שלא היה להם מושג על ה־מתרחש מאחרי הקלעים, גיבבו שטויות. בלטה כתבה של אהוד יערי, שלא ידע על מה הוא מדבר, ושכרך ביחד עובדות ודב־רים מצוצים מאצבעו של מישהו, שהזין אותו במידע כוזב. בין ה־שאר סיפר יערי כאילו הגיעו ראשי אש״ף למסקנה שאין טעם במג־עים עם „שמאלנים״ ישראלים, ש־עימם מתקיימים המגעים זה שנים, ושהחליטו לבוא במגע עם מיפ־לגת־העבודה בלבד. אף מקור ב־אש״ף לא אמר זאת. בכל המגעים השתתפו אנשי מיפלגת־העבודה ל־צד אנשי המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, שמילאו תפקיד חשוב בנסיון לקרב את יו־ני־המערך לעניין.*

אהוד יערי, המתאים את עצמו במהירות למי שעשוי להיות ה־שילטון הבא בישראל, הגדיל לע־שות כאשר הזמין את וילי גפני, אחד מפעילי ניו אוטלוק שאינו פוליטיקאי, לראיון בתוכנית זה הזמן. בראיון זה הצליח יערי ליצור את הרושם השיקרי, כאילו אש״ף הוא שחיבל במיפגש בפירנ־צה — תוך העלמת האמת הפשוטה שמיפלגת־העבודה כפתה על היונים הלכודים שלה למעול באמון אש״ף. יערי גם העלים את העובדה שאש״ף הסכים לנוסח הישראלי של עקרונות־היסוד, הכוללים את ה־הכרה בישראל. גפני מצידו לא רצה, כמובן, לשרוף את הגשרים שלו עם המערך על־ידי אמירת ה־אמת.

התוצאה: מלאכת־מחשבת של סילוף.

מלכודת המערך

הניסיון להידברות עם מי־פלגת־העבודה הוא חלק מן האסטראטגיה הכללית של אש״ף, שיש לה שלושה ראשים:

- התקרבות לאמריקאים, כדי להשיג הכרה אמריקאית באירגון תמורת הכרה של אש״ף בהחלטה 242 ובחוקיות הקיום של ישראל.
- התקרבות לכוחות־השלום ב־ישראל, כדי לעזור להקמת ממשלה ישראלית אשר עימה ניתן יהיה ל־הידבר על פיתרון הבעייה הפלס־טינית בדרכי־שלום.
- התקרבות לירדן, כדי לשתף את המלך חוסיין בתהליך־השלום, בשיתוף־פעולה הדוק עם אש״ף.

המלך חסן ממארוקו — אותו חסן שבתור יורש־העצר ישב בראש ועידת־פירנצה הראשונה — פעיל בכל התהליכים האלה. כראש מיש־לחת מטעם הפיסגה הערבית התראה עם רונלד רגן והציע לשלב את תוכנית־רגן בהחלטות־השלום של ועידת־פאס. הוא מתעניין בכוחות־השלום בישראל ומטפח את ההת־קרבות בין ערפאת וחוסיין.

התנהגות מיפלגת־העבודה וגרו־רותיה הוציאה אותן מכל חשבון פוליטי, בטווח הנראה־לעין. אמנם, היוזמה לכנס ועידה בפירנצה לא מתה לגמרי, ויוזמיה עדיין מקווים כי אחרי מושב המועצה הפלסטינית ניתן יהיה לכנסה בכל זאת, בהש־תתפות אנשי המערך. בניגוד ליוסי שריד, שתקו היונים האחרים ו־מיפלגת־העבודה שהיו מעורבים ב־יוזמה, ואחד מהם — אהרון הראל — אף השמיע בטלוויזיה דברים אמיצים למדי.

היונים התאוששו מן ההלם הרא־שון, כאשר נוכחו לדעת כי האור־גיה בעיתונות אינה מעוררת הת־רגשות ציבורית רבה. הרעיון של הידברות עם אש״ף הוא הרבה יותר פופולארי בציבור מכפי שמשתקף בכלי־התיקשורת.

אך הבעייה היסודית לא תשתנה בקרוב. מיפלגת־העבודה היא חלק מחזית־הסירוב הישראלית. מנהיגיה חוששים מפני אובדן־קולות, אם תשתלב המיפלגה במאמצי־השלום עם אש״ף. והיו־נים במיפלגה לא יסכנו את מעמדם ואת מישרותיהם ה־בכירות בה.

אנשי שלום עכשיו נהגו השבוע בצורה זהירה יותר. הם פירסמו הודעה שקולה, שבה הודיעו כי אינם מקיימים מגעים עם אש״ף — אך רמזו שהדבר אפשרי בעתיד, כאשר הציבור הישראלי ישתכנע כי אש״ף מוכן להכיר בישראל. באופן פרטי הסבירו ראשי שלום עכשיו כי רבים מהם תומכים במגעים עם אש״ף, אך חשוב להם יותר בשלב זה לשמור על הקונ־סנזוס הרחב ביותר, המאפשר לזר־מים השונים לפעול בתנועה.

בתוך אש״ף עצמו תגבש פרשה זו, מן הסתם, את ההבנה כי כל הידברות ישראלית־פלסטינית יכו־לה לכלול בשלב זה רק את כוחות־השלום האמיתיים משני הצדדים, המכירים בזכות־הקיום של ישראל ובזכות הפלסטינים למדינה משלהם. מגעים כאלה מתנהלים מזה שנים. בראש הצד הפלסטיני עומד עיצאם סרטאווי, הפועל בתיאום הדוק עם ערפאת ועמיתיו, ובראש הצד הישראלי חברי המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלס־טיני.

הנסיון לעשות קפנדריה הוביל לפרשה מבישה זו, שבה נפלו אנשים בעלי רצון טוב משני הצדדים במלכודת שטמנו להם ראשי המערך.

התוצאה העיקרית של הפרשה היא חיזוק ידיהם של הכוחות הקי־צוניים באש״ף והחלשת כוחות השלום בו, דווקא לקראת המושב המכריע של המועצה הלאומית ה־פלסטינית. כמו תמיד, חזית הסירוב הישראלית, הפעם בהנהגת המערך, משתפת פעולה עם חזית הסירוב הפלסטינית.

* גם הודעתו של אורי אבנרי ברדיו סולפה, וקיבלה משמעות כו־זבת. אבנרי אמר כי העניין היה תרגיל של יחסי־ציבור מטעם המ־ערך. בשידור התקבל הרושם כאי־לו אמר אבנרי שזהו תרגיל של יחסי־ציבור מטעם אש״ף.

במדינה

הצנזורה

שערוריה מתוכננת

בסוף השבוע איבד עודד קוטלר את מעט הסימפטיה שרחשו לו בתחילת השבוע.

החלטת המועצה לביקורת סרטים ומחזות, שאישרה את הצגת הפטריוט אחרי תיקונים מסויימים, הביאה לתגובה נזעמת כלפי עודד קוטלר. עתה איש כבר לא התייחס אליו ברצינות. בתוך שבוע הוכיח קוטלר כיצד ניתן לנצל (ראה יומן אישי) באופן ציני את הציבור ואת הצנזורה, כדי להציל קאברט גרוע מכישלון קופתי.

ההתחלה היתה יוצאת דופן. הצנזורה, בהחלטה נדירה, פסלה מחזה שלם. תיאטרון נווה־צדק הודיע שהוא יעלה את המחזה, שכתב חנוך לווין וביים קוטלר, למרות האיסור.

ביום השני שעבר התנהלו שיחות סלפון רבות בין התיאטרון והכנסת. קוטלר עשה מאמצים רבים להביא לבכורה, שלא אושרה, חברי־כנסת. הגיעו חמישה, ועימם עיתונאים וצלמים. כאשר ביקשו הצלמים להיכנס לאולם עם מצלמותיהם, טען המנהל האירגוני של התיאטרון, דני טרץ׳, שאסור לצלם הצגת תיאטרון. גם כאשר הוסבר לו שהצלמים יצלמו רק במיקרה שהמישטרה תעלה על הבימה ותורה על הפסקת ההצגה הוא התנגד. „את זה אני לא רוצה שתצלמו,״ אמר.

המישטרה לא הפריעה. מישטרה לא באה בערב הראשון, אולי משום שעודד קוטלר, אחיו של עיתונאי מעריב בעל הדיעות הימניות יאיר קוטלר, ידע שני דברים: ראשית, על־פי החוק הוא מסתכן מעט מאוד. שנית, שמפקד מישטרת תל־אביב לא ישים עצמו ללעג ולא יעמוד על הבימה כדי לסתום פיו של מחזאי.

למחרת, בהצגה השנייה, כבר היו עיתונאים ורשתות טלוויזיה מכל העולם. צלמים לא הורשו להיכנס לאולם, אך הטלוויזיה הישראלית הורשתה לצלם בשידור חי קטע מ־ההצגה ומהקהל, רובו מוזמנים ש־ישבו באולם.

קצין מישטרה הזמין את קוטלר ואת טרץ׳ לחקירה. הוא לא ניסה למנוע את העלאת ההצגה.

כמעט כל הצופים הסכימו שהמחזה הוא כישלון של חנוך לווין, מחזאי מוכשר, אך תירצו את הי־שארותם באולם כהזדהות עם עקרון חופש הביטוי התיאטרלי וביטול ה־צנזורה.

ראשי התיאטרונים בארץ התארגנו. הוחלט לקיים עצרת־חירום ב־תיאטרון הקאמרי. בכנסת עברה בקריאה ראשונה הצעת חוק של תנועת שינוי שקראה לביטול הצנזורה. ארבעה ח״כים מהקואליציה תמכו בחוק. היתה תחושה שבמאבק לביטול הצנזורה תנצח דעת־הקהל הנאורה.

התרמית. ואז, בצהרי יום שישי, בתיאטרון הקאמרי, התגלתה התרמית.

בתום חלק הנאומים, עלה קוטלר לשאת את דברו. הוא פתח בווידוי אישי על הרגשתו הנוראה כמפר חוק, ואחר־כך קרא מהכתב החלטה של תיאטרון נווה־צדק. ההודעה כללה החלטה על הפסקת ההצגות, עד שהצנזורה תקיים דיון מחודש על נוסח מתוקן של המחזה. כל זאת על־פי הצעת היועץ המישפטי לממשלה.

לסגור את המסך

דבריו של קוטלר זיכו אותו [illegible] ריאת בוז של ידידו לשעבר, בן־צי[illegible] מוניק, מרצה בחוג לתיאטרון ב־אוניברסיטת תל־אביב. הקהל, ש־האמין לתומו שתיאטרון נווה־צדק המסובסד על־ידי גורמים שונים, הוא חוד החנית במאבק נגד הצנזורה, הבין שרומה.

לקראת סוף השבוע התברר ש־המחזה שהוצג פעמיים בנווה־צדק, היה שונה באופן מכריע מהמחזה שהוגש לאישור לצנזורה. המחזה, כפי שהועלה על הבימה אושר על־ידי המועצה, להוציא שני קטעים קטנים.

בשלב זה הוברר שהתיאטרון ה־תל־אביבי משך באפס את הישראלים המתנגדים בכל ליבם לצנזורה על מחזות וסרטים, כדי לקדם את מכירותיו.

קוטלר יצא מהמישחק, אך המאבק ימשך, גם אם בלעדיו.

תשקיף

שמיר בקוסטה־ריקה

המניע העיקרי לביקורו הקרוב של שר־החוץ, יצחק שמיר, במדינה המרכז־אמריקאית קוסטה־ריקה אינו „הידוק הקשרים הדיפלומטיים והכלכליים", אלא חתימה על הסכם בתחומים צבאיים, ובכלל זה אימונם של קציני־הצבא של קוסטה־ריקה בישראל בלוחמה נגד פעולות־גרילה.

הפלאנגיסט של פו"ם

היומון האמריקאי „ניו־יורק טיימס" פירסם, כי האיש שעמד בראש פעולת הפלאנגות במחנות הפליטים צברה ושאתילא הוא סוכן הסי־איי־אי, אשר סיים את בית־הספר לפיקוד ומטה של צה"ל.

כידוע, עמד בראש פו"ם תת־אלוף עמרם מיצנע, שביקש להשתחרר מתפקידו אם לא יתפטר אריאל שרון מתפקידו כשר־הביטחון.

בגין הוריד המדד

עיתונאי זר, שהעביר לארצות־הברית ידיעה על כך שראש־הממשלה, מנחם בגין נורה, גרם לירידת מדד דאו־ג'ונס בבורסה הניו־יורקית, ולגל שמועות בירושלים.

בירושלים עטו עיתונאים על יועצו לענייני־תיקשורת של ראש־הממשלה, אורי פורת, וביקשו לבדוק אם ראש־הממשלה, או אולי אשתו, עליזה, נפגעו.

אחרי בירור קצר התברר שהיתה זו שמועת־שווא. הידיעה שודרה בתחנת טלוויזיה מקומית פעם אחת בלבד. משלא זכתה באישור, לא שודרה שוב.

אך בניו־יורק זה הספיק לגרום לבהלה בקרב ברוקרים שונים.

המפד"ל נגד גורן

המפד"ל לא תסכים לדרישתו של ראש הממשלה להאריך בתקופת־כהונה נוספת את שרותו של הרב שלמה גורן כרב ראשי.

לעומת זאת תסכים המפד"ל לכך שגורן יוכל להתמודד בבחירות פתוחות על תקופה נוספת כאשר ברור כי אין לו כל סיכוי לזכות.

גורן לליכוד

לא מן הנמנע שהרב הראשי האשכנזי, שלמה גורן, יופיע כחטיבה דתית בליכוד, ולא יקים רשימה עצמאית אם הוא לא ייבחר לכהונה נוספת ברבנות הראשית.

תנועת־החרות תעשה כל מאמץ למנוע מגורן לרוץ במיסגרת עצמאית או בתנועה אחרת.

הליברלים נערכים לבחירות

במיפלגה הליברלית בליכוד מתחילה היערכות שקטה לקראת האפשרות שהמיפלגה תופיע בבחירות הבאות שלא במיסגרת הליכוד.

אחת ההערכות הרווחות בצמרת המיפלגה היא שאם מנחם בגין לא יעמוד בראש רשימת הליכוד בבחירות הקרובות, לא יהיה מנוס למיפלגה מפני הופעה נפרדת.

באופוזיציה לעמדה זאת, המשותפת כמעט לכל הנהגת המיפלגה, נמצא רק השר אברהם שריר.

הורביץ לחרות העולמית

ראש־הממשלה מעוניין במינוי של הרי הורביץ, שנכשל בתפקידו כיועץ הסברה בשגרירות בוושינגטון, לתפקיד ראש תנועת־חרות העולמית. שגריר ישראל בארצות־הברית, משה ארנס, לוחץ להחזיר את הורביץ לארץ.

דו"ח חמור בסוכנות

בקרוב עומד להתפרסם דו"ח הביקורת על פעולות הסוכנות היהודית במרוצת השנה החולפת. בדו"ח ייכללו מימצאים חמורים ביותר בתחומים רבים.

נציג הליברלים בסוכנות

בעוד שלושה שבועות תיערך במיפלגה הליברלית ההתמודדות על המקום המוקצב למיפלגה בהנהלת הסוכנות.

חמשת המועמדים הם החבר הנוכחי, הח"כ לשעבר אברהם כץ; יו"ר הוועד הפועל הציוני, מרדכי דיין, הנתמך על־ידי השר שימחה ארליך; מזכיר חברת־התיקשורת, אריה אבן, הנתמך על־ידי השר יצחק מודעי; יו"ר החברה לפיתוח אילת, ניסן נוימן, וסגן ראש עיריית נתניה דב אבידן.

ההערכה במיפלגה היא שהזוכה יהיה ניסן נוימן.

כתבה מהלוויין

מחלקת החדשות של הטלוויזיה הישראלית נאלצה לקנות מהלוויין את הכתבה על המהומות שהיו על המסלול בנמל התעופה בן־גוריון.

צוותי הטלוויזיה הישראלית לא היו במקום, אחרי שהכתב חנן עזרן, שסיקר את הסיכסוך באל־על מתחילתו, יצא לחופשה. מי שהיה אמור למלא את מקומו, ראש הדסק הכלכלי אלישע שפיגלמן, לא היה מעורה במתרחש. בטלוויזיה יש ביקורת רבה על שפיגלמן, שחזר מחופשה ארוכה בת חודש, ושיצא מייד לשליחות־הסברה מטעם הממשלה בארצות־הברית.

מבריחים מקורבים לחרות

אחת הסיבות לאי־פירסום שמו־תיהם של האנשים שהבריחו כסף לשווייץ, באמצעות איש־העסקים ישר־ראל זילברברג, היא שייכותם הפר־לימטית.

אחד המבריחים הוא חבר במועצת עיריה חשובה מטעם הליכוד. מבריח אחר הוא איש־עסקים, שהיה בהנהגת אצ"ל, ומבריח שלישי הוא קבלן ה־מקורב לחרות.

ברשימה שנתפסה אצל זילברברג יש 80 שמות, והלחץ לאי־פירסומם מגיע מכמה וכמה מקורות במיפלגות פוליטיות.

אלי ניסן לחופשה

אלי ניסן יצא לחופשה ללא תשלום, אחרי שלא התממשה התוכנית שיינתן לו לעמוד בראש מחלקת־החדשות בטלוויזיה.

ניסן היה מועמדם של מנכ"ל רשות־השידור, יוסף לפיד, ושל מנהל הטלוויזיה, טוביה סער, אך הוא העמיד תנאים שהשניים לא היו מוכנים לעמוד בהם, שכן הם אינם רוצים בעצמאות רבה מדי למחלקת החדשות.

לקרנף את הרדיו

לאחרונה חלה רגיעה ביחסים הקשים שהיו בין מנהל רשות־השידור, יוסף לפיד, ובין נציגי הממשלה בהנהלת הרשות.

הסיבה: לידי הקיצוניים שבין החברים בהנהלה הגיעו ידיעות על כך שמתוכננת מערכת־טיהורים גם ברדיו, בדומה לזו שבוצעה בטלוויזיה, כדי להבטיח את צייתנותו של „קול ישראל".

שיתוף־פעולה למען העישון

שני שרי־המישפטים לשעבר, חיים צדוק מהמערך ושמואל תמיר מד"ש, משתפים פעולה ביניהם בעריכת לובי בין חברי־הכנסת, למניעת חקיקתו של חוק שיחייב פירסום אזהרה מפני הסכנה הטמונה בעישון סיגריות, על־גבי החפיסות עצמן, כמקובל בארצות־הברית ובמדינות אחרות במערב.

תמיר מייצג את יצרני הסיגריות הישראליים, ואילו צדוק מייצג את יבואני הסיגריות.

הבימה נגד בר־שביט

תיאטרון הבימה פנה לרדיו בבקשה שלא לשדר הקלטה של תוכנית תיאטרון של שחקנים או של בימאים, סימפוזיון שנערך לזיכרו של השחקן ארי קוטאי.

באותו ערב התבטא השחקן שלמה בר־שביט שתיאטרון „הבימה" מת מאז פורק קולקטיב השחקנים, ונקבר ביום שבו נקברה חנה רובינא. הוא טען, שהבימאים השתלטו על התיאטרון והשחקנים, כמוהו, נותרו ללא רכוש וכסף, וללא „הבימה".

מנכ"ל התיאטרון, שמואל עומר, והבימאי דויד לוין הזמינו את בר־שביט לבירור, ופנו לרדיו בבקשה להימנע משידור התוכנית.

טלפון לחצנים ברחובות

למרות שתור הממתינים לטלפון הולך וגדל — כיום יש יותר מ־200 אלף ממתינים — החליט משרד־התיקשורת להחליף את מכשירי־הטלפון של המנויים ברחובות למכשירים חדשים, המופעלים בלחצנים.

המכשירים ברחובות יוחלפו בחודשים הקרובים, והכוונה היא להחליף בהדרגה את כל המכשירים בארץ.

כסף למסבירים

אנשי־אקדמיה ואנשי־מדע ישראליים, השוהים בארצות־הברית בשנת־שבתון, מרצפים לאחרונה בהצעות מפתות מטעם הקונסוליות הישראליות.

למרצים ולמדענים מציעים להסביר את עמדות ממשלת־הליכוד, תמורת סכומי־כסף גדולים. רבים מהם, גם מי שעמדותיהם נוגדות את עמדות הממשלה, אינם עומדים בפיתוי הכספי הגדול.

אירגוני חזית

רבים מהאירגונים הפרו־ישראליים שצצו בארצות־הברית הם פרי יצירתה של השגרירות הישראלית בוושינגטון, המממנת מודעות ופירסומים בעיתונות בשמם של „אירגונים" אלה.

פעילות זאת מאורגנת על־ידי אורי אורן, מי שהיה דוברו של שר־השיכון דויד לוי, שהוא כיום איש יחסי־הציבור של המישלחת הכלכלית של ישראל בניו־יורק.

פרס מחקה לבגין

מאת **ענת סרגוסטי**

מארוקו אביה של בעלת הבית, עולה ממרוקו, מחכה ל־שימעון פרס, בכניסה לדירה עם זר פרחים. מאחוריו עומדים כל קרובי־המישפחה וה־שכנים. כולם מחכים ביראת כבוד לאורח.

כמו גנבים בלילה

הרוח פורעת את שערותיו. מדי פעם הוא שולף מסרק קטן, מתקפל, מהכיס האחורי ומסתרק. חמישה צלמים סביבו. כולם מסתכלים ובוחנים אותו. כולם רכו־נים סביבו. והוא מודע.

השינאה, הוא אומר, היא לא אישית אליו. זה רק מפני שהוא עומד בראש. למה, אם כך, הוא ממשיך בדרך? למה אינו עוזב? האם יש כאן הקרבה? „לא," הוא עונה, „אני לא מקריב. אני פשוט ממלא חובה אזרחית." פוליטיקאי. „ב־קריית־שמונה," הוא ממשיך, „הצביעו 4000 בוחרים לליכוד ו־1400 למערך. אלה האנ־שים שביקשו שאבוא. אז אני יכול שלא לבוא?"

לא. הוא לא פחד בפעם הקודמת. „אסור להראות פחד," הוא אומר. „וחוץ מזה — מה כבר יכול לקרות?" ובכל זאת הוא נראה מתוח.

מתקרבים לקריית שמונה. השמש שקעה, כבר חושך. משתרר שקט מתוח. מה יהיה? פרס מבקש מהנהג לנסוע לאט. „יחכו לנו ב־5.30!" הנהג מאיט. סירוק אחרון. הפעם הוא מסרק גם את הגבות. בתנועה זריזה. איש לא שם לב.

במבואות העיר, בחושך, מחכות שלוש מכוניות. הכל נראה כמו משימת־פשע, העומדת להתבצע. כמו גנבים בלילה.

יורדים. לוחצים ידיים. חיוכים מתוחים. אנשי־ביטחון מקיפים אותו. השב"כ בכל זאת דואג. פרס עובר לוולוו. נוסעים ל־מישפחה.

בית־דירות. ילדים קטנים עומדים בחוץ. כמה שוטרים. אנשי־ביטחון. בעל־הבית מקבל אותו למטה. צלם מקומי מכרכר סביבו. כולם מצלמים. חיוכים.

„בגין אמר!" שימעון פרס ניסה לדבר אל ליבו של הקהל שצעק „בגין, בגין!" ואמר להם שאפילו בגין ביקש שלא יפריעו לו לדבר. אבל הכל היה לשווא. משמאל: עמרם בן־שימעון, תושב קריית־שמונה, צועק „בגין, בגין!" וטוען שבגין עזר לעיירה יותר מאשר פרס ולכן הם אינם רוצים בפרס.

עולים למעלה. כל הדלתות פתוחות. לחיצות־ידיים בכל קומה.

מגיעים לדירה. מרוקאים. בפתח עומ־דים, כמו בתמונה מישפחתית מתחילת המאה, הסבא, כשזר־פרחים קטן בידו, הסבתא, האשה, הילדים, הקרובים והשכ־נים — כולם. חבורה גדולה וציבעונית. ברכות במרוקאית. חיוכים, הבזקי־מצלמות. פרס הגיע. הם זכו בזה. מיפלגת־העבודה

שום דבר לא עזר: פרס נשאר פולני, ובגין נשאר מארוקאי

הצליחה למצוא בקריית־שמונה מישפחה מרוקאית אמיתית, שתסכים לארח את שימעון פרס. רפי אבן־צור, עולה ממכנס שבמרוקו. פועל. חמישה ילדים. דירה קטנה. כל מה שדרוש כתפאורה. גם האשה מרוקאית. הוריה כאן. ה סעלו ב־1955 ממרוקו.

בסלון שולחן גדול. עמוס בכל טוב. בירה תוצרת־חוץ, משקאות קלים, ויסקי, מאכ־לים מרוקאים מעשה־בית, עוגיות, פשטי־דות. הכל מסודר. שורות של כיסאות משני צידי השולחן. בית ממוצע. טלוויזיה ציבעונית ומכשיר וידיאו בפינת־החדר. תמונות־נוף על הקירות.

שולחים את פרס לשבת בכורסת־הכבוד, בראש השולחן. הוא ניגש, מחייך. נבוך. מתיישב. הוא לבדו, והשולחן הענק מולו. כל הכיסאות ריקים. כולם מביטים בו. רגע של מבוכה. עשרות אנשים נדחפים, אף אחד אינו מעז לשבת.

בסוף כולם מתיישבים. רפי אוחנה, חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות, תושב קריית־שמונה, מתיישב ליד פרס. מנסה לנהל שיחה. ח"כ רענן נעים, מרמות־נפתלי שבגליל־העליון, מתיישב לידו. פרס שואל את רחל, בעלת־הבית, על המישפחה, על הילדים, על קריית־שמונה. מנסים לע־נות. לא יודעים מה לומר. האירוע מרגש מדי. מבוכה.

במיטבח עומדות הנשים ושולחות צל־חות של מאכלים פנימה. בעל־הבית עומד בצידו השני של השולחן וצועק „תביאו סיגארים!" מביאים.

„אז מה חסר בקריית־שמונה?" זוורק פרס שאלה לאוויר.

„חסרה הסברה," הם עונים. „סניף המע־רך לא מורגש כאן."

המאכלים זורמים לשולחן. פרס אוכל. בזהירות. במזלג. לא בידיים. בקושי בולע. „טעים מאוד," הוא מעיד לבעלת־הבית. היא — מתמוגגת מאושר. בשבילה זה כבוד גדול לארח את שימעון פרס. היא הכינה את זה היטב. רואים.

שש וחצי. הכנס נקבע לשעה שבע. יש עוד חצי שעה. על מה מדברים? מביאים את הילדים, שיצטלמו עם האורח החשוב. הוא מושיב ילדה על הבירכיים, מחייך אליה, מלטף את הראש. „איך קוראים לך?"

לבד מול השולחן שימעון פרס הגיע לדירתו של רפי אבן־צור, מרוקאי מקריית־שמונה. כולם קיבלו אותו בחיוכים. השולחן בסלון היה עמוס בכל טוב. את האורח הושיבו בראש השולחן העמוס.

בדרך חזרה מקריית־שמונה שמענו בחדשות, שיוסי שריד נאות להסכים להיפגש עם יאסר ערפאת. פרס שותק, אינו מגיב. לפני חצי שעה גמר את נאומו בקריית־שמונה, שם אמר: „איש מהמערך לא יסע להיפגש עם אנשי אש"ף." לילה. איש מהעיתונאים אינו מוציא הגה. שומעים חדשות.

חוזרים לתל־אביב. הסיוט נגמר. פרס פותח חלון, מדליק סיגריה. מבחינתו, הכנס היה ניצחון. הליכודניקים אמרו שהכנס לא יתקיים. לכן מספיקה העובדה שהכנס הת־קיים, הנואמים נאמו — זו ההצלחה כולה.

שבת אחרי הצהריים. שמונה עיתו־נאים ושימעון פרס נוסעים לקריית שמו־נה. הוא בלבוש חופשי. מיכנסיים שחו־רים, חולצה תכלת — שרוולים מקופלים; בנעליים שחורות מצוחצחות. עט פשוט בכיס החולצה. שום תיק, שום ניירות. את כל זה הוא משאיר לדובר החדש שלו, חיים וייצמן. הוא מעשן סיגריות קנט, מתייחס לעיתונאים שסביבו. מדברים, ב־עיקר על ועדת־החקירה, נושא החוזר ועו־לה לאורך כל הדרך. גם בחזרה. בזה, אולי, תלוי עתידו הפוליטי. הוא מדבר בשקט. קצת מונוטוני.

„ימית,״ היא עונה.

ככה זה. הפוליטיקאים אוהבים להצטלם עם ילדים, זה עושה רושם טוב. וילדים כאן לא חסרים. מרוקאים.

„מדוע כולם צועקים בגין־בגין?״ שואל פרס. מישהו קופץ ואומר שהבעיה היא כלי־התיקשורת.

ח״כ רענן נעים מדבר. כולם שותקים. „הבעיה היא, שהמילחמה האחרונה שיחררה את התושבים מפחד. ואת המילחמה עשה בגין,״ אומר רענן נעים.

רעש איום מסביב. כל השכונה במיסדרון הצר. כולם מנסים להציץ פנימה, לשלוח ילד לצילום עם האורח. הילדים בוכים. חם. עשן של סיגריות ממלא את החדר.

לבימה מאחור

דוחפים לפרס עוד צלחת. הוא טועם. מחייך. מדליק סיגריה. תיכף זזים. לחיצות־ידיים. חיוכים. נפרדים.

זהו. הגיע רגע־האמת יוצאים לרחוב. אל הכיכר. מי יודע מה מצפה שם?

שוב לחיצות־ידיים בחדר־המדרגות. יורדים למטה. כאן — חבורה של ילדים קטנים, כבני 8, צועקים „בגין, בגין!״ נו. זה מתחיל!

שומרי־ראש סביבו. פרס נכנס לזולוו, ואל הכיכר. שם התכונה רבה. מאות שוטרים מקיפים את הכיכר מכל הכיוונים. בודקים כל אחד שנכנס לרחבה. גם את התיקים. מחסומים מכל עבר. אנשי מישמר־הגבול על כל הגגות מסביב. הקהל למטה כבר מכוון את הכלים בצעקות „בגין בגין!״

„בגין! בגין!״ קומץ מתומכי הליכוד הגיעו לרחבת העיריה מוקדם. הם תפסו מקום ליד המחסומים, מול בימת־הנואמים. אלה הפריעו במשך כל מהלך הכנס בקריאות „בגין! בגין!״. הם גם קראו קריאות גנאי לעבר הנואם: „פרס, בן־זונה!״ שוטרים רבים שמרו על ביטחון האורח אולם לא השתמשו בכוח נגד המשמיצים.

את פרס מביאים מאחור. צלמים, טלוויזיות, עיתונאים. הוא עולה לבמה. שם כבר יושבים חבריו — דב זכין, רענן נעים, שמואל אוחנה והמנחה, הרצל בן־אשר מבני־המקום. וגם המרוקאים של המערך, רפי סוויסה, ראש מועצת מזכרת־בתיה. הם גררו אותו מהדרום הנה, לקריית שמונה שבצפון. אולי הוא יוכל להושיע. אולי הוא יצליח לדבר אל המרוקאים שכאן, בשפתם. אבל להיפך. דווקא כשהוא עלה לדבר התגברו הצעקות.

מיד, במישפט הראשון, שלף סוויסה את הקלף שלו. „נולדתי במרוקו, ואבותינו חינכו אותנו על כבוד הדדי, על בסיס של קבלת־אורחים. כואב לי שאחי מקבלים אותנו ככה.״ שום דבר לא עוזר. זעקות „בגין־בגין!״ מחרישות־אוזניים. הקהל יוצא מכליו.

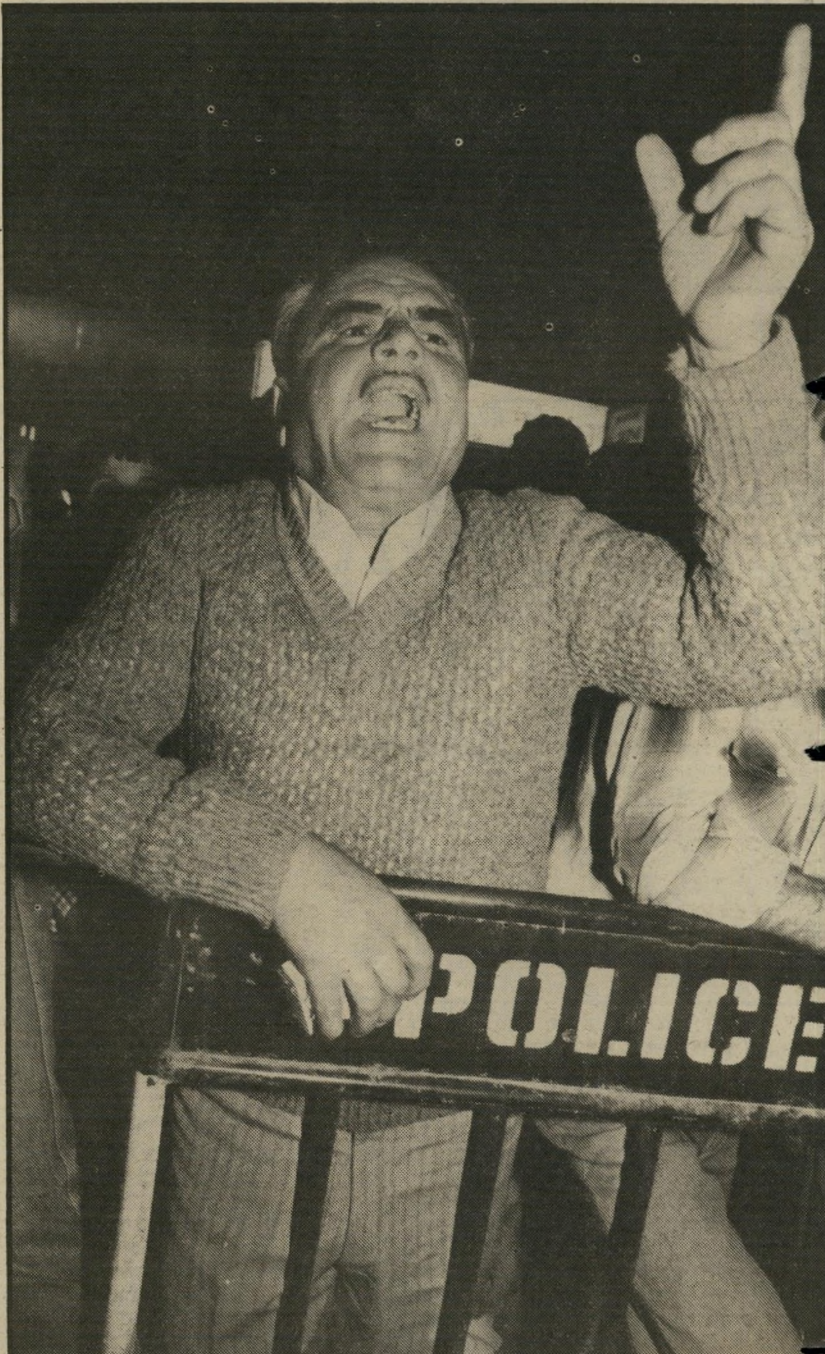

„בן־גוריון... ירושלים... בגין...״

הפעם אירגנו מערכת־רמקולים חזקה במיוחד, הגבירו אותה עד המכסימום. מחריש. שום דבר לא עוזר. קומץ האנשים שנעמד ליד מחסומי־המישטרה, מול הבי־

(המשך בעמוד 67)

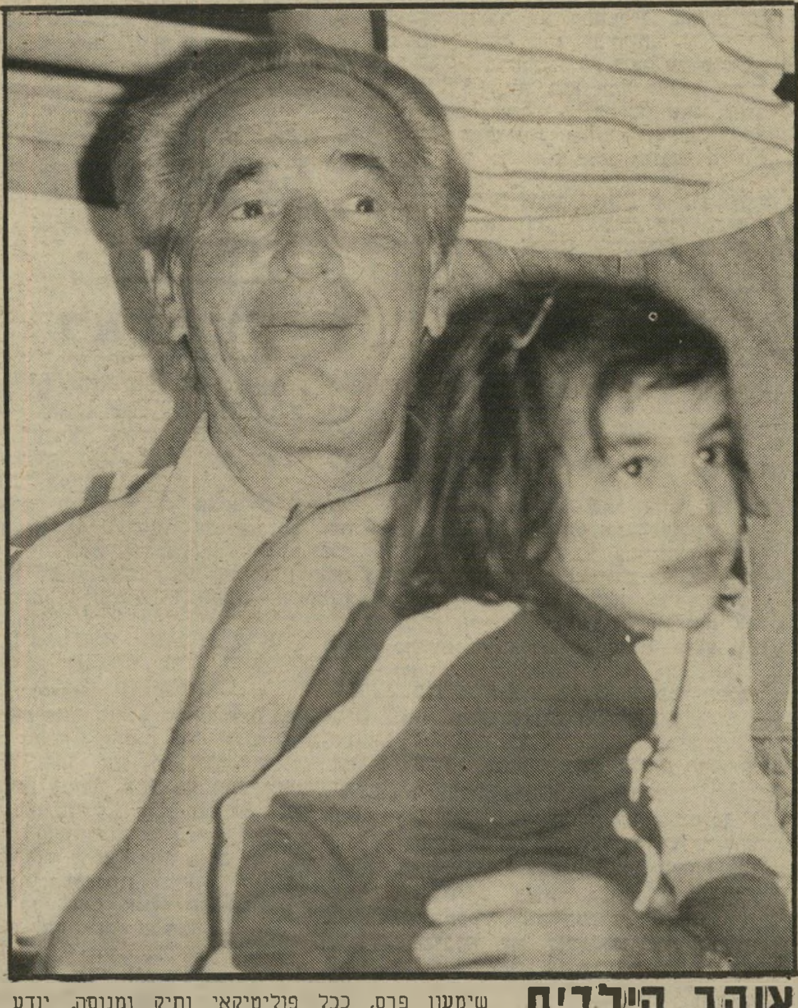

אוהב הילדים שימעון פרס, ככל פוליטיקאי ותיק ומנוסה, יודע שכדאי להצטלם עם ילדים. זה עושה רושם טוב, יוצר תדמית של איש חביב. לכן טרח והצטלם עם כל ילדי הבית והשכונה שביקשו זאת.

(המשך מעמוד 7)

במשך היום השישי, והודיע על כך לשר־הביטחון בשעה 11.30 בערב.

זאב שיף, כתב הארץ, ידע על כך באותו יום בשעות הבוקר, והודיע על כך לשר מרדכי ציפורי. ציפורי הודיע על כך לשר שמיר בשעות שלפני־הצהריים. שמיר ערך, כביכול, בדיקה, ומצא שאין ממש במידע.

אנשים רבים ידעו. ואילו שר־הביטחון לא ידע. ראש־הממשלה לא ידע.

הרמטכ״ל לא מצא לנכון להודיע לשר־הביטחון. שר־הביטחון לא מצא לנחוץ להודיע לראש־הממשלה, וגם לא לבקר בעצמו במקום. רק בשעה 6 בערב ביום השבת, כאשר, לדבריו, „כבר החלו הדיווחים על הטבח לפרוץ לכלי־התיקשורת, הוריתי להגיש לי דו״ח מפורט, מתי נכנסו הפלאנגות ומתי הוצאו.״

מה קרה? זה נודע לכלי־התקשורת. מה שנראה עד אז למעורבים כטבח קטן ובלתי־חשוב הפך מאורע בינלאומי.

עוד יום ולילה

באמת, מתי הוצאו הפלאנגות? כפי שהודיע הרמטכ״ל לשרון — לדבריו! — ביום השישי בערב, הוחלט בצהרי אותו יום להוציא את הפלאנגות מן המחנות. ניתנה להם שהות לכך עד למחרת היום, בשעה 5 בבוקר.

הפלאנגות יצאו מן המחנות רק למחרת, בשבת בבוקר!

שרון מסביר זאת בכך שלא היו מכשירי קשר לפלאנגות, ואי־אפשר היה לבצע את הנסיגה לפני כן.

יש כאן כמה שאלות. למשל:

- **איך זה עלה על דעת הקצינים (אם אכן שרון לא היה שותף להחלטה זו) להניח לפלאנגות להישאר במחנות במשך עוד חצי יום ולילה שלם, בעיצומו של טבח?**
- **מכיוון שמדובר על מרחקים של כמה מאות מטרים, האם אי־אפשר היה למסור את ההוראה למפקדים הנוצריים שם באמצעות קשר אישי, למשל על־ידי שיגור קצינים בנגמ״שים אל תוך המחנות?**
- **מה נקרא „הפסקנו כל פעולה" — כשברור כי הפעולה נמשכה לאחר מכן ביתר שאת, והשחיטה העיקרית בוצעה א ח ר י שהדבר נמסר לפלאנגות?**
- **אם נכון הדבר, שנמסר לי על־ידי עיתונאית אמריקאית ששהתה באותו לילה בביירות המערבית, כי במשך כל הלילה ירה צה״ל פצצות־תאורה „שהפכו את הלילה ליום" — האם מעיד הדבר על כוונה ל ה פ ס י ק את פעולות הפלאנגות, או להיפך — להקל עליהן?**
- **מי נתן את ההוראה לכך?**

„הרגשה לא טובה"

אדם אחד שלא שמע, לא ידע, לא ראה, לא חשב ולא התלבט הוא אלוף פיקוד־הצפון, אמיר דרורי — אם לקבל את עדותו כפשוטה. הוא היה הקצין הבכיר ביותר במקום.

דרורי התמנה על־ידי אריאל שרון לתפקיד זה באותו מועד שבו החליט שרון לראשונה לפלוש ללבנון — באוגוסט 1981. שרון העדיף אותו על פני קצין אחר, שהרמטכ״ל הבטיח לו תפקיד זה במשך זמן רב.

עתה ניתן לציבור לראות את האיש, ואפשר היה להבין מדוע היה מקובל על שרון.

האם דובר מראש על אפשרות שהפלאנגות יפגעו באזרחים, אם ייכנסו למחנות?

דרורי: אני לא זוכר בדיוק, אם באותה פגישה. אבל אני זוכר שדובר על כך בפגישה לפני הכניסה (של הפלאנגות לשם (למחנות).

ברק: האם באותו ערב (יום ה׳, עם כניסת הפלאנגות למחנות) מישהו דיבר על כך שאם אנשי הפלאנגות ייכנסו, עלול להיות טבח או רצח?

דרורי: היום אני זוכר שמישהו דיבר, נדמה לי שאחד הקצינים במיפקדה, ראובן, העלה אפשרות כזאת. זה דבר שאנחנו, כל אחד באיזשהו מקום, חשב על אפשרות כזאת. אמרתי לו שאנחנו מכירים אותם, הם לא עשו עד היום דברים כאלה כשאנחנו על־ידם, וחוץ מזה הזהרנו אותם ואנחנו מניחים שלא יקרה כדבר הזה.

משמע: האפשרות של טבח עלתה בפירוש לפני הכנסת הפלאנגות. הכל ידעו כי הפלאנגות ערכו טבח המוני נורא בתל־אל־זעתר (ולאחר טבח שאתילא אף האשים אריאל שרון את ראשי המערך בכך שהטבח הקודם נעשה בנוכחות אנשי צה״ל).

ברור, כי חששות אלה לא מנעו בעד דרורי להכניס את הפלאנגות.

מכיוון שהפלאנגות לא עשו בעבר „כדבר הזה" ליד צה״ל, אין מנוס מן המסקנה כי ראשי הפלאנגות האמינו כי הפעם הדבר רצוי לצה״ל — וכי למטרה זו עצמה מכניסים אותם למחנות.

סגן אבי גרבובסקי, איש השריון, ראה במו עיניו הוצאות־להורג המוניות של נשים וילדים ביום השישי בבוקר, ודיווח על כך למפקדיו. חיילים אחרים ראו זאת גם הם.

משאלותיו של אהרון ברק נובע שמונח לפניו מידע רב על כך. פעם אחת אף קרא לעומתו דרורי: „אני רואה שהשופט ברק יודע הרבה ויכול להעיד במקומי!"

ואכן, לפי עדותו של דרורי עצמו, ברק יודע הרבה יותר ממנו. כי דרורי עצמו אינו זוכר כמעט דבר.

מה הוא ז ו כ ר? הוא זוכר שלא קיבל בלילה (בין יום ה׳ ויום ו׳) דיווחים על מעשים חריגים. הוא זוכר שבבוקר היתה לו ולמפקדים האחרים במקום „הרגשה לא־טובה". למה? ככה.

הוא עלה על גג החפ״ק, ליד שאתילא. „הסתכלתי סביב־סביב, לראות אם אולי הפלאנגות התנהגו לא בנימוס." הגדרה יפה לטבח.

הוא לא ראה את אשר ראו חייליו, במרחק של כמה עשרות או מאות מטרים ממנו — טבח המוני. הוא לא ראה דבר.

„לא יודע, לא יודע"

אולם הוא טילפן בבוקר בעצמו לרמטכ״ל בביתו — מבלי להיעזר בקצינים („לא רציתי להעיר אותם..."). אחרי שדיבר עם הרמטכ״ל, החליט הרמטכ״ל לבוא מייד לביירות.

ברק: הרמטכ״ל לא שאל על פרטים?

דרורי: לא. הוא אמר שיבוא אחרי־הצהריים... אמרתי לו בטלפון שאני חושב שאולי הפלאנגות הגזימו... הרמטכ״ל לא הגיב על כך. הוא אמר שיגיע בשעות אחרי־הצהריים.

דרורי החליט להפסיק את פעולת הפלאנגות, ולמנוע את כניסת התיגבורת שלהן למחנות. מדוע? סתם כך, מפני שהיתה „הרגשה לא־טובה", שאת סיבה לא יכול היה להסביר.

הרמטכ״ל הגיע ב־3.30 בלוויית קצינים נוספים, ונפגש עם קציני הצבא הלבנוני.

כהן: מה סיפרת לו?

דרורי: לא דיווחתי.

ברק: הרמטכ״ל לא שאל? הוא מגיע במיוחד בשביל זה, ולא שואל?

דרורי: אני לא יודע.

ברק: הוא לא שאל אותך מה זה השיגעון הזה, להפסיק את הפעולה?

דרורי: הוא דיבר עם עמוס (מפקד הכוח במקום). אני לא יודע על מה דובר.

האלוף החליט החלטה מרחיקת־לכת, בעלת השלכה בינלאומית, מטעמים לא־ברורים לא הסביר לרמטכ״ל מדוע, וגם לא לאנשי־הפלאנגות עצמם.

כהן: האם נאמר לו (למפקד הפלאנגות) מדוע הפעולה הופסקה?

דרורי: לא.

כהן: נימקת מדוע עליהם להפסיק?

דרורי: אני לא נימקתי.

ברק: ב־11 בבוקר אתה מטלפן לרמטכ״ל שהתחושה לא־טובה, וצריך להפסיק — ואילו עכשיו — אף מילה?

דרורי: באותה המידה יכולה לקום ועדת־חקירה למה הפסקנו.

סיגנון זה של אטימות גמורה לגבי כל מה שהתרחש באותו יום

(המשך בעמוד 72)

מסלולים בוערים

מה שלא עשה השכל עשו הלהבות ליד המטוסים

שוטר פצוע במהלך המהומות, כשניסו השוטרים לעצור את מאות עובדי **אל־על** במרוצתם, נפגעו גם כמה שוטרים. שוטר אחד, שספג מכה, השתטח על הארץ מתעלף. חבריו הרימו אותו אל האמבולנס.

עובד מתעלף עובד **אל־על** חטף מכה מאלת אחד השוטרים ונפל. נראה היה כאילו איבד את הכרתו. מייד הוזעק אמבולנס למקום. אנשים שעמדו סביבו ניסו לעזור לו להתאושש בעת שהמתינו לאמבולנס.

עשן שחור היתמר למרחוק. ביום רביעי בבוקר נראה היה כאילו כל נמל־התעופה עולה בלהבות. האם העובדים אכן מימשו תוכניות חשאיות?

התברר שזהו רק רמז דק ושחור, בדמות צמיגים בוערים בקצה הנמל, ליד המחסנים. שם עמדו מטוסים מושבתים של „המוביל הלאומי".

המקום המה מאות עובדי אל־על ובני מישפחותיהם, שבאו מוכנים לקרב.

המהומות החלו עוד ביום שלישי. הודעתו של מנכ״ל משרד־האוצר, פרופסור עזרא סדן, כי יתכן מצב שבו אל־על תפורק, גם אחרי שייחתם הסכם־עבודה חדש עם העובדים, וביקורו של האפוטרופוס הכללי במישרדי־החברה לצורך פירוק, היו אות מבשר רע למאות עובדי אל־על. העובדים חתמו עוד בתחילת השבוע שעבר על מיסמך עקרונות, והתכוונו לפתוח במשא־ומתן לחידוש העבודה. אולם כל הסימנים הוכיחו, שהכוונה היא לפרק את החברה בכל מיקרה.

מאות עובדי החברה החלו זורמים לנמל־התעופה ביום השלישי בצהריים,

מסך העשן בשעת בוקר מוקדמת, ביום הרביעי שעבר, הבעירו עובדי אל־על צמיגים ליד המחסנים והמטוסים החונים. מרחוק נראה היה כאילו כל האיזור עולה באש. העשן השחור והסמיך התפשט במהירות בשטח. המטוסים שבתמונה דהרו אחר־כך וחסמו את כל מסלולי הנמל. נמל התעופה נסגר לכל תנועה של מטוסים. שעות ארוכות אחר־כך עוד עלה עשן מן הצמיגים הבוערים. רק בשעה ארבע אחר־הצהריים, כאשר נודע על חידוש המשא־ומתן פונו המסלולים.

פרחים ילדי העובדים חילקו שושנים אדומות לכל השוטרים. למטה: עובד נגרר על המסלול על־ידי שני שוטרים, שרצו לעצרו.

התרכזו בשלושה מקומות בשטח הנמל.

לקראת הערב החלו להתקדם לעבר ה־מסלולים. הם הבעירו וחסמו את דרכם של האוטובוסים המובילים נוסעים מן ה־טרמינאל אל המטוסים.

האווירה התחממה. מאות שוטרים ואנשי מישמר־הגבול החלו זורמים גם הם למקום. הם הקיפו את העובדים וקראו להם להת־פזר, ולא — יפנו אותם בכוח. אולם ה־שוטרים לא הפעילו כוח רב. העובדים היו רבים והשטח גדול.

בשעות הערב התכנסו העובדים לאסיפה. הם החליטו שלא לוותר ושלא לנטוש את המערכה. מישפחות העובדים נקראו לשדה עם הילדים, וכולם התכוונו לשהיה ממו־שכת במקום. הלך־הרוח היה, שיש ללכת עד הסוף, עד להכרעה — לכאן או לכאן.

בבוקר היום הרביעי הגיעו למקום אנ־שים נוספים, ושוב החלה מהומה. שוב בערו צמיגים ליד המטוסים.

שלמה אזולאי, יו״ר ועד רשות־שדות התעופה, ניסה להציל את המצב. הוא ביקש את העובדים להמתין עד השעה 11, ולנסות בינתיים לתווך בין העובדים וה־ממשלה.

העובדים נענו. הם התיישבו על גיבעה ליד המחסנים וחיכו.

התמונה היתה מוזרה. מטוסים מושבתים של החברה נראו כאילו עולים באש, על רקע העשן השחור שעלה מהצמיגים הבו־ערים. ילדים קטנים התרוצצו סביב עם שלטי־הפגנה בידיהם: „תנו לאבא לעבוד!”

בצד חילק מישהו שתיה קרה ואוכל לכל צמא ורעב.

צלמי־עיתונות עטו על בובת־סמרטוטים תלויה על מנוף, שעליה נכתב: קורפו. אנשי מישטרה ומישמר־הגבול ישבו במר־חק של כמה מאות מטרים מן המפגינים, כשהקסדות והאלות מונחות לפניהם על הריצפה.

כולם חיכו לשעה 11. בשעה זו, בדיוק של שעון שווייצי, הופיע שלמה אזולאי, בג׳יפ שדהר על המסלולים. הוא ביקש מהעובדים לחכות עוד שעה, כמעט התחנן.

שעה זו עברה מהר. המתיחות גאתה. חברי־ועד הסתודדו בכל פינה. ב־12, כש־הודיע אזולאי שקצרה ידו מלהושיע, פרצו כולם בריצה מטורפת לכיוון מסלולי ההמ־ראה. גברים נשים וילדים החלו לדהור על מישטח הענק.

השוטרים קמו ממקומם, חבשו את הקס־דות הלבנות, אחזו באלות בידיהם ופרצו במירדף אחרי המפגינים, בנסיון לעצור אותם.

במהלך המירדף אירעו כמה היתקלויות אלימות בין העובדים ואנשי־המישטרה. כמה עובדים ושוטרים נפגעו. ילדים קט־נים בכו בבהלה.

בשלב זה החל מטוס בואינג 707 לדהור מכיוון המחסנים אל המסלול, כדי לחסום אותו. מכוניות המישטרה נסעו לכיוון שלו במהירות מטורפת, אולם המטוס הצ־ליח לעקוף אותן ולהתייצב בקצה מסלול־ההמראה ולחסום אותו. עובדי התחזוקה ניגשו מייד אל המטוס, כאילו לפי תיכנון מוקדם, והחלו לרוקן את האוויר מגלגליו.

השוטרים ניסו שוב להתפרץ לכיוון ה־מפגינים, ואז החל מטוס ג׳מבו 747 עושה את דרכו במהירות לכיוון המסלול השני.

משאית מישטרה עמדה בדרכו. כמה עובדים זריזים ניגשו אל המשאית והצליחו לדחוף אותה לאחור.

כך נחסם מסלול המראה שני. גם כאן הוציאו מייד את האוויר מגלגלי המטוס. פעולות אלה לוו בקריאות שימחה של העובדים, שצפו במעשה. המראה היה מד־הים. דלתות המטוס נפתחו ומיגלשות החי־רום המתנפחות נשלפו החוצה. הטייסים החליקו למטה, התקבלו במחיאות כפיים.

השוטרים עמדו חסרי־אונים.

ב־1 בצהריים הגיעה למקום מכונית מל־אה פרחים, והילדים חילקו אותם לשוטרים הנדהמים. המראה היה אבסורדי — עשרות שוטרים, שעד לפני זמן לא רב החזיקו אלות בידיהם ושלחו מבטי־רצח אל המפ־גינים, עמדו עכשיו בפה פעור, כשהם מחזיקים אלה שמוטה ביד אחת ושושנה אדומה ביד השניה.

הכל היה מאורגן למופת. מכונית השתיה הגיעה, ומייד החלו לחלק שתיה. גם לשוט־רים הצמאים. לרגע היה נדמה, כאילו זו אתנחתא בצילומי סרט־פעולה.

ב־4 אחר הצהריים הודיעו בחדשות, ש־יפתח משא־ומתן חדש עם עובדי אל־על. האלימות השיגה מטרתה. „צדק משיגים רק בכוח,” אמר בסיפוק אחד העובדים.

עליהום! בשעה 12 בצהריים פרצו העובדים בריצה מטורפת לכיוון מסלולי־ההמראה. השוטרים שישבו בצד, בשמש, חבשו מייד את הקסדות, לקחו את האלות ויצאו בריצה מהירה אחרי העובדים, בנסיון נואש לעצור אותם, למנוע תוהו־ובוהו בשטח נמל־התעופה. הדבר לא עלה בידם, מכיוון ששטח המסלולים הוא גדול ופתוח, והעובדים היו רבים.

משחק טלויזיה אדיוקט חינם

אמיתי. אמיתי. אמיתי.

הימור בטוח! 50% סכויי הצלחה.

אחד מכל שני קונים של טלויזיה "מץ" או וידיאו מיצובישי או וידאו בטמקס מקבל משחק טלויזיה "אדיוקט" ששוויו בשוק כ־8,000 שקל — חינם (לא כולל קסטות).

ההגרלה תערך בין כל הקונים שישלחו תעודת אחריות וחשבון קניה מוכח של אחד המכשירים אצל סוכני "מץ" המורשים או בבית "מץ" רח' מודיעין 19 בני ברק.
ההגרלה תתקיים ב־15/12/82 בנוכחות רואה חשבון, עו"ד ונציג משרד הפרסום.

בלעדי לטלויזיה "מץ" "22 ו-"26: אפשרות חיבור למחשב ביתי או מסחרי ללא צורך במתאם.

מץ - בלי להתאמץ

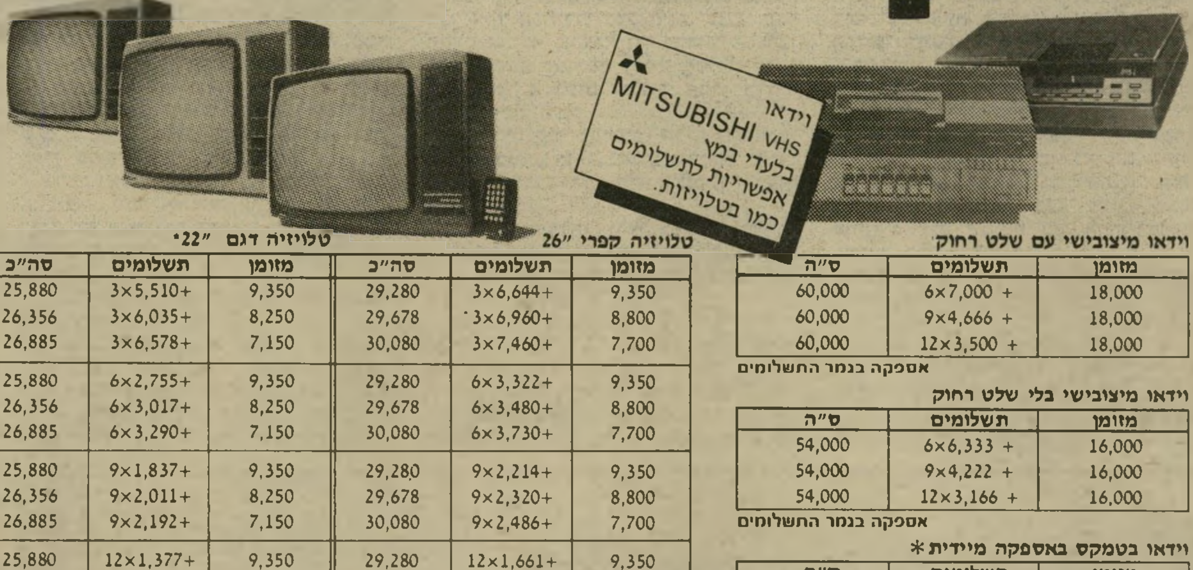

טלויזיה קפרי "26*

מזומן	תשלומים	סה"כ
9,350	3×6,644+	29,280
8,800	3×6,960+	29,678
7,700	3×7,460+	30,080
9,350	6×3,322+	29,280
8,800	6×3,480+	29,678
7,700	6×3,730+	30,080
9,350	9×2,214+	29,280
8,800	9×2,320+	29,678
7,700	9×2,486+	30,080
9,350	12×1,661+	29,280
8,800	12×1,740+	29,678
7,700	12×1,864+	30,080

טלויזיה דגם "22*

מזומן	תשלומים	סה"כ
9,350	3×5,510+	25,880
8,250	3×6,035+	26,356
7,150	3×6,578+	26,885
9,350	6×2,755+	25,880
8,250	6×3,017+	26,356
7,150	6×3,290+	26,885
9,350	9×1,837+	25,880
8,250	9×2,011+	26,356
7,150	9×2,192+	26,885
9,350	12×1,377+	25,880
8,250	12×1,508+	26,356
7,150	12×1,644+	26,885

טלויזיה "האיטי "20*

מזומן	תשלומים	סה"כ
7,700	3×4,975+	22,627
6,600	3×5,518+	23,155
5,500	3×6,064+	23,694
7,700	6×2,487+	22,627
6,600	6×2,760+	23,155
5,500	6×3,032+	23,694
7,700	9×1,658+	22,627
6,600	9×1,840+	23,155
5,500	9×2,021+	23,694
7,700	12×1,243+	22,627
6,600	12×1,380+	23,155
5,500	12×1,516+	23,694

* המחיר כולל שלט־רחוק. בלי שלט רחוק - פחות 1,000 שקל מהתשלומים.

וידאו מיצובישי עם שלט רחוק

מזומן	תשלומים	ס"ה
18,000	6×7,000 +	60,000
18,000	9×4,666 +	60,000
18,000	12×3,500 +	60,000

אספקה בגמר התשלומים

וידאו מיצובישי בלי שלט רחוק

מזומן	תשלומים	ס"ה
16,000	6×6,333 +	54,000
16,000	9×4,222 +	54,000
16,000	12×3,166 +	54,000

אספקה בגמר התשלומים

וידאו בטמקס באספקה מיידית*

מזומן	תשלומים	ס"ה
15,000	3×6,333 +	34,000

*כולל ריבית

מכשירים טובים כאלה בתנאים נוחים כאלה - זה בדיוק מה שאתה צריך. בוא כבר היום!

גם את זה כדאי לקרוא:

* המחירים בשקלים, לא כולל מע"מ. המע"מ יחושב בזמן מסירת הטלויזיה (או אם יסוכם אחרת)
* האספקה עם גמר התשלומים, אך ניתנת אפשרות לאספקה מיידית.
* המחיר כולל אחריות של 5 שנים למנורת המסך ולחלקים. אך ניתן לקצר את האחריות לשנה אחת, ולקבל הנחה של 1,000 שקל.

5 משחקי־טלויזיה יוגרלו בין שולחי התלוש

התלוש מיועד למבוגרים בלבד

לכבוד
מץ, ת.ד. 913
בני־ברק 51108
אני מבקש לקבל פרטים נוספים על טלויזיות "מץ" ולהשתתף בהגרלת הפרסים

שם פרטי ____ שם משפחה ____ טלפון ____ כתובת ומיקוד ____ טלפון בעבודה ____

מץ-בלי להתאמץ

אולם תצוגה ומכירה - רח' מודיעין 19 בני ברק טל. 799114

אנשים

הח"כים הופיעו במפתיע במישרדי ההוצאה־

לפועל ומדוע יהיה גולדשטיין סגן־שר־האנרגיה

■ מדוע יהיה ח"כ הליברלים **פינחס גולדשטיין** סגן שר־האנרגיה. בכנסת מתבדחים, כי אם לשר **יצחק מודעי** יש 90 אחוז כישורים להיות שר, לגולדשטיין יש עשרה אחוז כישורים לתפקיד.

■ בערב ראיונות שאל איתן דנציג את ח"כ הליברלים **יצחק ברמן**: „השר מודעי אמר, שלא צריך להתרגש ממך ומדרור זייגרמן, כי הוא אינו רואה מאחוריכם גדודי תומכים." השיב ברמן: „הבטחתי לראש־הממשלה לא לגעת בשלב זה בשר מודעי."

■ ח"כ מפ"ם **יאיר צבן** נשאל, אם המערך לא הגזים בביקורתו על הממשלה בימי המילחמה. „גם 24 שעות ביממה לא יספיקו לבקר את הממשלה הזו."

■ **מני פאר** הזכיר נשכחות למרואינו, **יצחק רבין**. בערב־ראיונות השבוע הזה נשאל רבין, במלאת 26 שנה למילחמת סואץ, על סיפור שהוזכר בסיפרו יומן שירות. באותה תקופה, כשהיה רבין אלוף פיקוד הצפון, ניצל את הלחימה בדרום ובשיתוף עם האו"ם העביר לשטח סוריה כ־3000 או 5000 ערבים מאיזור החולה. רבין סיפר, שבמיבצע היו מעורבים גם הסורים. פאר שאל אם המגורשים הם כיום פליטים בסוריה, ורבין ענה שאינו יודע. פאר שאל: „האם כולם הסכימו לעזוב?" ענה רבין: „זאת לא היתה החלטה דמוקרטית."

■ בהמשך הערב בחרו עיתונאים והקהל את איש השבוע שלהם. **גבי גזית** מקול ישראל הציע את **שמעון פרס** על אומץ־ליבו לחזור לקרית־שמונה לעצרת המערך שם. מארגני הערב נוהגים לשתול עץ על־שמו של מי שנבחר לאיש השבוע. העיר על כך גזית: „אני לא יודע מה יקרה לפרס מחר, כך שאיני יודע אם ביום ראשון יצטרכו לשתול עץ לזכותו או על שמו."

■ גזית, בעל התוכנית האישית בקול־ישראל, יש עניין ושתי עוזרותיו, **טלי השילוני** ו**שוש פורמן** רשמו לזכותם הישג עיתונאי בשבוע השני של תוכניתם החדשה. הם חיפשו מישהו שפקד אותו גורל דומה לגבר מהסרט נישואין אחרים, שאחרי שמונה שנות נישואין גילה נטיות הומוסכסואליות, עזב את ביתו ועבר לגור בחברת חברו החדש. הם חיפשו בין חברים ומכרים ומצאו. באולפן הופיע בחור יפה בשם **גבי רביק**, שהיה לו סיפור אישי דומה. הוא הוכנס לאולפן ללא תחקיר מוקדם, וגזית ראיין אותו במשך 21 דקות. אחרי הראיון הוא סיפר שהוא פסיכולוג קליני, שחזר לארץ אחרי שהות ממושכת בארצות־הברית ושהוא מחפש עבודה.

■ ערב יציאתו של **שימעון פרס** לקרית־שמונה נערך עימות רדיופוני בין ח"כ מערך, **מרדכי** („מוטה") **גור** ואיש הרזות, **גדעון גדות**, על השאלה אם מן הראוי שפרס יופיע בעיירה הצפונית. השניים רואיינו על־ידי **יוסי גרבר** בתוכנית כל צבעי הרשת וגדות אמר: „פרס עושה תרגיל מיותר באומץ־לב."

■ ועדת־החוקה של הכנסת ערכה ביקור פתע במישרדי ההוצאה־לפועל בירושלים. הפקידים התנצלו שהם לא הכינו קפה ועוגות, משום שלא חיכו לביקור. לבסוף הוגש קפה בכוסות מאולתרות. אמר ח"כ שינוי, **מרדכי וירשובסקי**: „הכוסות נראות כאילו שעיקלו אותם." הוסיף יושב־ראש הוועדה, **אלי קולאס**, ח"כ הליברלים: "יש לי הרגשה שגם הקפה והסוכר עוקלו."

■ את יום החקירות המפרך שלו סיים שר־הביטחון **אריק שרון**, בתל־אביב. אחרי שסיים את הופעתו הראשונה לפני ועדת־החקירה בירושלים הוא בא בערב עם **לילי**, למיסעדה סינית ברחוב הירקון, בליווית חבר ושני ילדים קטנים. האוכל הוגש להם במהירות והם סיימו את ארוחתם בחטף. לילי לבשה את השימלה הסגולה, שבה הופיעה באותו בוקר לישיבה הפתוחה של הוועדה.

■ דובר לישכת מיפלגת העבודה ועוזרו של פרס, **גידעון לוי**, יצא לחופשה ממושכת, אחרי ארבע שנות עבודה במיפלגה. לוי הסימפטי, שהתחבב על העיתונאים, החל לכתוב במוסף הארץ, בתחילה בפסבדונים, תחת השם **רפאל מיר** ועתה הוא חותם בשמו המלא.

■ העיתונאית **עדה הוזפלס** פגשה בטיול ביוון את מזכיר מערכת דבר **אליהו אגרס**. השניים מכירים מימי מילחמת העולם השנייה. אז היה אגרס חייל בצבא הבריטי והוצב באיטליה. הוז־פלס כתבה אז, כילדה, מיכתבים לחיילים. ההתכתבות בין השניים נמשכה תקופה ארוכה, והם נפגשו לראשונה כשהוז־פלס גדלה והיתה לעיתונאית.

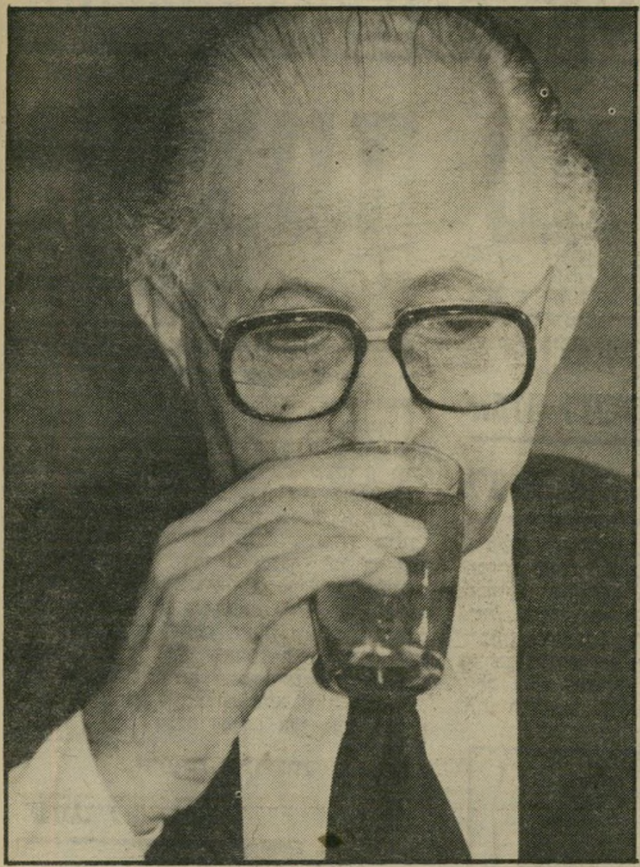

יעקב מרידור לוגם תה בישיבת מרכז תנועת החרות, שהתקיימה ביום החמישי שעבר ב„מצודת זאב" בתל־אביב. ראש־הממשלה (למעלה, משמאל), שנאם בפתיחת הישיבה, היה צמא מאוד. הוא שתה שתי כוסות תה, עם שתי טבליות סוכרזית, שהובאו על־ידי המלצר. סגן־ראש־הממשלה, דויד לוי (למטה, מימין), שהיה מוקד למתיחות שקדמה לישיבה, בגלל העימות בינו ובין שר־הביטחון, שתה את כוס התה בריכוז רב. שר־האוצר יורם ארידור (למטה, משמאל) לגם קפה־נמס עם חלב. בפתח האולם נמכרה שתיה קלה לחברים במחיר מופקע. אריק שרון לא שתה, אף לא משקה קל, שהוגש אל שולחן הנשיאות.

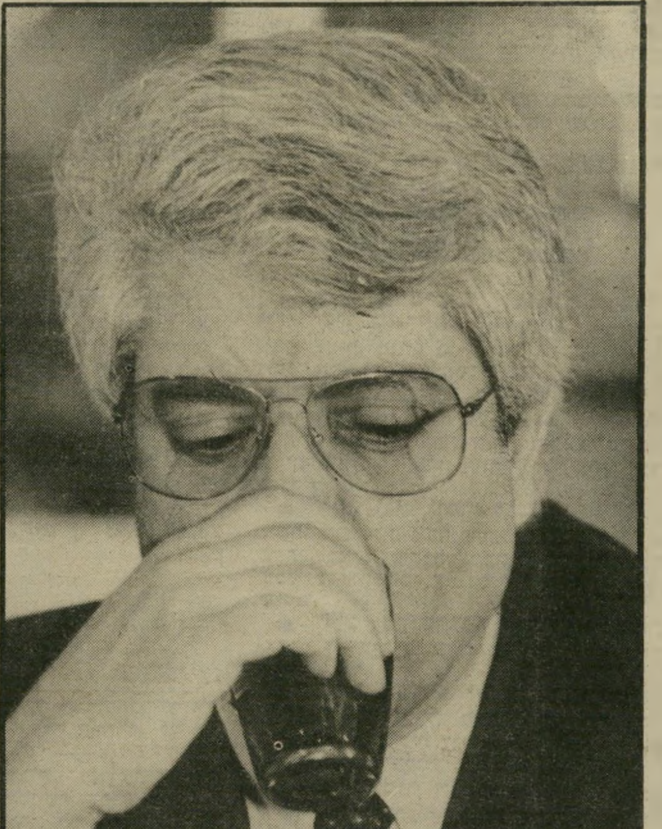

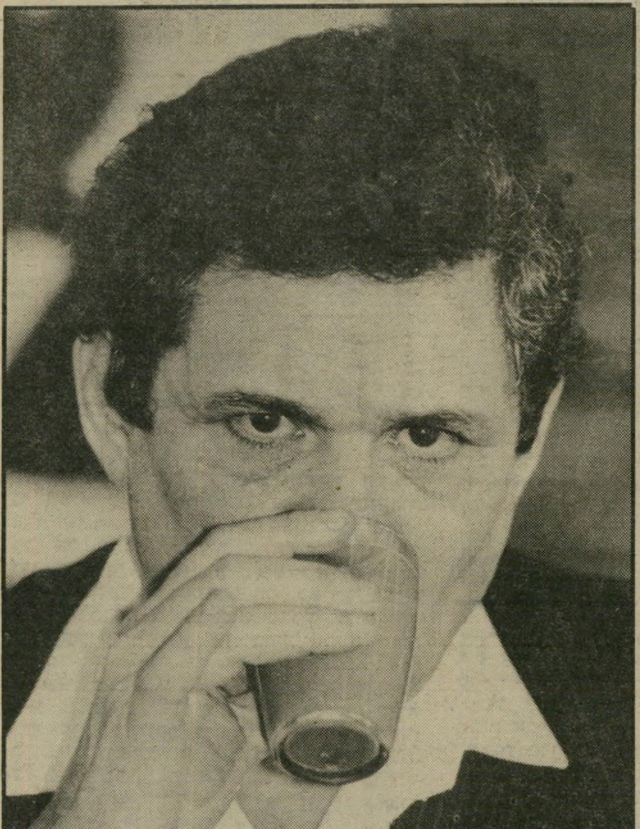

קטעים

כיצד חזרה ישראל למישטר „החלוקה"

ומה הם הקריטריונים „להגזמה" ✱ מי מבין את שפת־הכוח

המצעד של גבע ומצנע

דב גנחובסקי:

אין כל ספק, כמובן, שכל מיני חורצי־לשון שמאלנים וסתם עוכרי־ישראל וסוכני אש"ף מובהקים, הם וחבריהם יציעו הצעות משלהם לגבי המיצעד. מכירים אותם. הם יציעו שבמיצעד יצעדו באון החטיבה שלא גויסה, והחטיבה שאיבדה את מפקדה, והקצונה שאמרה לשר־הביטחון מה שאמרה לו, וכי במיצעד יצעדו במירווח־ביטחון הולם ביניהם „הכוחות הלבנוניים", שיופרדו היטב־היטב מיחידות הדרוזים שלנו, וכי במיצעד יוצעד גם שלל הווידיאו והסטריאו והטלפונים מלבנון, וכך הלאה והלאה.

זה ברור שההצעות האלה תבואנה. בדיוק כשם שכל מרעילי־הבארות האלה יעלו הצעות אי־ספור לאיוש התפקידים שמיצעד צבאי כרוך בהם — האלוף שלא יהיה רמטכ"ל, ותא"ל מצנע, אל"מ (מיל.) אלי גבע, ואל"מ י. וכל האחרים.

„ידיעות אחרונות" 29.10.82

יעקב לווינסון:

סם לוורידי הכלכלה

המשק הישראלי ממשיך לתפקד בין להטי ההימור בבורסה לבין סחרורי האינפלציה וגו־

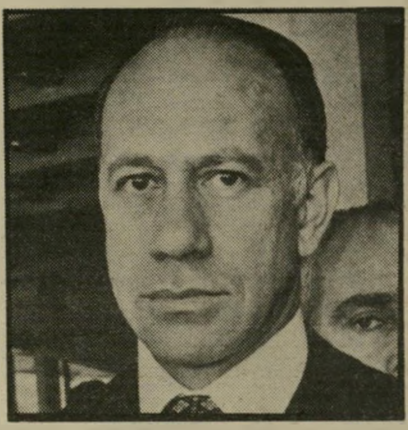

יעקב לוינסון

לש בביטחה למעמקי החוב הלאומי החיצוני, העלולים להביאו חס ושלום אל יום־הדין. דבר זה מתרחש בשל הסם היום־יומי המוזרק אל ורידי הכלכלה הלאומית על חשבון התמיכה החיצונית, „סוב לכולם" ואיש אינו שם ליבו לכך שהסם הזה לא רק שאינו תחליף לתזונה ממש, אלא שהגוף עלול לקרוס ושכולם ישלמו את מחיר ההזיה החולפת.

החמור מכל: אובדן הצלם הערכי של ישראל בתוכה ומחוצה לה. שכן, ישראל חזרה למישטר „החלוקה": ביקוש נדבות ומלוות חיצוניים, המשמשים לצריכה ולא להשקעה. בעוד שבודדים שוגים עודם טורחים בייצור ופיתוח, פרעל הזרם הכללי בכיוון של „אכול ושתה" ומה לנו המחר.

„מעריב" 29.10.1982

אפרים סידון:

הגזמה, הפרזה, פישול

„הפלנגות הגזימו", אמר הרמטכ"ל שעה שדיווח לראשונה לשרוננו על מאורעות צברה ושאתילא. ועניין זה של הגזמה, הוא שבילבל והביך את שר־הביטחון. שהרי מהם הקריטריונים לקביעת הגזמה? ומה בין הגזמה בהשתוללויות הפלאנגות ובין הפרזה? מהו קו ההרג אשר לפיו נקבעות ההפלגות והסטיות? ומהו התקן שלו היה נשמר, היו נמנעות אותן ועדות חקירה? או בקיצור, כיצד יתרגם שר־הביטחון למיספרים, את ההגדרות מעל המצופה, הגזמה, הפרזה, פישול וכו'.

„דבר" 29.10.1982

אמנון רובינשטיין:

לבטל את הצנזורה

תקדים חמור זה, הצעד הבלתי־נסבל של פסילת סאטירה פוליטית מטעמים שהם עצמם פסולים, ירד עלינו בתקופה בה מתמודדת ישראל, מבית ומחוץ, על נפשה ועל דמותה. מבית, תשפיע החלטת המועצה על החרפת אי־הסובלנות ותגביר את המחנק שבו חי חלק ניכר מהציבור הישראלי הנאור. מחוץ, תחמיר החלטה האנטי־דמוקראטית זו את די־

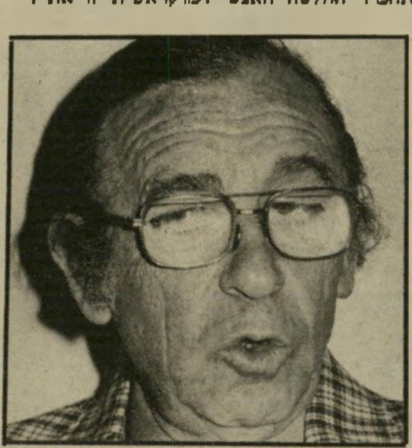

הנס קרייטלר

מויה השלילי של ישראל כמדינה הניתקת והולכת מהמכנה המשותף של העולם החופשי.

צריך איפוא לבטל את הצנזורה המוקדמת על מחזות ולהשוות את דיניה של ישראל ואת נוהגיה לאלה של מדינות מתוקנות. אין פירוש הדבר שהכל הפקר: תמיד ניתן להעמיד לדין, לאחר מעשה, מי שעובר על החוק ומציג, באמצעות הצגה תיאטרלית, פורנוגרפיה, הסתה וכיוצא באלה מעשים אסורים. אך צנזורה מוקדמת על תיאטרון — המופקדת בידי אנשים כמו מר יוסטמן — אין לה מקום בישראל.

„הארץ" 28.10.1982

מנחם הכהן:

לך לך לארצך

לך, לך מארצך, לך לך ממולדתך, לך לך מבית אביך, לך לך אל ארץ הארזים, לך לך לעשות סדר חדש, לך לך —— —

— לשבור את ההסתדרות, לחנך את העיתונות, לשכתב את ההיסטוריה, לפרק את אל־על, לפזר את ההפגנות, לצנן את הכהונה ולקפל את הדגל.

— להשתיק את האופוזיציה, לסגור את הברזים, לנתק את היחסים, להדק את הכיתור, להשמיט את הקרקע, לטרטר את הצבא, להניף את הגרזן, לשחרר את השד, להפסיק את המים ולכבות את החשמל.

— לצמצם את הסובסידיות, לקעקע את היסודות, לבקע את האוניברסיטאות, לנענע את העמודים, לקרקע את המטוסים, להעיף את השמאלנים ולהשמיץ את הסופרים.

— למרוח את ההחלטות, למתוח את העצבים, לנתח את הרופאים, לפלג את העם, ללכד את הליכוד, להנמיך את הרדיו, להגיש את החשבון, לאכול את עצמנו ולשעבד את המחר.

„ידיעות אחרונות" 28.10.1982

שאול צדקיה:

מי מבין את שפת הכוח

אפשר שעדות־המזרח בארץ נהנים מן הכתרים הללו שקשרו לראשיהם. אני מטיל ספק בכך. מה שנותר לי, כספרדי, במיסגרת מאבקי לטיהור שמי, הוא להכריז מעל כל הצריחים וראשי הגגות: אינני סוגד לכוח, אני מעדיף מנהיג חכם על פני מנהיג חזק (גם גולדה נחשבה לחזקה, אבל המיטה עלינו אסונות). אני אמנם מכיר את הערבים, כמו כל אחד אחר, אך יש ביניהם כאלה המבינים שפה אחרת, כמו שבקירבנו מהלכים כאלה המבינים את שפתו של הכוח בלבד. ומעל לכל: אנא, אל תעשו אותי ואת שכמותי אבק אדם. אל תציגוני כמי שנוהג לעלות על הבריקדות, לשיר שירי תהילה למילחמה, מרוצץ־גולגלות פוטנציאלי של עוכרי ישראל ליִמיניהם ואוכלי־ישראליים לתיאבון.

זהו עלבון שקשה לעבור עליו לסדר־היום. הרבה משום שטופלים אותו על קהילה שלמה על לא עוול בכפה, ועוד יותר, משום שמלאכה זו נעשית בידי אלה האמורים דווקא לייצג את הקהילה הזו. זה רק מחזק את יסודות הבלוף הגדול, ההולך וקונה לו אחיזה באורח־מחשבתם של ישראלים רבים ומשקיפים זרים כאחד, לאמור: הספרדים, מעצם טיבם, אורחם וריבעם, שונאי ערבים הם. וכל מי שישמיע באוזניהם את מנגינת ה„עליהם", יזכה מייד בתמיכתם. תמיכה זו יכולה להיחשב כמונחת בכיסם עד קץ כל הדורות.

האגדה הזו, שיש בה כמה גרעיני אמת, הולכת ובונה את עצמה מכוחה שלה, מכוח תנופתה.

„דבר" 28.10.1982

פסוקי השבוע

● חתן פרס־נובל לספרות, גבריאל גרסיה מארקס: „אילו היה קיים פרס־נובל למוות, מנחם בגין עצמו ורוצחו המיקצועי, אריאל שרון, היו זוכים בו השנה ללא עוררין."

● המחזאי יהושע סובול: „מדוע החליטה ועדת־החקירה לחקור את אריק בדלתיים פתוחות? אתה הייתי נסגר איתו לבד בחדר?"

● העיתונאי עמוס קינן: „אילו הייתי מישרד־התיירות, נוכח השפל שפקד את הענף, הייתי מציע סיסמה: 'בואו לישראל, שם תוכלו לראות במו עיניכם איך מתחיל הפאשיזם'."

● ח"כ הליברלים, יהודה פרח: „אמרו לי שזה פשע שאיש כמוני לא יהיה שר."

● ראש אגף כוח־אדם ב„אל־על", איתן רוזנמן: „לא מתאים לי להיות פעיל במיפלגה הליברלית דווקא. למה? כי יש שם הרבה אנשים מעונבים ואקדמאים!"

● הפרופסור הנס קרייטלר: „צריך לדעת שהבעיה העיקרית של המערך אינה ניהולית, אלא שימעון פרס, שדמותו אינה מתאימה לדפוסים פסיכולוגיים כלשהו, היכולים לזכות בהד רחב ועמוק."

● ח"כ הרות, מאיר שיטרית: „אני אף פעם לא קשרתי את דיעותי האידיאולוגיות במיסגרת התקשורתי למיפלגה זו או אחרת."

● העיתונאי יהונתן גפן על יושב־ראש המועצה לביקורת סרטים ומחזות: „חרות אינה רק מיפלגה. חרות זו האפשרות שלנו להחליט בלי (יהושע) יוסטמן."

● הנ"ל: „בארץ הזאת, בשעה הזאת, אין מיותר ממך, יוסטמן."

● עורך־הדין אהרון פאפו, על חברו לסיעת לעם, אהוד אולמרט, שתקף אותו מעל בימת הכנסת: „אינני נוהג בפוליטיקה כחיה טורפת."

האם נבחרה אורה נמיר לתפקידה כיושב־ראש ועדת־החינוך של הכנסת או מונתה?

■ בקטע מיוחד שהכין צוות יורדים על השבוע על הצנזורה, נראים טוביה צפיר יוני חן וריבקה מיכאלי כחברי ועדת צנזורה, הבודקים את מגילת העצמאות, שאותה מתכוונת להעלות על הבימה כיתת בית־ספר. השלושה מצנזרים את מרבית הטכסט ומה שנשאר הוא: „לפיכך, התכנסנו ואנו מכריזים על הקמת המדינה הזמנית. על החתום, הרצל רוזנבלום."

■ השלושה מודיעים שלמחרת הם יגזרו את ההמנון התיקווה. הסיבה: בשורה השניה כתוב „נפש יהודי", רמז למחזה של יהושע סובול בתיאטרון החיפאי.

■ בעצרת שנערכה בתיאטרון הקאמרי נגד הצנזורה אמר מוטי קירשנבאום, שהעובדה כי עניין מחזה הפטריוט הוא סוביודיצה גורמת בעיות. „לא ברור אם מדברים על ההצגה או על משהו אחר."

■ ועוד מפינקסו של קירשנבאום: „אנו מבקשים שהמועצה לסרטים ומחזות תדון גם בהצגה שמכין לנו מנחם בגין ליום־העצמאות."

■ ובהתייחסו לפטריוט אמר, „הצנזורה התרעמה על קטע שבו הפטריוט יורה בילד ערבי. במיקרה זה אנו מבינים את הצנזורה. ההוראה היתה לירות באוויר."

■ כאשר קיבלה ח"כ המערך אורה נמיר את המיכתב הבא, היא לא רוותה ממנו נחת. הוא נכתב אל הקריין רפי רשף, שהגיש את התוכנית ערב חדש בטלוויזיה, והעתק ממנו נשלח לנמיר ולראש עיריית תל־אביב, שלמה („צ'יצ'") להט. במיכתב נאמר: „כדי שלא אצטייר כמתערב בעניין השנוי במחלוקת בין שני מודעיי, נמיר ולהט, בנושא בית־ספר הגליל, הנמצא בכותרות כלי־התיקשורת, אני נמנע מלחתום את שמי על מיכתבי, ואיתך הסליחה על כך. האזנתי לעימות בין השניים בתוכנית ערב חדש. צרם לי אי־דיוק, בלשון המעטה, בדברי נמיר בציינה כי גם היא וגם בן־שיחה נבחרו לתפקידיהם מטעם מיפלגותיהם. להט הוצב מטעם מיפלגתו כמועמדה לראשות העירייה, ונבחר לתפקידו בקלפי. ואילו נמיר מונתה לתפקידה לרשות ועדת החינוך אחרי דמעות רבות שלה, תחינות והטרדת חברים, ביניהם אני, בסחיטת תמיכה למועמדותה. הטעם הטוב והיושר, שנמיר סבורה שנתברכה בהם, חייבים היו למנוע בעדה מאיזכור נבחרותה."

אנשים

הצטרף למישרד התל־אביבי, וזיכרוני פועל במיסגרת מיש־רדו של בן־ציון בארצות הב־רית.

■ **יצחק ליבני**, מנכ״ל

פי גירסת דובר הוועדים, **גבי**

המופק, ולא כך הוא.

■ איך מתגונן סמנכ״ל אל על, **בני גבאי**, מפני זעם העובדים, המופנה נגדו? על־

זלצמן, ברשותו רימוני עשן. על־פי גירסת כתב הטלוויזיה לענייני תעופה **חנן עזרן**, הוא מחזיק בידו מיתקן־גאז להגנה עצמית.

אורנה גאון בשימלת מיני קצרצרה מקבלת את פני אורחי המסיבה לכבוד סיפרו החדש של דן בן־אמוץ. לאורנה, שהחלה לעבוד ביחסי־ציבור, לא היתה זו ההפקה הטובה ביותר בתור אשת־יחסי־ציבור. חבריו לשעבר של בן־אמוץ הצביעו ברגליהם ולא באו לערב שהיא אירגנה.

יוסף בורג משמש כסנדק לדור שירה, בנו של בן־ציון שירה, יועצו לענייני־תיקשורת. בורג בא לברית־המילה בחברת מנכ״ל מישרד־הדתות, משה סלומון, והאיש החזק של המפד״ל, רפאל בן־נתן. לשירה ולאשתו חני, עורכת־דין במיקצועה, נולדו תאומים, בן, דור ובת, לי. על־פי בקשת שירה אף נאמרה תפילת „מי שבירך" גם על הבת, למרות שאין זה מקובל. היה זה אחרי התייעצות בין בורג וסולומון, שניהם רבנים. האב (חובש־כיפה למטה), החזיק בידיו את בנו הבכור, בר, סמוך למקום עריכת־הברית. בין האורחים היו אנשי־תיקשורת רבים, שאיתם עובד שירה, בעל מישרד עצמאי ליחסי־ציבור, שגם משמש יועץ לשר. למעלה משמאל: העיתונאית מירה נוף.

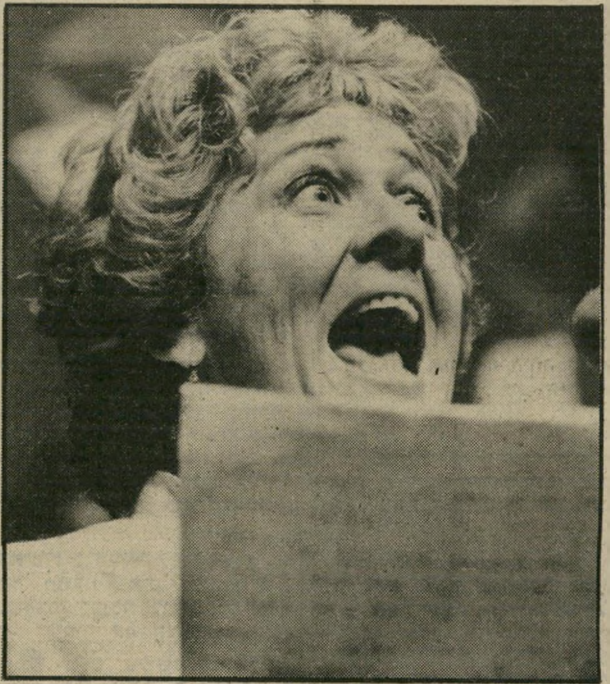

עדנה פלידל קוראת מדף נייר דברים שאמרה בכינוס שהתקיים בתיאטרון „הקא־מרי" נגד הצנזורה. היא פירטה את תולדות־חייה והסבירה, לקול תשואות הקהל, שהוריה לא התכוונו להעביר את המשך חינוכה לא לידיים שמאליות ולא לידיים ימניות, וכמובן שלא לצנזור.

■ העיתונאים השונים, ש־סיקרו את ההצגה הראשונה של המחזה הפטריוט של **חנוך לוין**, הזכירו שארבעה ח״כים באו לתיאטרון נווה־צדק. הם שכחו או לא ראו את הח״כ החמישי שנכח באולם, ח״כ מפ״ם **אלעזר גרנות**.

■ גידולה של המישבה הישראלית בארצות־הברית הג־דיל את היזדקקות חלק מאנ־שיה לייעוץ מישפטי, בגלל בעיות שונות שצצו במקום ההגירה. עורכי־דין ישראלים

פתחו סניפים מעבר לים. החל בכך עורך־הדין **אמנון שיבו־רת**. לאחרונה פתח שם סניף מי שהיה שר־המישפטים בימי שילטון המערך, **חיים צדוק**. כך גם עושים עורכי־הדין מ־אותו מישרד, **יעקב ישראלי**, **יוסף ירושלמי ודני כהן**, שהיה שופט וחזר לעריכת־דין. לשורת מישרדים אלה מצטרף מישרדו התל־אביבי של עורך־הדין **אמנון זיכרוני**. עורך־דין ישראלי, **ישראל בן־ציון**, שפתח מישרד בניו־יורק,

רשות השידור לשעבר ומועמד המערך לתפקיד שר־התרבות בבחירות האחרונות, לא הופ־תע משערורית הצנזורה על ה־מחזה הפטריוט. לדעתו, הצנ־זורה בארץ היא עמוקה יותר ויש לה יותר מסימפטום אחד. לדבריו, תופעה מוכרת היא ההתאמה האוטומטית בכלי־התיקשורת, בעיקר האלקטרו־ניים, של עיתונאים שונים ללא כל הוראה. הם מתאימים עצמם למה שנראה כאחריות, כצורכי־ביטחון, ומצנזרים עצמם צינזור עצמי. דעת־הקהל בארץ, לדע־תו, היא מהשמרניות בעולם, ו־כמנכ״ל הרשות הוא היה מקבל כמויות אדירות של מיכתבים וטלפונים שמחו על הצגת דב־רים שהם מחוץ לקונסנזוס המ־דומה. בעובדה שאין בישראל רשת שניה או טלוויזיה בכ־בלים גורמת לצימצום המידע והביקורת. בטלוויזיה מוקדש סכום זעום להפקת תוכניות ישראליות שיש חשש כי תהיה בהן ביקורת על הקיים, ולכן הכסף מושקע בייבוא תוכניות סכריניות מחו״ל. אין חוקה ה־מונעת צנזורה, והעיקר: בארץ טוענים, שאם המדינה מסבסדת גורמי־תרבות, היא רשאית לה־יות מעורבת בבדיקת החומר

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

חבר קיבוץ כפר־מסריק מסביר את מקור הריחות בסביבה

אנשים

אילו בדיחות מספרים בגלי־צה"ל והאם ירצה דולצין להיות שר

■ מפיק הסרט חמסין, **יעקב ליפשין**, הוא חברו ל־שכונה של פעיל חרות, **דובי ברגמן**, מנכ"ל המחלקה לחי־נוך בסוכנות. ליפשין הזמין אותו לבכורת הסרט בירושלים, וברגמן בא להקרנה עם חברו לתנועה ח"כ חרות **מיכאל קליינר**, שהתרשם מאוד מה־סרט וטען, שהגבלת הסרט ל־בני 18 ויותר היא טיפשית.

■ דוברת מישרד־הקליטה, **ויקי שירן**, השתתפה בעימות של נעמ"ת על נושא המיפ־לגות העדתיות. היא סיפרה שהיא מקופחת פעמיים. פעם כאשה ופעם כבת עדות־המיז־רח. ויקי, חברת תמ"י, הציעה בסוף הערב למזכירת נעמ"ת, **מאשה לובלסקי**, להקים ב־יחד תנועת נשים שתתמודד בבחירות לכנסת. לובלסקי דח־תה בנימוס את הצעתה.

■ ביום שלישי חזר ל־ארץ, אחרי שלושה חודשי הי־עדרות, ח"כ המערך **מיכאל** („מיקי") **בר־זוהר**. איש סי־עתו לא ידע מה מטרת הנסיעה הפרטית, והשמועות היו שהוא נסע לכתוב ספר חדש, או ל־הכין תסריט לסרט חדש על־פי ספר שכתב בעבר. איש אי־נו יודע איפה שהה בר־זוהר בשלושת החודשים האחרונים מאז עזב את הארץ בסוף חודש יולי, ורק סמוך לחזרתו הת־ברר שהוא ישוב ביום שלישי השבוע.

■ **חניתה צנטנר**, דוג־מנית ובעלת בוטיק, היא גם מורה לדוגמנות ולמלכות יופי. היא נשאלה מה תייעץ לצעירה החוששת לעלות על המסלול בפעם הראשונה. „או שאני מנשקת אותה, מחבקת אותה ומעודדת אותה, או שאני מכה אותה בישבנה לכיוון המסלול," אמרה.

■ **פנינה רוזנבלום** נש־אלה באיזה לבוש תופיע בכ־נסת, אם היא תיבחר בעתיד. „מה שחשוב זה שאדם, גבר או אשה, יכול לשמור על חזות צעירה, בתנאי שישפץ עצמו." לדעתה, יש שני „משופצים" בכנסת. הגבר הוא יושב־ראש הכנסת, **מנחם סבידור**, וה־אשה ח"כ **שרה דורון**, ש־שניהם מהמיפלגה הליברלית, המיפלגה שאליה הצטרפה פני־נה לאחרונה.

■ **אריה דולצין** נשאל אם ירצה להיות שר. על כך השיב בסיפור מכסיקאני: „כש־שואלים במסיבה מי רוצה לנגן על אחד הכלים, לא יעלה על דעתו של חסר־השכלה במר־סיקה להתנדב. לעומת זאת, אם ישאלו את הנוכחים מי רוצה להיות שר, כולם יצבי־עו."

■ אחרי כניסתו של אלוף־מישנה **רון בן־ישי** לתפקידו כמפקד גלי־צה"ל במדים, הציע מישהו בתחנה שרגלי המיק־רופונים ייצבעו בסיד לבן לכ־בוד בוא המפקד.

■ בתחנה מתבדחים, ש־מנהלת התוכניות החדשה של התחנה, **עדנה פאר**, שמועמד־תה נכפתה על בן־ישי, לא תעזוב את התחנה, כאשר יפ־רוש האיש שהביא אותה לשם, **רפאל** („רפול") **איתן**. מספ־רים עליה, שהיא רואה למר־חקים, וידידה הקרוב אחרי רפול הוא **משה** („מוישה וח־צי") **לוי**, המועמד לרשת את הרמטכ"ל הנוכחי.

אריה פלוגה מבעלי מיסעדת „שייח־מוניס", חגג אירוע יוצא־דופן עם שותפיו למקום, שיקה (באמצע) ואלכס של (משמאל). השלושה ואורחיהם הקרובים חגגו את סגירת המיסעדה, הנמצאת מתחת לכיפת השמים בשייח־מוניס, לחודשי החורף, עד הקיץ הבא. פלוגה, המוכר כפלוגי ואלכס הם מתושבי שארם אל־שייח', שהתפנו אחרי הנסיגה משם. הם שהפכו את חצר ביתו של שיקה, טייס ב„ארקיע", למוקד עלית־לרגל לרבים בקיץ האחרון. במסיבת־הסיום הם שתו לשוכרה, כאשר על מלאכת השתיה ניצח שמואליק קראוס.

נשים לא עומדות בפני
אוזו מטקסה

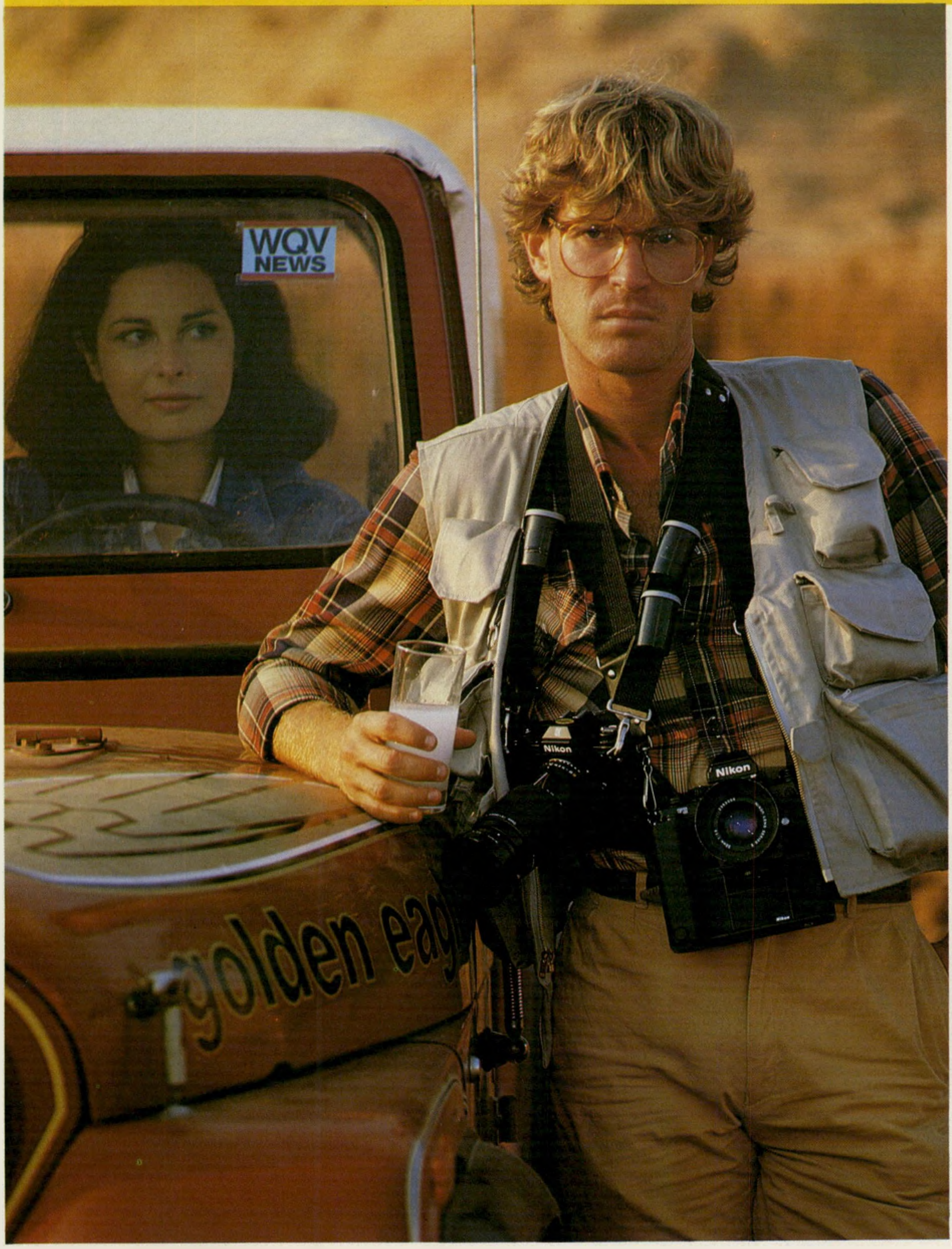

שלשום בסייגון, אתמול בביירות מחר באפריקה. בתנועה מתמדת, במקום הכי „חם" בעולם, ברדיפה אחרי חדשות, ו„להספיק להעביר לעיתונים לפני שהם נסגרים".

אוזו מטקסה, לרגעים של רגיעה.

אוזו מטקסה, עם מים צוננים וקרח, בין המאורעות הגדולים. לפני, אחרי ובין הארוחות. להשען על המרפק ולהחליף אינפורמציה עם עיתונאים מכל העולם.

נשים לא עומדות בפני אוזו מטקסה, גברים שותים אותו.

METAXA

לוי'ס במבצע
וסט חינם להשלמת ההופעה.
התרגשות עצומה בחנויות —
לוי'ס במבצע וסט חינם.
הכנסו לחנויות המורשות של לוי'ס,
וקנו לעצמכם הופעה שמרגישים;
מכנסי קורדורוי וחולצת פלנל
של לוי'ס.*
קניתם? תתחדשו ותקבלו חינם
וסט מדליק בעיצוב מיוחד,
להשלמת ההופעה שלכם.
*או שני זוגות מכנסי קורדורוי.
בדיוק!
כל מי שיקנה
מכנסי קורדורוי
וחולצת פלנל של לוי'ס יקבל
וסט של לוי'ס—חינם!
עכשיו, מיד, על המקום,
בכל החנויות—לוי'ס במבצע.
קדימה.
המבצע ימשך עד שיאזל המלאי.
Levi's
יש ללוי'ס הופעה שמרגישים

מרים בנימיני

מזל החודש: עקרב

יחסם של בני כל המזלות למוות

הבית השמיני בגלגל המזלות מייוחס למזל עקרב, ומסמל את אותן התכונות שמייצג מזל עקרב עצמו. הבית השמיני מדבר על יצרים חזקים, על מין, מוות, כספי הזולת וירושות.

הכוכב שקשור לבית השמיני הוא פלוטו, שהוא השליט הראשון של מזל עקרב. במיתולוגיה היוונית־רומית הוא אל השאול. השאול הינו המעמקים הנסתרים. כוכב זה אכן קשור למעמקים הנסתרים של ההוויה. הכל יוצא מן האדמה וחוזר אליה. שם, במעמקיה, יש התחדשות של כל תהליכי החיים. „כי מעפר אתה ואל עפר תשוב” נאמר לאדם.

פלוטו מייצג את מחזור החיים, את תחילתם ואת סופם. את המישגל, המוות והקבורה. האדם נוצר בחושך וחוזר אל החשיכה. לכן פלוטו שואף לחדור אל תוכם של העומקים החשוכים, לחשוף אותם ולהגיע לשורש הקיום וההוויה. לגלות את סוד החיים והמוות.

האור קשור בתודעתנו להבנה ולראייה ולכל מה שברור. החושך קשור בתודע־תנו לבלתי־ידוע. כוכב פלוטו הוא אותו יצר באדם שדוחף אותו לגלות את אותם הדברים שעדיין לא נוסו ולא הובנו, שאינם עדיין בחזקת ידע בדוק.

בני מזל עקרב, שכוכב פלוטו שולט עליהם ומעצב את אישיותם, עשויים להתעניין בנסתר ובסיבות העמוקות ב־יותר לסוד החיים. הם מתעניינים במה שקשור בלידת האדם ובמותו, במין, ב־מוות, בהישארות הנפש ואפילו בגילגול נשמות.

לבני מזל עקרב יחס מיוחד ועניין רב בכל מה שקשור לנושא המוות.

מעניין לראות מה התייחסותם של בני המזלות האחרים לנושא זה.

עקרב

בני עקרב תמיד מגיעים איכשהו לנושא המוות. הם ממציאים לעצמם סיפורים, שבהם הם רואים את קיצם של מכריהם, או של סתם אנשים שהם פוגשים ברחוב, או אפילו את הסוף של עצמם. הם נהנים מהמחשבה על הצורה שבה יטפלו בהם לאחר מותם. הם מתארים בדמיונם את הארון, המצבה, ההלוויה ואפילו הפר־חים — שושנים בצבע שחור ומצבת שיש מפוארת, שעליה כל אוהביהם מבכים אותם והשטן מרקד מעל, כשצחוק מרושע על שפתיו. עקרבים נהנים לקרוא ספרים ולראות סרטים, או לספר בעצמם סיפו־רים הקשורים במוות. המחשבה איך כל אדם שבו הם פוגשים יתפורר באדמה, לאחר שיסיים את חייו, נותנת להם הרגשה של ביטחון והנאה, שקשה להס־בירה.

קשת

יחסם למוות אובייקטיבי, הם אינם פוחדים ממנו. אין להם יחס ריגשי ל־מוות, אבל הם יכולים לחשוב עליו מבחינה מדעית ופילוסופית. הנושא אינו מעסיק אותם מבחינה אישית, של חרדות ופחדים. נושא זה גם אינו מושך אותם במיוחד. הם כל־כך אופטימיים, שאינם מעלים בדעתם שמשהו כגון זה עלול לקרות להם, ולכן הם אוהבים את ה־סכנה.

גדי

גדי פוחד מהבלתי־ידוע, הוא שייך למזלות האדמה, ומחפש יציבות וקבי־עות. החיים של בני המזל ממוסגרים במיסגרת מקובלת וידועה. המוות זה משהו בלתי־מוכר ומטושטש. גדיים רגי־לים לתכנן את חייהם לקראת מטרה מסויימת, והמוות אינו מאפשר תוכנית פעולה לעתידי המוות הוא אנטי־מיסגרת, מימד אחר, קיום שונה, והם אינם יכו־לים לשאת את המחשבה, שעליהם לצאת מהמיסגרת שאליה הם התרגלו. נוסף לכך, הגדיים מגיעים לכל דבר מאוחר, אמנם „סטורן” מסמל זיקנה, אך עד כאן ולא יותר. מה שמעבר לזיקנה אינו מקובל עליהם.

דלי

דלי קשור באנשים אחרים, כל חייהם הם קשורים בבני־אדם אחרים ואינם עומדים מול עצמם. כל חייהם הם עוב־דים, מבלים, ממציאים הכל למען האח־רים. המוות מנתק אותם מחברת בני־האדם ומותיר אותם בבדידות מפחידה, שאינה מוכרת להם. לכן הנושא וכל מה שקשור אליו לא אהוב עליהם, והם מע־דיפים להתעלם ממנו.

דגים

דגים מייצגים את הבית ה־12, שהוא הבית האחרון — סיום החיים. דגים אינם נהנים מהמוות ואינם נמשכים אליו, אך כל הזמן נמצאים בקירבתו. הם עובדים במיקצועות שקשורים בעזרה לבני־אדם סובלים. הגורל מביא אותם איכשהו להימצא בקירבת המוות. הם כל־כך חיים את המוות ואת כל מה שקשור בו בעודם בחיים, שהגבול בין המציאות וחוסר־המציאות לא די ברור להם. הם אינם מודים במשיכתם למוות, דוגמת העקרבים. העקרב נהנה מהמח־שבה על טקס ההלוויה שלו עצמו, ואילו הדגים נהנה מהמחשבה על איך שהוא יבכה בהלוויתו של העקרב.

טלה

לטלה אין שום כוונה למות, הוא כל־כך עסוק בלחיות, שהוא אפילו לא מס־פיק להגיע למחשבה על המוות. הטלה קשור עם מוות רק דרך המילחמות — את מי הוא יהרוג ובאיזה טכניקה מוצ־לחת הוא ישתמש. הוא אינו תופס, למעשה, את המשמעות של מעשיו — „הרגתי אדם ואני מקבל ציון לשבח.” הם גם אינם חושבים שימותו אי־פעם, הם הרי כל־כך חיים כל הזמן, הם כל־כך חיים את ה„אני”, שאף אינם פוח־דים מהמוות.

שור

קשור במזלות האדמה, הוא חי על האדמה וקשור בחומר. האדמה, המצי־

(המשך בעמוד 41)

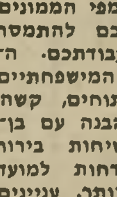

השבוע אתם משקיעים את כל המרץ בעבודה. הזדמנויות לקידום וכן שבחים והערכה מפי הממונים יגרמו לכם להתמסר יותר לעבודתכם. ה־חיים המישפחתיים עדיין מתוחים, קשה להגיע להבנה עם בן־הזוג, ושיחות בירור כדאי לדחות למועד מאוחר יותר. עניינים כספיים דורשים זהי־רות. סכום כסף, שהיה צריך להגיע, מתעכב, אל דאגה. תוך זמן קצר העניין יסתדר על הצד הטוב ביותר.

* * *

אורחים מחו״ל יפתיעו וישמחו אתכם. שיחת־טלפון עם בן־הזוג תעודד אתכם ותעורר תיקווה מחוד־שת. מיכתב, שהתעכב זמן ממושך, יגיע ו־יגרום לבדיחות־הדעת. מתנות יתקבלו מבן־הזוג, וסוף־סוף תרגישו שאתם רצויים ונאה־בים. יש להיזהר מהוצ־אות מופרזות, לא להת־פתות לקניות חפוזות של חפצים, שאתם יכו־לים גם בלעדיהם. השתדלו לחסוך. השבוע. בני מזל אריה ינעימו לכם את התקופה.

* * *

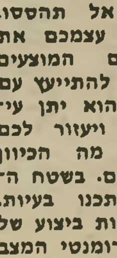

בתקופה הנוכחית אתם מבוקשים מאוד במקומות־עבודתכם, שם נזקקים לעזרת־כם, תושייתכם וחריצותכם. אל תהססו. קחו על עצמכם את התפקידים המוצעים לכם. נסו להתייעץ עם בן־הזוג, הוא יתן עידוד רב ויעזור לכם להחליט מה הכיוון הרצוי לכם. בשטח ה־כספי ייתכנו בעיות. רצוי לדחות ביצוע של שיפוצים בביתכם. בשטח הרומנטי המצב יותר יציב. עדיף להתרכז במה שיש.

בתחילת השבוע תרגישו מעט עייפות ורצון לישון, אל תמנעו זאת מעצמכם, ביום שישי תרגישו יותר טוב. תוזמנו ל־מסיבות ובילויים משמ־חים. פגישות רומנטיות יעסיקו אתכם בשאר ימי השבוע וההתלהבות תשנה את מצב־הרוח לטובה. בני סרטן נשו־אים — כדאי שייזהרו ממריבות עם בן־הזוג על רקע קינאה, אי־אפשר לומר שבן־הזוג צודק הפעם. נחמה תמצאים בילדים, שיוסיפו לכם הרבה נחת.

* * *

פרשת־אהבה חדשה מעסיקה אתכם. למרות שאתם נוטים להיות בבית ולהת־פנק, תצטרכו לוותר על מקומכם הקבוע, כדי לקבל פינוק מ־מקום אחר. עבודה רבה מוטלת עליכם. הצטברות של דברים שהוזנחו תיגרום לכם ללחץ ולהרגשה שאינ־כם מספיקים דבר. הסירו דאגה מליבכם. תוך זמן קצר תתגברו על כל העבודה בעזרתם של עמיתים, שיוכיחו את אהבתם ונאמנותם הרבה.

* * *

בני מישפחה גורמים לכם לטירדה השבוע. חובות מישפחתיות מעיקות ומרגיזות, ואתם מרגישים עצמכם סחוטים ועייפים. נחמה תוכלו למצוא בכך ש־בני־המישפחה נהנים מהמאמצים שאתם מק־דישים להם. אתם מס־תירים נטיה לריב עם בן־הזוג, כיוון שאינכם יודעים איך לסיים את הקשר המכאיב. מאמ־ציכם בעבודה יזכו ל־שבחים ולשביעות־רצונם של הממונים. בעבודה אתם נמצאים בהתקדמות מתמדת.

בעיות כספיות מטרידות אתכם בימים אלה. ההוצאות גדולות מן המשוער, וה־הכנסות אינן מספיקות. כספים שחייבים לכם אינם מגיעים בזמן. ה־היסוסים וההתלבטויות בעוכריכם, וזהו גורם נוסף למצבכם הקשה. בבית רצוי להישמר מתאונות ובייחוד מ־כוויות וחתכים. סטו־דנטים יתבשרו על הצ־לחה בבחינות, ויהיו מופתעים לטובה מהישגיהם. מיכתב מחו״ל עומד להגיע ולגרום לשימחה.

* * *

לאחרונה אתם עסוקים בחשבונות עם ה־עבר. פגישות מיקריות עם ידידים ישנים גורמות להרגשה של סיפוק והנאה מההישגים שאליהם הגעתם עד עתה. בשטח העבודה חשים בהתקדמות מש־מעותית, וכבר אפשר לתכנן את ההמשך. סכומי כסף יגיעו ליד־כם ויסייעו לכם להג־שים את תוכניותיכם בקצב מזורז. נסיעה לחו״ל עומדת על הפרק, אם כי ברגע זה נדמה לכם שאי־אפשר לבצעה, היא תתבצע.

* * *

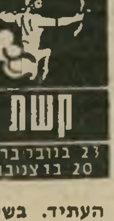

מצב־רוח כבד מאפיין את התקופה ה־אחרונה. סיכסוכים עם בני־הזוג מביאים אתכם להסקת מסקנות חשובות. אתם חשים בצורך חזק לש־נות את חייכם, אולם ברגע זה נדמה שאי־אפשר להזיז דבר. תוך מיספר שבועות תחזרו למרץ הרגיל, ותוכלו לשוחח עם בן־הזוג ב־גילוי־לב על הצורה שבה אתם רואים את העתיד. בשטח הפיננסי המצב עומד ל־השתפר. עיסקה שהחלה תתברר כטובה.

עימות עם בן־הזוג צפוי השבוע, אך מעז יצא מתוק. אחרי שתוציאו את כל מה שהצטבר בתוככם, תר־גישו עצמכם חופשיים לארגן את חייכם ללא התחשבות ברצונותיהם של אחרים. בתקופה זו תוכלו לצאת לחופשה, ואולי אף לתכנן נסיעה לחו״ל. במקום־העבודה מרוצים מעבודתם, ו־אתם זוכים לשבחים, אם כי לא תמיד בפני־כם. אהבות חדשות עומדות בפתח, בני־הזוג יהיו קשורים בעקיפין למקום־העבודה.

* * *

הקאריירה מעסיקה אתכם יותר מן ה־רגיל, אחריות נוספת מוטלת עליכם, ואינכם מוצאים די זמן להנאותיכם הפרטיות. פגישות חברתיות יביאו לכם רעיונות חדשים, ואלה עשויים להביא לתפנית חשובה בקאר־יירה. לאחרונה אתם מסתכסכים עם קרובים מבוגרים, ולמרות שה־צדק עימכם, הציגו את עניינכם בזהירות. ב־מסיבה בסוף־השבוע, צפוייה פגישה מר־גשת, ועשוייה להתפתח פרשיית־אהבה.

* * *

עליכם להשגיח על בריאותכם. יתכן ש־תחושו חולשה כללית בתחילת השבוע. רצוי לקחת חופשה ל־יום־יומיים ולהישאר ב־בית. במקום־העבודה נוצרים קשרים חדשים, ואלה יביאו בעתיד קידום ושינוי. נסיעה לחו״ל צפויה בקרוב, גם אם ברגע זה תוכ־נית כזו נראית כמעט דמיונית. בתחום הרו־מנטי צפויה הצלחה, מכ־רים ישנים יחדשו איתכם את הקשרים, וזה יוסיף לביטחונכם־העצמי שנפגע לאחרונה.

Q. S. S
פיתוח תמונות תוך שעה

Q.S.S מציגה שיטה משוכללת חדשה לפיתוח והדפסת סרטי צילום תוך שעה אחת בלבד!

Q.S.S היא חברה יפנית המייצרת ומפיצה ב־3 השנים האחרונות מכונות חדשניות לפיתוח והדפסת סרטי צילום. בעולם כולו יש כיום 3,000 מכונות מסוג זה, ואחת מהן נרכשה בימים אלה גם בישראל עבור חנות Q.S.S ברחוב דיזנגוף פינת שד' בן־גוריון ת"א, שהיא גם הנציגה וה־מפיצה הבלעדית לישראל.

הלקוח מביא את סרט הצילום, יכול לעקוב ולראות במו־עיניו מעבר לזכוכית, את כל תהליך הפיתוח של הפילם, מן הרגע שהוא מוכנס למכונות הפיתוח ועד שיוצאת התמונה המודפסת. איכות הפיתוח וההדפסה גבוהה ביותר. התמונה חדה והצבעים טבעיים. הקו המנחה של Q.S.S בישראל הינו — „הלקוח תמיד צודק". אפילו אם קורה (וזה מקרה נדיר) שלקוח אינו מרוצה מתמונה כלשהי, יקבל הלקוח במקום פיתוח נוסף של התמונה.

אין ספק שהמכונה המשוכללת של Q.S.S היא מהפכה בתחום הצילום. סביר להניח שבמהלך השנים הקרובות יתחילו רוב הצלמים לעבור לשיטה זו, שכן זהו זינוק גדול קדימה. הציוד של Q.S.S חוסך ללקוח זמן יקר ומעניק לו שירות יעיל, מהיר ומתקדם.

בחודשים הקרובים יובא לארץ ציוד מיוחד, שיאפשר למפעילי מכונה זו לפתח גם את דיסקיות הצילום החד־שות. ניתן לאמר בבטחון, ש־Q.S.S פתחה עידן חדש בתחום הצילום כולו.

חופשת חורף בלרום אילת

מבצע לישראלים עד 10.12.82

המחיר לחבילה בת 3 לילות מינימום.

על בסיס לינה וארוחת בוקר

4,200.- ש' לאורח בחדר יחיד

5,400.- ש' לזוג בחדר כפול.

על בסיס חצי פנסיון

5,700.- ש' לאורח בחדר יחיד

8,100 ש' לזוג בחדר כפול.

50% הנחה לילדים עד גיל 16 הלנים בחדר ההורים (מקסימום 2 ילדים).

לפרטים והזמנת מקומות נא לטלפן:

תל־אביב: 03-296571.

אילת: 059-74111.

מלון לרום אילת

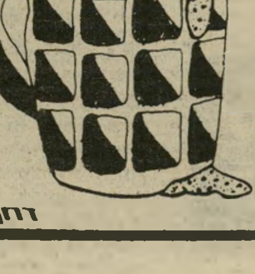

PUB 101

בירה מהחבית

אוירה אינטימית

מאכלים מיוחדים

דיזנגוף 101

ת"א (פסג'הוד)

פתוח ערב ערב

מכתבים

לא לגברים בלבד

גבר בשיבחי נשים לוחמות („העולם הזה", 2354).

כל הכבוד לפמיניסטיות שערכו הפגנה ברחובות חיפה בסיסמה: „השיבו לנו את הלילה!"

אכן, הגיע הזמן להתקומם נגד הטרור המיני, המונע מנשים להר־גיש ביטחון בעוברן במקומות המר־כזיים ביותר. לא ייתכן שבחברה מתוקנת יהיו רחובות, שהכניסה אליהם בשעות מסויימות תהיה „לגברים בלבד".

יוסף ששון, תל־אביב

● הקורא צירף למיכתבו את הכרזה המופיעה בצד שמאל.

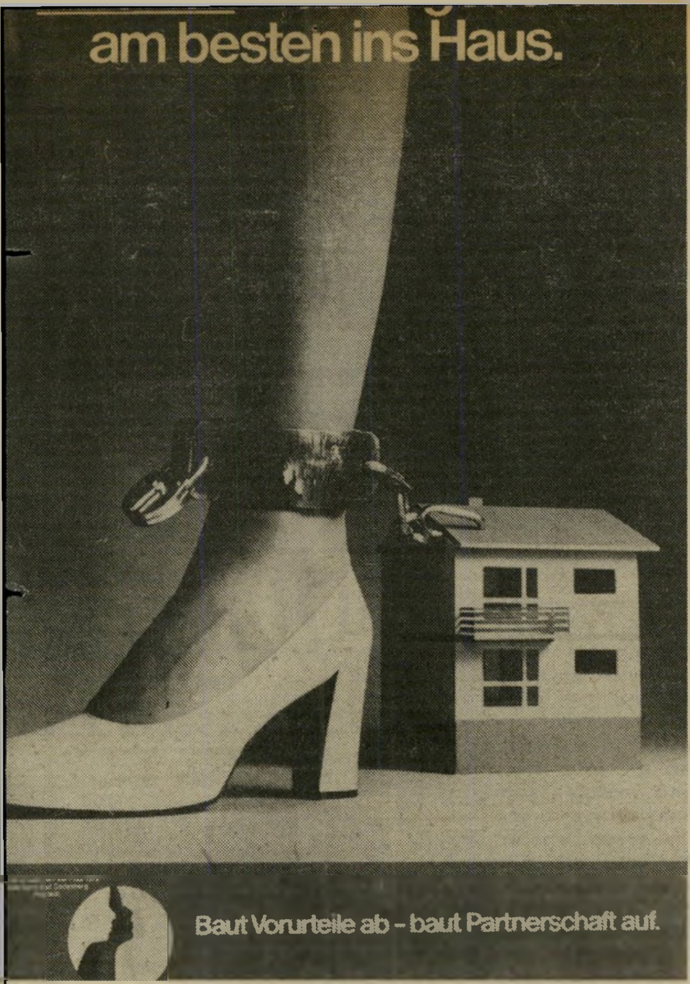

דיעה־קדומה: הנשים שייכות לבית

פרקו את הדיעות הקדומות — יצרו שותפות

● ● ●

הודעה משותפת

מרוב הודעות רשמיות, התבלבל הקורא.

הרמטכ"ל הודיע, כי חטיבת־הצנ־חנים המהוללת היתה משוחררת טרם גוייסה. רפאל איתן מסר, כי החטיבה הנ"ל היתה מגוייסת ורק לאחר מכן שוחררה.

שר־הביטחון הצהיר, כי חטיבת־הצנחנים שוחררה בגלל מוראל ירוד. אריק שרון אמר, שהחטיבה גוייסה מחדש בגלל מוראל גבוה.

רפול הטעים, כי אי־גיוס חטיבת־הצנחנים לא נבע ממחסור בשרוכי־נעליים. אריק הכחיש את הידיעה, כאילו לא גייסו את חטיבת־הצנח־נים מפני שהם אמרו לו: פויה!

מקורות מקורבים לשר־הביטחון מחו בתוקף נגד השמועה, כי חטי־בת־הצנחנים הוצאה מן החזית, כדי לפנות את הדרך לצברה ולשא־תילה.

הרמטכ"ל הדגיש, שהמוראל ה־ירוד של החטיבה נבע מן המוראל הגבוה שלה, וכי לא יתכן שליחידה צבאית יהיה מוראל גבוה בעניינים שצריך להיות לה מוראל יריד, ולהיפך.

שר־הביטחון, הרמטכ"ל, אריק שרון ורפאל איתן, פירסמו הוד־עה משותפת בזו הלשון:

„היות שמהודעות קודמות משת־מע, כאילו היו סתירות בין דיברי שר־הביטחון ואריק שרון, וכמו כן בין דיברי הרמטכ"ל ורפאל איתן, ומאידך הסתבר כאילו שר־הביטחון והרמטכ"ל מתכוונים ל־אותו דבר, הננו מצהירים:

● אף אחד מאיתנו אינו אח־ראי לדברי חברו ולא לדברי עצמו.

● הדבר המשותף, שאליו הת־כוונו שר־הביטחון והרמטכ"ל, הינו משותף לכל אחד לחוד ולא לשני־הם ביחד."

האם זה ברור? עביר.

צבי גרדסמן, רמת־השרון

נבלה בישראל

קורא גודדשטיין

אל תידום לשונכם

על המילחמה ועל הטבח.

לצערי, אמצעי התקשורת בארץ לא מסרו לקהל הישראלי את מלוא האינפורמציה, ואת גודל הזוועה אשר התרחשה במחנה שאתילה. כל אמצעי־התקשורת בארצות־הברית הוצפו בשידורים, אשר הראו, בצורה שאינה נתנת להכ־חשה, את הטבח הנורא, שנעשה אמנם על־ידי הפלאנגות, אך בוצע בחסות ובידיעת צה"ל.

חברים וידידים שואלים אותי לפשר המאורעות, ואני נאלץ להי־דית לפניהם, שאכן, מחדל נוראי אירע בישראל, ושהעם היהודי אשר עבר את השואה, לא יעבור בשקט על מחדל זה.

ההפגנה הגדולה של ה־400 אלף בתל־אביב היתה ידיעה מרעננה. אבל להפתעתי ולהפתעת הרבה אמריקאים, הממשלה לא התפטרה.

מזה שלושה שבועות שבגין לא התראיין על המסך הטלוויזיוני בארה"ב. הוא פשוט נאלם! ונעלם!

כשהתחיל מיבצע הלבנון, ראינו אותו נואם פעם ביומיים, כשניצו־צות בירקים מעיניו. אבל אחרי הטבח בצברה ובשאתילא — שקט.

ליבי נתון ליעקב גוטרמן ואשתו. לא אוכל לנחמם בכאבם. אך אומר: אל תידום לשונכם ואל תפסיקו לזעוק, כי אכן נעשתה נבלה בישראל.

יקי גודדשטיין, מיאמי, ארצות־הברית

מדוע התפטר הפרופסור?

מילסון ותירוציו.

בראיונות שאחרי התפטרותו של מנחם מילסון, הסביר הפרופסור שהסיבה להתפטרותו היא אי־הקמת ועדת־הקירה. ועוד אמר מילסון, שהוא לא יכול היה לעמוד אל מול הפלסטינים, כאשר אמינותה של הממשלה נפגעה.

איך יכול היה מילסון לעמוד מול הפלסטינים אחרי פיטורי ראשי העיריות, אחרי סגירת העיתונים, אחרי ההתנכלות לאוניברסיטת ביר־זית ואחרי האלימות כלפי התוש־בים הערבים בגדה וברצועה?

הסיבה להתפטרותו של מילסון היא כישלון התפישה של שר־הביטחון, לפיה יש להעלות גורם פלסטיני מתון.

כדי להגיע לשולחן המשא־ומתן יש להציע הצעה מעשית לשלום. אבל כאשר העם הכובש אינו מוכן לוותר על אף שעל, אין אפשרות להגיע למשא־ומתן.

המייצג העיקרי של הפלסטינים היא אש"ף, וכל עוד לא נכיר ב־עובדה זו, לא נוכל להגיע לשלום עם העם הערבי הפלסטיני.

זאב גוטהיב, כפר־סבא

● ● ●

ממשיכים

עשר אגודות ערביות־יהודיות מודיעות:

„רשת" — פורום אל־מיפלגתי של אירגונים וקבוצות העוסקים בהתקרבות בין יהודים וערבים, מזועזע ממימדי הטרגדיה האנושית בלבנון.

אך גם בתקיפה זו ממשיכים חב־רינו באירגונים השונים לקיים

(המשך בעמוד 24)

תמי

בת 17

נכון, אני בסך־הכל בת 17, אבל זכותי לעמוד על דעותי.

כפעילה בנוער־שינוי, יצאתי למשמרת מחאה בכיכר דיזנ־גוף. התגובות היו שונות, אך תגובה אחת שחזרה על עצמה הרגיזה אותי: „את ילדה, מה את בכלל יודעת?"

נכון, אני ילדה. אבל אני יודעת. יש לי דיעות פוליטיות וזכותי להשמיע אותן.

אני לא רוצה להישפט בגלל הגיל הכרונולוגי, אלא בשל אישיותי ודיעותי.

תמי פול, תל־אביב

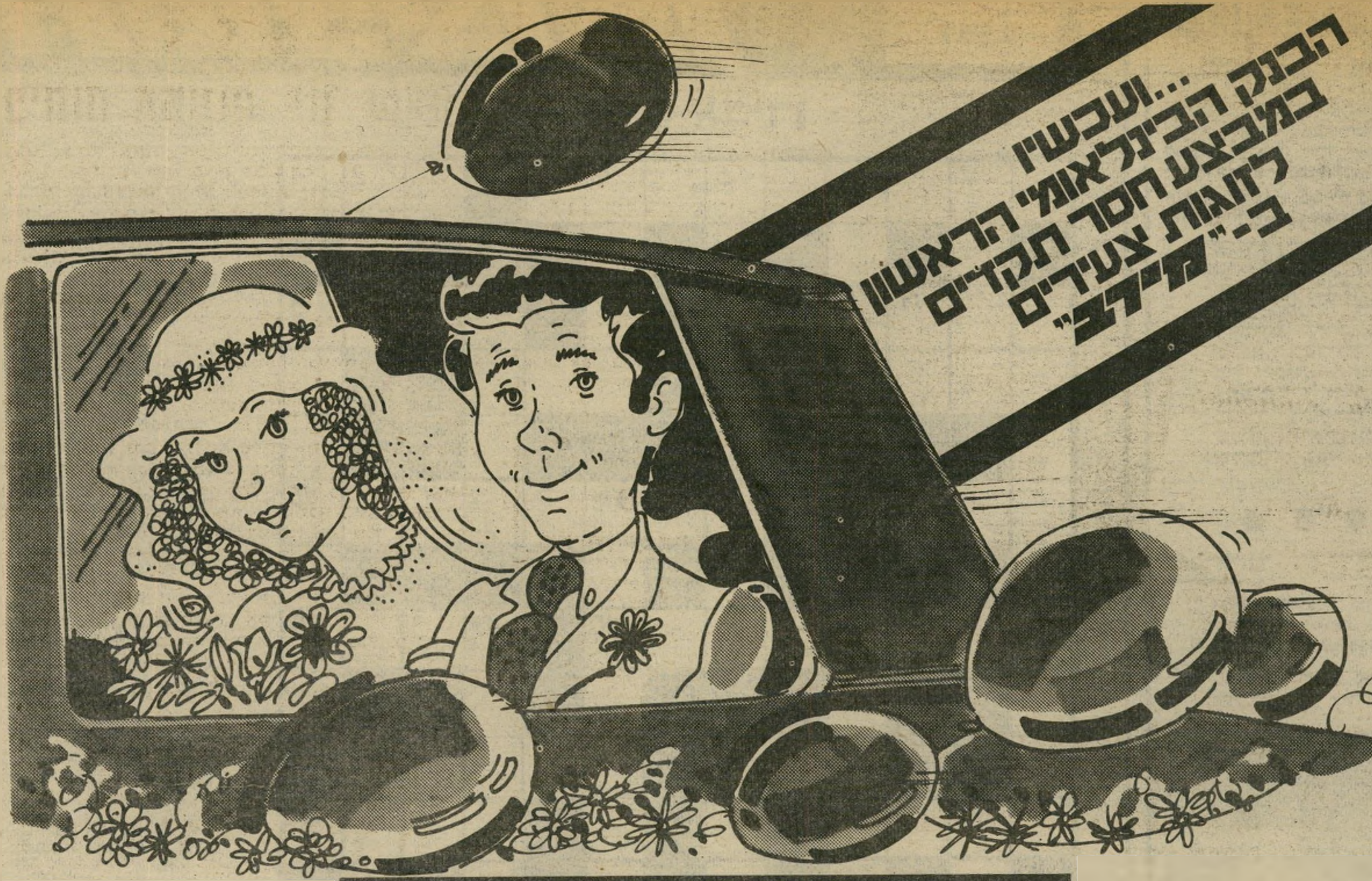

איך מקבלים את הכסף?

עם קבלת הלוואת הזכאות בבנק מירב או נציגויותיו בסניפי הבנק הבינלאומי הראשון יהיו שלושת תשלומי המשכנתא הראשונים שלך על חשבון הבנק!! זוהי הטבה בשווי אלפי שקלים חינם אשר לא תוכל לזכות בה באף מקום אחר!

מי זכאי לקבל את הכסף?

זוגות צעירים, מתיישבים באזורי פתוח, רווקים ורווקות וכל הנכללים במסגרת הטבת תנאי דיור (במסגרת הלוואות הזכאות).

3
תשלומי משכנתא ראשונים על חשבון הבנק

מירב

בנק משכנתאות וחסכונות בע"מ
מקבוצת הבנק הבינלאומי הראשון

אם טרם הגשת בקשה לתעודת זכאות בנק מירב אשר הוסמך לכך ע"י משרד השכון יעשה זאת עבורך.
אם תהיה זקוק לכך תוכל ליהנות בבנק מירב גם מהלוואה משלימה ומבטוח חיים משכנתא.
אם אתה עומד לקבל משכנתא בזמן הקרוב אל תוותר על ההזדמנות לקבל הטבה בשווי אלפי שקלים, חינם!
פנה עכשיו אל בנק מירב או אל אחד מסניפי הבנק הבינלאומי הראשון הרשומים מטה, הפתוחים עד 7 בערב.

המבצע לתקופה מוגבלת

תל־אביב — שדרות רוטשילד 49 טל. 03-290737

נציגויות בסניפי הבנק הבינלאומי הראשון: ירושלים הלל 10, 02-237812. **חיפה** סירקין 21, 04-670128. **קרית ביאליק** קרן היסוד 68, 04-702762. **באר שבע** הדסה 63, 057-77505. **רחובות** בנימין 8, 054-50870. **אשדוד** בנק פאג"י הפלמ"ח 20, רובע ג', 055-31157. **קרית גת** השוק החדש רח' הזית 051-86555. **אילת** מרכז תיירות חדש, 059-76117. **רעננה** אוסטרובסקי 39, 052-41884. **פתח תקוה** חובבי ציון 40, 03-901266. **טבריה** ככר רסקו 067-92020. **עכו** הארבעה 22, 04-911673. **נתניה**, ככר ציון 25, 053-30444

הבנק הבינלאומי הראשון

בנק פועלי אגודת ישראל. מקבוצת פ.י.ב.י.

מכתבים

(המשך מעמוד 22)

מיפגשים, חוגים, סדנות, סמינרים, עבודה קהילתית משותפת, סיוע לנפגעי מילחמה ועוד — כל זאת מתוך אמונה שניתן לשפר את ה־תנאים לדו־קיום בשלום בין יהודים וערבים בישראל ובמיזרח התיכון.

אגודה לקונפדרציה ב־מיזרח התיכון, אגודת שותפות, גבעת־חביבה — המכון ללימודים ערביים, גשר, גשר ל־שלום, האגודה להבנה בין דתית, החוג להת־קרבות יהודית־ערבית בגליל המערבי, נווה־שלום, ניו־אוטלוק, ניצני שלום, „רשת", ת"ד 2028, ירושלים

● ● ●

תעלולים

על הסיכסוך בין הזמרת ושתי הדיירות („העולם הזה", 2354, 2355).

איני לסבית, גם לא פמיניסטית. אך התעלולים של עירית בולקא

לא־לסבית ברמץ
כמה פשוט ללכלך

והחבר שלה, קצין־המישטרה בעל הדוברמן פשוט מרגיזים.

כמה פשוט ללכלך מישהו! **האם** די לומר ששתי בחורות הן לס־ביות. כדי לסלק אותן מדירתן?

פ' ברמץ, ירושלים

● ● ●

לא רשות

במדור ספורט הוזכרה „ועדת־האופניים של רשות־הספורט" („העולם הזה", 2353).

הנני להודיעכם כי לרשות ה־ספורט אין ועדת־אופניים. אנו מני־חים כי כוונתכם להתאחדות ל־ספורט, אך הוסר הדיוק בדיווח וב־מינוח גורם לאי־נעימויות ולטרדות.

יריב אורן, מנהל רשות הספורט, תל־אביב

● ● ●

מושב או בית־קברות?

בירושלים מרחיבים את תחום המחייה של המתים על חשבון החיים.

מהו עתידו של המושב אורה,

(המשך בעמוד 26)

תשבצופן 2357

מאת נדיב אבידן

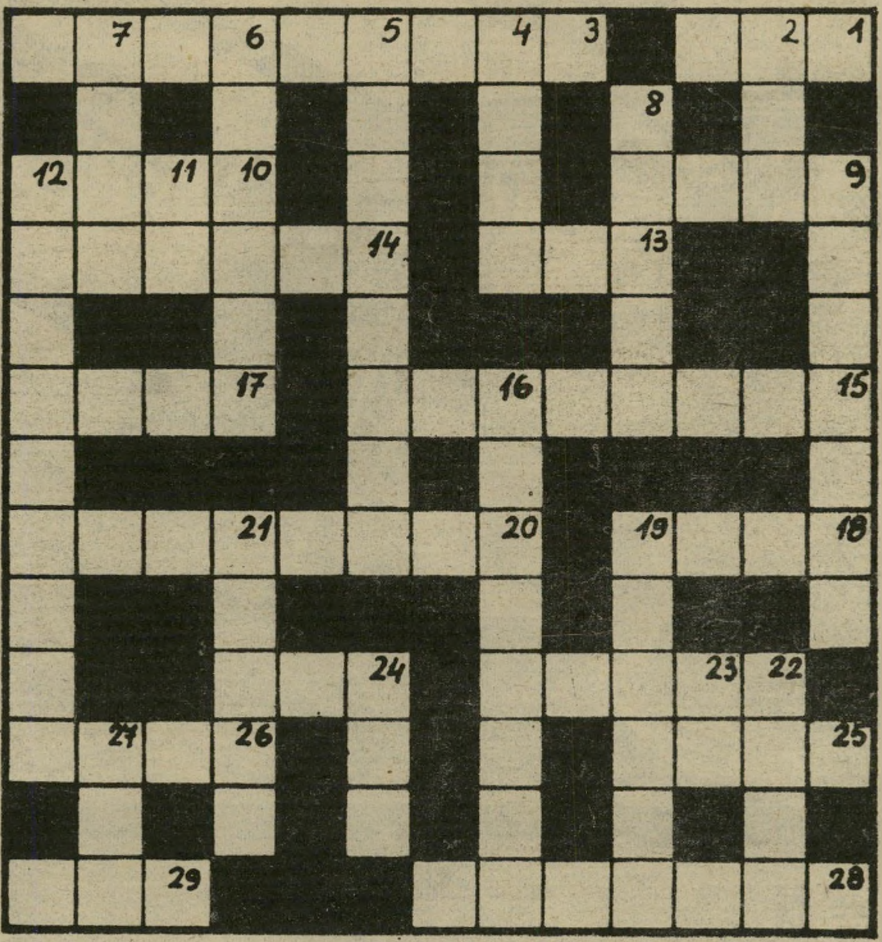

מאוזן:

1. הברכה שהחזיר ברוח לא טובה (3).
3. אמנם יונה מוג לב אבל יש לו דם (9).
9. איזה דבר הזמר מדגיש? (4).
10. אם נכונה השמועה שהיא עישנה חשיש, אנחנו נלך ב־רגל (4).
13. חבל שחזר להיות משו־עבד (3).
14. מאט ירי כדי שלא יוכלו לעסוק בעבודת הקודש (מ) (6).
15. אם אתה חושב על העתיד אל החפש את זה בעתון של־פניך (4, 4).
17. בקולנוע הצרפתי הוא כאיץ בנו להתאונן (4).
18. אפשר לומר בבטהון שהוא תמיד מרגיש על האולימפוס (4).
20. בטרם התבגר לא קיים משורר שנשלח לחלל (8).
22. אמצע מרכז גרמניה ניתן לקוף (5).
24. קו חוזר אצל מבאר (3).
25. משתתף בתהליך הסרטה כמו חיה (4).
26. אומרים שאפשר לרכוש שם בן־אדם משומש במצב טוב (4).
28. הנסיון מוכיח שלשופט שיבלה לילה תמים בטלביזיה, לא תהיה ברירה אלא להתפטר (2, 5).
29. לא אישר יצירת אומנות (3).

מאונך:

2. יצר החשש עולה (3).
4. למרות תפקידו הרם ב־צבא הוא נראה מוזנח (4).
5. אם זה קורה היום, בטוח שמחר תזרח השמש (3, 5).
6. אולי בגלל שגגמר לו ה־אויר הוא נכשל לאחר הנצחון ונשלח לחלל החיצון (6).
7. אתה רואה מר רייגן? זה כה שנשאר מהכנסת (4).
8. מגביל 40 הק"מ ואילך זה כבר מעורר התנגדות (5).
9. האם וויצמן מפעיל אותו רק בשעת חרום? (4, 3).
11. אצל האמריקאים בגולף הוא נחשב לבהמה (2).
12. לא מנוע! טנק! זו תורת המוסר שלו? (6, 3)
16. אמת ששופן ייחל לה בכל מאודו (4, 4).
19. ביפן המציא טלפון המ־אפשר לך לדבר ללא הפרעות (6).
21. האם כך מודיע כלב ערבי שהוא רואה את הנולד? זה מצחיק! (5).
22. מנה אחרונה לחונק ה־ידוע (4).
23. באמריקה היא לא העוק־צנית הראשונה (2).
24. שער הכבש עולה באש (3)
27. הייקית מבקשת לדעת מה עושה הקוף שבתוכה, שומר עליה מפני הרטיבות אולי? (3).

פתרון תשבצופן 2355

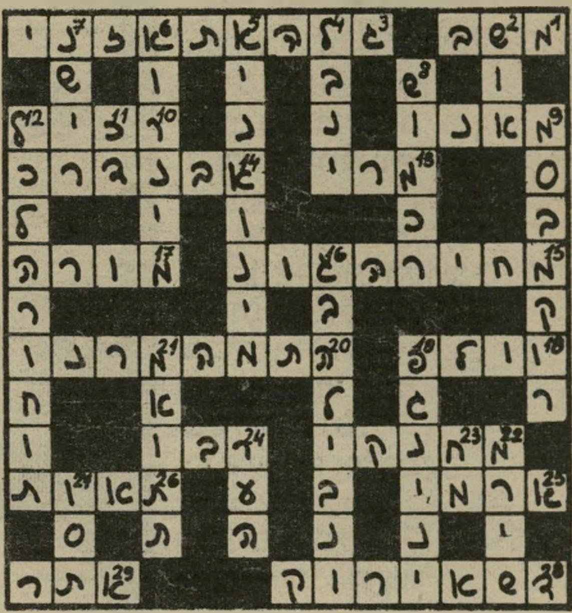

תן טרמפ לחייל

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול,
צביעה, פסים, סיפול פנים, איפור,
הוצאת שיער בשעווה
* גבות גלות *
• מחירים עממיים • שרות מעולה •

תל-אביב יורפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

העסק הנבחר 1982

בלאופונקט
ב-14 תשלומים

1000 ש'
פרס לכל רוכש
בתקופת המבצע:
שובר הנחה בסך
1,000.- שקל
לחבילת סיור
באמצעות "מדינה
טורס"
מתנת בלאופונקט.

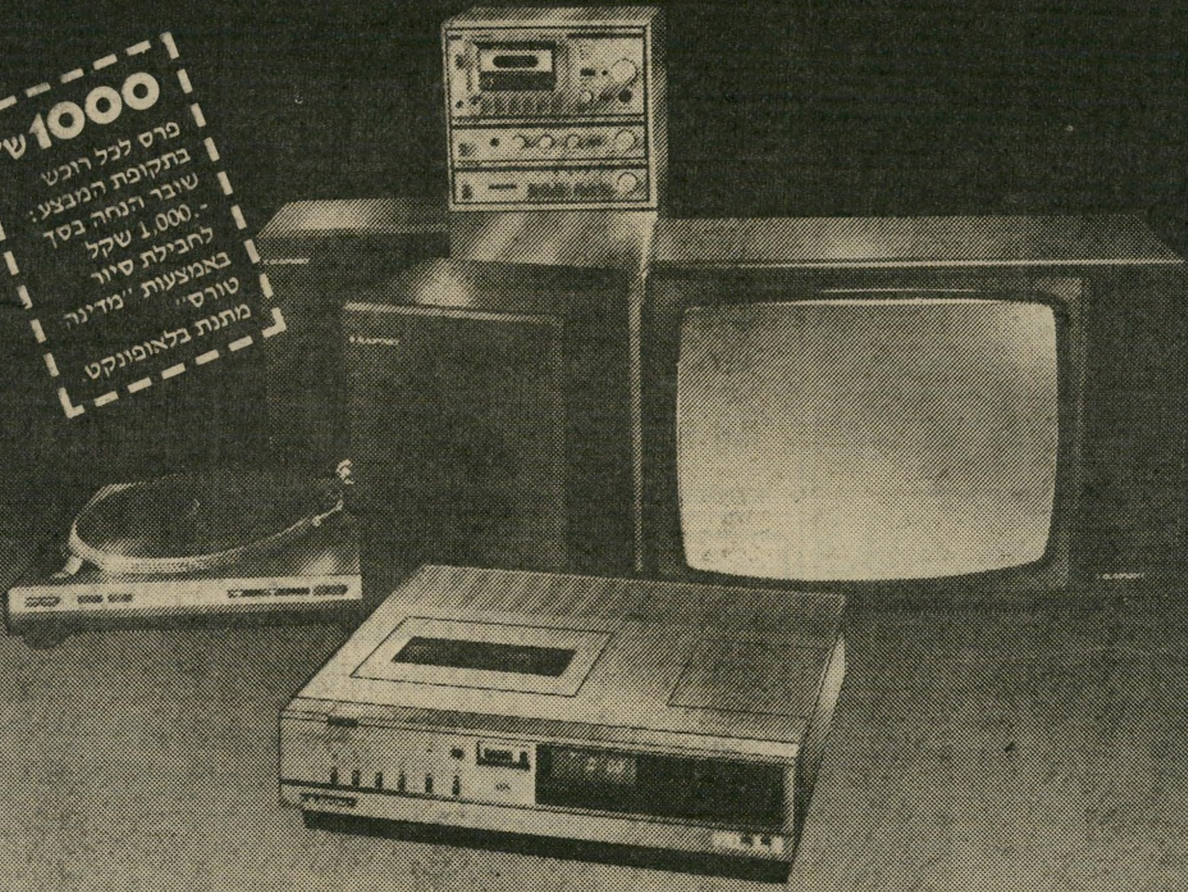

טבלת מחירים
תמצאו אצל הסוכנים.

עכשיו, אתה כבר לא צריך להתפשר...

... כי בתנאים כאלה, גם טלוויזיה יוקרתית
כמו בלאופונקט לא תגרום ל"חורים"
בתקציבך.
קח לך היום טלוויזיה מהשורה הראשונה
בעולם, טלוויזיה שאינה נותנת פרנסה
לטכנאים ותהנה ממנה עוד הרבה שנים.
קח לך בלאופונקט היום, וגמור לשלם רק
בעוד 14 חודש.
בלאופונקט: טלוויזיות צבעוניות, ווידיאו,
סטריאו — פאר תוצרת גרמניה.

BLAUPUNKT

היבואן הבלעדי:
טרכף יבוא בע"מ,
בוגרשוב 70 ת"א טל: 293005.

בלאופונקט-בכל מחיר

תל־אביב: מרכז שיווק ישיר, בן־יהודה 1 ת"א; וידאו קלסיק, אבן גבירול 54; שיווק הוגן, דיזנגוף סנטר, לבל אליהו, שד' ירושלים 29 יפו; אלרד, אלנבי 106; אורית, אחד העם 19 ● **גבעתיים**: נתנאלי, כצנלסון 18 ● **נתניה**: רדיו אלחוט, ויצמן 5; טלרן, ויצמן 18; רדיו צליל, שמואל הנציב 3; חשמלית, שמואל הנציב 26 ● **רעננה**: בועז שרותי טלוויזיה, בורוכוב 24 ● **חדרה**: חשמלית, הרברט סמואל 80; שוייצר, הרברט סמואל 68 ● **חיפה**: טרקלין חשמל זילברשטיין, הנביאים 25; צביקה בית הסטריאו, הנביאים 12; יהודה אטיאס, הנביאים 15; סימפוניה חיפה, הרצל 85; אריה מכשירי חשמל, רח' נטיב 2 ● **קרית־אתא**: שפרן העצמאות 38; פטמן, העצמאות 50; ויזגר, יוספטל 55 ● **קרית־ביאליק**: קול־אור סביניה, השקדים 2, סביניה ● **נהריה**: טלסטר ליבוביץ, תחנת אגד, שדרות הגעתון 3 ● **קרית־מוצקין**: פלג, השופטים 13 ● **נצרת**: סלון סביון, רח' סביון 3 ● **אשדוד**: חשמל כהן, מרכז מסחרי ד' ● **רמלה**: אסתר אוניברסל, ביאליק 2 ● **ירושלים**: צדוק שיר, שמאי 23, רדיו מאיר, רח' לונץ 5; סבטיני, צלאח א־דין 32 ● **באר שבע**: א.א. אלקטרוניקה, העצמאות 48; סלון איתני, רח' הפלמ"ח 65 (ליד קולנוע מרכז) ● **חולון**: סלון חולון, סוקולוב 82 ● **רמת השרון**: סנסור, סוקולוב 42 ● **ראשון־לציון**: עלפי, הרצל 103; אמנון ברנפלד, רוטשילד 39 ●

מכונית מהשכרה - מה ערכה?

מאת לוי יצחק — שמאי מעריך נזקים חבר
איגוד שמאי הביטוח בישראל — ענף הרכב

לא פעם שואלים אותנו — מה משפיע על ערכה של מכונית משומשת? מוסכם על הכל כי מצבה המכני והחיצוני של מכונית המוצעת למכירה הם בין הגורמים העיקריים המשפיעים על מחירה. מעורפל יותר אך לא פחות חשוב בהשפעתו על מחיר המכונית, הוא העבר שלה: בידי מי היתה, כמה נהגים נהגו בה, האם היתה בידיים פרטיות או ציבוריות, האם שימשה בעבר בתור מונית, בית־ספר לנהיגה, כמה קילומטרים עברה וכ״ב.

אחת השאלות המרכזיות, הקשורות ב„היסטוריית" המכונית היא: האם עצם היותה מכונית מהשכרה לשעבר, משפיעה על ערך המכונית ובכמה?

לאור פניות רבות בנושא זה, המופנות אלינו על־ידי קונים ומוכרים פוטנציאליים, חקרנו את הנושא לעומקו.

לפי דעתנו, אין בשום פנים ואופן להתייחס ל„השכרה" כמונח כוללני ולהתייחס לכל מכונית שהיתה מהשכרה, כאילו הפסידה מערכה באופן אוטומטי.

אין דינה של מכונית שהיתה בהשכרה בחברה אחת דומה לדינה של מכונית שהיתה בהשכרה בחברה אהרת.

ערכה של מכונית ששימשה להשכרה בחברה קטנה ונמכרה בשוק בשיטות „הקונבנציונליות" אינו זהה לערכה של מכונית שנמכרה מחברה להשכרה שה־קריטריונים שלה לתחזוקה, טיפולים ואחריות, נמ־צאים בכמה דרגות גבוהות יותר מהמקובל בשוק הישראלי.

לפי דעתנו, אין להתייחס לכל חברות ההשכרה כמיקשה אחת

לשם בדיקת הנושא, עקבנו אחרי הטיפול, התחזוקה וצורת המכירה של חברות ההשכרה הגדולות, וב־אופן מיוחד בחברת השכרה „אוויס".

לאחר שביקרנו מספר רב של כרטיסי עבודה, של כלי רכב שנמצאים בשימוש החברה או שנמכרו אחרי שהיו בבעלות החברה, הגענו למסקנה שה־מכוניות בעת המכירה נמצאו במצב מכני וחיצוני מעל למקובל בשוק המכוניות המשומשות.

כרטיס העבודה של המכונית הוא בעצם המיסמך היהידי המעיד על „היסטוריית" הרכב.

לאור נסיוננו הרב במחקר שווקים חקרנו גם בעלי מכוניות ששימשו בעבר כמכוניות השכרה בחברות הגדולות. לרוב בעלי המכוניות לא היו טענות הקשורות לעצם היות המכונית מהשכרה לשעבר.

עקבנו אחרי הטיפול ותהליכי העבודה הקשורים לתחזוקה השוטפת, ולהכנת הרכב לפני מכירה, בחברה ההשכרה „אוויס" ונוכחנו בעובדות הבאות:

1. כל רכב עובר בדיקת 10,000 ק״מ מעמיקה ביותר. נוסף על בדיקות שמומלצות ע״י היצרן, נבדקים בקפדנות, מרכב הרכב, בדיקות חלודה, המתלה, מערכת התמסורת, וריפוד.
2. מתוך עיון בכרטיסי העבודה, נראה בעליל כי כל חלק פגום, אפילו מישני, מוחלף מיד בחדש.
3. רכב שמוצע למכירה, עובר סידרת בחינות ותיקונים.
4. בעת מכירת הרכב, ניתנת אפשרות ללקוח הפו־טנציאלי, לבחון את הרכב, ללא התחייבות, בכל מכון לבדיקת רכב, או מוסך חיצוניים.
5. ללקוח הפוטנציאלי, מאפשרים, עיון ובדיקה בכרטסת התיקון המלוות את הרכב מתהילת שירותו בחברה.
6. לקונה נמסרת תעודת אחריות ל־3 חודשים שמשמשת גם כתקופת מבחן לקונה.

לאור עובדות אלה ולאור חקר שוק בשטח, נראה לנו כי ערכו של רכב שהיה בבעלות חברות להש־כרה כאלה שעומדות בקריטריונים שמנינו לעיל אינו נמוך יותר מערך של רכב שהיה בבעלות פרטית.

נראה לנו כי אין צורך „להתבייש" כשבאילן היוחסין של המכונית מופיעה המילה „השכרה", אך חשוב לדעת מי היתה ה ח ב ר ת ההשכרה.

*מחקרים רפואיים הוכיחו:
„הופעת עששת השיניים נעצרה כמעט לחלוטין אצל נבדקים שלעסו 5 יחידות מסטיק עם קסיליטול מידי יום".

מסטיק איקס איקס איקס עם הממתיק הטבעי קסיליטול - טוב לשיניים
טוב לי עם מסטיק XXX עלית
*מחקרם של M. SCHEININ K. MAKINEN

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
ד״ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע״מ
מומחים להדברת תיקנים (ג׳וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח׳ מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש׳ מס׳ 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

קורסים לקצרנות
עברית ו/או אנגלית ✶ בוקר וערב
תוך זמן קצר ובהצלחה מובטחת! קורס חדש ב־14.11.82
ת״א: אולפן גרג (כר־קמא), רח׳ וייצמן 22, טל. 03-441662
חיפה: „במעלה", שמריהו לוי 30, טל. 04-664922
באיזורים אחרים — לפי פניה לכתובת הנ״ל בתל־אביב.

מכתבים

(המשך מעמוד 24)
שחלק מאדמותיו צורפו לבית ה־קברות גיבעת שמואל?

המטילות, האפרוחים ופרנסת ה־מגדלים אינם חשובים בעיני הווע־דה המחוזית לתיכנון ובנייה. חשו־בים יותר המתים. האם מישהו מתכוון להמליץ לחקלאים להחליף את מקום מגוריהם בחלקת קבר?

משה אסולין, ירושלים

● ● ●

על כנפי מטוס

תמונת החייל הפלסטיני

חייל פלסטיני נפרד מבתו
השחר קרב

הנפרד מבתו, לפני הפינוי מביירות, נגעה לליבו של הקורא („העולם הזה", 2348).

התמונה משכה את תשומת־ליבו של כל אדם בעל חוש אנושי. חשתי את הדברים שהיו תמיד בפיו של החייל, וחיברתי איתם כשיר בעל חרוז חופשי:

ביתנו הרוס, אדמתנו מופקעת,

אך אל תבכי. אני אחזור.

אני הולך להביא לך
את השחר הקרב.

אני אדאג לעצמי,

אך מי ידאג לך, מי ילבישך
שימלת־החג?

אל תבכי. בחג הקרוב אחזור.

אל תבכי. את הבובה
ששרף לך בגין

אתקן לך, כשאחזור.

את עגלת־הבובה שהרס לך שרון

אשפץ לך כשאחזור.

את הקוביות שפיזר לך איתן

אסדר לך, כשאחזור.

בחג הקרוב אחזור,
על כנפי מטוס לבן־אדום־ירוק.

כאמל ווליד, עכו

● ● ●

פליטים בחורף

סכנת מוות מאיימת על הפלסטינים בלבנון.

דרישת „אנשי המצפון" בישראל לזרז את הקמת האוהלים לפליטים הפלסטינים בלבנון מבטאת צבי־עות ואטימות מדהימות. האם לא ברור להם שאין האוהל מחסה לבני אדם, ביניהם זקנים וילדים, מפני הקור והגשם? האם לא ברור שהישארותם בלבנון חושפת אותם למעשי־פשע של הפלאנגות?

כל מי שאיכפת לו גורלם של הפלסטינים חייב להיאבק — ומייד — להעברת עשרות אלפי הפליטים מדרום לבנון לגדה המערבית, ל־שיכונם במיבני־ציבור ובבתים טרו־מיים. פיתרון זמני כזה יהיה גם צעד ראשון לפיתרון הכולל — הפדרציה בין המדינה הפלסטינית העתידה ובין ירדן.

אם לא נפעל במהירות, מותם של רבים נוספים בקיר יהיה על מצ־פוננו.

רבקה תל, קיבוץ עמיר

בוא החורף חושף את שורשי ה־סיכסוך, מגלה את העצב הפעור ביחסים בין שני העמים. הפליטים חסרי־הבית בלבנון נדונו לפליטות פעם נוספת בחייהם, ושוב מעורבת בכך ישראל.

כדי לעלות על דרך חדשה, כדי לבנות את העתיד על בסיס שונה, יש להציע לפליטי צברה ושאתילא — אותם שניצלו מהטבח — שיקום נאות במולדתם: בשיכונים הריי־קים בכרמיאל ובנצרת עילית, ב־מרכז הארץ ובדרומה.

אביבה שכטר, תל־אביב

אברהם גינדי

גן־הברושים

5 חדרים, 2 מפלסים, צמודים ל־7 דונם גן.

בלבה של שכונת היוקרה בראשון לציון — שכונת אברמוביץ, הולך וצומח פרוייקט מגורים חדשני ומרהיב של אברהם גינדי. "גן־הברושים". 5 חדרים, 2 מפלסים, צמודים ל־7 דונם גן. בשכונה, הקרובה אל הכביש לתל-אביב, אשר מעניקה שרותים ציבוריים וקהילתיים מעולים ומרכז מסחרי, עומד הבית הבא שלך. הוא נבנה עפ"י הסטנדרטים הגבוהים ביותר, טובל במשטחי דשא, עצים ופינות חמד המשתרעים על-פני 7 דונם. מראה מרהיב.
בוא אל הלב הירוק של ראשון לציון —
אל גן הברושים.

+ דירת נופש באילת ובטבריה לכל החיים חינם

רק 75,000 דולר (לחמש דירות בלבד).

מה תקבל כדייר ב"גן־הברושים"?

* זרמים תת מימיים באמבטיה בשיטת הג'אקוזי.
* טלויזיה במעגל סגור לזיהוי מושלם של אורחיך.
* 3 כיווני אויר לכל דירה.
* דירות דו מפלסיות.
* חדר ארונות.
* 2 חדרי רחצה עם ריצוף קרמיקה.
* ארונות מטבח בסגנון אמריקני (6.80 מטר רץ).
* שיש גרניט איטלקי.
* מרצפות שיש גדולות בסלון (3 דוגמאות לבחירה).
* שטיחים מקיר לקיר בחדרי השינה.
* אפשרות 2 כניסות לכל דירה (מתאים לרופא או לבעל מקצוע חופשי).
* לובי מפואר עם חדר מדרגות רחב במיוחד.
* חדר תרבות וספורט הכולל ציוד ומכשירים.
* תאורה דקורטיבית בחזית.

דירת הנופש בהתאם לתקנון החברה.

פתוח במוצאי שבת
לרגל המבצע יהיו משרדינו בתל אביב וראשון לציון פתוחים במוצאי שבת החל מצאת השבת

דירה ללא מלוומנים

נקבל את דירתכם הישנה במחיר מלא, ההפרש ישולם באמצעות משכנתא והלוואה עד 1,500,000 שקל בתשלומים נוחים. בטחון מלא לכספי הרוכשים.

קנו דירה באחד מהמקומות הבאים ותהנו מדירת נופש חינם באילת ובטבריה לכל החיים!

כאשר אתם קונים דירה אצל אברהם גינדי, אתם משנים את סגנון חייכם ועוברים לדירת פאר בסטנדרט עילית, כמקובל אצל אברהם גינדי.
בנוסף לכך, תזכו ללא הגרלה בשתי דירות נופש — באילת ובטבריה.
דירות הנופש המרהטות תעמודנה לרשותכם שבועיים בשנה — שבוע באילת ושבוע בטבריה — במשך כל החיים.

תל־אביב

* בנין יוקרתי במיוחד ברח' לסל 22 בבנין בן 8 דירות בלבד. דירות בנות $3\frac{1}{2}$ חדרים ודירות עם גג.
* בצפון תל אביב, איזור ל', נותרה דירה אחת דו־מפלסית בת 5 חדרים.
* בצפון הסולידי ברח' חתם סופר 9 דירות דו־מפלסיות בנות 4 חדרים בבנין בן 8 דירות בלבד.

רמת־השרון

* בפרויקט גני השרון, בלב רמת-השרון, דירות פאר בנות $3\frac{1}{2}$ חדרים.
* דירות בנות 3 חדרים + גג + חדר על הגג.

* קוטג'ים מפוארים על קרקע של כ־400 מ"ר מ־160.000 דולר.

נתניה

* ברח' דיזנגוף 18־16 בבנין יוקרתי במיוחד, דירות בנות 3 ו־4 חדרים הכוללות שכלולים לרוב.
* ברח' ראשון לציון דירה בת 6 חדרים.

פתח־תקוה

* ברח' קלישר 11, בנין מפואר בן 14 דירות בלבד. נותרו 2 פנטהאוזים בלבד.
* ברח' דגל ראובן, 3 חדרים + גג + חדר על הגג ו־$4\frac{1}{2}$ חדרים + גג + חדר על הגג ושכלולים לרוב.

* ברח' כץ, החלה ההרשמה ל־2 בנינים בני 9 דירות בלבד.
דירות משוכללות דו־מפלסיות בנות 4 חדרים.

ראשון־לציון

* דירות בנות $3\frac{1}{2}$ חדרים במרכז השקט.
* דירות בנות 4 חדרים במערב העיר (גם לכניסה מיידית).
* למהירי החלטה! פנטהאוז בקומה 8, בבנין יוקרתי לכניסה מיידית, רק $89,000 אפשרות להלוואות עד $50,000.

המחירים אינם כוללים מע"מ

חינם!
טלפן 03-267059 ונשלח אליך בדואר חוברת מהודרת ובה שפע פרטים ותצלומים על פרוייקט היוקרה — "גן הברושים".

אברהם גינדי

1982 העסק התיירותי המובחר

הקניה המצובה ביותר 1982

1982

תל־אביב	פתח־תקוה	רמת־השרון	נתניה	ראשון־לציון
ככר המדינה ה' באייר 10	חיים עוזר 28	סוקולוב 84	הרצל 18	הרצל 62

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

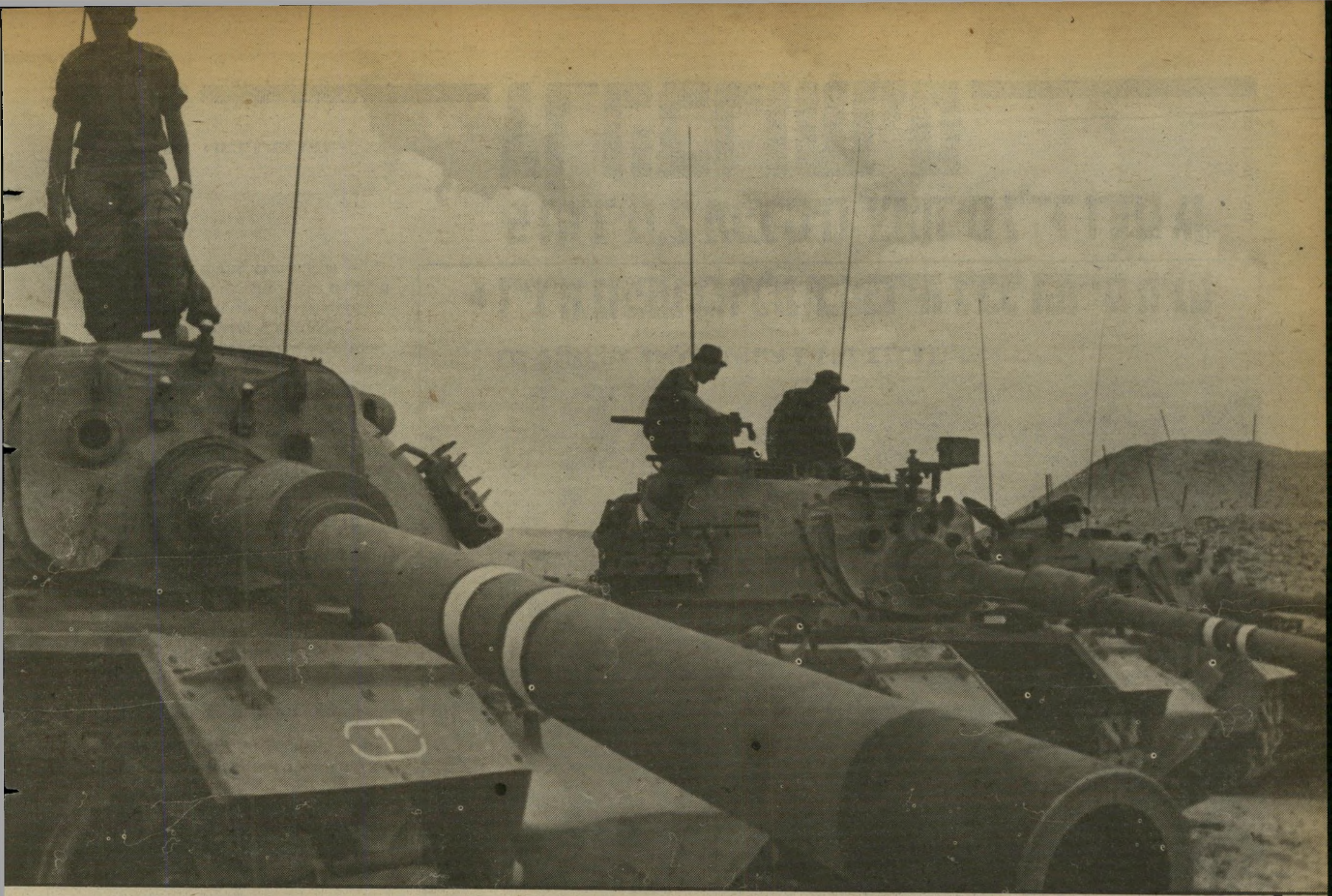

כתבה שישית בסידרה על האנשים והחברות שהרוויחו ממלחמת הלבנון. כאשר ניסה שר־הביטחון להיאבק נגד אחד מהם, הוא גילה שסוחר־הנשק הקדים אותו:

העמלות של אייזנברג

מאת שלמה פרנקל

בשבוע הראשון של מילחמת הלבנון העריכו מישרד־הביטחון ומישרד־האוצר כי הוצאות המילחמה יגיעו למיליארד עד מיליארד וחצי דולר. המילחמה נמשכת כבר חמישה חודשים, אך „ההערכות" לא השתנו. האמת, שאותה מבקשים להעלים, שונה לגמרי: הוצאות המילחמה יהיו יותר משלושה מיליארדים וחצי דולר, שחלק גדול מהם יגיע לכיסי יצרני הנשק והציוד הצבאי וספקי הצבא. בפרקים הקודמים בסידרה זו דווח על מרוויחי המילחמה הגדולים, החברות האמריקאיות, החברה ההסתדרותית „כור" והחברה להשקעות של „בנק דיסקונט".

ליל הלב"יתרום נערך בעיצומה של מילחמת הלבנון. רבבות מחיילי צה"ל רבצו בשוחותיהם במיזרח־ביירות ובהרי הלבנון, בשעה שמכוניות־הפאר פרקו את מטענן הנוצץ בפיתחו של אולם־הזכוכית שבו נערכה המכירה הפומבית. למוזמני־הכבוד הוגש יין־נתזים בגביעי שמפניה מאורכים, והמנחה מיהר לתרגם את הסכומים המוכרזים לדולרים.

שלושה מגדולי הקונים באותו ערב היו מרכוס כ"ץ, יהודי־מכסיקאי חובש־כיפה, שדאג להצטנע מאחורי עמוד בצידו הימני של האולם, האמריקאי ג'ק צימרמן כסוף־השיער, שלבש חליפה בהירה, ומיכאל („מיקי") אלבין, אשר ישב שתי שורות לפניו, בשורה הראשונה, בחברת אשתו.

שלושה אלה יכלו להרשות לעצמם לקנות את יצירות־האמנות בסכומים גדולים. התותחים הרועמים בלבנון העלו את מחירן של המוזות בתל־אביב. המילחמה של מנחם בגין ואריאל שרון הכניסה לכיסיהם כסף רב. כל השלושה הם סוכני־נשק.

אצל כ"ץ וצימרמן עיסקי־הנשק מהווים מקור־הכנסה עיקרי. מיקי אלבין הוא מנהל בכיר בקבוצת המיליארדר היהודי־יפאני שאול אייזנברג, המרבה לעסוק בסחר־הנשק.

שאול־נחמיה אייזנברג תרם את האולם ששימש למכירה הפומבית. זה היה אולם הכניסה של בית־אסיה שבתל־אביב. חומרי הבנייה, ששימשו להקמת המיבנה המפואר בלב תל־אביב, שוחררו ממיסים. דאגו לכך השר־דאז יגאל הורביץ והשר גדעון פת. אייזנברג ידע תמיד מה חשיבותם של קשרים פוליטיים, שאין חשובים מהם ל־עיסקי־הנשק.

עיסקי פליט

עסקים אלה אינם חדשים למיליארדר המיסתורי. הוא היה בן 20 שנים בלבד כאשר נמלט מאירופה, שהלכה ונכבשה אז בידי הנאצים, בתחילתה של מילחמת העולם השניה. אייזנברג היה בן למישפחת סוחרים יהודית־פולנית, שהתיישבה במינכן שבבוואריה. משם הוא נמלט לשווייץ, ו־משם לצרפת, ואחר־כך ללוכסמבורג ול־הולנד. בהולנד עלה אייזנברג לאניה שהוליכה אותו לשנהאי, סין.

אייזנברג לא נשאר בשנחאי זמן רב. ב־1940 הוא עקר משנחאי ליפאן. באותה תקופה עשו היהודים המעטים שנמצאו ב־יפאן מסע בכיוון ההפוך. היפאנים, בעלי־בריתם של הנאצים במילחמת העולם השניה, נדבקו באנטישמיות שלהם, וגירשו את היהודים שישבו באיים היפאניים ל־שנחאי שבסין, שם ניהלו היפאנים מילחמה ארוכה ועקובת־דם נגד העם הסיני.

אייזנברג הצעיר התיידד עם אציל יפאני, ונשא לאשה נערה אירו־אסיאנית, שמישפחתה, מצד אמה, נמנתה עם האצולה היפאנית. לעיתונות הישראלית זה הספיק, בדרך־כלל, כדי לציין כי אשתו של אייזנברג היא „נסיכה" יפאנית.

ידיעת השפות של אייזנברג ואזרחותו המעורפלת הועילו לו מאוד באותם הימים ביפאן, שהיתה נתונה במילחמה קשה נגד הגייסות הבריטיים והאמריקאיים באוקיאנוס השקט ובדרום־מזרח אסיה.

כמו על רבים מן המיליארדרים המיסתוריים, „המתרחקים מן העיתונות", נכתבו גם על אייזנברג רבבות רבות של מילים בעיתונות העולמית. אך על תקופה זו בחייו, ועל מעשיו ביפאן בתקופת מילחמת העולם השנייה, כמעט שאין למצוא פרטים. הביטוי הנועז ביותר נמצא בכתבה על אייזנברג שהופיעה השנה בשבועון העסקים האמריקאי „ביזנס־ויק", שם נאמר, כי „בימים האלה התחילו לפרוח עסקיו של אייזנברג." אילו עסקים עשה אייזנברג עם בעלי־בריתה של גרמניה הנאצית?

ענן־העשן מתפזר קצת כאשר מדובר ב־עסקיו של אייזנברג מיד עם תום מילחמת העולם, אחרי כניעתה של יפאן. התעשייה היפאנית היתה זקוקה באופן נואש כמעט לברזל ולעפרות ברזל, ואייזנברג מצא דרך להשיגם. בשדות־הקרב העשנים של אירופה רבצו רבבות גרוטאות ברזל ופלדה של כלי־נשק, משאיות, טנקים ו־תותחים. היה צורך רק לאספם, להביאם ליפאן ולהתיכם. אייזנברג עשה זאת. הוא גם קנה עפרות ברזל מהודו, מצ'ילה, מ־אוסטרליה, מהפיליפינים ומארצות־הברית, והפך ספק המתכות הראשי של קונצרן הפלדה הענק יאווטה, שאחר־כך נודע בשם אחר, מפורסם יותר, ניפון.

אייזנברג לא הסתפק בעיסקי־היבוא שלו. הוא התחיל לייצר אמבטיות וכלי־בית מערביים למען כוחות הכיבוש האמריקאיים ששהו ביפאן אחרי כניעתה, ובעת מילחמת קוריאה. אחר־כך היה לנציגן של

חברות מערביות ביפאן, וייצג חרשתנים יפאניים מעבר לים.

הפליט־לשעבר התעשר במהירות. הוא פרש רשת ענפה של נציגים בכל רחבי מזרח־אסיה ובאפריקה, וקשר קשרים מיוחדים־במינם עם צמרות המישטרים במדינות אלה. בדרך כלל היו אלה דיקטטורות מושחתות. על טיבם של הקשרים האלה ניתן אולי ללמוד מן השיטות שנקט אייזנברג בישראל עצמה, שבה שרים וחברי־כנסת קיבלו מאייזנברג ומחברותיו טובות־הנאה, והיו לעושי־דברו של המיליארדר, כפי שעוד יפורט.

קשרים פוליטיים כאלה חשובים במיוחד כאשר מדובר בעיסקי הנשק, כאשר רבות מן העיסקות

קשרים פוליטיים חשובים במיוחד כשמדובר בעיסקי הנשק - ואייזנברג יודע כיצד להשיג את תמיכתם של שרים וח"כים!

נקשרות בצורה חשאית, או חשאית־למחצה, ללא מיכרזים פומביים, ובלי כל אפשרות של פיקוח ציבורי על מהלך הכספים.

בסוף 1981 גילה שר־הביטחון, אריאל שרון, טפח משיטות הפעולה של סוחר־הנשק שאול אייזנברג. שרון חתר באותה תקופה לחתימת עיסקות נשק בין ישראל ובין כמה מדינות אפריקאיות. ערב נסיעתו של שרון לאפריקה הופיע במישרדו שאול אייזנברג, והציע לו לערוך את הנסיעה בליווייתו, ובמטוסו הפרטי. שרון דחה את ההצעה, וניסה לסלק את אייזנברג מן העיסקות האלה, אך ללא הועיל. לשרון התברר, כי אנשיו של אייזנברג כבר הגיעו

שר שריר
מישרד בבית אסיה

אל אנשי סגל השגרירות של המדינות האפריקאיות בפאריס.

הגירסה שהפיצו אנשי אייזנברג על הפרשה היתה זו: לדבריהם, בשלב מסויים של המו"מ בין ישראל ובין האפריקאים „התעוררו קשיים כספיים", ואז „פנו" אנשי מישרד־החוץ אל אייזנברג וביקשו את התערבותו. פניה זו, טוענים אנשי־אייזנברג, נעשתה גם על־דעת מישרד־האוצר, שאז כבר עמד בראשו יורם ארידור.

שותף בסין

פרשה זו מזכירה מעשה אחר שאייזנברג היה מעורב בו. זה היה כאשר פנתה סין העממית בשנת 1979 להברת האחים פלקינגטון הבריטית, המתמחה בייצור זכוכית, וביקשה לייצר זכוכית על־פי הפטנט הבריטי. לפתע, מסיבות בלתי־ברורות, השתתקו הסינים. אך אחרי שנה היה זה שאול אייזנברג שהתקשר אל האחים פלקינגטון, והודיע להם כי הם יוזמנו לסין כדי לדון בבניית מיפעל לייצור זכוכית.

הבריטים, בדיוק כמו שר־הביטחון הישראלי, התנגדו להתערבותו של אייזנברג. הם ביקשו לנהל את עיסקיהם במישרין עם הסינים, ולא ששו לשלם עמלות שמנות למיליארדר. אך בדיוק כמו במיקרה הישראלי, קרה גם במיקרה הבריטי. התנגדותם של היצרנים היתה ללא הועיל. כאשר הם הגיעו לפגישה עם הסינים, בפקין, הם מצאו במקום את אייזנברג כשותף לכל דבר בעיסקה הריווחית.

קשרים תת־קרקעיים

כיצד מצליח אייזנברג למצוא נתיבות אל ליבם של הסינים, האפריקאים או הישראלים? לפחות במיקרה אחד התעוררו חשדות וננקטה פעולה. היה זה

מיליארדר אייזנברג
עיסקה באפריקה

כאשר תיווך אייזנברג בעיסקה של מכירת כור אטומי קנדי לדרום־קוריאה. ועדה פרלמנטרית הוקמה בקנדה כדי לחקור את פירטי העיסקה הזאת. הוועדה המליצה שלא לשלם לאייזנברג עמלה נוספת על זו שכבר קיבל, בשיעור 1.52 מיליון דולר. הוועדה

מילחמת הלבנון הוציאה שם רע למדינת ישראל - אך היא הוציאה שם טוב לנשק הישראלי, וסוחרי הנשק חוגגים!

נימקה את החלטתה בהביעה את החשד כי „חלק מהכסף נועד למטרות לא־חוקיות ולשלמונים."

כדי לרכוש לעצמו תמיכה פוליטית בישראל, מאת המישטר החדש־דאז של הליכוד, העניק אייזנברג מישרד בבית־אסיה שבתל־אביב לח"כ אברהם שריר, שניהל מכישרד זה את מערכת הבחירות שלו במיפלגה הליברלית. השר גדעון פת נמנה באותה תקופה עם סיעתו של שריר. פת היה תומך נלהב באייזנברג בעיסקה שבה ביקש המיליארדר לרכוש את מניותיו של סיר אייזיק וולפסון בחברת הדלק הגדולה ביותר בישראל. פז. סגן־ראש־הממשלה, דאז, יגאל ידין, אמר כי היו „לחצים אדירים" שהופעלו על חברי הממשלה כדי לאשר את המכירה לאייזנברג, וטען כי היו „קשרים תת־קרקעיים" שהובילו אל שרים בממשלה.

עכשיו גם אברהם שריר הוא שר בישראל, ומנכ"ל מישרדו הוא רפי פרבר, מי שהיה מנהל אדמיניסטרטיבי ברשת העיתונות שאייזנברג שותף בה, באמצעות מיקי אלבין.

גם ח"כ חרות מיכה רייסר מהווה רכישה חשובה של אייזנברג. רייסר, שותפו של מיקי אלבין לייסוד היקב של הליכוד, מונה אחר־כבוד כחבר במועצת המנהלים

היצוא הביטחוני של אייזנברג מסתכם ב־100 מיליוני דולרים בשנה - ואחת החברות שלו מייצגת 60 יצרני נשק, המשווקים לישראל את תוצרתם הקטלנית!

של קונצרן הטכסטיל אתא, ואייזנברג העמיד לרשותו מכונית ונהג, שכן חבר־כנסת אינו יכול לקבל משכורת. אייזנברג אינו זקוק לרייסר לצורך עיסקי הטכסטיל. לקונצרן אתא יש שיטחי קרקע רבים, שאנשי אייזנברג מבקשים להפנותם לבנייה למגורים. רייסר הוא איש אמונו של שר־השיכון, דוד לוי, וכאן נסגר המעגל.

אך העסקים המכניסים ביותר של אייזנברג הם ללא ספק עיסקי־הנשק, שטמון בהם רווח גבוה במיוחד, יחסית להשקעה.

קבוצת אייזנברג פועלת בעסקיה הבינלאומיים באמצעות חברת ליסבונה, חברת טריאנדולר טריידינג וחברת יונייטד דיבלופמנט. בארץ דואגים לייצוא הנשק חברת אייזנברג לייצוא, וחברת אטאסקו. חברה אחרונה זו פועלת בשיתוף־פעולה הדוק עם התעשיה האווירית. היא קונה מטוסים, משפצת אותם במיפעלי התעשיה האווירית, ומוכרת אותם במהיר גבוה.

אייזנברג מייצא מישראל ספינות־קרב, מטוסים, תחמושת וציוד אופטי. על פי הערכות זהירות, הוא מייצא נשק ישראלי ב־100 מיליון דולר בשנה — או 30 מיליארד לירות.

מילחמת הלבנון מועילה לעסקים של אייזנברג. המילחמה אמנם מוציאה שם רע למדינת ישראל, אך היא מוציאה שם טוב לנשק הישראלי. במדינות הקונות את הנשק הישראלי — דיקטטורות לטינו־אמריקאיות או אפריקאיות — לא מייחסים חשיבות רבה לשם הרע שרכשה ישראל. הם זקוקים לנשק כדי להגן על מישטריהם.

אך אייזנברג אינו מרוויח רק בעקיפין ממילחמת הלבנון. הוא מרוויח גם במישרין. אייזנברג מייצר נשק ואמצעי־לחימה למען צה"ל. והוא גם מייבא נשק וגובה עמלות שמנות.

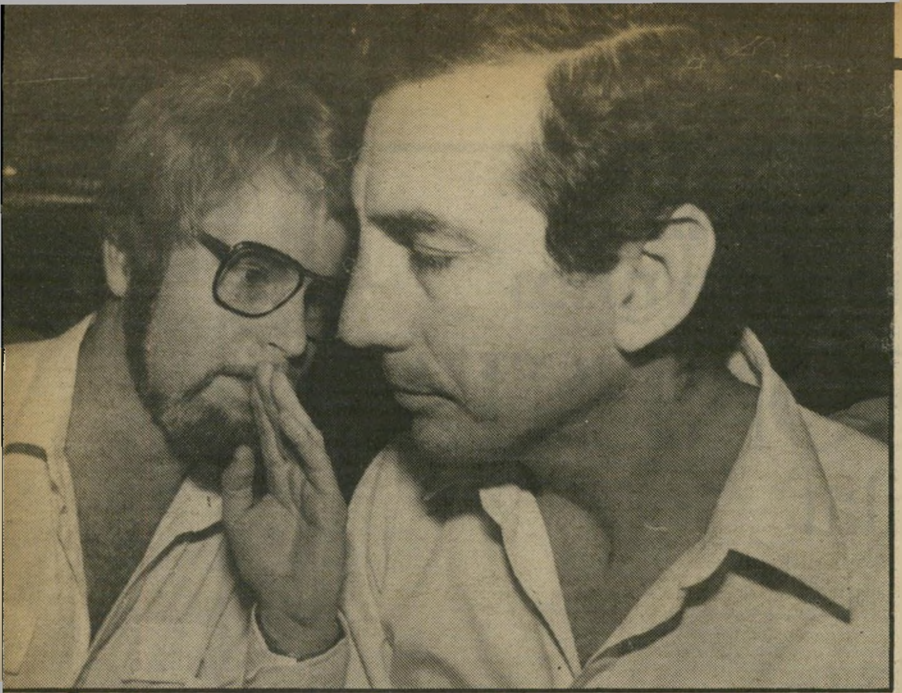

איש־עסקים אלבין וח"כ רייסר
עסקים טובים בלבנון

יחידה מיוחדת להשתלטות

ברשות קבוצת אייזנברג נמצא מיפעל רפק אלקטרוניקה, שעיקר ייצורו מופנה למערכת־הביטחון. אייזנברג קנה מיפעל זה לפני כמה שנים בשני מיליון דולר. אשתקד הסתכם המאזן של רפק אלקטרוניקה ב־670 מיליון לירות. החודש הודיע מבקר־המדינה, יצחק טוניק, שמיפעל רפק אלקטרוניקה נמנה עם שורה של סוכני־נשק ישראליים העוקפים את החוק, ומקבלים עמלות גדולות מייצרני הנשק בחו"ל, המשווקים את תוצרתם הקטלנית בישראל.

מדיווחו של טוניק לוועדת ביקורת המדינה של הכנסת מתברר, כי רפ"ק אלקטרוניקה מייצג לא פחות מ־60 יצרנים וספקים בחו"ל. מישרד־הביטחון חידש את ההיתר שניתן לחברה זו לקבל עמלות על הייצוא, בלי שאנשי המישרד, יבדקו, כנדרש בחוק, את האסמכתות הדרושות כדי להבטיח שסוכן הנשק המקבל עמלות יספק גם שירותים תמורת העמלות הללו.

עמלות אלה של סוכני הנשק (שלהם יוקדש פרק נפרד בסידרת כתבות זו) מגיעות למאות מיליוני שקלים בכל שנה — ואייזנברג גובה את חלקו בעיסקות אלה.

לאחרונה מתעניין אייזנברג יותר ויותר בענפים המייצרים למען מערכת הביטחון וצה"ל. והוא מרחיב את שליטתו בענף

מבקר המדינה קובע: החברה של אייזנברג עקפה את החוק, וקיבלה עמלות גדולות בגלל רשלנותו של מישרד־הביטחון!

הכימיקלים (המשמשים לייצור חומרי־נפץ), האלקטרוניקה והמחשבים.

כך היתה קבוצת אייזנברג לשותפה בחברת דקסטר־כימיקלים. אייזנברג רכש את חברת שרנוע, העוסקת בייצור רובוטים, והגדיל את שליטתו בניקוב־מחשבים.

החודש הודיעה קבוצת אייזנברג כי היא מקימה יחידה מיוחדת שתעסוק ב„ייזום, סריקה, בדיקות, תיכנון, מימון וניהול של פרוייקטים עתירי־ידע בכל ענפי התעשייה והמחקר." על טיבם של העסקים הללו יכולה להעיד העובדה, שבראש היחידה החדשה הועמד אלוף־מישנה (מיל') הד"ר דוד הזלקורן, מי שעמד בראש מחלקה ביחידה למחקר ולפיתוח של מישרד־הביטחון הישראלי.

החגיגה מתחילה!
נפתח המלון מס' 1 בישראל

AVIYA-SONESTA
Eilat

מחיר היכרות
מיוחד לישראלים (עד 9.12.82):
900.- ש'
לאדם בחדר כפול
כולל ארוחות בוקר ומע"מ

מלון אביה-סונסטה אילת

המלון שעשה את טאבה מפורסמת בעולם

מצטרף יחד עם **סונסטה ירושלים** לרשת היוקרה הבינלאומית סונסטה.

אביה-סונסטה
המלון המפואר ביותר
פותח תקופה חדשה
בתיירות הנופש.

מלונות סונסטה בעולם:
ברמודה, מיאמי, ניו-אורלינס,
בוסטון, הרטפורד, ירושלים,
הרצליה, קהיר, אמסטרדם.

להזמנת מקום צלצל:
תל-אביב 03-455756,
אילת 059-76191

אביה-סונסטה אילת - מלון מעולם אחר

גביש

חשבון עובר ושב

מאת שלמה כנקל

מעשה בטנק

תר"ג — סודי ביותר — 3500/ב' מסקנות קצין בודק, אלוף־מישנה א' ג', מוגש לראש אכ"א.

הנדון: מימצאי חקירה בפרשת טנק המרכבה, שסימנו צ' 752156.

תיאור המיקרה: ביום 18 באפריל 1983, בשעה 10.30 בבוקר, התחיל טור ה־סנקים שהשתתף במיצעד־צה"ל לנוע ממקום הכינוס בדרכו אל מסלול המיצעד. טור הטנקים נע אחרי גוש חיל־הרגלים, וכלל שש דבוקות: בדבוקה הראשונה נעו טנקי שרמן ישנים, כדי להציג את עברו של חיל־השיריון. בעיקבות השרמנים נעה דבוקה קטנה של משמידי־טנקים מסוג איי־אם־איקס צרפתיים, שכבר אינם נמצאים בשימוש צה"ל. בעיקבות שתי דבוקות אלו נעו גושים של סנטוריונים, של טיראנים, של מג"חים והגוש האחרון היה של טנקי מרכבה.

בשעה 11.24 התקרבו טנקי המרכבה אל בימת־ההצדעה, שהיתה בסמוך לשער יפו שבירושלים. הטנק שסימנו צ' 752156 (ש־ייקרא הטנק החשוד) נמצא מול בימת־ההצדעה בשעה 11.26 בדיוק. על בימת־ההצדעה העיקרית נמצאו באותה שעה ראש־הממשלה, מר מנחם בגין, שר־הביט־חון, אריאל שרון ורמטכ"ל צה"ל, רב־אלוף רפאל איתן, שקיבלו את המיצעד בעמידה ובהצדעה.

בשעה זו, 11.26, התחילה שלשלת ה־אירועים אשר הוליכה לחקירה זאת. הטנק החשוד היה הרביעי מצד ימין בשדרת ה־טנקים. לפתע — בנסיבות שנחקרו, אין מנוס מפני שימוש במילה זו — התחיל צריח התותח להצטודד, עד שלוע התותח היה מכוון ישירות אל בימת־ההצדעה, ב־דיוק אל הנקודה שבה נמצאו שלושת האי־שים ששמותיהם הוזכרו.

באותה שעה נמצאו על הטנק, כמו על כל האחרים, ארבעה אנשי צוות, שכפי שהתברר מאוחר יותר, אין להם קשר ל־פרשה זאת. כמקובל במיצעד, ועל־פי ההו־ראות, ניצבו מפקד הטנק, התותחן שלו והטען־קשר בצריח, ואילו הנהג היה בתאו, בחזית הטנק, כשראשו בולט.

כאשר היה הלוע מכוון אל בגין, שרון ואיתן, שעמדו על הבימה המרכזית, אירע השלב השני באירוע, שהוא נשוא החקירה: נשמע רעם הדומה למדי לירית תותח, וש־לושת האישים שניצבו על הבימה — האדו־נים בגין, שרון ורפאל איתן — נהדפו ל־אחור ונפלו.

מיד לאחר מכן חזר הצריח והצטודד ל־מרכז, והטנק המשיך במהלכו, כאילו לא אירע דבר. גם שלושת האישים קמו ממקו־מם, והתברר כי הם בריאים ושלמים. הם המשיכו לעמוד על הבימה וקיבלו את ה־מיצעד עד תומו. אמנם, לא נרשמו חבלות גופניות, אך השלושה שנפגעו התלוננו על בחילות קלות במרוצת השבוע שאחרי ה־מיצעד, בחילות שמקורן עוד יובהר.

מפקד טור הטנקים, שהאירוע הובא ל־ידיעתו עוד במהלך המיצעד, הורה לע־צור את הצוות לחקירה בידי מצ"ח ובידי גורמים אחרים — שטיבם מפורט בנספח מיספר 21 — אך החקירה הראשונית לא העלתה דבר, ובעיקבות כך מונה החתום־מעלה לבדוק את האירוע.

תיאור החקירה: הבדיקה הראשונית של החתום מעלה ושל סמל המודיעין ש־הועמד תו־פא (תחת פיקוד) שלו העלתה את המימצאים הבאים:

א. הטנק המקורי, שעימו היה הצוות אמור לנסוע, התקלקל בשעה האחרונה שלפני המיצעד, והטנק החשוד הועבר לרשות ה־ארבעה ברגע האחרון ממש ממאגר טנקים שהוכן למיקרה של תקלות כאלה בדיוק.

ב. כאשר קיבלו את הטנק, עשו אנשי הצוות שהסיעו אותו במיצעד בדיקה על־פי ההוראות — מים, שמן, דלק, קשר, מ־ערכות נהיגה ומערכות הידראוליות. שלו־שה מבין הארבעה מוכנים להעיד כי מנעל התותח היה פתוח, ולא היה פגז בקנה, או בכל מקום אחר בטנק.

ג. בשעה שקרה האירוע, לא הספיקו ה־ארבעה לזוז ממקומם או להגיב. בעזרת ה־צוות ערכתי שיחזור של המיקרה, והת־ברר כי היה צורך בשש שניות בדיוק — צידוד קל לימין, „יריה" וצידוד חזרה ל־מרכז — וסביר להניח כי במשך פרק זמן כה קצר, לא היה באפשרותם להתעשת, ולהגיב על אירוע כה מפתיע וכה בלתי־צפוי.

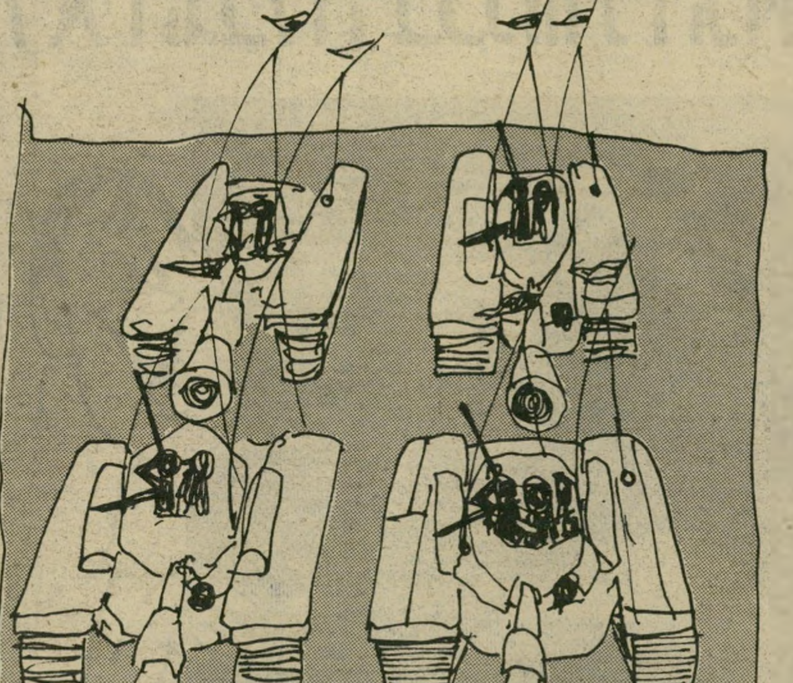

ד. ברור למעלה מכל ספק כי בעת ה־אירוע לא היה כל אדם נוסף — חייל או אחר — בתוך הטנק.

באשר לאותו שלב באירוע, שאפשר ל־כנותו „יריה," העלתה החקירה את העו־בדות הבאות:

א. אפשר להגדיר את „היריה" כהתפר־צות פיתאומית של זרם אוויר מהיר, מלוע התותח, אל עבר שלושת האישים שניצבו על הבימה.

ב. על טיבו של זרם זה אפשר לומר, כך: הוא היה חמים קצת, על־פי עדותו של ראש־הממשלה, אשר הגדיר את הזרם ב־אוזני הקצין הבודק במילים „מין רוח קדים". גם שני האישים האחרים אישרו כי היה מדובר בזרם אוויר חמים קצת.

ג. כמו כן היה זרם אוויר זה בעל ריח דוחה במיוחד. שר־הביטחון, מר אריאל שרון, אמר כי הריח היה „מחורבן", ואילו הרמטכ"ל, כאשר התבקש להגדיר את ה־ריח, אמר: „סתם ריח של נאד." כבוד ראש־הממשלה ביקש שלא להתייחס לסו־גיית הריח.

ד. ככל הנראה היה הריח האמור חריף במיוחד, והוא שגרם, על־פי דעת הרופא המומחה שהקצין הבודק נועץ בו (ראה ניספח 22), להרגשת הבחילה שחשו שלו־שת האישים האמורים במהלך הזמן שלא־חר האירוע. יש גם לציין כי כמה אנשים שניצבו ליד שלושת האישים (ראה ניספ־חים 28, 29, 30) חשו אף הם בריח, אם כי לא בצורתו החריפה ביותר. עדויותיהם מאשרות באופן כללי את עדויותיהם של שר־הביטחון ושל הרמטכ"ל על אופיו ו־טיבו של הריח שנתלוול לזרם האוויר ה־חמים הנ"ל.

ה. בדיקה מדוקדקת שנערכה בתוך ה־טנק ובתוך לוע התותח לא גילתה שום מקור אפשרי לריח המסויים או להתפרצות של זרם האוויר.

בעיקבות בדיקה ראשונית זאת, נערכה על־ידי בדיקה לעומק. במיסגרתה אותר ה־צוות המקורי של הטנק החשוד.

התברר כי הטנק החשוד, ועימו הצוות ה־מקורי שלו, השתתפו בלחימה בלבנון במי־סגרת מיבצע של"ג, בפריצה בציר המערבי, הוא ציר החוף. אנשי הצוות נחקרו בראיו־נות לעומק, במשך שישה ימים תמימים, על־ידי ועל־ידי סמל המודיעין שהיה תו־פא שלי. העדויות לא העלו כל הסבר סביר לפרשה, אך נראה לי כי תהיה זו מעילה בתפקידי אם לא אביא קטע מעדותו של מפקד הטנק, הסמל לוי דניאל (העדות כו־לה — נספח 46).

להלן דברי דניאל:

אני יודע שאתם תחשבו שאני משוגע, אבל אני יודע איך זה קרה. הרב"ט הזה פה, שיקו, שהוא עכשיו התותחן שלנו, הוא חדש. לפניו היה אבישי התותחן. אבישי היה מת על הטנק הזה. מה זה, הוא היה ממש מדבר איתו, כמו שמדברים עם חבר. היינו יורים, למשל, ויצא לנו לירות די הרבה במילחמה הזאת, כי השתתפנו בה מההתחלה. וכשהיינו יורים, אבישי היה או־מר דברים כמו: בוא, בוא חביבי, רד עוד קצת, תתיישב להם על הזנב, עכשיו קח קצת שמאלה אם לא איכפת לך — והופ — אני יורה! ככה היה אבישי מדבר. ואם הוא היה פוגע, הוא היה מתחיל לחלק לטנק מח־מאות, ויום אחד, אני זוכר, הוא שם לטנק פרחים על הקנה, אחרי שיום לפני זה חיסלנו איזה ארבעה טנקים שלהם.

ככה זה היה בהתחלה. אחר־כך מה ש־קרה — לא שאבישי אהב פחות את הטנק — אבל הוא התחיל לאהוב פחות את המי־לחמה. היה לו הרעיון הזה, שכל העסק הזה שמספרים לנו על שלום הגליל זה סתם בלוף — אני לא יודע מאיפה בא לו הרעיון הזה — ושבעצם, בגין, שרון ורפול, בכלל־בכלל לא איכפת להם אם אנחנו נמות פה. אין לי מושג מאיפה בא לו הרעיון הזה, כמו שאמרתי כבר, וכמה שניסינו להסביר לו שהם בסדר, זה לא עזר.

ואז גם השתנתה הצורה שאבישי היה מדבר אל הטנק שלנו. אליו הוא המשיך להתייחס בסדר, אבל מה, הוא היה אומר לו — רק נצא מפה בשלום, חביבי, איך אנחנו נחרבן עליהם! או שהוא היה אומר לו: הוי, חביבי, איך הייתי מת לשים להם (הכוונה לבגין, שרון ורפול, א' ג') אחד עסיסי בפרצוף, ודברים כאלה לא נעימים.

ואז — זה היה בסוף יוני כבר — אבישי הלך. לא, זה לא היה בתוך הטנק. הוא הלך לשרותים, אני חושב, מתחת לאיזה עץ, שהיה סתם זרוק בשטח, ועלה על איזה מו־קש שהדרוזים שמו לפלאנגות, או שהפלאנ־גות שמו לדרוזים, או להיפך, אני לא יו־דע. עלה על המוקש ובקושי נשאר ממנו משהו.

אני יודע שמה שאני אומר לך נשמע מ־שוגע, אבל לפי דעתי הטנק התאבל על אבישי. הוא היה ככה חורק בלילה, ובכל פעם שהיינו מצודדים, הוא היה מייכל, כמו יללת־אבל.

ועוד משהו: קרה איזה דבר מוזר עם התותח, או מערכת הכיוונון, או אני לא יו־דע מה. עובדה שהפגיעות שלנו היו מחור־בנות לגמרי אחרי שאבישי הלך, וזה לא בגלל התותחן הזה שיש לנו, שהוא דווקא מהטובים בגדוד. אז מה שקרה שם במיצעד, לפי דעתי, זו היתה הנקמה של הטנק! הוא שם להם את הנאד של אבישי!

מובן שאני, כקצין בודק, לא יכול לקבל מסקנות כאלה, שאין להן שום עיגון מדעי. מאידך, עלי להודות, כי החקירה לא העל־תה שום מימצאים חיוביים היכולים להס־ביר בדרך כלשהי את האירוע.

עד כאן.

הערות דובר צה"ל: ברור שאי־אפשר להעביר דו"ח זה — כולו או תמ־ציתו — לידיעת העיתונות המקומית וה־עולמית. ידיעה על כך שטנק מתוצרת ישראלית דווקא „תקע נאד" בפרצופם של ראש־הממשלה, שר־הביטחון ורמטכ"ל צה"ל, לא רק שהיא מהווה גילוי סוד צבאי מן המעלה הראשונה, אלא שהיא גם תתקבל כלא־אמינה ותפגע באופן חמור ביוקרתו של דובר צה"ל. זאת ועוד: הר־דעה כאילו טנק כלשהו „הוציא לפועל" מין צוואה מפוקפקת של חייל צה"ל שנפל על מישמרתו, עלולה להזיק מאוד למוראל הלוחמים.

אמנם נכון הדבר כי הידיעה על האירוע עצמו זכתה להד בינלאומי נרחב, והמחזה המביש אף צולם בטלוויזיה והועבר על־ידי הלוויינים למקומות רבים בעולם, אך נראה כי מוטב להסתפק בכך, ולא להזכיר את הפרשה בפעם נוספת.

לעיתונאים הממשיכים לפנות בעניין זה אפשר לומר, כי האירוע נבדק עדיין, ויתכן שיש מקום להוסיף כי „בדיקה ראשונית העלתה, שיתכן כי מדובר בתעלול אופטי" או משהו דומה לכך. מכל מקום, לא ברור לי מדוע על דובר צה"ל לעסוק בנושא זה, ולא דובר מישרד־הביטחון למשל, או יועץ ראש־הממשלה לענייני־תיקשורת.

הערות קצין חימוש: בדיקה מדוק־דקת של הצדדים הטכניים של האירוע, העלתה מימצאים שליליים באופן מוחלט. אין באפשרותו של חיל־החימוש לספק שום הסבר סביר לפרשה. ברור כי ה־אירוע — זרימת אוויר חם ומצחין מתוך הטנק אל מחוצה לו — נוצר בגלל הפרשי לחצים עזים. כלומר: בתוך הטנק או בתוך לוע התותח היה איזור לחץ חזק, בעוד שמחוץ לטנק, וכנראה במיוחד ב־איזור שבו עמדו ראש־הממשלה, שר־הביטחון והרמטכ"ל, היה הלחץ פחות ב־הרבה מאשר בתוך הטנק. אך באשר לסיבה המדוייקת להפרשי לחצים אלה, אנו ניצבים לפני קיר אטום. גם סיבת הריח אינה ידועה. מומחי החיל העלו השערות שונות, כמו הפרעות אטמוספריות וכולי, אך כל האפשרויות הללו נפסלו אחרי בדיקה קצרה ביותר.

מחמת המשמעויות הרבות של האירוע, הוחלט בחיל־החימוש על צעד מרחיק־לכת, וטנק המרכבה החשוד הותך לחלו־טין, והפלדה נשלחה לשימוש חוזר.

להתפשט וכעת...

תרמו ג'ט

מחמם מים מיידי, חדש וחסכוני
ללא הגבלה בכמות המים

למטבח, למקלחת, למשרד ולמפעל

היחיד מסוגו שעומד בלחץ רשת המים, יתרון המאפשר שימוש בנקודה אחת או בכמה נקודות בבת אחת.

היחיד שאפשר להפעילו בחדר האמבטיה כאשר הוא נמצא מבחוץ, לפי דרישות חברת החשמל.

היחיד הניתן להתקנה גם מתחת לכיור.

גריש

תל־אביב: „איטלאור", אלנבי 101; עין־החשמל, מונטיפיורי 15; לב־העיר, יהודה הלוי 59; מצליח, שינקין 11; אלרד צבי אור, אלנבי 106; **סלון אדיר, אלנבי** 55; סלון המרכז, העליה 13; סלח מרדכי, רח' חנוך 36. **הרצליה:** משרקי משה, סוקולוב 70. **פתח־תקוה:** אביסטור, חובבי־ציון 16. **קרית־גת:** טולי קומנשטר, מרכז מסחרי. **בית־שמש:** אלברטו אלקטרוניקה, מרכז מסחרי. **אילת:** קרני חשמל, דרבי, מרכז מסחרי. **דימונה:** פיליפ יצחק, מרכז מסחרי. **נתניה:** **שנפס את זוהר**, טל. 053־35930. **נהריה:** שאול סיטונאות חשמל, המייסדים 22. **חיפה והקריות:** גפני שדה, כלניות 7, טבעון; יהושע איזן ובניו, הרצל 75, חיפה; **אלקטרו חדש**, חיפה, הנמל 53. **טגרא בע"מ**, העצמאות 15 חיפה; 100 ווט בע"מ המגינים 53 חיפה; **א. כהן ובניו**, מוריה 52 חיפה; גוימן חמרי חשמל, טרמפלדור 1 חיפה; סרקלין הקריה, שד' השופטים 6 קרית־מוצקין; ביטר יעקב, **י.ל. פרץ** 29 חיפה; כהן, רח' צפרירים 2 חיפה; מרכז קניות דניאל, רח' דניאל; **פלג**, מרכז מסחרי קדיש לוז, קרית־מוצקין.

אפגניסתאן: וייטנאמיזציה נוסח מוסקווה

תמיד מרתק ללמוד מחדש כמה דומות השיטות המופ־עלות על־ידי כוחות כיבוש, בלי כל קשר לציבעם האידיאר לוגי.

בשלהי מילחמת וייט־נאם האומללה ניסו האמריקאים לבנות עוצמה מקומית אדירה בדרום המדינה, כדי להתמודד עם האתגר הקומוניסטי החזק של הווייט־קונג ושל האנוי. האמריקאים קראו לתהליך הזה „וייטנאמיזציה." הם קיוו שהוא יסייע להם להיחלץ מהמעורבות הממאירה. הם האמינו שמוטב שהווייט־נאמים עצמם ישפכו את דמם, והם פשוט יסבסדו את המאבק האנטי־קומוניסטי, מבלי לשפוך דם אמריקאי נוסף. וושינגטון השקיעה מיליארדי דולר בפרוייקט הזה, והתוצאות ידועות. כיום שולטים הקומוניסטים בכל רחבי המדינה ומשתמשים בציוד האמ־ריקאי שנפל לידם.

מוסלמים בבית. אותו תהליך בדיוק פוקד כיום את אפגניסתאן. הסובייטים הסתבכו בארץ חשוכת־אל זו כמעט מכל בחינה אפשרית. אבידות כבידות, הוצאות גדולות, אובדן יוקרה בעולם השלישי ובאירופה, ביקורת חריפה אפילו מצד קומוניסטים רבים, ומעל הכל — עימות חריף עם מיליוני מוסלמים בבית, בברית־המועצות עצמה.

העמדה האיראנית בנושא זה גרמה אף היא לצרות רבות, וחיזקה מאוד את רוחם של המורדים המוסלמיים באפגניסתאן. הסובייטים נוטים עתה להסיק שאין להם אלא לחקות את מעצמת־העל המתחרה. הם עושים עתה

עולם קטן

מאמצים כבירים לבנות כוח אפגאני עצמאי, פרו־סובייטי, שיוכל להילחם בהצלחה נגד המורדים.

השבוע ניאות ראש־ממשלת אפגניסתאן, סולטאן עלי קישתמאנד, להעניק ראיון מיוחד לעיתון הודי פרו־סובייטי, הפטריוט.

המנהיג האפגאני לא הסתיר, אומנם, את נוכחותם של 100 אלף חיילים סובייטים בארצו, אבל הדגיש שמדובר בתקופת מעבר בלבד. ארצו בונה עתה את הכוח הצבאי האדיר ביותר בכל ההיסטוריה האפגאנית. הצבא מצוייד בנשק סובייטי מודרני, זוכה באימון צבאי משובח, והנחיל לאחרונה מפלות קשות למורדים.

המוסד ללימודים אסטרטגיים בלונדון מעריך את מיספר הלוחמים הקרביים באפגניסתאן ב־43 אלף. המוראל והמור־טיבאציה של חיילי אפגניסתאן נמצאים בקו עליה מתמיד. בחודש האחרון פתח הצבא במבצע מקיף נגד המורדים, סמוך לגבול הבעייתי עם פקיסתאן, והביס אותם באורח חסר־תקדים מאז הפלישה הסובייטית, וכל זאת ללא השת־תתפותם של כוחות הצבא האדום.

טבוחים בגיא־ההריגה צברה
תחת כידוני צה״ל

התבוסה. נשיא אפגניסתאן, בבראק קארמל, הודיע בינתיים על שורה ארוכה של צעדי פיוס כלפי האוכלוסיה המוסלמית. בכך הושלם המיפנה במדיניות האפגאנית. תבוסתם של הכוחות הראדיקאליים שרצו למגר את כוחה של הדת המוסלמית באפגניסתאן, תוך שימוש בשיטותיו של פול פוט הקמבודי, הושלמה.

לבנון: צברה ושאתילא בקימעונות

בשבוע האחרון של ספטמבר חדרו חיילי הפלאנגות למחנה הפליטים מיא־מיא, ליד צידון. השבועון הבריטי ניו־סטייטסמן, המדווח על הפרשה, מוסר שפעולה זו נעשתה בעידוד גלוי של צה״ל. הפאשיסטים הלבנוניים הרסו עשרות מיבנים, השאירו יותר מאלף בני־אדם בלי קורת־גג. היתה זו הפעולה השניה של „הנוצרים" במחנה. ב־7 באוגוסט, כמעט חודש וחצי לפני צברה ושאתילא, שרפו הפלנגיסטים 200 מיבנים במיא־מיא, וגרמו למנוסה מבוהלת של 2500 בני־אדם.

השבועון מתאר כמה תקריות, המאירות פינות אפילות בלבנון, ומעידות על האווירה השוררת שם, תחת הכידונים של צה״ל, והרחק מזרקורי ועדת־החקירה בבנין פאפיק.

● פלסטינים מסכנים יום־יום את חייהם וחירותם, כ־שהם נאלצים לעבור דרך המחסומים של אנשי הרב־סרן סעד חדאד. בתחילת ספטמבר, למשל, נעצרו שני פלסטי־נים בגיל העשרה על־ידי אנשי חדאד, בקצה מחנה־הפליטים עין אל־ח׳ילווה. הם הובלו למיתקן של חדאד במיא־מיא, הוכו מכות רצח, ועברו סידרה של עינויים במים רותחים. חבלים נכרכו סביב צווארם, כדי ליצור רושם שעומדים לתלות אותם. קצין „נוצרי" הגיע למקום, נזף קשות באנשיו על כך שהשניים הובאו למיתקן, תחת „לחסל אותם ב־דרך." השבועון מציין לשבח את התנהגות צה״ל בפרשה. קצינים ישראליים, שנענו לתחנוני קרובי הנערים, גרמו לשיחרורם. במאות מיקרים אחרים לא היו הפלסטינים כל־כך בני־מזל.

● ישראל שילחה בפלסטינים ובאנשי השמאל הלבנו־ני את סוכני המישרד השני, המישטרה הפוליטית הידועה

רב־סרן חדאד
כמו בצ׳ילה ובארגנטינה

בנטיותיה הפאשיסטיות ובשיטות העינויים שלה בסיגנון אמריקה הלאטינית. ב־1 בספטמבר הופיעו אנשי המישרד השני בביתו של לבנוני שמאלני בן 25. הוא נלקח מביתו כשעיניו קשורות. בני־מישפחתו הוזהרו שלא להתלונן. מאז לא נראה האיש בחיים. ישראל, שכבשה את צידון ו־חולשת עליה עד היום מבחינה צבאית, אחראית באורח ברור למעשה, הזהה בכל פרטיו לשיטות הפעולה של המישטרה הפוליטית האנטי־שמית בארגנטינה.

● באותו לילה עצמו נחטפו שני לבנונים שמאלנים אחרים בצידון. אחד מהם נעלם, ולא הותיר שום עיקבות. גופתו של השני, בן 29 ואב לשלושה ילדים, נמצאה על־ידי הוריו בבית־חולים במיזרח ביירות (מי שיראה את סירטו החדש של קוסטא גאברס נעדר, יחזה באירועים דומים להפליא שהתרחשו בסנטייגו, צ׳ילה). בתעודת־המוות הרישמית שלו צויין שהוא נרצח בחניקה. אבר־המין שלו הושחת, ואין ספק שהוא עונה בשיפוד חם, המשמש בזמנים כתיקונם לצליית קאבב.

● אשה פלסטינית קשישה נגררה בכוח מביתה במ־חנה הפליטים עין אל־ח׳ילווה, ליד צידון. החוטפים היו אנשי חדאד, בלוויית משתף פעולה פלסטיני. האשה נאש־מה בקשר, חברתי מעיקרו, עם „מחבלת." היא הוכתה בקת־רובה לעיני בעלה, הובלה לביתו של אחד החוטפים ועברה עינויים קשים. אחר־כך הועברה לחקירה קשוחה ביותר במחנה צבאי ישראלי. השבועון מציין כי „העובדה שהיא נלקחה לבסוף לבסיס צבאי ישראלי מאשרת בבירור שהחוטפים בבגדים אזרחיים פעלו בתמיכה ישראלית."

ישראל הבטיחה להחזיר חוק וסדר ללבנון. כנראה שאלה אינם מיועדים ל„חיות הדו־רגליות," התושבים הפלסטיניים. קשה להבין מדוע מתנהלת חקירה בישראל, כשמנחם בגין מחבק לעיני המצלמות מרצח מקצועי כמו סעד חדאד, שהוא גם ידידם של ראשי תנועת העבודה.

ספרד: לא כולם מתו

זוהי תמונתו של מנהיג מיפלגת הכוח החדש בספרד. סניור בלאס פיניאר. ההצדעה במועל־יד פאשיסטי הפכה לסימלו המיסחרי, ולאסיפותיו תחת כיפת ה־שמיים נוהרים אלפי בני־אדם, בעיקר פאשיסטים מבור־גרים, המביעים בעצם הופעתם כמיהה עזה למישטר הישן של חוק וסדר נוסח פראנקו.

בבחירות 1979 זכה פיניאר ב־370 אלף קולות, שהקנו לו מושב אחד בפרלמנט הספרדי.

מתחרהו העיקרי של פיניאר הוא הקולונל אנטוניו טחארו מולינה, מועמד הסולידארידט אספאניולה. שתי המיפלגות מתחרות ביניהן במילטאנטיות ימנית, אבל לטחארו יש זכויות מיוחדות, בשל נסיונו הכושל לסלק בכוח את השילטון הפרלמנטרי לפני כשנתיים.

מלון לפושע. משקיפים אירופיים אינם מייחסים חשיבות מיוחדת לימין הקיצוני הספרדי מבחינת כוחו הפוליטי העכשווי, ורובם המכריע מאמין בעתידה של הדמוקרטיה הספרדית. עם זאת, אין ספק שקיימת מסורת סמכותית חזקה בספרד, והימין הקיצוני עלול

להרים ראש, אם יפקוד את ספרד משבר כלכלי או פוליטי חריף במיוחד.

באירופה רואים בדאגה את עצם הטיפול המועדף שהוענק לפושע כמו טדארו מולינה, שמקום „מעצרו" דומה למלון חמישה כוכבים.

חיים ברעם

כבר במכירה!

PENTHOUSE

The International Magazine for Men

גליון חודש דצמבר 1982

- ★ Pet of the year runner-up
- ★ John Belushi's Last Five Days
- ★ Strange Sex Practices of the Super-Rich
- ★ Interview: Murderer Jack Henry Abbott

והרבה, הרבה יותר...

הפצה בלעדית

סטימצקי

מרקו פולה

חנות פריקית

יד־שנייה וראשונה

בגדים מסוגננים ועבודות־יד

פסאג' הוד, קומה ב', דיזנגוף 101, ת"א

הנחות לסטודנטיות, חיילות וקיבוצניקיות

מחירים מיוחדים לסתיו.

קבל'ת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

- שרות ת.ד
- ללא תשלום
- מכבדים
- כרטיסי אשראי

פרסום אידיאל
אבן גבירול 80
טל: 227117

החמאם

יפו העתיקה

EL HAMAM

יש מסעדה בחמאם!

מפרץ שלמה 10, יפו עתיקה, 03-837000

פתוח מ- 19.00–2 לפנות בוקר.

משתלם לשלם ב-

ישראכרט

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת

ד"ר מרדכי זיידמן

הוצאת רשפים

מגלה עתידות

על כף היד ואינטואיציה

"בלה"

טלפון 03-887855

תן טרמפ לחייל

כן, אתה יכול להרשות לעצמך Nikon

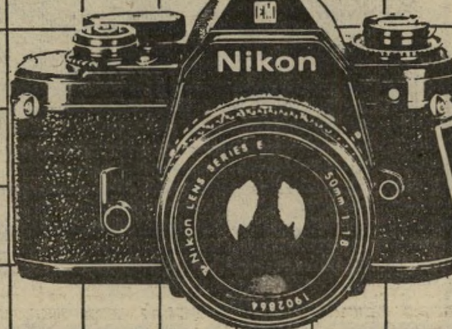

5 צבעים לבחירתך

להשיג גם משקפות "ניקון"

בואו ל"הדר" אחד העם 36 ת"א

HADAR הדר

תנופה

אנשים בעולם

ג'ימי קארטר: הנשיא־לשעבר שהיה לנגר

נשיא־לשעבר זהו סוג מסויים של מותרות שרק יחידי־סגולה יכולים להרשות לעצמם. אחד מאלה הוא **ג'ימי קארטר**, הנראה בצילום זה כפי שלא היה מרשה לעצמו להיראות בימים המתוקים של הבית הלבן. בחדר־העבודה שלו, שבמרתף ביתו בפליינס, עוסק הנשיא־לשעבר בנגרות ובמסגרות, כשלמיצחו כובע מגן לצורכי הלחמה והתזות נתזים, ולצידו מערכת משוכללת של כלי־עבודה. עבודת־כפיים זו עוזרת לו להתרכז, כך הוא אומר, לקראת תוכניות מרחיקות־לכת. אחרי כתיבת זיכרונותיו, שכבר מקימים רעש מקצה עולם עד קצהו (ובוודאי יימכרו כבוטנים חמים), הוא מתכונן לייסד בפליינס מיכללה ללימודים פוליטיים. מרצה אחד כבר יש לו.

פרנסואה מיטראן: הצרפתיה החדשה

כך נראה הנשיא **מיטראן**, כשהוא אוחז בהגה. אפשר לראות בכך סימליות מסויימת, אבל אין צורך להגזים: ההגה שייך למכונית עומדת, שהנשיא תולה בה הרבה תיקוות. עתידן של יצרניות צרפתיות בשוק הקשה של מכוניות העולם תלוי גם בפירסום נכון. על כן התעכב הנשיא זמן רב בסלון־המכוניות ה־69, שנפתח בפאריס, ליד דוכני רנו וסיטרואן, ולא הסתיר את חיבתו למכונית החדשה סיטרואן בי־איקס, המודל החדש שסיטרואן הוציאה לשוק זה עתה.

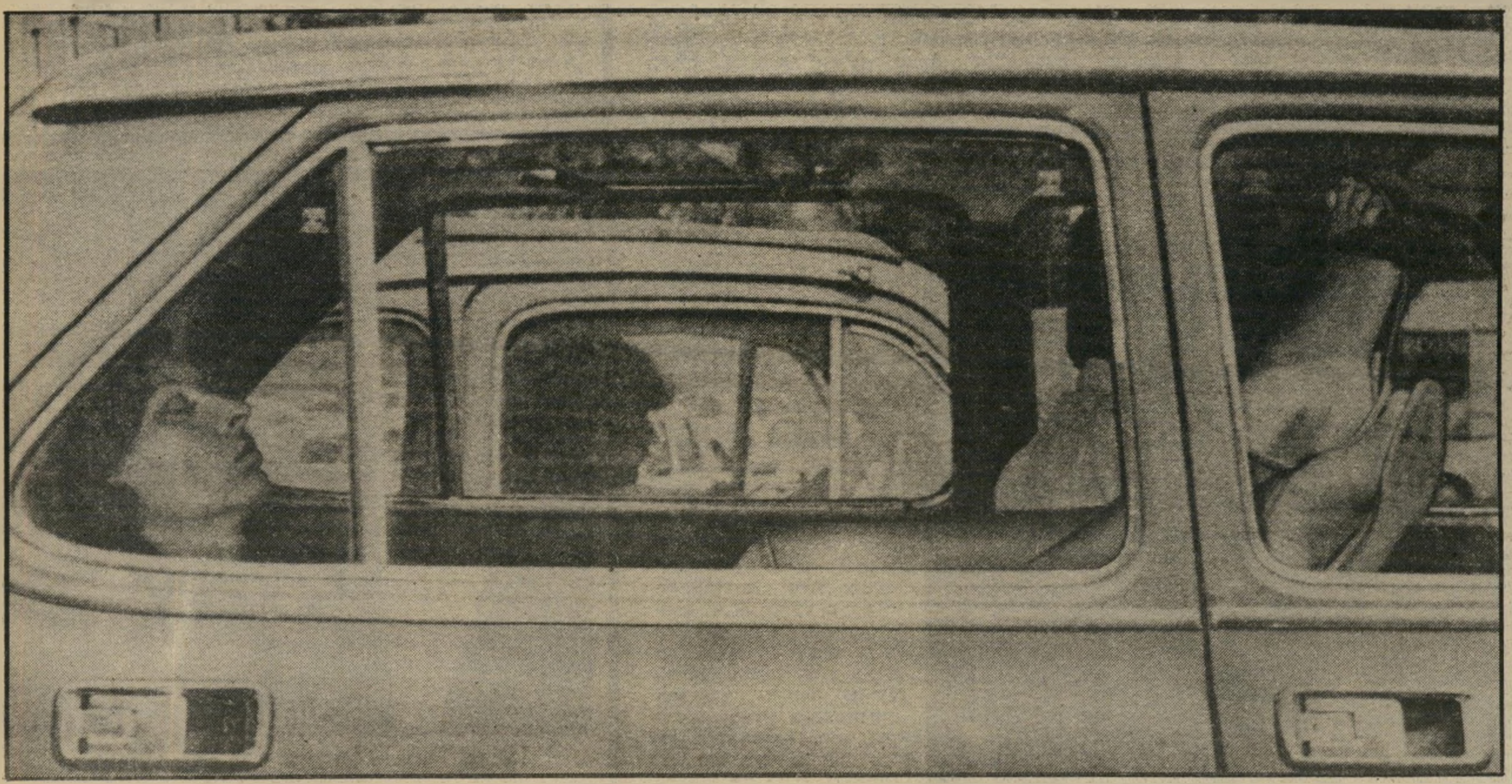

סופיה לורן: על מה חולמת היפהפיה הנרדמת בליבו של פקק־תנועה?

תמונה זו, שצולמה בידי צלם זריז בעדשת טלסקופ וללא ידיעת האובייקט, אומרת משהו על האשה, שהיא לא רק כוכבת, כי אם בשר ודם. זוהי **סופיה לורן**, שחקנית הקולנוע בת ה־47, ברגע של אלמוניות מדומה. בצהרי היום, בליבו של פקק תנועה ברומא. יש רבים היורדים מן המכונית, קונים פיצה, חוזרים, אוכלים ועוד הזמן בידם להתניע את הרכב. אחרים מוציאים עיתון וקוראים בו בסבלנות. אבל לורן — שבזמן האחרון היתה מוטרדת ועייפה לא רק מעבודה, כי אם מפרשיות שוטרים, מס־הכנסה ובית־כלא — נשכבה על הספסל האחורי של מכוניתה, הרימה את רגליה על המושב שליד הנהג, ושקעה בתרדמה עמוקה. כך זכה צלם אלמוני בחלום של סופיה.

אנשים בעולם

קליאו גולדשמידט: המתנה האמיתית שלי

המתנה — זהו שמו של סרט בר־הצלחה, שעשתה הכוכבת **קליאו גולדשמידט** עם הבימאי הצרפתי **מישל לאנג**. אבל המתנה היפה ביותר שקיבלה היא בתה, **טאליטה**, שניתנה לה על־ידי בעלה הטרי, **קארלו פורי**. בתה של כוכבת הפכה בן־לילה כוכבת בזכות עצמה, כאשר קבל־עם־ועדה הודיע אביה, בעל רשת של תחנות־טלוויזיה פרטיות באיטליה, שטאליטה תתלווה להוריה בביקורם בניו־יורק, בינואר הקרוב. לקליאו ולקארלו מחכים כמה חוזים של עבודה, ולטאליטה כמה ראיונות טלוויזיוניים. עדיין ללא מילים.

פרי קומו: אמריקאי בפאריס וצרפתים באמריקה

60 מיליון אמריקאים יחסכו השנה כרטיס לפאריס. ערב חג־המולד ישבו להם בביתם הנוח ליד האח, בנעלי־בית, מול מסך הטלוויזיה וירגישו כמו היו בלידו בפאריס. כי **פרי קומו**, הזמר־בדרן בן ה־70, החליט להגיש את המישדר המיוחד שלו לקראת חג־המולד ממועדון־הלילה המפואר ביותר של עיר האורות. במחיר הצנוע של 1,750,000 פראנקים צרפתיים הטיס לפאריס צוות ענקי של תפאורנים, צלמים, טכנאי־הקלטה ואת הכוכבת **אנג'י דיקנ־סון**. את העיקר הפקיד בידיה של **לין רנו**, שגילה מתקרב לשלו, וברגליהן היותר צעירות של כמה רקדניות מקסימות, כמו שאפשר למצוא בלידו.

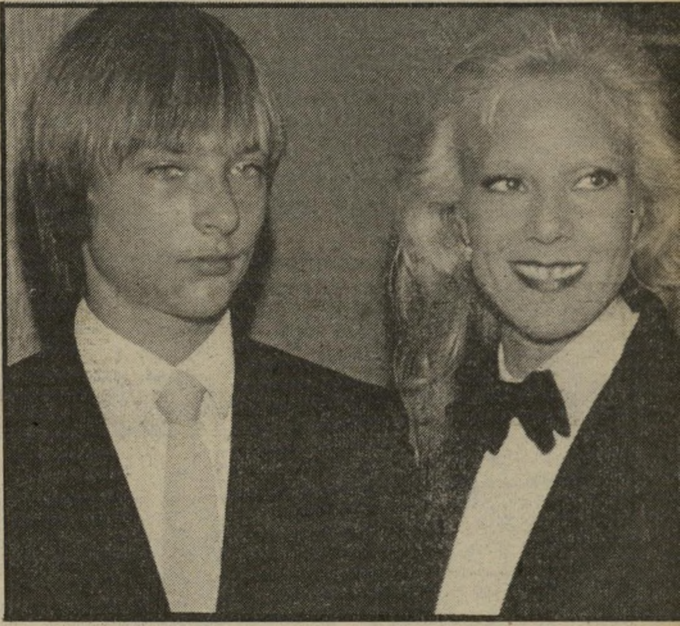

סילבי ודויד: מעריצין של אבא

כבר שלושה שבועות שארמון הספורט יוצא מכליו למראה ג'והני הרע וג'והני הטוב, שני החלקים של תוכנית היחיד החדשה של **ג'והני האלידיי**. אבל החג האמיתי התרחש בערב שבו הגיעו שני אורחים יקרים לליבו. מצידו השני של האוקיאנוס. היו אלה **סילבי וארטאן**, אשתו־לשעבר, ובנם, **דויד**, המתגורר איתה זה כמה שנים בלוס־אנג'לס. דויד בהיר־שיער, בעל עיניים כחולות־ירוקות ודומה לאביו, נראה קורן מאושר.

המלך אולף

החמישי:

נורווגיה חוגגת

בשנת 1958, עם מותו של האקון השביעי, הפך בנו, **אולף החמישי**, מלך נורווגיה. היום חוגגת ארצו את היובל המוכ־סף למלכותו. אולף החמישי, היום בן 48, נחשב למלך ה־ספורטיבי ביותר באירופה, ו־בעל העיטורים הרבים ביותר. העיטור החביב עליו מכולם הוא צלב המילחמה, שהוענק לו על גבורתו בקרב־נארוויק. אך חיבתו הרבה ביותר מוק־דשת לא לספורט ולא לאלו־פים, כי אם לנכדו בן התשע (הנראה אתו בתמונה), הנסיך **האקון־מאגנוס**, בנו של ה־נסיך היורש **הארלד**. מפעם לפעם מביע אולף החמישי את רצונו לפרוש ולהקדיש את זמנו לבילוי על הים, בשייט עם נכדו, כמובן.

בלו ג'ינס
קורדרוי
סוודרים
חולצות
סווצ'רים
מעילי רוח
מגפיים

"אמריקן ספורטסוואר" בע"מ, יבואנים ומפיצים
בלעדיים של רנגלר בישראל.
רח' מדינת היהודים 60, הרצליה פיתוח 46766
טל. 59871, 052-58164.

דגש

לטרמפיסט החמוד
שאספתי במוצאי שבת
שעברה–בצומת רמת
השרון: את ה"**גלי**"
השמאלית שלך מצאתי
מתחת למושב האחורי!!!
לשם קבלת ה"אבדה",
אנא התקשר לטלפון 643
בשנית...דרך אגב: איך הג
הביתה? ריקי, הנהגת הי
האדומה שלה.

עכשיו חדש! בחנויות הספורט המובחרות וברשתות השיווק תמצאו את בגדי הספורט של "גלי".
סווטשירטס, טרנינגים, ופרטי לבוש אופנתיים אחרים שהולכים נהדר עם הנעלים של "גלי".
"גלי" זה אופי...וזהו.

...925 יהיה נחמד להפגש
עת עם נעל אחת
שחרחורת והאוטוביאנקי

גלי Gali®
גלי זה אופי...וזהו.

י. פרנקו את דן בעיים/מיקי הורש.

האצילות מחייבת...

קול המפרסם · צלום: רז שריד

V.I.P. - בגדי מארחת לנשים חשובות מאד

V.I.Papco

מפעלי פפקו: מצפה רמון, תל-אביב רח' חומה ומגדל 26

הורוסקופ

(המשך מעמוד 21)

אות, הקיום — את זה הם מכי־רים ובזה הם בוטחים. הצד ה־רוחני, שקשור במוות, אינו משכ־נע אותם, הם לא מוכנים לסמוך על כך שיתכן שיש חיים אחרי המוות, הם אינם לוקחים סיכו־נים. הם גם אינם אוהבים שינו־יים. הם פוחדים מהמוות, מכיוון שאינם מצליחים לתפוס מה זה מימד אחר, מה זה לצאת מה־הגיון ומהמציאות וכאילו לעבור למשהו כל־כך שונה, שאדם לא יכול לתפוס אותו.

תאומים

תאומים הוא הילד בגלגל המז־לות. הוא כפול באופיו, וכמעט לעולם אינו מגיע להרגשה של שלמות. המוות הוא כעין השלמה עם הסיום. אדם מת, מכיוון שהוא סיים את מיפעלו ועכשיו הוא רוצה למות, מכיוון שהגיע זמנו. תאומים לעולם אינו מס־יים. הוא מתחיל, מתלהב ומפסיק באמצע. המוות מראה בצורה ברורה מדי שהאדם חייב להתמיד ולהתמסר למשהו ולהשלימו. חוץ מזה, האופי הילדותי של המזל אינו תופס שאי־פעם גם הוא יהיה זקן.

סרטן

אוהבים חדרים חשוכים וקט־נים ומתגעגעים לחזור לרחם של אימם. המיטה אהובה עליהם ו־ביחוד השינה בה. כל מה שהאדם מצפה מהמוות, בני סרטן מחפ־שים בעודם בחיים. הם מצפים לחזור למה שהיה קודם — לחום ולחשיכה, שהיו עוד לפני היוול־דם. הירח מסמל את האם ובתור שליט, מזל סרטן הוא יוצר בהם געגועים לאם. אמא אדמה אינה מפחידה את בני המזל, בתוכה הם מרגישים שזה מקום בטוח עבורם.

אריה

אריה ועקרב זה הניגוד החזק ביותר שאפשר לתאר. העקרב קשור לכוכב פלוטו — המוות, ואילו האריה — לשמש — מקור האנרגיה והחיים עצמם. האריות אינם מכירים במוות וגם אינם פוחדים ממנו. זה כל־כך זר להם. השמש מכירה את החיים, כל ה־זמן נותנת חום ואור וחיים ומס־מלת את היפוך והניגוד למוות.

בתולה

בתור מזל אדמה, הם אינם תופסים מה זה לצאת מהמציאות של האדמה והחומר. דווקא בגלל זה הם אינם פוחדים להתעסק בכל מה שקשור במוות. הנושא די מושך אותם. בתולה קשור בבית השישי, שקשור בבריאות ובשירות. הם כל הזמן עסוקים ומשרתים את האחרים, כדי למ־צוא את עצמם וכדי לא להיות עם עצמם. הם קרובים למוות בתוקף תפקיד הסיעוד שלהם, היינו, עזרה לאחרים.

מאזניים

כשמלאך המוות בא לקחת את מזל מאזניים ושולח את היד השחורה ונוגע בו, הוא אינו מוצא דבר, הוא לא יכול לתפוס את האוויר. מאזניים קשור באנשים דרך קבלה ונתינה, הקיום של בן מאזניים קשור בהתייחסותם של האחרים. הם נותנים הרגשה שהם נוצרו מתוך האוויר, ומש־אירים בסביבתם הרגשה אוורי־רית. עצם הקיום שלהם קשור בלקבל ולתת לזולת, ובלי זה — חייהם אינם חיים. וכמו כל מז־לות האוויר, הם פוחדים מהמוות ואינם מקבלים אותו. הם גם מנסים לא לחשוב על כך, מכיוון שכל מה שקשור במוות אינו אס־תטי ודוחה. הם מעדיפים להישאר בעולמם היפה.

לי
לה
לו

מיד־ליד

★ **עוז לקור בטרם חום.** למכירה מקרר קורעוז 14, שנת ייצור 1974, במצב מצויין. טלפון 03־240691.

★ **יד ענוגה.** מבוקשת בדחי־פות, שמורה מיד אוהבת! סובארו 79 1400 או 1600, מיספר קילומטר: עד 40, בצבע כלשהו (כחול מטאלי עדיף). טלפון 941947. עדי.

עין בחסות תנועת של"י. לפרטים נוספים ניתן להתקשר למרכז של"י — 290257; סניף תל־אביב — 280807; הגר — 491603.

מען להתקשרות: ת"ד 46109 תל־אביב.

★ **הנוף: ים.** בנוף־ים, במרחק שתי דקות הליכה מהים, דירת שני חדרים + טלפון + ריהוט חלקי. 150 דולר לחודש. טלפונים 246013/736031.

צירופים אפשריים

★ **חיפאי במלאה.** חיפאי (41) גבר לעניין, מעוניין באשה להיכרות. מלאה ומעניינת תכתוב לת"ד 18114 תל־אביב. נא לציין מיספר טלפון.

★ **שובביניו.** נער נחמד, חב־רמן ושובב, מעוניין בקשר עם נע־רה דומה, לחוויות אינטימיות מה־נות. ת"ד 13118 ירושלים 91131.

איכות חיים

את, מקיבוץ או מושב, ש־אוהבת איכות־חיים, אפילו מיר־חדת, שחושבת שזה לא חסר לה, כיתבי לת"ד 1117, חיפה.

★ **סווינג.** גרוש נאה 32/190 מעוניין בבת־זוג נאה (אפשרי נשו־אה) למסיבת זוגות (סווינג). ת"ד 4147 תל־אביב. "יוד"

★ **הבוקר עוד צעיר.** בן 27, נאה, מעוניין ביפה ומשוחררת (עד 35) למיפגשי בוקר אינטימיים. (תמונה אפשרית). ת"ד 22664 תל־אביב.

★ **גבר־גבר־גבר.** גבר גב־רי, נאה, רגיש ורציני 29/180 רווק. מעוניין להכיר נשים גרושות 30־20 בעלות דירה בלבד, למטרה רצינית. ת"ד 1833 רמת־גן.

★ **ללא הבדל.** פנוי, 24, מ־עוניין בקשר אישי ואינטימי עם נשים ללא הבדל גיל. ת"ד 131 רחובות.

★ **יפיוף.** גבר צעיר ויפה־תו־אר מחפש אותך החטובה והנאה.

גוף אחד

גבר צעיר וחם מעוניין ליי־שם את הפסוק "והיו לגוף אחד", בכל שעה משעות היום. ת"ד 28176 תל־אביב.

שתתפוס אומץ ותיצור קשר. גיל ומצב מישפחתי לא חשובים. ת"ד 6705 ירושלים.

★ **להתכסס בכנות בדי־רה.** 40/170 מבוסס, לא פנוי, מעו־ניין באשה נאה עד 40 בעלת דירה בתל־אביב, למטרות אינטימיות ו־ידידות כנה בשעות הבוקר. הנאה ותמורה מובטחים.

★ **המטרה: אינטימיות.** צעיר נאה, 30/177, מעוניין באשה נאה למטרה אינטימית. ת"ד 235 קירית־מוצקין 26114.

לחיי חנוך לווין

גם אני פטריוט, גם אני בקצה מיזרח וליבי במערב. השבוע קיבלתי גלויה זו וחשבתי: הנה, הזדמנות חיי. אך זו היתה רק גלויה. בפעם הבאה, אני בטוח, יבוא מיבחר עם ירוקים אמיתיים.

ואז — שלום על ישראל, שלום לך ארץ נהלת־אבות אלפיים־שנות־התגעגענו, ונעלה את ניו־יורק על ראש שימחתנו.

נפתלי הרץ

מה הולך

★ **מורה בלי אורגן.** שיעו־רים פרטיים בגיטרה, פסנתר ואור־גן על־ידי מורה מנוסה מאוד, שגם רוצה לשכור בדחיפות אורגן, לכל תקופה. טלפון 02־533492.

★ **לנשים בלבד.** מעסה (אשה) מיקצועית ומוסמכת. לנשים בלבד, בשעות הבוקר בביתן. טל. 03־720470.

★ **מחנה של"י.** מתארגן גר־

שיקוצים

★ **למדור הספורט של "העולם הזה"** — נמאסתם כבר עם הפירסומת מדרגה שלישית! אז מה אם בבית"ר אין אמריקאים בלונדים/שחורים/תכולי עיניים — אי־אפשר כבר לכתוב על החבר'ה שלנו?

אוהד פרובינציאלי

★ **לקצבים מ"בית הרופ־אים"** — אתם אולי רופאים טובים, אבל היחס שלכם הוא מתחת לכל ביקורת. איך אפשר לשלוח הביתה אשה חצי שעה אחרי שעברה הפ־לה? תתביישו.

פציינטית

אבו־ארבע

למכירה שתי עדשות אורגי־נליות של ניקון:

135 מ"מ 2.8—F.

35 מ"מ 2.8—F.

טלפון: 03־249241.

ברכות

★ **לבוטיק TATTOO**, ה־מוכר בגדים מיד שניה בקינג ג'ורג' פינת זמנהוף — מיטב ברכות על הפתיחה המחודשת. פתחתם בדיוק בזמן. אני מחליפה את מלתחת ה־חורף שלי ואני מתה על בגדים משומשים.

תפרנית

★ **לשחורת השיער** — "עטור מיצחך זהב שחור" כתבו כבר בשיר, ולי לא נותר מה לומר.

המשוגע לזהב

★ **לראובן לרגל הנסיעה** — שהאכזוטיות במיזרח הרחוק לא יסיחו את דעתך. את שלושת השבועות שתבלה שם עליך להקדיש למחשבה את מי אתה מעדיף: את סאבינה או את דינה?

אחת משתיהן

נסיכה לבית כורש

לשחקן מיכאל כורש ולאש־תו, חיה, מזל טוב להולדת הבת.

תחיה ושומי שרייבמן

★ **ללישכת העיתונות ה־ממשלתית** — מיטב הברכות לר־גל מינוי המנהל החדש. המתנח־איש כנופיות־הסער הפאשיסטיו־של "הרב" כהנא יעלה את קרנכו־בעיני העיתונאים הזרים. את קר־ישראל בעולם ואתכם על טיל.

קרן הצב־

נסיך אירופי

נסיך אירופי. סימפטי ונחמד 36/173 מעוניין להכיר אותך לאהבה טובה ומתוקה מגיל 17. כל מיכתב ייענה. שלך בנאמנות. תשובה מובטחת. גרציה. קהילת ריגה 5 מעוז־אביב, תל־אביב.

ישראל פוגל

חינם אין כסף!

אז אם יש לך מה להודיע, להציע, לבקש, לברך, לספר בדיחה טובה, ואפילו לקלל — קדימה!

● כל הודעה יכולה לכ־לול עד 20 מילים.

● מי שרוצה לצרף תמו־נה — הכלב האבוד, עגלת־הילדים המוצעת, הדירה המו־צעת לחילופין, הרווק המציע את עצמו להיכרות — יכול לעשות זאת. במידת היכולת, תפורסם גם התמונה.

● ההודעה תיכתב על גבי גלויית־דואר, למערכת "העולם הזה", ת"ד 136, תל־אביב (אלא אם כן מצורפת לה תמונה. במיקרה זה יש להש־תמש במעטפה). לא תתקבל־נה שום הודעות בעל־פה, ב־טלפון או בביקור אישי.

● הגלוייה תכלול את שמו, כתובתו ומיספר הטלפון של בעל־ההודעה.

רפאל בן־נתן:

„הבשר הוא כשר, אבל מסריח!"

פגשתי את מזכיר המפד"ל, רפאל בן־נתן בברית־המילה של בנו של בן־ציון שירה, יועצו של שר־הפנים, יוסף בורג. שיחת הברית היתה פסילת מחזהו של חנוך לווין, „הפטריוט". לא שלא ידעתי מה תהיה דעתו של בן־נתן על הפסילה הזו, חשבתי שחשוב להביאה לידיעת הקוראים.

נו, מה את חושבת, התיאטרון בישראל הוא לא פרטי. אם הוא היה פרטי, לא הייתי יכול להתערב. אבל כל זמן שהתיאטראות הם ציבוריים, אי־אפשר לתת להם לפגוע בקודשי־ישראל ובקודשי היהדות. אי־אפשר שהם ייהנו מכספי־הציבור וגם יפגעו בציבור.

● **המועצה לביקורת סרטים ומחזות פוסלת גם מחזות בתיאטראות פרטיים.**

צריך שיהיה מישהו שישגיח על רמה סבירה.

● **מי אמר לך שהמחזה של חנוך לווין אינו על רמה סבירה?**

שאלו פעם רב: בשר נפל לסיר־לילה, האם הבשר כשר? השיב להם הרב: הבשר הוא כשר, אבל מסריח. אז אני לא אומר שהמחזה היא לא על רמה, אבל הוא מסריח.

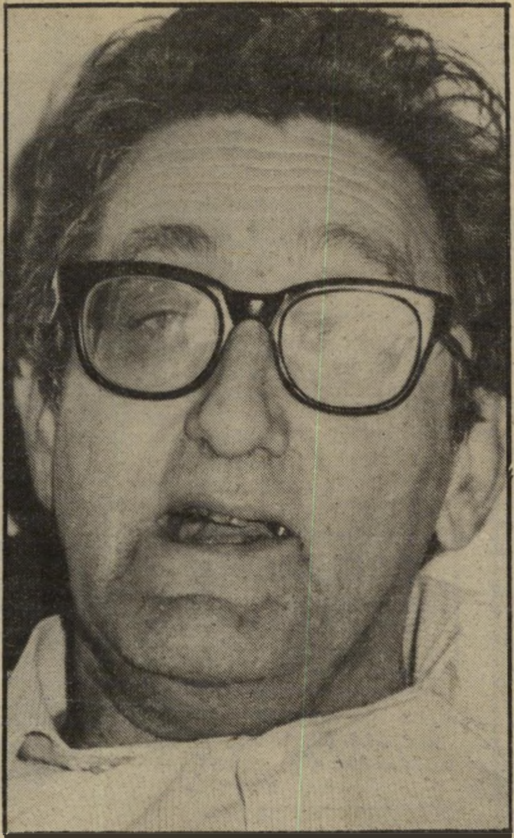

מרדכי וירשובסקי:

„אני בחור טוב, בסך הכל!"

אחרי פסילת „הפטריוט" של חנוך לווין, הציע חבר־הכנסת מרדכי וירשובסקי בשם סיעת שינוי הצעת חוק לביטול הצנזורה על מחזות. הדבר היחיד שהוא משאיר בידי המועצה לביקורת הוא הגבלת גילם של הצופים.

שאלתי את וירשובסקי:

● **זה היה תרגיל ביחסי־ציבור, או שאתה באמת סבור שהחוק יעבור?**

אני הכנתי את החוק הזה, אחרי שפסלו סצינה ארוטית בסרט של מיכל בת־אדם. אני נגד כל צנזורה על מחזות, ובסרטים צריך שיהיה סיווג לפי גילים. אני לא מוכן שמישהו יגיד לי מה טוב ומה רע.

● **הגוף הזה הוא גוף פוליטי.**

זו הבעיה. לכן במישטר דמוקרטי לא יתכן מוסד כמו צנזורה. שהקהל יראה את המחזה של חנוך לווין ויצעק בוז, שיארגן הפגנות. אבל בורג ואנשיו לא יגידו לקהל מה לראות ומה לא.

● **אני חוזרת לשאלתי הקודמת. אתה סבור שתצליחו להעביר את החוק?**

כמובן שהדתיים יעשו כל תרגיל אפשרי כדי לסכל את החוק. אבל העובדה שבפעם הראשונה דבר כזה עובר בקריאה טרומית, ושאנשים שהם בכותל המיזרחי של הימין, כמו מיכאל קליינר, גאולה כהן ואהוד אולמרט, הצביעו איתנו, מעוררת תיקווה שזה יעבור במוקדם או במאוחר. אולי הדתיים ינסו לטרפד את זה פעם או פעמיים, אבל בסוף זה יעבור.

אפילו בן־אלישר אמר לי שהוא מצטער שהתקזז עם דב זכין, שהיה צריך ללכת להלוויה, מכיוון שהוא היה מצביע בעד החוק. זה פן אחר של ההפגנה שהתקיימה בכבר־מלכי־ישראל, ואני גאה שאני לוקח בה חלק.

את רוצה לשמוע עוד משהו? אני בחור טוב בסך הכל!

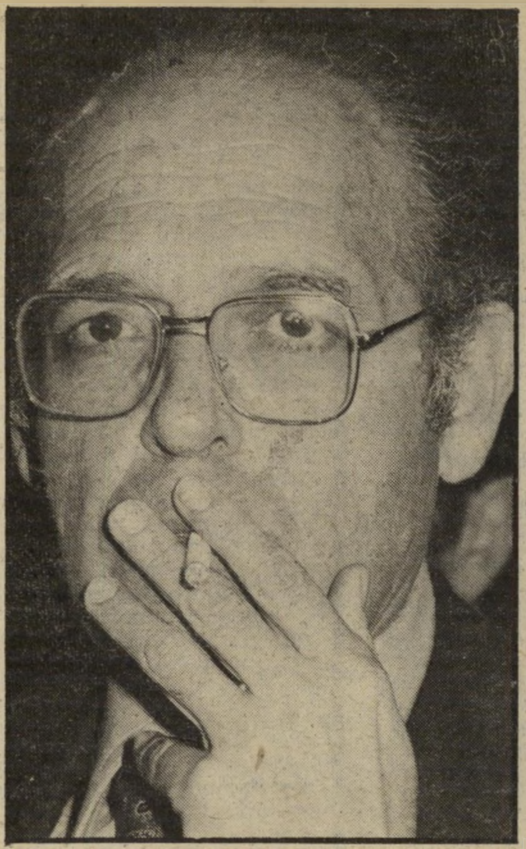

אלימלך רם:

„לא אוהב את אווירת הבורסה בכנסת!"

„כתבנו המדיני", אלימלך רם, עומד לעזוב אותנו בשבוע הבא לטובת תפקידו החדש כ„כתבנו בוושינגטון ובניו־יורק". הוא יחליף את דן רביב, שעומד לסיים את שליחותו. רם משמש בתפקידו מאז נובמבר 1977, וידוע ככתב מדיני המקובל על כל החוגים הפוליטיים. מעולם לא היה שמו מעורב בשערוריה או ברכילות, והוא נחשב, הן על־ידי עמיתיו והן על־ידי הפוליטיקאים, כעיתונאי מכובד ביותר.

● **גם אתה בורח בתקופה קשה זו מהטלוויזיה, כמו רבים וטובים אחרים?**

לא, בהחלט לא. אני נוסע לארצות־הברית למלא תפקיד עיתונאי. שאלו אותי אם זה שיא בקאריירה שלי ואם אני מתרגש. אני לא מתרגש ולא שואף לשיאים בקאריירה שלי.

● **אתה נוסע בתקופה שבה יחסי ישראל ארצות־הברית נמצאים בשפל.**

ולכן זוהי תקופה ייצאת מהכלל לעיתונאי. אני מאמין שזו תהיה שנה מאוד אינטנסיבית. לדעתי, זו אשלייה להאמין שרגן הסתלק מהרעיונות שלו ומהתוכנית שלו, ואני אומר את זה על סמך ועל בסיס מידע. לדעתי, אחרי פינוי הכוחות הזרים מלבנון, יחודשו שיחות האוטונומיה ואז רגן יעלה שוב, לפי מיטב המסורת הדיפלומטית, את הצעותיו, וייצור אנטגוניזם, מכיוון שבגין לא ישיב לו באותה לשון דיפלומטית. בקיצור, יהיה מעניין.

● **ככתב מדיני, ציין באוזניי את אירוע־השיא שכיסית.**

השיא היה, שאחרי שכיסיתי במשך שנה וחצי את המשא־ומתן בין ישראל ומצריים, נסעתי לכסות את הסכם השלום בוושינגטון עם אלי ניסן ודן שילון. ליוויתי כעיתונאי את כל השלבים, עם המשברים ועם חידוש השיחות, ואני זוכר איך אחרי שחזרנו מוושינגטון, ביום חמישי בלילה, נסענו ביום ראשון, האחד באפריל, עם בגין לביקורו הראשון בקאהיר, וכך נסגר מבחינתי מעגל.

● **הכנסת תחסר לך?**

לא, אני לא אוהב את הכנסת. לא אוהב את אווירת הבורסה והסחר־מכר במיזנון. אני חייב להיות במיזנון, כי זה חלק מהעבודה שלי. פשוט אין לי ברירה, המיזנון הוא המקום שבו אני מקבל מידע. אני ממש לא אוהב לשבת במיזנון.

● **אולי בגלל מערכת האיוורור שם.**

אולי זאת הסיבה. תמיד כשאני נכנס למיזנון, אני מרגיש כאילו מונח לי משהו כבד על הראש.

טלי זלינגר:

"אי־אפשר לאחוז במקל בשתי הקצוות!"

שלוש קריאות כיפאק לעורכת „דבר", חנה זמר, שמינתה בפעם הראשונה בתולדות העיתונות העברית כתבת לעניינים צבאיים. הכתבת היא טלי זלינגר, שקשה להתעלם מיחוסה המישפחתי — היא בתו של עזריה רפפורט, איש־הרדיו הוותיק ודובר בית־החולים „הדסה" בעין־כרם.

טלי עברה אל תפקידה החדש היישר משולחן־העריכה של המדור־לנשים ב„דבר". אם זה לא שינוי מהפכני בחייה של עיתונאית — אז מה כן!

● **שדים כתבתנו הצבאית.**

כן, אה? את יודעת, בכל העולם כולו, למיטב ידיעתי, יש רק עוד כתבת צבאית אחת, והיא עובדת בדיילי טלגרף.

● **למה בחרו דווקא בך לתפקיד, שהדימוי שלו הוא מאוד גברי?**

מכיוון שאין סיבה שאני לא אעשה את זה. העובדה שאני אשה אינה צריכה להפריע. הדבר היחיד שמפריע לי כרגע, הוא, שאני צריכה להתגבר על בעיות כמו חוסר ידע וחוסר נסיון — זו בעצם בעייתו של כל מי שמתחיל משהו חדש.

המצחיק הוא, שבאירה רשמי ערכתי עד עכשיו את מדור הנשים בדבר. לי זה היה ברור שאופנה, בית, ויופי הם לא הצד החזק שלי. מן הסתם, זה היה ברור גם לחנה זמר. זה היה רעיון שלה למנות אותי לתפקיד הזה. תתפלאי, זה די אופייני לתעוזה של העיתון, שהתדמית שלו היא של עיתון שעוטפים בו דגים ושהוא עיתון צהוב, לא בגלל הסקאנדלים שהוא מפרסם, אלא צה״ב מזוקן. עובדה: אף עורך עיתון, לבד אולי מעורך העולם הזה, לא היה מעז למנות אשה לתפקיד של כתב צבאי. לחנה יש מגמה להצעיר את דבר. לדעתי, המינוי שלי זה רק הצעד הראשון בתוכנית גדולה שלה.

● **עיתון־פטריוטיזם, מה?**

את יכולה לקרוא לזה כך. אני גדלתי והתפתחתי כעיתונאית בדבר, אני חושבת שקיבלתי צ'אנס לא נורמלי.

● **יש לך בעל וילדה. את מודעת לכך שכתב צבאי זו מישרה של 24 שעות ביממה?**

את מנגנת לי על הנימים הכי־רגישים ומעוררת את יסורי־המצפון, שהציקו לי גם כשעסקתי בענייני נשים. מה אני אגיד לך? לילדה שלי יש אבא, שאוהב אותה לא פחות ממני. כשאיאלץ להיעדר מהבית לרגל עבודתי, הוא יהיה איתה. שאגיד שהוא משתגע על זה? הוא לא.

● **הג'וב הזה ישנה את כל אורח־החיים שלך.**

אני יודעת. אני חוששת, אני לא שמחה, אבל אי־אפשר לאחוז במקל בשני הקצוות. אני יודעת שיש מחיר שצריך לשלם ושיש גם יתרונות. אם אהיה אדם יותר שלם ומגשים את עצמו, אהיה אשה יותר טובה.

כרמלה מנשה:

„קיבלתי מיכתב משוק מחנה־יהודה!"

כרמלה מנשה, כתבת־הרדיו הסימפאטית, היתה בתחילת החודש שעבר גיבורה של תקרית מדהימה, שהתרחשה בשוק מחנה־יהודה. כרמלה באה לשוק עם ניידת־השידור ועל מה שהתרחש שם, נשפכו טונות של דיו. כרמלה, צנועה ובביישנית, לא עשתה הון מהעניין הזה. בעיתונים אף לא טרחו לציין את שמה, רק ירדו על בני עדות־המיזרח, ושכחו לציין שגם היא בת עדות־המיזרח.

היום, חודש אחרי המיקרה, שאלתי את כרמלה:

● **בדיעבד, אחרי שנרגעת, מה את מרגישה כלפי התקרית?**

עצוב. נורא עצוב לי. כשחזרתי הביתה באותו ערב אחרי המהומה, היתה בי מין הרגשה קשה של עצב. לא כעס, לא מרירות — עצב. היום קיבלתי מיכתב מהשוק. החבר'ה שם מזמינים אותי לבוא לבקר עם ניידת־השידור, כדי להתרשם שהם לא כל־כך נוראים בעצם. הם מבטיחים לי במיכתב לקבל אותי יפה.

● **הם מסבירים את ההתנהגות שלהם?**

כן. הם כותבים שהתקרית אירעה אחרי הפגנת שלום עכשיו בכיכר־מלכי־ישראל, שעיצבנה אותם. את יודעת, בשבוע הראשון אחרי התקרית היו המון טלפונים ומיכתבים נזעמים. אנשים טילפנו לקול ישראל וירקו לאוזני המרכזנית. אבל הכי הפתיעה אותי תגובה של חברה עיתונאית, שאמרה לי: איך את רוצה שישתיקו אתכם? זאת הדרך היחידה.

● **את עדיין חברה שלה?**

גם את חברה שלה. לי קרה משהו מאז שהיא אמרה לי את זה. תגובה נוספת שהדהימה אותי היתה תגובה של איש בית״ר, שבאתי לראיין בקשר לנושא אחר. האיש, שהבין שאני הכתבת מתקרית מחנה־יהודה, שאל אותי: „תגידי, שכבת בבית־חולים הדסה אחרי התקרית?" אמרתי לו שלא, ואז הוא אמר לי: „כי אני, בתקופת הסזון, אחרי שקיבלתי מכות מההגנה, שכבתי בהדסה." את מבינה איזה אנאלוגיות רלוונטיות עושה האיש הזה, שבגילו יכול להיות אבי?

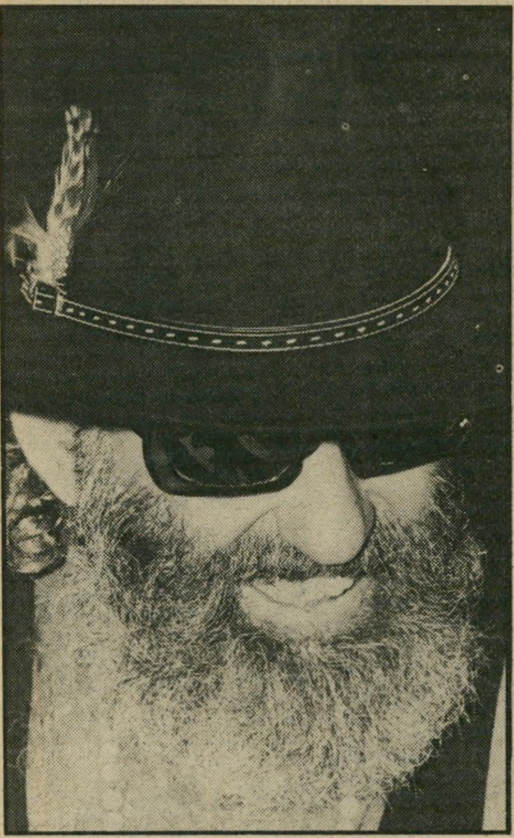

רפי נלסון:

„חודש בשנה אני מתנזר מנשים ומאלכוהול!"

הכל הייתי מאמינה עליו, על רפי נלסון, הכל! חוץ ממה שהוא סיפר לי, כשפגשתי אותו בשבוע שעבר באילת.

שאלתי אותו:

● **רפי, מה העניינים?**

שום־דבר, הכל רגיל.

● **תשתה איתי איזו בירה?**

לא.

● **למה לא?**

כי חודש בשנה אני מתנזר מנשים ומאלכוהול.

● **בחייך!**

את לא מאמינה? בבקשה, בואי תשתי חוץ מהבירה שלך עוד בירה, בשבילי.

שרית ישי

ברכה שוב לבד

לפני עשר שנים היא היתה נערת זוהר תל־אביבית ושחקנית תיאטרון בהבימה ובקאמרי. אחרי שהמישטרה פרצה לדירתה וחיפשה חשיש, העדיפה **ברכה נאמן** להסתלק, עזבה את הארץ בסערה.

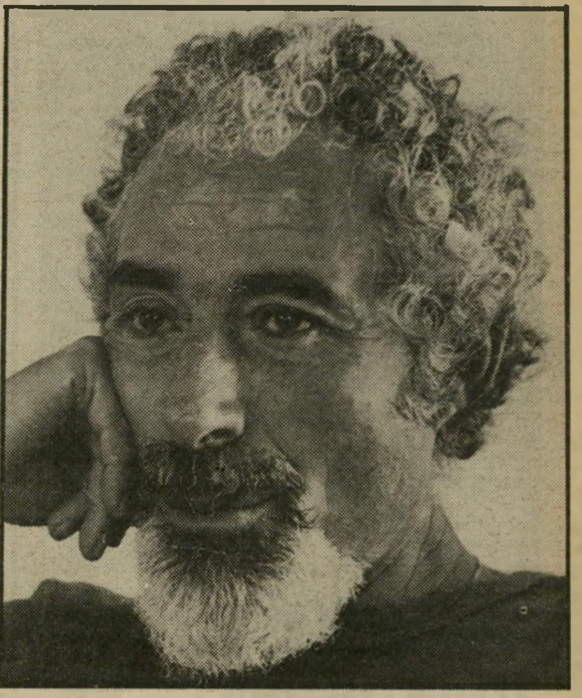

דויד לוי
בן שתי יבשות

בעיקבות הסערה שהתחוללה אז סביבה, קיבלה ברכה מיכ־תב ממהנדס חשמל צעיר בשם **דויד לוי**, הוא הביע השתתפות בצערה והזמין אותה להצטרף אליו לאיראן, שם עבד בשירות חברה אמריקאית, שבנתה שדות־תעופה.

ברכה נאמן
לקרוא בקלפים

ברכה קיבלה את ההזמנה בשימחה. ארזה את מיזוודותיה ונעלמה. העיר תל־אביב איבדה אז שחקנית כישרונית ומבטי־חה, אחת מנערות־הזוהר היותר פופולאריות שלה.

הנסיעה לאיראן התפתחה לרומן תוסס. השניים חזרו לארץ כדי להינשא, ובתום הטקס הם חזרו לטהראן. אז הסתגרה ברכה בביתה וילדה את בנה **דרור**. אחרי שנתיים עברו בני־הזוג לבאנ־קוק. אחרי שריפה גדולה שפרצה שם, שרוב רכושם אבד בה, עברו השניים לסאן־פרנסיסקו. לפני כשבע שנים נולדה **יסמין**, בתם השניה. אחר־כך בא דויד לישראל ועבד כאן. ברכה נשארה בסאן־פרנסיסקו והיתה למומחית לעיסקי הטיבעונות. היא ניזונה מגרגירים שונים, ואף למדה לעשות יוגה. מאוחר יותר הצטרפה ברכה אל דויד, והשניים התכוננו לשהות בארץ כשנתיים. הם התגוררו אז בדירת פאר במיגדלי־דויד בתל־אביב.

לפני כשנה התחילה ברכה את נסיון ההתאקלמות שלה בארץ. היא לא עשתה תוכניות לעתיד, ולא ידעה בדיוק מה היא רוצה לעשות.

לפני שבועות קצרים נפרדה ברכה מדויד.

היא עדיין בארץ, ושמעת שהיא קוראת עתידות, ואת המחיר היא גובה בדולרים.

כרכום אינו רק פרח

משה („מוישלה") **שגיב**, אחד המנה־לים ברשת־העסקים של רפי שאולי, עזב זמנית את תל־אביב. משה יליד הקריות, חזר לחיפה, שם הוא מנהל את המועדון החיפאי שהקים שאולי לפני כשנה. ה־מועדון הפך מקום־בילוי יוקרתי לחיפאים ולתל־אביבים גם יחד, והיה למוקד עליה־לרגל לכל התל־אביבים הבאים לחיפה, ביניהם אמנים מפורסמים כמו יהודה ברי־קן, משה טימור וצביקה פיק.

מאז שנתמנה למנהל בחיפה, חיכיתי לשמוע עליו חדשות. הייתי כמעט בטוחה שאחת מיפהפיות חיפה תתלבש על הרווק תכול־העיניים, ותגרום לו להשאר בחיפה לצמיתות. אבל שום דבר מעין זה לא קרה.

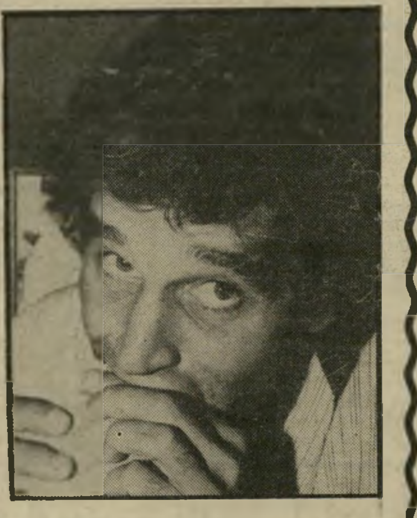

משה שגיב
אהבה טריה

לפני כשבוע חזרה לארץ יפהפיה אל־מונית, העונה לשם **כרכום** („קומי") **כרי־מון**. חבר משותף הפגיש אותה עם שגיב, ומייד עפו שם גיצים, כמעט להבה.

כרכום, שאביה הוא שליח מישרד־החק־לאות בקניה, היא בת 23 וילידת הארץ. במשך שנים ספורות חייתה היפהפיה ה־צעירה וקצוצת־השיער בהולנד, שם היה לה חבר צמוד, ישראלי דווקא, הוא **זאב גורדיק**, בנו של המפיק המנוח גיורא גודיק.

משולש עיתונאי

כבר בדקה הראשונה הוא ידע שהוא לא יעמוד בפניה. הצעירה שבאה לעבוד בעיתון הגדול לא היתה יכולה להשאיר את חברה לדסק אדיש אליה. היא רזה, גבוהה וחושנית, והזכירה לו מייד שהוא גבר.

הרומן פרח בתוך זמן קצר. **העיתו־נאית**, שהיא פנוייה, **והעיתונאי**, שהוא נשוי ובעל מישפחה, התגברו על המיגבלות של מיסגרות חייהם הקודמות, יצאו לבלות ביחד וכעבור זמן אף עברו להתגורר בדירה משותפת.

נו, זה כבר היה יותר מדי. בעיתון, אומנם, זה לא הפריע לאיש. אך מישפחתו של העיתונאי הנשוי ובעל שני הילדים לא היתה יכולה לסבול זאת.

בימים אלה מתבררת תביעת־הגירושין שהגישה, **האשה**, שלא היתה יכולה לשאת את אורח־החיים החדש של בעלה. העיתו־נאי ממשיך להתגורר עם העיתונאית ולא הסכים לשלום־בית. האהבה ביניהם פורחת, ומי יודע, אולי אחרי הגט שלו מאשתו הראשונה, ישובו הוא וחברתו הצעירה לרבנות, ויהפכו את חייהם המשותפים לחוקיים, כדת משה וישראל מימים ימימה.

בית־מישפט בהליכים

מזה חודשים אחדים שבית־המישפט ה־מחוזי בתל־אביב דומה למישרד־שידוכים. כמה מהשופטים והשופטות הנכבדות שינו את הסטאטוס האישי שלהם באופן דראס־טי. נראה שהדרמות הגדולות בהיכל־המישפט מתחוללות דווקא בקרב אדוני־המקום.

הראשונה שהחלה בכך היתה השופטת היפה והמוכשרת **הדסה בן־עיתו**. ה־אשה התמירה ויפת־התואר היתה נשואה שנים רבות, והרכילות בבית־המישפט סי־פרה בשנה האחרונה על הליכי־גירושין במישפחה. ואמנם, לפני זמן לא רב התברר, כי השופטת החליטה לעשות את הצעד הגורלי והתגרשה מבעלה.

רק התגרשה זו, וכבר סיפרו במסדרונות בית־המישפט כי שופטת אחרת, לא פחות נכבדה, **חנה אבנור**, ממלאת מקום נשיא בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, אשה שחורת־שיער וקטנת־קומה, עומדת להת־חתן. ואכן, היא נישאה, אחרי תקופת אלמנות, לגבר ירושלמי העובד בספריה המישפטית. מאחר שאין זה נוח לעבוד בתל־אביב ולהיות נשואה בירושלים, או־מרת השמועה כי השופטת תיפרד מבית־המישפט המחוזי בתל־אביב ותלך אחרי בחיר־ליבה לאחת מערכאות השיפוט ב־ירושלים.

„מזל טוב" נוסף מגיע לשופט **אברהם מלול**, גבר בעל חזות נעימה ושיער כסוף, שהתחתן גם הוא לאחרונה. מלול התאלמן לפני כשנתיים, בעת ששירת כשופט מחוזי בבאר־שבע. זמן־מה אחרי מות אשתו ביקש לעבור לבית־המישפט בתל־אביב. יתכן שהסיבה לשנוי היתה רצון לשנות אווירה ולשכוח תקופה של צער ומוות, אבל היו שאמרו כי הסיבה האמיתית היתה הנסיון למצוא בת־זוג חדשה בכרך ה־גדול.

זמן קצר אחרי שנראה השופט, המת־קרב לשנות השיבעים שלו, מהלך ברחוב דיזנגוף כשהוא מחזיק בידה של גברת נאה, נודע בבית־המישפט כי השופט מצא אשה חדשה והתחתן.

נוגה או תות

בדרך כלל, כשהסבא והסבתא לוחצים, נותנים הורים טריים לבנם שם שני וגומרים עם כאב־הראש. **צוקי ויגאל גלאי** החליטו לקרוא לבתם, שנולדה לפני שבוע, **נגה** וגם **תות**.

בהתחלה הם חשבו לקרוא לה תות בל־בד, אך בעיקבות לחצים בלתי־פוסקים של כל מיני ידידים, החליטו על השם נגה, אבל הוסיפו גם את השם תות ב־תעודת הזהות.

למה תות ? זהו פרי מרהיב־עיניים. „תו־תה," בסלנג החיפאי של החבר'ה זוהי יפהפיה אמיתית. „תות" בצרפתית זה „הכל."

זהו שם מיוחד, פרי מחשבתם של הו־רים מיוחדים. צוקי היא מקדמת־תערוכות ציור ופיסול, ומסייעת לאמנים בתחילת דרכם. יגאל, שהוא עיתונאי בעל המשמר, מוכר, לא פחות כסופר. מאחוריו כבר שלו־שה ספרים: סתיו 69 היה גשום, התרב־עות ומים ביד. הרביעי בדרך, וגם לו מח־פש יגאל שם.

מיותר לציין, שהשניים נמצאים בצד ה־שמאלי של המפה הפוליטית. כאשר נול־דה הבת שמח יגאל כפליים ואמר: „אצ־לי אריק לא יקבל שום צנחן." ואם כבר פוליטיקה, הוא הוסיף שהשם יוצא־הדופן שהוא רצה להעניק, ביחד עם אשתו, לב־תם הוא חלק מתפיסת עולם שעדיף שה־ילדה תגדל בתרבות של מיעוט, כבר מגיל רך.

אך למה להכביר מילים ? ליגאל הב־אר־שבעי וצוקי הצפתית, שתקעו יתד ב־נקודת האמצע בין שתי הערים, בתל־אביב, נולדה בת בכורה. אני מצרפת את איחו־לי להולדת תות, סליחה נגה, הראשונה לבית גלאי.

צוקי ויגאל גלאי
רגע לפני

דירה חדשה
אהבה חדשה

אייבי נתן
הפעם אשת כדורגלן

קשה לדעת איך להתייחס למזלה של **ציפי רוזנדורן**. מה שבטוח, זה שכוכבי־המזל של ספן־השלום **אייבי נתן** מאירים לו פנים השכם והערב.

ציפי היתה נשואה לכדורגלן הפועל פתח־תיקווה **גבי רוזנ־דורן**, שמת מהתקף־לב בזמן אימון במכון וינגייט, לפני כמה שנים. היו אלה נישואיה השניים, אחרי שהתגרשה מבעלה הראשון. גבי השאיר אחריו ילד, שהוא כיום בן 9, ומכריה של ציפי מספרים שהוא יפה להפליא.

ציפי זו, שהיא כל־כולה, בת 28, עובדת כמזכירה, ומזה כשבועיים מנהלת רומן עם אייבי נתן.

אייבי, שעד עכשיו התגורר במלון, אחרי שמכר את דירתו. עבר בימים אלה לדירתו החדשה, שבה הרכיב אמבט־מעסה (ג׳אקוזי) מפואר, שהביא מדנמרק. לג׳אקוזי צורת לב, והוא צבוע אדום. כשרכש אייבי את אמבט־התענוגות, חשב בוודאי שבידו פיתיון מתאים לנשים הצעירות, שאותן הוא כל־כך אוהב.

מה שקרה היה פשוט להפליא. אייבי לא היה זקוק לפתיר־נות. הוא מצא אהבה עוד לפני שנכנס לדירתו.

השניים מנהלים רומן כמעט בהחבא. לא הצלחתי לגלות כיצד והיכן הכירו השניים זה את זה. הכל מאוד סודי שם. כשראיתי השבוע את אייבי, הוא היה בגפו ונראה מצויין.

אייבי גרוש כבר שנים רבות. לא מזמן לחשו הלשונות שהוא בנהל רומן עם **ענת סבידור**, בתו של יושב־ראש הכנסת **מנחם סבידור**, אולם השניים הכחישו זאת בכל תוקף. אז גם גיליתי שלענת יש חבר, שממנו, כך שמעתי, היא נפרדה בינתיים.

פרידה לשבוע

יש הרבה זוגות שמדי יום או יומיים נפרדים וחוזרים. רבים מהם עושים זאת בצינעה ובחדרי־חדרים. אחדים עושים סע־רות בכוס־מים ודואגים שהדבר יוודע הי־טב לכולם ומייד. זוג כזה הם **טלי עומר**, השותפה בדיסקוטק תל־אביבי, הנושא את שמו של קירקס רומי, וחברה **עמוס לוויטוב**, קצין בחיל־אוויר, שהיה בעבר בשבי המצרי.

הסיפור שהתכוונתי לספר היה על ה־פרידה של השניים. אך עוד לפני ש־הספקתי לעשות זאת, הם כבר חזרו זה לזרועות זה.

טלי ועמוס חברים כבר תקופה ארוכה. היחסים ביניהם התהדקו בהדרגה. ככל

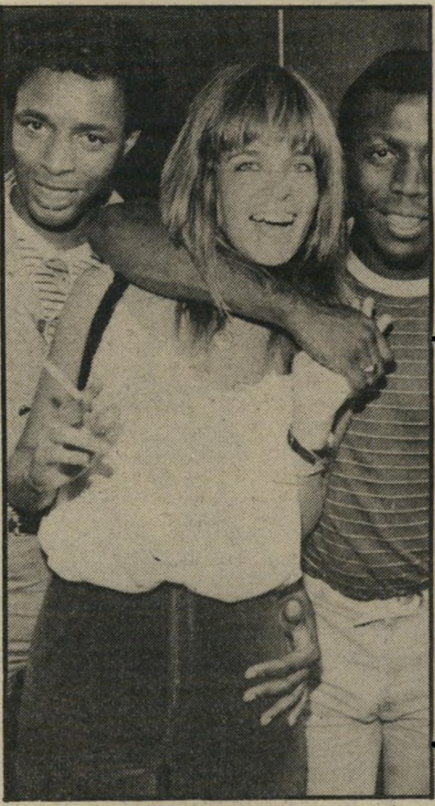

טלי עומר
בקצב מהיר

שהתקרבו, הפכו הפרידות שלהם רועשות יותר ותדירות יותר. בפעם הזו סיפרו לי שמישהו נזרק מהדירה על כל חפציו. וטלי נשבעה שיותר לא תראה אותו. חש־בתי שנגמרו לעמוס כל הצ׳אנסים אצל טלי, בתם של הסופרת **דבורה עומר** ומנהל תיאטרון הבימה **שמואל** („שמר ליק") **עומר**.

מסתבר שטעיתי. לא הספקתי לברר מי השליך את מי מהדירה, והנה כבר מודי־עים לי שבתוך ימים ספורים הפרה טלי את כל שבועותיה והשניים ביחד, משחקים אותה באהבה גדולה.

עד לסיבוב הבא.

עזר כנגדו

הכדורסלן הגבוה, שחום־העור, של קבו־צת בית״ר תל־אביב, **דרל רובינסון** משחק בארץ כבר שלוש שנים. כולם לדעת מיהי בת זוגו. הנה היא. **ארתה**, אשתו, שלה הוא נשוי כבר חמש שניים.

ארתה החליטה שהכי־טוב זה לשמור על בעלה הכדורסלן מקרוב. את זה היא עושה עכשיו. היא אומנם גמוכה בהרבה מבעלה, אבל זה לא ימנע ממנה לאחוז בו חזק.

ארתה ודרל רובינסון
אישית לוחצת

כדי להיות הגונה כלפי דרל: בשנות שהותו בארץ הוא באמת היה בודד מאוד, עד כדי כך, שחבריו בקבוצה חששו שהוא יחזור לחו״ל. בואה של ארתה לארץ פותר לא רק את בעיותיהם של בני־הזוג אלא גם את אלה של קבוצת ה־כדורסל.

כולן בהריון כולן...

העיתונאית **עמליה ארגמן־ברנע** ידעה מכות קשות בחייה. עמליה, העובדת

עמליה ואהרון ברנע
— בעיתונות

באחד הצהרונים הגדולים, היתה נשואה. כשנהרג בנה הקטן **רועי** בתאונת־דרכים, שינתה הטרגדיה את כל חייה. היא הת־גרשה מבעלה, ותקופה ארוכה חייתה לבד, הסתגרה בתוך עצמה. לפני שנים אחדות מצאה את אושרה בזרועותיו של העיתונאי **אהרון ברנע**. הם נסעו למצריים ואף התגוררו שם במשך תקופה מסויימת, כש־אהרון עבד בשגרירות ישראל בקאהיר. תקופה זו הניבה פרי — עמליה הרתה וילדה תינוקת יפהפיה.

ממש בימים אלה נודע, כי עמליה שוב בהריון.

עם כל הלב, באמת־באמת, אני מאחלת לקוליגה שלי רק טוב. עמליה היא אחת המעטות, שלאיש אין מילה רעה לומר עליה, ואין ספק שכל מי שמכיר אותה מצטרף לאיחולים.

ההריון העיתונאי של השבוע אינו ה־יחיד שעליו כדאי לספר. אולי זו תקופה כזו, שכולן בהריון ואולי זה מיקרה. בכל אופן **שוש פוליאקוב**, אשתו של **ישר־אל** („פולי") **פוליאקוב**, מצלעות הגשש החיוור, גם היא בהריון. שוש, העוסקת כיום ביחסי־ציבור, היא דיילת לשעבר, והשניים מתגוררים בדירת־גג בגני־צהלה.

שוש פוליאקוב
ובבמה

קארין דונסקי מספרת על אהבתה לדמות ידועה ונשואה, מגלה את גילה, מדברת על בדידותה ועל חיי־המין שלה ומכחישה שיש לה משיכה מינית לנשים

קארין ובנה „אני אשה המתפקדת כאמא וכאבא," אומרת דונסקי. „לי אין בעל שישלח את בני לבית־הספר. אני בבית כשהוא חוזר, אוכלת עימו ועוזרת לו בלימודיו. אני אשת־חייל הכורעת תחת העול הכבד מאוד."

קארין דונסקי, הדוגמנית הידועה, יפת, שלווה ובוטחת. היא לבושה ב־טוב־טעם, מאופרת קלות ומסורקת היטב. יושבת לה נינוחה בכורסת הקטיפה בדירתה שבשיכון מעוז־אביב.

הדירה השכורה והמטופחת עשירה ברהיטים עתיקים, ושטיחים מפוזרים פה ו־שם. את קירות ביתה מכסים צילומים ו־

מאת

אורנה גלזן

דיוקנות רבים שלה. אין ספק שהאשה פשוט מעריצה את עצמה, אין ספק שהיא מאוהבת בעצמה. לא, היא אינה מסתירה זאת, אינה מכחישה ואפילו אינה נדהמת מה־שאלה: איך זה להיות מאוהבת בעצמך? „אין אשה שאינה מאוהבת בעצמה," היא עונה. „אצל דוגמנית זה חלק מהמיקצוע. אם דוגמנית אינה אגוצנטרית ואיגואיסטית, היא לא תצליח במיקצועה."

פעם כשקארין היתה צעירה יותר, בתחילת דרכה כדוגמנית היתה בעלת שיער שחור יותר וגבות צרות יותר.

קארין היתה נשואה 13 שנה. היא הת־חתנה בגיל 25, כי חיפשה גבר שתוכל להישען עליו. אבל הגורל זימן לה את ההיפך הגמור. היא התחתנה עם אדם טוב וישר, בעל אופי חלש. קארין מצאה את עצמה לפתע הגבר בב״ת, היא הפכה לאשה המחליטה וגם המבצעת. במילחמת יום־כיפור קיבל בעלה הלם־קרב וחלה. היא החליטה, שלטובתה ולטובתו כדאי שיפרדו. כאשה מאוד מתוכננת, כשראתה שנישו־איה כושלים ועולים על שירטון והיא בשלה לאימהות, היא החליטה להיכנס ל־הריון וללדת ילד.

דונסקי היא 14 שנים דוגמנית ומורה של דוגמניות. לא פעם מכנים אותה בשם „מלכת הדוגמניות". לפני כשנתיים כתבה ספר, המיועד לא רק לחברותיה למיקצוע, אלא גם לאמהות שבנותיהן רוצות להיות דוגמניות וגם לאבות, ששאלו אותה בעבר אם דוגמנית היא גם זונה.

קארין התכוונה להרים בסיפרה את קר־נו של מיקצועה, שלעיתים מתייחסים אליו בזילזול, בחוסר־כבוד ובחוסר הרצינות הראויה לו. היא הזמינה לפתיחה החגיגית את חברותיה למיקצוע, שהחמיאו לה בפ־נים, אך מאחורי הגב לעגו לה. היא ציפ־תה שחברותיה יהיו גאות בה, אך הן התייחסו אליה כאל אחת המחפשת פיר־סומת. זה, מסתבר, כאב לה מאוד.

אך לא אשת־חיל כמוה — כפי שהיא מכנה את עצמה — תתיאש. היא מתכוונת לכתוב בזמן הקרוב אוטוביוגרפיה, אבל על עניין זה אין היא רוצה להרחיב את הדיבור.

● **מי את, קארין דונסקי?**

אני אשת־שחייל, הכורעת תחת העול. אני מתפקדת כאמא וכאבא. אין לי בעל שישלח את בני לבית־הספר בבוקר, כש־אני מתפנקת במיטה. אני אשה שקשה לה, אבל מצליחה לשמור על תדמית חי־צונית של האשה הזוהרת, המאופרת והל־בושה היטב.

יש לי עוזרת, שעושה לי טובה שהיא באה פעם בשבוע שלוש שעות. את כל השאר אני עושה בכוחות עצמי. אני קמה כל בוקר בשבע, מסדרת את הבית, מב־שלת, מגהצת. הולכת לסופרמרקט, לבנק, עוזרת לבני בלימודיו, וכמובן, עובדת הר־בה מחוץ לבית.

אני ישנה בממוצע שש שעות בלילה.

● **ספרי לי על ילדותך.**

נולדתי בגרמניה להורים יהודים: לאב שוודי, רופא כירורג ולאם איטלקיה, זמרת־אופרה. באתי לארץ בגיל 7, למדתי בתי־כון בחולון. שוחררתי מהצבא בגלל חוסר משקל. בגיל 17 נראתי כבת 12. כולם לעגו לי וכינו אותי בשם דג מלוח. הייתי רזה, שטוחת־חזה וגבוהה — וזה לא היה באופנה.

FEMME FATALE היא קארין דונסקי, היפה, השלווה והבוטחת. היא מאופרת קלות ומסורקת היטב, יושבת לה נינוחה על ספת־הקטיפה בדירתה המטופחת. הגברים חוששים ופוחדים להתקרב אליה.

בחופש הגדול לקח אותי אחי לחבר שלו שהיה לו בית־אופנה ושחיפש דוג־מנית־בית. אופנה ודוגמנות היו רחוקים ממני, וגם הייתי בישנית. לפני הפגישה במיפעל מאוד התרגשתי. הלכתי לקנות חזיה וריפדתי אותה בצמר־גפן, כדי שיחש־בו שיש לי חזה. רציתי להיות מושלמת.

מאז חלפו הרבה שנים ואני עדיין מדג־מנת. זה נראה לי כמו אתמול. אני לא מרגישה איך שהזמן עבר.

● **האם זה נכון שאת מסתירה את גילך האמיתי מהציבור?**

חשיפה

לא. עד לפני שנתיים תמיד התזתי החוצה את גילי. היום אני מתחילה להסתיר, כדי לא לגרום לסערות בלתי־רצויות. קולות שלי למיקצוע וגם אנשים אחרים מקנאים בי על מראי החיצוני. אני בן־אדם שאוהב שקט בעבודה.

אני יודעת כי המיקרה שלי יוצא־דופן. אלוקים אוהב אותי. היום אני בת 41, אך נראית צעירה מכפי גילי, וזאת השתקפות ההרגשה שלי, זה הולך ביחד. אני לא מרגישה כמו אשה בת 40, אני לא מרגישה יותר מבת 30.

אני אשה כנה עם עצמה, לא מתוסכלת ולא ממורמרת, ואת זה רואים על פני. אני אשה עסוקה, שאין לה זמן לחשוב ולספור את שנותיה.

● **אומרים, שכאשר את מופיעה על המסלול, את נתקפת אכסטזה.**

משום שאני כל־כך רצינית בעבודה, ר־משום שיש הרבה אנשים פחות רצינים וחסרי־מיקצועיות בשטח הדוגמנות, הם מתרצים את זה כך. הם פשוט מבינים את זה לא נכון.

אני מתייחסת למסלול ולבימה כעבודה, עם הרבה כבוד. בשבילי תצוגה בקיריית־שמונה ובהילטון זה אותו הדבר. אני נותנת לקהל את אותו היחס ואת אותה ההרגשה הטובה.

● **מספרים שאת מרעיבה את עצמך כדי לשמור על גיזרה.**

שטויות, אני לא מרעיבה את עצמי. אני אוכלת בצורה מבוקרת ומאוזנת. אינני מוותרת על ארוחת־בוקר, שכוללת גבינה כחושה, חצי אשכולית, מעט גרנולה וכוס־קפה ללא סוכר וללא ממתיקים. אינני אוכלת בין הארוחות, למעט פרי או מים.

בצהרים אני אוכלת דג או בשר, ללא שומן, עשוי בתנור, קצת ירקות חיים או מבושלים, בלי לחם ובלי רוטב. אינני שותה משקאות תוססים או מיצים ממותקים, רק סודה או מים. אני לא אופה ולא אוהבת עוגות. אני מעדיפה שקדים או אגוזים. בערב אני אוכלת ארוחה המכילה מוצרי חלב.

אם אני מוזמנת לאירוע מסויים או לארוחה, אני אוכלת מה שמגישים, אבל למחרת אוכל רק סלט גדול.

● **האם לדעתך את אשה מושכת?**

את זה את צריכה לשאול את בני המין החזק. נהג אחד של ויצ"ו, שמסיע אותי שנים לתצוגות־אופנה, טוען באוזניי שאני האשה והדוגמנית הכי־סקסית שהוא מכיר. קוראים לו מנחם. תשאלי אותו.

■ ■ ■

● **את בנך ילדת בגיל מבוגר, לפני גירושיך.**

כן. בגיל 34 הלכתי לבדיקה, לפרופסור ידוע לגינקולוגיה, הרופא הכי טוב בארץ. הוא בדק אותי חצי דקה, הביט עלי ואמר: את נראית כמו בת 24 מקסימום. מבחינה ביולוגית את בת 18, וכך החלטתי לעשות ילד.

אמנם בעלי היה אדם חולה, אבל זה היה הכי טיבעי שאעשה ילד מבעלי החוקי, שגם רצה בכך מאוד עוד הרבה שנים קודם לכן, אך לא העז ללחוץ. כשהייתי בהריון ידעתי שאני עומדת להתגרש, ואז גם התאהבתי באותו גבר, ברופא שטיפל בי.

בעלי ידע על הרומן שלי. זאת היתה אהבה מאוד חזקה. מהרגע ששכבתי איתו, כבר לא שכבתי עוד עם בעלי.

באותו פרופסור התאהבתי מכמה סיבות: ראיתי בו דמות שענתה על דרישותי, אינטלקטואל, מבוגר — תמיד אהבתי מבוגרים. יש לי תסביך אבא — סמכותי, רודן, חזק ואנוכי. אלה תכונות שלא משלימות אותי, אבל הן מורידות לי את האף ואת הביטחון.

הוא היה היחיד עד היום שהעז ואמר לי קארין... ואני הייתי מצייתת, או לפחות מוכנה לשמוע בקולו.

זאת לא היתה אהבה ממבט ראשון. זה התפתח ואני נגררתי. אחר כך זה היה כמו בסרטים. הוא קילל את עצמו, שהילד אינו שלו.

● **היית בהריון מבעלך, אך מאוהבת בגבר אחר. כיצד הרגשת?**

ההריון היה התקופה הכי־יפה בחיי. הגבר שהתאהבתי בו סוכך עלי, טיפל בי ודאג לי. הוא שמר עלי מכל מישמר, וזה מה שהיה חסר לי יותר מכל דבר.

● **לא חששת ללדת בגיל מבוגר?**

לא. לא היו לי מעולם הפלות, ואמא שלי ילדה אותי כשהיתה בת 43. לא היתה לי שום סיבה לחשוש. הבעיה תואת בכלל לא הטרידה אותי בתקופת ההריון.

● **היית אהובתו של גבר נשוי. זה לא הפריע לך?**

כשהרומן בינינו התחיל, לא הפריעה לי העובדה שהוא נשוי. לא היו לי ציפיות שנתחתן, כי ידעתי שנישואין עימו היו נכשלים, כי הוא לא דמות לחיי־נישואין.

לא גזלתי אותו מאשתו ואין לי נקיפות־מצפון, אני לא הייתי הראשונה בחייו וגם לא האחרונה. עם הגבר הזה גיליתי מה זה לחלק את חיי עם הזולת.

בפעם הראשונה בחיי הייתי מוכנה לתת מעצמי. הרגשתי מה זה לרצות ולחשוק בגבר, להחזיק את היד ולהסתכל בעיניים כמו ברומנים של פעם, ואפילו לוותר על תצוגה עבורו. אני אשה מאוד רומנטית. אני אשה של גבר אחד.

אחת הסיבות שהפסקתי לאהוב אותו, היא קמצנותו. בגללה הפסקתי להעריך אותו. במשך שבע שנים הוא היה בא אלי, אוכל ושותה ואפילו לא מביא לי פרח אחד. כל זמן שזה לא עולה לו כסף, הוא נורא שרמאנטי. קמצנות היא התכונה הכי־שפלה שיכולה להיות. אני צעירה ויפה, מה הוא נתן לי? הוא אהב להיות מחוזר, הוא אהב אותי להשלמת האגו שלו.

היום אני מחפשת מישהו אחר, כדי להינתק מהדמות הזאת, כי הגעתי למסקנה שהוא לא שווה ולא מעריך אותי. מגיע לי הרבה יותר מגבר, ממה שהיה לי עד עכשיו.

● **כיצד את רוצה שייראה הגבר שלך?**

גבר שרוצה להשיג אותי צריך קודם כל לענות על הדרישות החיצוניות שלי, כלומר, עליו להיות גבוה ורזה, בגיל העמידה, בעל הופעה מרשימה מאוד. הוא לא צריך להיות יפה, אבל אני אלרגית לגברים שמנים. הוא צריך להיות אסתטי, בעל ידים יפות ושיער על הראש. עליו להיות בעל מיקצוע חופשי ומאוד אינטליגנטי. גברי, אבל יחד עם זאת עדין ולא שברירי. אני אוהבת גברים עם אישיות.

● **מה המירשם — כיצד על גבר לחזור אחריך, אם הוא רוצה להצליח?**

קשה לחזור אחרי, כי אני לא פתוחה. אני מאוד עצורה וסגורה בכל מה שנוגע לגברים. יש לי בעיה בנושא, אולי משום שאבא שלי בגד באמא כל חיי, ואני ראיתי את זה.

אני פוחדת מהתקשרות אמוציונאלית עם גברים. לוקח לי זמן לתהות על קנקנו של המחזר ולדעת מה היא באמת מטרתו, והאם הוא מחזר אחרי רק מפני שאני קארין.

הגבר שמחזר אחרי זקוק להרבה סבלנות. חיזר אחרי דיפלומט דרום־אמריקאי בן 50, במשך שנה שלמה. הוא שלח לי פרחים וחיזר בטלפון, בסוף הוא מת מהתקף־לב.

לא הייתי מתאהבת בגבר שאין לו אמצעים. אני לא זקוקה לכספו בצורה ישירה, אבל אני רוצה לדעת שהוא מסודר. שלא יהיה פער, שנהיה שווים. אני חושבת שזה מגיע לי. את רואה, כל מה שיש לי בבית הזה נקנה בכספי — הרהיטים, התמונות.

העירום המפורסם

תמונה זו ממוסגרת ותלויה בחדר־השינה של דונסקי, וצולמה כשקארין היתה בת 20 פלוס. „סמי בן־גד גילה את הפוטנציאל שלי כדוגמנית צילום," סיפרה. השפעתו עלי היתה רבה והוא תמיד רצה את טובתי. הוא אהב מאוד את גופי הנערי, ולכן הסכמתי להצטלם. היום לא הייתי מצטלמת בעירום, מכיוון שאני אמא ולא אעשה זאת לבני. כמו כן, לכל דבר יש גיל ובכלל, מה יגידו כל הנפשות הטובות? אף אחד לא יחשוב שזה יפה."

אלף פנים

ואלף הבעות יש לה לדוגמנית הבכירה של ישראל. מימין: קארין התמימה, הענוגה והבתולית. משמאל: קארין המחקה את מרלין מונרו, בעלת השיער הבלונדי, הפה החושני והחזה המלא. בשתי התמונות זו אותה הזיקית, המשתנה מצילום לצילום. בצילומים אלה אפשר לראות עד כמה מיקצועית היא קארין בעבודתה כדוגמנית.

טוויגי נסיון חיקוי מאוד מוצלח של טוויגי,
הדוגמנית האנגליה שהיתה בש־
נות ה־60 דוגמנית מס' 1 בעולם.

● **גברים חוששים מפניך?**

גברים פוחדים מדוגמניות. גבר
א אוהב אשה יותר מדי עצמאית,
שכולם מכירים אותה ובמיסעדה
מזהים אותה. במובן מסויים זה
מסרס אותו. הוא מרגיש קטן לידה
אפילו מיותר. דוגמנית לא צרי־
ה גבר כדי לנסוע לחוץ־לארץ.
דוגמנית יש כסף, ומבחינה כל־
לית היא עומדת ברשות עצמה.
גבר שרוצה לצאת עם דוגמנית
ריך להיות בטוח מאוד בעצמו
עליו להיות אישיות בפני עצמה.
ם הוא לא רופא או עורך־דין
ידוע, או שחקן כדורסל מצליח,
וקוראים עליו בעיתון פעמיים ב־
שבוע, הוא מיסכן, הוא סובל, וזאת
הרגשה לא נעימה לגבר.
לצאת עם דוגמנית מפורסמת זה
מו לצאת עם שחקנית מפורסמת,
אך אף גבר לא יודה בכך שהוא
חושש או פוחד. אשה כן תודה.

● **לדעתך מותר לאשה ל־**
חזר אחרי גבר, או שזה כל־
תי־נשי?

בעולם המתירנות של היום ה־
אשה שווה לגבר, אז מי קבע שרק
הגבר מחזר. למה הוא צריך להיות
הנסיך שמדובב את האשה? אילו
ראיתי גבר שמוצא־חן בעיני, איני
יודעת איך הייתי עושה זאת, כי
א התנסתי בכך, אבל הייתי מנסה
להגיע אליו בצורה דיסקרטית.

● **יש לך צרכים מיניים?**

כשאני אוהבת גבר, אני כמו
בתולה, תתפלאי כמה שאני מינית.
אין זה דבר מאוד חשוב, בפרט
שטוב לשני הצדדים.
כשאין לי גבר אוהב, אין לי
צרכים מיניים. אני לא חיה. אני
א זקוקה לגבר מבחינה סכסואלית.
ני יכולה לאהוב גבר גם אם הוא
א מתפקד כגבר. אני לא ספונ־
טנית באהבה.

● **אומרים שיש לך משי־**
כה מינית לנשים צעירות
יפות.

אני מכחישה. תמיד ידעתי ש־
חושדים בי. כשעובדים עם נשים
צעירות, יפות, נשיות ועדינות, זה
מאוד טיבעי, שאנשים ידברו כך.
ביחוד שהיום זה מקובל מאוד.
לו היו לי נטיות כאלה, לא הייתי
מתביישת בהן. לא היה לי שום
נסיון עם נשים. בחלומות הכי גרו־
עים — או הכי ורודים, אם תרצי
— לא היו לי חלומות כאלה. אנ־
שים, שהקינאה מעבירה אותם על
דעתם ושאינם מפרגנים, הם אלה
המנסים בטוב־ליבם להמציא המ־
צאות פתטיות וחסרות־שחר. רק
רוח מעוות יכול להציא דבר שכזה.

● **אומרים שקארין מקנ־**
אה בתלמידותיה. מה מקור
השמועה?

אילו הייתי מקנאה בתלמידותי.
הרי לא הייתי ממשיכה ללמד. ב־
אופן טיבעי, כל תלמידה שסיימה
את לימודיה אצלי, עובדת — ובי־
קיפין זה נוגס בעבודתי. אחת
מתחושות הגאווה שלי היא כשאני
מופיעה יחד עם תלמידותיי על אור מסלול והן מוצלחות. זה נותן לי את הסיפוק הכי גדול.

● **הוצמד לך התואר „מלכת הדוגמניות". לדעתך הוא צודק?**

אני נגד תארים. בזמן האחרון זה הפך מאוד פופולרי. תלוי איך מתייחסים לביטוי מלכת־הדוגמניות. על־פי־רוב, המילה מלכה מקוממת את חברותיי למיקצוע. מה היא חושבת לה הקארין הזאת — הן אומרות.

אני מקבלת את התואר הזה, אם הוא טומן בחובו מיקצועיות, עיקביות, מוסריות ואהבה למיקצוע. זה כמו במישחק — אין תפקידים קטנים, יש רק שחקנים קטנים.

● **לפני שנים רבות צילם אותך סמי בן־גד בעירום.**

מדוע הסכמת?

סמי היה הצלם שגילה בי את הפוטנציאל האדיר שלי כדוגמנית־צילום. הייתי בת 20 ועניתי על כל דרישותיו כצלם.

השפעתו עלי היתה גדולה. אם הוא היה אומר לי: תעשי קרחת, הייתי עושה קרחת. הוא היה אמין מאוד ותמיד רצה את טובתי. היתה בינינו הבנה אבסולוטית. הייתי מוכנה ללכת איתו עד הסוף. הוא אהב מאוד את הגוף הנערי שלי, ולכן הסכמתי להצטלם בעירום. מעולם לא התביישתי מפניו, כי הוא לא הביט בי בעיני גבר.

● **גם היום היית מצטלמת בעירום?**

אני חושבת שלא, מכמה סיבות. היום אני אם, ולא הייתי עושה זאת לבני, שיבוא לבית־הספר והילדים יראו לו את תמונת אמו בעירום. נוסף לכך, לכל דבר יש גיל ויש זמן. אם אצטלם היום בעירום, יגידו כל הנפשות הטובות והמפרגנות: תיראו אותה, את הזקנה, איך היא נאחזת בכוח לעצור את הזמן שעושה את שלו! מה, כבר אין לה מה לעשות בחיים? או שיגידו: היא פשוט השתגעה. איש לא יחשוב שזה יפה ובלתי־ולגארי. צילום עירום שלי היום יעשה בום אדיר בארץ, ואני לא זקוקה לזה.

● **עד מתי, לדעתך, רצוי שדוגמנית תהיה על המסלול?**

אין גיל לפרישה. זה מאוד אישי. תלוי, כמובן, איך היא נראית. הבארומטר, קנה־המידה הטוב ביותר לדוגמנית, זה הקהל. כל זמן שהוא רוצה ואוהב אותה, היא צריכה להישאר. אני מרגישה שהקהל עדיין אוהב אותי וזאת לפי מחיאות־הכפים שאני מקבלת. כשקהל לא אוהב מישהו, הוא מאוד אכזרי, אנטי, ומפגין זאת.

לפני שש שנים רציתי לפרוש בכלל מעולם הדוגמנות ולרדת מהבימה. התגובות ששמעתי מאנשים ומחברים למיקצוע היו: את לא נורמלית, למה?

ברור לי, כי נעים לפרוש כשאת בטופ, בצמרת, כשאת במיטבך, אך מצד שני אני מאוד קשורה ואוהבת את העבודה. היום הורדתי קצת את קצב התצוגות והתפניתי להתנסות באתגר חדש בחברת קוסמטיקה, כיועצת־יופי ראשית. זה עיסוק המאפשר לי להישאר בעולם האשה, באופנה, בעולם היופי והאסתטיקה, ולשלב את הידע וכישרון המיסחר שלי. יחד עם זאת אני ממשיכה לדגמן ולהצטלם.

● **כמה ניתוחים קוסמטיים עברת עד היום בפניך ובגופך?**

רק אחד. ניתוח אף. לא מפני שלא היה לי אף יפה קודם לכן, אלא מפני שרציתי אף יפה יותר. ניתוח פלסטי כשלעצמו הוא דבר מאוד חיובי, בייחוד במיקצוע הדוגמנות. כפי שאני רואה היום את פני, אני מניחה שעוד שלוש או ארבע שנים אני אעשה פייס ליפט (מתיחת פנים), עיניים ואולי צוואר. היום אני לא זקוקה לזה.

● **גם לדוגמנית יש שעות שבהן היא מרגישה בודדה?**

אני חושבת שדוגמניות הן הנשים הכי־בודדות בעולם, וזאת בגלל צורת החיים שלהן ושעות העבודה הבלתי־שיגרתיות. בין דוגמניות אין חברות, יש קינאה, לא מפרגנים.

● **אם היית פוגשת היום את גבר־חייך, והוא היה מבקש ממך להפסיק את עבודת הדוגמנות, היית מסכימה?**

בשום אופן לא. אני כמו בגין, איני מוכנה לקבל תנאים מוקדמים. אני לא אשה שאתביית. אני זקוקה לחופש שלי. אני אשה שזקוקה לפעילות ולהצלחה.

● **היית רוצה להינשא שנית או לחלק את חייך עם גבר מסויים?**

כן. הייתי רוצה לחלק את חיי ואת רגעי היפים עם גבר כלבבי, אבל בלי חופה וקידושין!

כושית מי אמר שיש להיוולד בעל עור שחום כדי להיראות אפריקאית? קארין דונסקי, אשה ממוצא שוודי ובעלת העור הלבן והעיניים הירוקות מפריכה דיעה קדומה זו. מייק־אפ טוב, פיאה מתאימה, כפפות על הידיים ועמידה מתאימה יכולות לעזור בשינוי התדמית. רעיון טוב לפורים הקרוב.

במדינה

דרכי חיים

בחילה בלב הסניגור

הסניגור חוייב לייצג נאשם שגרם לו תיעוב וסלידה.

הסניגור הוותיק מצא את עצמו לפתע באולם בית־המישפט במצב בלתי־אפשרי. הוא ייצג נאשם באונס ברוטאלי, שהחליא אותו. הוא ישב ושמע את עדותה של המתלוננת, תיירת צעירה אשר סיפרה בקול משכנע את הדברים הנוראים שביצע בה הנאשם יחד עם חבריו. היא סיפרה כיצד התחננה לפניו שיניח לה, אבל הוא, באיומי נשק, התעלל בה. מלבד האונס עצמו ביצע בה עוד מעשים שונים, מאוצר ההזיות המיניות החולניות שלו.

אומץ־לב מיקצועי. כאשר קם הסניגור לחקור את המתלוננת בחקירה נגדית, כדי להגן על מרשו, הרגיש כיצד מיעיו נהפכו בקירבו. רק בשליטה עצמית בלתי־רגילה הצליח להתגבר על עצמו וחקר את קורבן התקיפה. „אני יודע שלא היתה זו חקירה מוצלחת," אמר אחר כך. אבל לא היתה לסניגור כל ברירה.

התיק נפל עליו משמיים באותו בוקר, כאשר אחד השופטים בבית־המישפט המחוזי ניגש אליו והסביר לו, כי הוא נבחר על־ידו לייצג את הנאשם באותו בוקר. השופט הסביר לסניגור בעל המוניטין כי הנאשם אינו מיוצג, וכי התיירת עומדת לעזוב למחרת את הארץ. לכן חייב בית־המישפט לגבות את עדותה באותו בוקר. כדי לעשות צדק, ביקש השופט מהסניגור כי יגן על הנאשם במינוי של בית־המישפט.

בדרך כלל לא נעים לסרב לשופט, אבל בתנאים אלה לא היתה לסניגור כל ברירה. בלב כבד נכנס לתיק כשהוא בלתי־מוכן וקרא את כל העדויות בהפסקה. כבר כאשר דיבר עם הנאשם ידע שהוא בוחל בתיק, מתעב את הנאשם ואינו רואה אפילו נקודה אחת לזכותו. אבל באומץ־לב מיקצועי, עשה את שלו עד הסוף המר: גזר־דין של כמה וכמה שנות מאסר בפועל.

צה"ל

איפוה השיוויון?

הכתב הדרוזי לשעבר של „במחנה" קורא לראש אכ"א להתפטר.

לפני חודשיים, בשיאה של פרשת ההלשנות בגלי־צה"ל, התברר שגם בעיתון חיילי צה"ל היו הדחות פוליטיות (העולם הזה 2348). הכתב הערבי בן העדה הדרוזית, רפי חסון, טען כי הודח ממערכת במחנה בגלל ראיון שערך עם צעירים דרוזיים ערב גיוסם.

חסון, בן הכפר דליית־אל־כרמל, לוחם נגד חוסר־השיוויון בצה"ל, דורש שיאפשרו לחיילים הדרוזיים להתגייס לכל חיל שהוא, לפי כישוריהם.

כל פניותיו החוזרות ונשנות בעניין זה, לראש־הממשלה ולשר־הביטחון, לא נענו. למרות הכרזותיו של הרמטכ"ל, כי הדרוזים יכולים להתגייס לכל חיל, סגורים לפניהם כל חילות צה"ל, מלבד יחידה 300.

באחרונה פנה חסון במיכתב גלוי לראש אכ"א, קרא לו להתפטר.

כתב חסון:

החלטתי לכתוב אליך את מיכ־

(המשך בעמוד 50)

אשתו בגדה בו עם חברו הטוב ביותר. החבר הטוב ביות
נחשד ברציחתו. אבל הכלב שלו נשאר נאמן גם אחרי מות

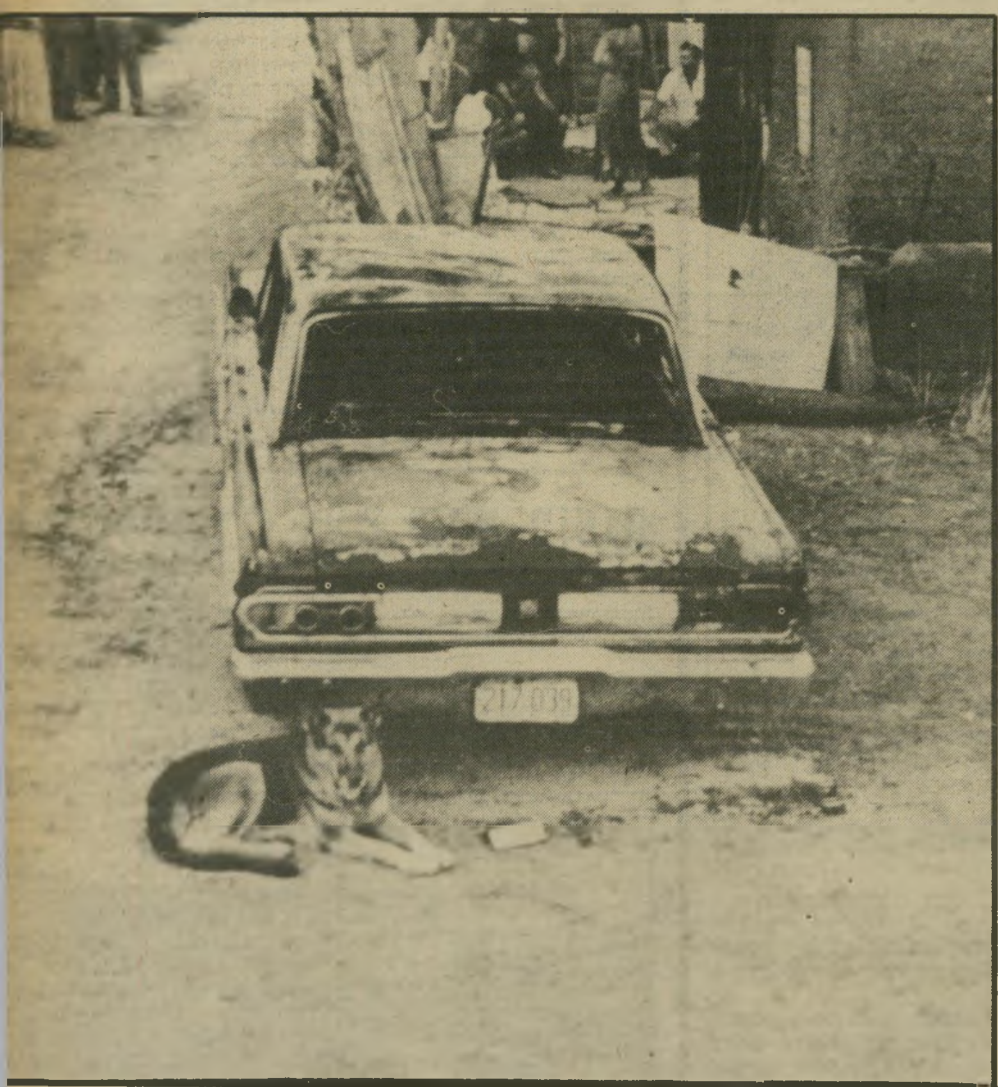

מותו של אמיר שרעבי מעורר מחשבות נוגות על ידידותם ונאמנותם של בני־אדם. אחרי ש־אשתו עזבה אותו ובגדה בו עם חברו הטוב ביותר, ואחרי שהחבר הטוב נחשד בכך שהוא אשר רצח את שרעבי, היה זה רק כלב הזאב של המניח, שנותר לבדו ליד הגו־פה החרוכה של בעליו.

שחור. הכלב הזדעק מרות ושכנים סיפרו, שזהו כלבו של אמיר שר־עבי (25), עבריין מוכר בפתח־תיקווה.

הגופה זוהתה על־ידי אביו של שרעבי על־פי שעון־הזהב, טבעת־הנישואין ותיליון, שנשא את שמו של המנוח. נתיחת הגופה, שנעש־תה על־ידי ד"ר בצלאל בליך, גיל־

גופה חרוכה וכלב

התפוצצות אדירה החרידה את הדיירים בשכונה רחוקה של פתח־תיקווה בחודש ספטמבר 1981 בחשכת הלילה נראו הלהבות ה־ביקעות ממכונית הקומט למרחוק. ליד המכונית הבוערת הסתובב כלב זאב גדול ויילל מרות.

גם אחרי שכובתה האש, נותר הכלב ליד המכונית וניסה לשרוט בציפירניו את דלת תא־המיטען. כאשר פתחה המישטרה את התא, נתגלה מחזה מחריד. בתוך המקום הצר היתה גיפה של גבר, בתנוחה של מתאגרף. היא היתה חרוכה לגמרי, ונראתה כבובה מגומי

הה כי שרעבי נורה בחזהו מאקדח ורק אחר־כך נשרף בתוך מכוניתו.

בתחילה היה נראה כי פתרון הרצח יהיה קל מאוד. הרכילות על חייו הפרטיים של שרעבי סבבה מפה לאוזן בפתח־תיקווה בשנה ה־אחרינה. כולם ידעו כי אשתו מזל („מלי") אבו סלח, צעירה דקיקה ונמוכה, עזבה אותו ועברה לגור עם חברו הטוב ביותר, אברהם („אברום") ולט.

שרעבי נהג לחיות על רווחיהן של זונות כאשר הכיר את מלי, שהיתה ילדונת כבת 13. הוא היה אז רק בן 18 ונשוי. מלי עברה לגור איתו ועבדה עבירו בזנות. חמש שנים התגוררו יחדיו, כשמלי עוסקת בעבודתה, ואז נולד להם בן והם התחתנו. מאז החתונה טענה מלי, שעזבה את דרך הייה הקו־דמת, הפסיקה את עבודתה ולא המשיכה להשתמש בסמים.

,,רק בגלל הפחד"

שרעבי פתח סטקייה בעיר והיו תיקוות כי בני־הזוג יהפכו בורגנים מהוגנים, בעלי מישפחה שלווים. אך חיי הנישואין של ה־שניים לא היו מאושרים. היו ביני־הם מריבות קשות.

מלי השבה שבעלה רוצה להחזיר אותה לזנות והיא הסתכסכה איתו. בחודשים האחרונים לחייהם המ־שותפים גר בביתם של בני־הזוג גם חברו הטוב ביותר של שרעבי, צעיר יפה־תואר וכחול עיניים, אב־רום ולט.

אברום הוא יליד איסטריה, ש־גדל בפתח־תיקווה ונקלע לחברה עבריינית. יש לו אח המתגורר גם הוא בפתח־תיקווה, אך אברום נהג לחיות כזאב בודד. לרוב לא היתה לו כתובת מגורים והיה נע ונד. כאשר עבר לגור עם שרעבי, הגיע לשם כידידו של הבעל, אבל יצא משם כמאהב של האשה.

כאשר החליטה מלי לעזוב את בעלה, היא דרשה ממנו שיעזוב את הבית, והחלה לחיות עם ולט. מה היה טיב היחסים ביניהם, מי רדף אחרי מי, ומדוע נפרדו לבסוף, נותר אפוף ספיקות. מלי והתובעת הלנהביילין טענו, כי ולט התאהב באשה הצעירה בכל ליבו ולא היה מוכן לוותר עליה. לעומת זאת טען הסניגור, משה ישראל, כי היתה זו דוקא האשה שחיזרה ור[...]פה אחרי הגבר יפה־התואר.

השניים חיו יחדיו בצריף בפתו[...] תיקווה ארבעה חודשים. אך בו[...] קופה זו לא היתה השלווה שור[...] במעונם. מלי סיפרה בבית־המיש[...]פט, כי יום לאחר שבעלה עזב א[...] הבית הבינה שעשתה שטות, ורצח[...] מיד לחזור אליו. כבר למחרת הי[...]כה לחפש אותו ולבקש ממנו ש[...] יחזור אליה. כאשר הגיעה בער[...] לדירה שבה גרה עם אברום, גיל[...]ה היכן היתה והיכה אותה מכו[...] חזקות. מאז, לדבריה, נשארה איו[...] רק בגלל הפחד. היא לא חשב[...] שהוא גבר אלים כאשר החלה לגו[...] איתו, וכאשר גילתה זאת חשש[...] לעזוב אותו, פן יתנכל לה ול[...] בעלה.

פעמים רבות ראתה איתו משד[...] באקדח תופי, שאותו נהג להני[...] כעצעוע על מכשיר הטלוויזיה [...] דירה. הוא גם נהג לאיים עלי[...] בסכין־מיטבח ארוכה, ובכל הזדו[...]נות היכה אותה בידיו.

לבסוף חזרה מלי להתגורר [...] מלון מרכז בפתח־תיקווה יחד ע[...] בעלה. אבל אברום לא ויתר על[...] בקלות. הוא היה מבקר אותה ומ[...]ציק לה. ואחר־כך שכר גם ה[...] הדר באותו מלון, והיה קרוב מא[...] לבני־הזוג.

לדברי מלי, איים אברום ס[...] הזמן כי יהרוג את בעלה ואות[...] ויאבד עצמו לדעת. ערב לפני [...] רצח, טילפן לסטקייה של שרע[...] והזמין אותו לפגישה בלילה. מ[...]

(המשך בעמוד 5[...]

על המישמר

שעות ארוכות לא עזב כלב הזאב את המכונית השרופה. הוא ניסה לפתוח את תא המיטען בציפורניו. כאשר פתחה אותו המישטרה, גילתה בתוכו את גופ[...] החרוכה של אמיד שרעבי, בעליו של הכלב. הגופ[...] היתה חרוכה לחלוטין וכאשר ראה אותה הכלב ייל[...]

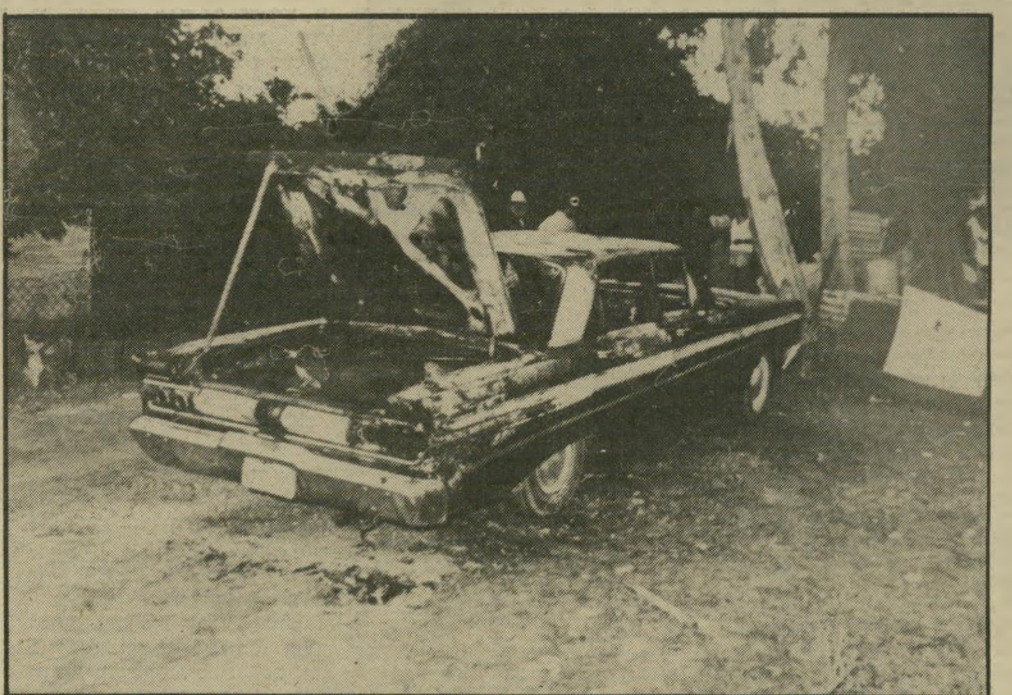

גופה בתא המיטען

גופתו של שרעבי נתגלתה בתא המכונית בתנוחה של מתאגרף. היא היתה שרופה, ורק לפי התכשיטים, השעון והטבעת זיהה האב את גופת בנו. המניע לרצח היה, לדברי העדים, מילחמה על ליבה של מלי, אשתו ביפרד של שרעבי. בית־המישפט לא מצא מספיק הוכחות נגד הנאשמים וזיכה אותם מאשמת רצח.

גופה חרוכה וכלב

(המשך מעמוד 49)

הנרגשת ביקשה מבעלה שלא ילך לפגישה, מכיוון שחששה לחייו.

סיגריה ומצת

ביום הרצח הלכה מלי בבוקר למישרד־הפנים. היא השאירה את בנה הקטן בבית־המלון עם חברתה, ג׳ינה, ויחד עם בעלה הלכה להוציא דרכון ורשיון־עבודה לצרפת. היא חשבה כי כך תוכל לשקם את חיי המישפחה שלה.

כאשר חזרה מלי בצהריים לחדרה, מצאה שם פתק מאברום. הוא הודיע לה כי לקח את כל חפציה, וכי אם היא רוצה אותם, עליה לבוא לחדרו יחד עם בנה. היא היתה כועסת והתפרצה לחדרו ולקחה משם את חפציה. אברום

הנרצח ושל הנאשם. מיד אחרי הרצח נעצר גם טסה בחשד שידו היתה בפשע, והוא החליט לשתף פעולה עם המישטרה. תמורת חסינות, סיפר כי שלושה ימים לפני הרצח בא אליו אברום, ביקש ממנו שיצטרף אליו ואמר לו: „בוא איתי להוריד את אמיר שרעבי.״ הוא סרב, לדבריו, ואמר: „תשאיר את זה לפעם אחרת.״ המושג להוריד פירושו בלשון עבריינים „להרוג״.

טסה גם העיד כי אותו זמן היה לאברום אקדח תופי, והוא חיפש עבורו כדורים. כאשר נתפס אברום, חקרה אותו המישטרה, אך לא מצאה את האקדח או כל חומר נוסף, והוא נאשם לבסוף בשידול לרצח, על הדבר שאמר לטסה, ובהחזקת נשק ללא רשיון. מכתב־האישום שהגישה נגדו התובעת, הלנה ביילין, נזכרו רק שתי האשמות אלה, לא היה בידי הפרקליטות חומר כדי להעמיד אותו לדין על הרצח עצמו.

מה שנראה כתיק חקירה מושלם הפך למיקרה רצח שלא פוענח

היה עצבני. אך לא מנע ממנה ללכת. הוא רק העיר לה כי „היום יהיה סוף לכל הדברים האלה״. הוא סרק את הדלת ויצא. לפני שהלך, לקח אברום ממלי סיגריה ומצת חד־פעמי שהיה אצלה. אחרי

מות אלה, לא היה בידי הפרקליטות חומר כדי להעמיד אותו לדין על הרצח עצמו.

מה שנראה בתחילה כאישום בטוח ברצח, לא הגיע לבסוף להרשעה אפילו בשידול לרצח. ואחרי

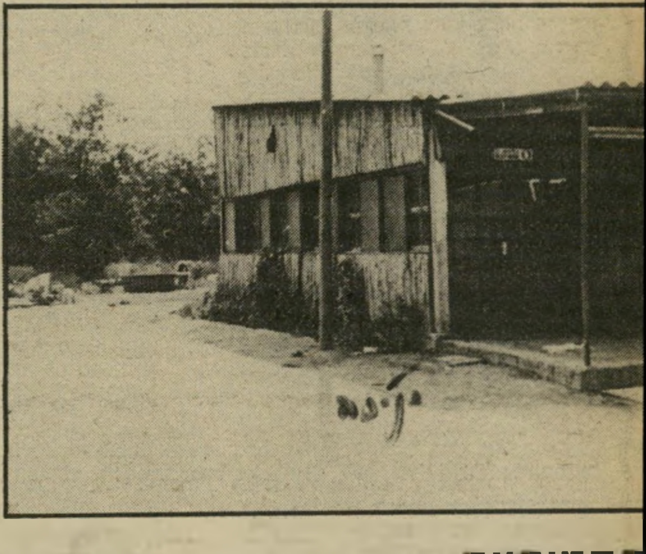

הספטיקייה שבה עבד שרעבי ושממנה יצא לדרכו האחרונה. הוא היה מוכר בפתח־תיקווה כעבריין ורועה־זונות. למרות שנמצא מניע ברור לרצח, לא הצליחה המישטרה להביא ראיות מספיקות, והנאשם בשידול לרצח — חברו הטוב של הנרצח ומאהבה של אשתו — יצא זכאי מהאשמה. הרצח עצמו נותר לא מפוענח.

הרצח נמצא המצת בתוך מכוניתו של המנוח.

כעבור כמה שעות הודיעו לאשה שבעלה נמצא מת. היא היתה בטוחה שאברום רצח אותו, בגלל הסיכסוך המתמשך ביניהם. היא גם העידה כך במישטרה, והמצת שנמצא במכונית היזק את דבריה.

תלמיד רציני

חודשים חיפשה המישטרה אחרי אברום, אך הוא לא נמצא. קשה להפש אדם שאין לו כתובת־מגורים קבועה והוא נע ונד. אך המישטרה שמה מעקב אחרי חבריו והם שהובילו, אחרי כארבעה חודשים, לישיבה בירושלים. שם, עטור זקן עבות, התגורר אברום כתלמיד. ראש־הישיבה העיד בבית־המישפט כי הוא היה תלמיד רציני, שהבין את החומר והתייחס אליו בכובד־ראש.

מגודל זקן ופיאות עלה אברום על ספסל־הנאשמים. המישטרה מצאה עד נוסף, אמנון טסה, חבר של

מישפט ארוך זוכה הנאשם באשמת השידול והורשע אך ורק בהחזקת האקדח, שלא נמצא עד היום.

רצח לא מפוענח

בית־המישפט שמע את עדותה הססגונית של מלי והאמין לחלק ניכר מדבריה, אבל העד טסה עשה על בית־המישפט רושם רע מאוד. בית־המישפט קבע כי נראה לו שטסה מסר את עדותו במישטרה כאשר חשש שיש נגדו חומר רב בעניין הרצח, ורצה להציל את עצמו. כאשר התברר לו שאין למישטרה שום דבר נגדו, שינה את עורו ובבית־המישפט סרב לחזור על ההאשמות נגד אברום.

בית־המישפט הטיל על אברום, שהתגלח במהלך המישפט וחזר להראות צעיר חילוני, עונש של שנתיים מאסר בפועל ושנתיים מאסר על תנאי. הרצח של אמיר שרעבי נותר בתיקי המישטרה כאחד ממיקרי הרצח שלא פוענחו.

אילנה אלון ■

במדינה

(המשך מעמוד 48)

תבי זה, לא בשום־פנים־ואופן־לא, מפני שלא אושר־לי להמשיך בתפקידי ככתב צבאי בצה״ל, אלא מתוך דאגה לאינטרסים הלאומיים בלבד.

היות שעבודתי הופסקה בטענה כי „שר־הביטחון לא אישר את המשך כהונתי״, אני־רוצה לשאול אותך: האם כל העיתונאים ו/או הכתבים הצבאיים: בגלי־צה״ל ובבמחנה או בביטאונים השונים של

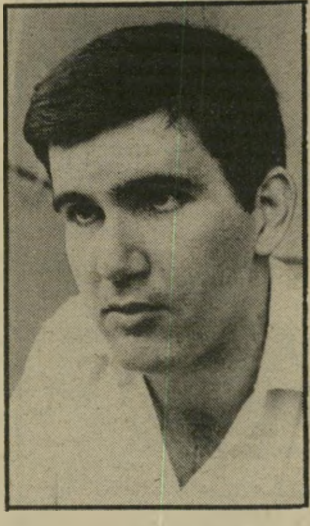

כתב צבאי ישעבר חסון
„מה איכפת לך מהדרוזים?״

צה״ל, כמו ביטאון חיל־האוויר, קיבלו אישור להמשיך בעבודתם משר־הביטחון?

הייתי הכתב הצבאי הדרוזי הראשון והיחידי בצה״ל, ונתמנתי לתפקידי זה לא על סמך קשרים אישיים, אלא על־סמך כישורי בלבד.

אסור להתעלם מן העובדה, כי במשך עבודתי אכן הרגשתי באפליה. אולם איש לא הצליח להכשיל אותי בתפקידי, משום שידעתי איך להגן על עצמי ועל האינטרסים של הדרוזים, והיה לי רקע בעיתונות.

אין ספק, כי אלמלא היה לי רקע בעיתונות, אזי בוודאי לא הייתי יכול להצליח בתפקידי.

ראש־הממשלה ושר־הביטחון, וכן מפקד חיל־האוויר, הכריזו פעמים אין־ספור, לא רק לפני הציבור היהודי והדרוזי ולפני אמצעי־התיקשורת, אלא גם באוזני; כי הצעירים הדרוזים יכולים להתגייס לכל חיל בצה״ל, כולל לחיל־האוויר, בהתאם לכישוריהם.

אחרי הכרזות אלה ביקשתי מעורך במחנה, שיאשר־לי להנחות שיח צעירים דרוזים לפני גיוסם לצה״ל. כמקובל בבמחנה, קיבלנו אישור מהרמטכ״ל, מראש־אכ״א ומקח״ר, לפרסם את השיח הזה בעיתון.

אחרי קבלת האישור נפגשתי עם שמיניסטים דרוזיים מכפר־עוספיא, ושוחחתי איתם על הגיוס. עורכי במחנה החליטו, אחרי שקראו את השיח, כי הכותרת של השיח תהיה הייתי רוצה להיות הדרוזי הראשון בחיל־האוויר. אך בעיקבות פירסום השיח והכותרת, נזף ראש־אכ״א בעורכי במחנה.

על כן אני מבקש לשאול: מדוע צריך לנזוף בעורכי במחנה, כאשר הדרג המדיני קבע מפורשות, כי הצעירים הדרוזים יכולים להתגייס לכל חיל בצה״ל?

נפגשתי יחד עם השופט הדרוזי השיח׳ ג׳יראלדין הלבי (התורם זה 11 שנה את כל משכורתו החודשית למערכת־הביטחון) עם הרמטכ״ל, בלישכתו בקריה בתל־אביב. השיח׳ חלבי הזמין את רא״ל איתן לערוך ביקור בדליית אל־כרמל.

הרמטכ״ל אכן נענה בחיוב להזמנה וביקר בדליית אל־כרמל. בביקורו אמר רב־אלוף רפאל איתן, כי „הצעירים הדרוזים יכולים להתגייס לכל חיל בצה״ל: לחיל־הים, לצנחנים, לגולני, לתותחנים וכדומה.״

אחרי דבריו של הרמטכ״ל באה אל מערכת במחנה קצינת מקד״צ (קדם צבאי), בעלת דרגה של רב־סרן בצבא ההגנה לישראל.

שאלתי אותה באדיבות: יש צעירים דרוזים המבקשים להתגייס לחיל־החימוש. מדוע לא מאפשרים להם זאת?

תשובתה היתה, אני מצטט: „אין. הדרוזים לא יכולים להתגייס לחיל־החימוש.״ הקצינה שלא ידעה כי אני דרוזי, הוסיפה: „אתם מפרסמים בבמחנה, כי הרמטכ״ל אמר שהדרוזים יכולים להתגייס לכל חיל בצה״ל. זה בכלל לא נכון.״

אחר כך עוד התרגזה: „מה איכפת־לך מן־הדרוזים האלה? בשביל מה אתה דואג להם? מדוע אתה מגן עליהם?״

אחרי דבריו של הרמטכ״ל בדליית אל־כרמל, ביקש צעיר דרוזי בשם פואד יוסף עאמר, תושב הכפר פקיעין, להתגייס לחיל־החימוש.

הצעיר פנה אליי במיכתב, סיפר כי בבקו״ם סירבו בתוקף להציב אותו בחיל החימוש, פקדו עליו להצטרף ליחידה 300. כשהמשיך להתעקש, נשפט ל־28 ימי מחבוש.

פניתי לקצינת יחסי־ציבור באכ״א וביקשתי את תגובתה לכך. לצערי־הרב, עד היום לא קיבלתי כל תשובה.

הדרוזים בישראל מונים כיום יותר מ־50 אלף־נפש. לא ייתכן כי ייעשה מעדה זו ומבניה צחוק. הגיע הזמן לדבר דוגרי.

אם קצינים־בכירים בצה״ל מכריזים ומבטיחים, עליהם לקיים. ראש אגף כוח־אדם בצה״ל, האלוף משה נתיב, נכשל בתפקידו, עליו להסיק מסקנות ולהתפטר.

עד כאן, מיכתבו של חסון.

גם על מיכתב זה, שנשלח לפני כמה שבועות, לא התקבלה כל תשובה.

דרכי־אדם

שכר־דשב באשדוד

מסגר־רתך מבקש לחזור לאנגליה, אך אין לו כסף לכך.

ההתקהלות בכיכר ציונה בתל־אביב, באחד מימי השבוע שעבר, היתה בלתי־שיגרתית.

זו הפעם הראשונה מזה זמן רב, שאיש מהעוברים והשבים לא קרא קריאות בוז לעבר מפגין. הקהל סבב את המפגינים והינהן בראשו לאות הסכמה. השלטים שנשא המפגין, פרנק שיינגול, לא היו ברורים לחלוטין. אחד מהם נכתב אומנם בעברית, אך היה רצוף טעויות כתיב.

הרוב — לשכר דירה. פרנק שנייגול שהה בארץ 16 חודשים. הוא מתגורר עם אשתו ושתי בנותיו באשדוד, ועוסק במיקצוע — מסגר־רתך.

שיינגול, יליד דרום־אפריקה, היגר לישראל כשהיה בן 20. הוא השתקע ברמת־גן ומצא עבודה כמסגר. כאן הכיר את מריאן והתחתן עימה, וכאן גם נולדה בתו הגדולה, היום בת 8.

פרנק התקשה לפרנס את מישפחתו, לכן ארזו השלושה את חפציהם ועזבו את ישראל. הם עברו להתגורר באנגליה, ובמשך שמונה שנים חיו בכבוד ממשכורתו של פרנק, שהיתה 560 לירות שטרלינג, שהן כ־28 אלף שקל לחודש. בינתיים נולדה בתו השניה, שהיא היום בת 6.

שיינגול הפגין נגד המעבידים באשדוד, שכן, לדבריו, הם מנצלים את כוח העבודה הדל הנמצא בעיר הנמל.

פרנק ואשתו רוצים להישאר בארץ, אולם, לדבריהם, המגורים כאן הם כמעט כלתי־אפשריים. מריאן אינה עובדת, שכן אינה דוברת עברית ולא יכלה להשתלב במיסגרות שהציעה לה אשדוד, ומשכורתו של פרנק היא 4900 שקל בחודש. את הרוב — 150 דולר — משלם שיינגול עבור שכר־דירתו, ובשאר הוא נאלץ להסתדר.

„גויים מלוכלכים״. שיינגול בא להפגין בתל־אביב, משום שהוא חושב שתל־אביב היא מרכז הארץ. „באשדוד,״ טוען פרנק, „יש לתקן דברים רבים. אולי עכשיו, בעיקבות ההפגנה שלי, יתחילו לטפל בעיר.״ הוא ביקש להדגיש, שלא המצב הביטחוני הוא זה המרתיע אותו.

מפגינים מריאן ופרנק שיינגול ובנותיהם
להתייצב בכיכרות

המצב הכלכלי שגרם לו לרדת בצירה ניכרת ברמת־החיים, שאליה הורגל ואליה הרגיל את מישפחתו, מהווה את הסיבה היחידה לרצונו לשוב לאנגליה.

„בחו״ל קראו לנו יהודים מלוכלכים ופה אנחנו גויים מלוכלכים,״ מוסיף שיינגול. „אני רוצה שיתייחסו אלי כאל יהודי, בלי אבחנה לעניין מוצאי.״

פרנק מבקש את עזרת הציבור, כדי שיוכל לחזור לאנגליה. את כל כספו השקיע בניסיון לשפר את חייו וחיי בני־מישפחתו בארץ. כשהבין שלא יוכל להמשיך לקיים אותה בתנאים הנוכחיים, וגילה שאין לו כסף כדי לצאת מישראל, נאלץ להתייצב בכיכרות.

כמו עוגה

גברת כהן, השכנה שלי, יש לה בעיה מאוד מעניינת. היא ראתה אצלי, שאני מכ־ניסה בטטות שנקרא תפוח־אדמה מתוק) לצינצנות עם מים, והבית מתמלא בעלים ירוקים. זה מצא־חן בעיניה, וגם היא הלכה וקנתה בטטות ומילאה את הבית שלה בי־רוקים. זה מצא־חן בעיניה, וגם היא הל־כה וקנתה בטטות ומילאה את הבית שלה בירוקים. אבל גברת כהן לא עשתה חש־בון טוב, ויצא לה הרבה יותר בטטות מאשר צינצנות ריקות, ועכשיו היא באה אלי בטענות: מה לעשות עם שאר הבטטות?

ובכן, גברת כהן, במיוחד בשבילך:

עושים פירה (מחית) מהבטטות, באותה שיטה שעושים מתפוחי־אדמה רגילים. מו־סיפים לפירה קצת לימון, קצת סוכר, קצת קינמון ובערך 50 גרם מרגרינה או חמאה. שוטחים את העיסה לתוך כלי פיירקס, שיצא גבוה לפחות 2 סנטימטר. אחר־כך ממיסים שוקולד עם חמאה — 2/3 שוקולד ו־1/3 חמאה — על אש קטנה, ושופכים את השוקולד המומס על הבטטות. מקררים את כל העסק במקרר כמה שעות, ואחר־כך אפשר לפרוס את המעדן הזה כמו עו־גה אמיתית.

אם מישהי תכין ולא יהיה טעים לה, נא להעביר את הפיירקס המלא למערכת העולם הזה. תודה.

לזיכרו של איש דגול

אחד האנשים הנערצים עלי ביותר הוא האיש שהמציא את החמאה. סר ג'ון בטר (נולד ב־1741, נפטר ב־1743 מעודף כול־סטרול).

העניין הוא בזה, שההמצאה היתה כל־כך מוצלחת, שאף אחד לא טרח לפתח אותה. ומאז ועד היום אנחנו מורחים ואוכלים. מורחים ואוכלים, מורחים ואוכלים את אר־תה החמאה.

מתוך כבוד ויקר לאיש שתרם תרומה כל־כך נכבדה לממדי גופי, הנה כמה וריאציות על הנושא. (אגב, כשאני אומרת „חמאה", אני מתכוונת לחבילה של 100 גרם).

חמאת־שום — לערבב 2 שיני שום גדו־לות וכתושות עם חמאה.

חמאת־שמיר — הרבה שמיר קצוץ דק־דק מעורבב בחמאה.

חמאת־אנשובי — חמאה מעורבבת ב־רבע שפופרת מימרח אנשובי.

חמאת־חרדל — חמאה מעורבבת בכף גדולה של חרדל חריף.

חמאת־זעתר — חמאה מעורבבת בכף זעתר ושן שום כתושה.

חמאת־רוקפור — חמאה מעורבבת ב־25 גרם רוקפור אמיתי, מעוך היטב.

לפי המודל הזה אתן יכולות לגשת ל־מיטבח הפרטי ולהתחיל להמציא עוד אפ־שרויות. אבל למה ראיתי אתכן מגישות את החמאה המיסכנה בתוך צלחת פלסטיק מכוערת, או בתוך נייר האלומיניום המקומט שלה. למה? למה?

הנה רעיון. לכל אחת יש כמה צלוחיות אלומניום בשביל לעשות עוגיות. מרטיבים את הצלוחית ודוחסים לתוכה חמאה (בז־מן שהיא רכה) מכניסים לפריזר לחצי שעה בערך. מוציאים ומכניסים את הצלוחית לתוך קערה עם מים חמים מאוד ל־2 שנ־יות. עכשיו: הופ, הופכים. תראי כמה נחמד זה נראה בתמונה.

שמנה אחת שאלה אותי אם אני מכירה איזו חמאה לשומרי משקל. כל חמאה היא שומרת מישקל, יקירתי. מי שאוכל חמאה, שומר על המישקל שלו טוב־טוב. גרם לא יורד ממנו. בתיאבון.

פטנט

חברה שלי היא ממציאה. משהו בקליבר של מרידור אפילו. הילדים שלה אוכלים קטשופ עם כל דבר, כמו כל הילדים ב־ארצות האימפריה האמריקאית. כאן נוצרה בעיה רגישה, והנה הראש היהודי ממציא לנו פטנטים.

לא סוד הוא שהקטשופ טוב לו בבק־בוק. הוא לא רוצה לצאת. צריך להפוך את הבקבוק, לדפוק עליו מלמעלה ומהצדדים. לנער אותו לכל הכיוונים, לטלטל אותו טילטולים עזים ואז כשכבר נדמה שכולם

לא יוצא, פיתאום „פלופ", וכל הצלחת מתמלאת עם האדום, הסמיך והמגעיל הזה. הלך חצי בקבוק קטשופ, ביחד עם ה־ארוחה, שלא לדבר על השקלים.

הברה שלי, כשזה קרה לה בפעם האח־רונה, רצה מהר לחדר־האמבטיה בשביל לרחוץ את הילדיים שלה, שנראו כמו ידי רוצח אלים. על המדף היא מצאה בקבוק ריק של בודי לושן. רחצה את הבקבוק הזה טוב־טוב, ייבשה אותו. עכשיו הבעיה הי־תה להעביר את הקטשופ מהבקבוק שלו למעונו החדש. לקחה את הקטשופ, עם הבקבוק, כמובן, והכניסה אותו לתוך סיר עם מים כמעט רותחים לכמה שניות ממש. הקטשופ נחלש ונבהל ונמזג בקלות לתוך בקבוק הפלסטיק של הבודי לושן.

זהו. עכשיו כשצריך לשים קצת מהאדום הזה על השניצל הלאומי, נותנים לחיצה קטנה, כמו בתמונה, וחלק מבעיות גידול הילדים נפתרו.

הסוף לבחירתך

אם בכסף שקניתי עד היום ספרי־ילדים, הייתי קונה בגדים, למשל, הייתי נכנסת לרשימת עשר הנשים האלגנטיות של ה־עולם. זה בטוח! אבל אני קונה ספרי־ילדים. כי ספר זה דבר שימושי, לא כמו צעצוע, שהילד משחק איתו יומיים־שלושה וטרח הוא נשבר.

את הספר, האמא החכמה לא נותנת ל־ילד המטומטם, כדי שיקרע אותו. היא רק מראה לו אותו, ואחר־כך האמא החכמה קוראת לילד הנחמד שלה כל ספר 900 פעם. ככה הוא רוצה. הוא אהב רק ספרים שהוא כבר מכיר.

ואז מגיע הרגע הנכסף, והילד בעצמו מתחיל לקרוא באופן שוטף. ומה הוא קו־רא? הוא קורא את כל המודעות על מיש־חקי טלוויזיה המוצעים למכירה, וכמה הם עולים, ואיפה אפשר להשיג אותם יותר בזול. הוא קורא איפה מציגים השבוע את סופרמן, ואיזה חברת־ממתקים נותנת הש־בוע תמונה של טרוולטה תמורת 60 עטי־פות של מסטיק בעשרה (היום מסטיק בע־שרה זה 10 שקל). זהו. זה מה שקורא הילד החכם שלי בן ה־7. את השאר אני קוראת לו, כי בזמן שאני קוראת לו, הוא שותק, וכשהוא שותק, אני אוהבת אותו.

ולמה כל הסיפור הארוך הזה? כי הש־בוע קרא הילד שלי ארבעה ספרים של־מים באחר־צהריים אחד. מדובר בסידרה בת שמונה ספרים. ארבעה ספרים בכריכה קשה לגיל הרך 7־9 (הייתי רוצה לפגוש את האידיוט הזה, שהמציא את המושג „הגיל הרך") וארבעה ספרים לגיל הלא רך — 10־12.

אנחנו נדבר פה על המיקרה שלי, כלומר 7־9. כל ספר מספר סיפור, אבל הקורא הצעיר שותף לאירועים, והעלילה מתפתחת לפי בחירתו. הקורא ו/או הילד הרך קורא את הפרק הראשון, ואז יש לו כמה אפשרויות להמשך. למשל, בספר הקרקס הפרק הראשון מדבר על קרקס באופן כללי והשורה האחרונה אומרת: „במה תעדיף לעסוק בקרקס, התירצה להיות לוליין או ליצן?" ובדף ממול כתוב:

„אם אתה רוצה להיות לוליין, עבור לעמוד 5.

„אם אתה רוצה להיות ליצן, עבור לעמוד 8."

בחרנו באפשרות השנייה, כלומר עברנו לעמוד 8. בסוף הפרק שבעמוד 8 שוב אותו הפרינציפ. ההמשך נתון לבחירת הילד וכך עד הסוף, שגם הוא נתון לבחירה.

הספרים בכריכה קשה עולים 150 שקל האחד ובכריכה רכה 100 שקל כל אחד. מה זה לעומת החוב הלאומי שלנו?

דניאלה שמי

העור ירד אל העם והוא כבר חלק מן האופנה המוכנה-משלבים אותו במיכנסיים, חולצות וחליפות

עור עם כל דבר

פעם היו ביגדי־העור נחלת העשירים בלבד. בשנתיים האחרונות, עם התייקרות בדי הטכסטיל, התגמדו מחירי ביגדי־העור והפכו חלק מהאופנה המוכנה.

גאוני־האופנה, והפעם האיטלקים, החליטו לאמץ רעיון חדשני, אבל פשוט בתכלית — עור עם כל דבר. עור עם צמר, עור עם סריג, עור עם פוטר, בקיצור, עור עם כל מה שרק אפשר.

מי שאימץ באהדה רבה את הרעיון הוא מעצב־האופנה הישראלי רפי יעקובזון, שערך לאחרונה תצוגת־אופנה על גג ביתו, שופע השייש האיטלקי.

הוא עיצב חליפת ג׳וגינג מבד פוטר בצבע צהוב. על החלק העליון של החולצה,

חלון ראווה

שעוצבה בגיזרת צווארון סירה, הוא תפר פיסת עור אפורה, הגזורה ברישול, שאימרותיה אינן ישרות. במילים אחרות, פיסת עור זרוקה בסיגנון סרזן. על המיכנסיים, באיזור המותניים הוא שיבץ פיסת עור באותו סיגנון. התוצאה: חליפת־ספורט אלגנטית, מקורית ומחממת לריצת־בוקר.

השילוב של עור, שהוא חומר יקר ויוקרתי, עם בד פוטר ספורטיבי יוצר מראה מיוחד ואיכותי, שמתאים גם לבחורות בגיל הגיוס וגם לנשים ספורטיביות בכל גיל שהוא.

מחיר התענוג הספורטיבי — 3,000 שקל בלבד. ונא לא לשכוח — העור היוקרתי הוא מה שמייקר במיקרה זה את הבגד.

אם ובת אתי רייך וסיגל, בתה בת ה־20. רפי יעקובזון, המעצב, אהב את נשוותיו ספורטיביות־אלגנטיות, לכן, האם והבת יכולות להתחלף בבגד, או בחלקיו, מבלי שאף אחת מהן תראה מגוחכת, וכל אחת תהנה ממלתחה כפולה.

פרנזים אותן שמעדיפות סוודר על מיכנסי ג׳ינס, תרנה כמו כולן. אבל בעלות ההעזה, המחפשות תשומת־לב, יעדיפו סוודר על גרבים.

עור זרוק ופראי על חולצת־צמר לבנה, גדולה ורומנטית, עם חצאית־מיכנסיים קלוש, שחורה ארוכה ושימושית וכובע לבד שחור. המחיר: 4,500 שקל. בתמונה מימין: אתי רייך בשמלה סגורה משולבת בעור של רפי יעקובזון.

השחור והלבן הם הלהיטים של החורף, בפרט לערב. רפי עיצב חליפת־צמר ב־צבע לבן־שנהב, רכה ונעימה למגע שהמ־שותף לז׳קט בעל הגיזרה המיוחדת, עם הכפותרים הנרכסים בצד ולזוג המיכנ־סיים השייכים לו, בעלי הכיסים התפורים מעל הברך, הוא אימרת העור, המעטרת אותו בשחור ומקנה לו את המראה האלג־נטי. לחליפה זו כדאי להוסיף אביזר או שניים, כמו כובע לבד שחור ומגפים שחו־רים.

בתצוגת האופנה בלטו גם חולצת־צמר לבנה, גדולה ורומנטית, שסרט עור שחור, הגזור בפראות, מעטר אותה, ותצאית מיכ־נסים קלושית, שחורה, ארוכה ושימושית מבד צמר. המחיר: 4,500 שקל.

נשים המעדיפות בד משובץ, ימצאו גם אותו בצרופי עור. רפי בחר בבד צמר משובץ בגווני וורוד סוכריה וטורקיז כחול, שאותו הוא משלב בעור וורוד בצווארון החולצה ובמותני המיכנסיים. היתרון בגיז־רה זו — היא משטיחה כל בטן, כי היא גזורה באלכסון. המחיר: 3,000 שקל.

רפי יעקובזון הוא מעצב־אופנה, בעל נפש של אומן, שעדיין לא הפך סוחר. הוא בחור ישראלי בן 30, שעבד זמן־מה בעיצוב או־פנה בלונדון, אך הושפע בעיקר מהאופ־נה האיטלקית ובפרט, מסיגנונו של המעצב ג׳ורגו ארמני. הוא לא עושה יותר מכמה יחידות לדגם, כך שלא כל העיר נראית בתלבושת אחידה, והסיכוי שאשה תראה את חברתה באותו הדגם הוא אפסי.

לרפי יש לקוחות קבועות. מדי פעם הוא מקבל הזמנות פרטיות על וריאציות של מודלים קיימים, בשינויים קטנים. הוא אוהב את נשותיו ספורטיביות־אלגנטיות, מה ש־מאפשר בהחלט גם לאם וגם לבת ללבוש את אותם הבגדים, לחילופין, או אפילו חלקים מהם, מבלי שאף אחת מהן תראה מגוחכת. ההוכחה הטובה ביותר לכך היא אתי רייך, האם, וסיגל רייך, בתה בת ה־20.

מיני עור

גם למיני, שעוד לא נס ליחו, תופרים את העור האופנתי והמקורי. כל מה שצריך הוא קצת כסף ורגליים יפות ואומץ־לב. אפשר ללבוש שמלת מיני זו גם עם גרבי־טייטס צמודות־צמודות ומגפיים קצרים אופנתיים.

עור אלגנטי

בחליפת־צמר בצבע לבן־שנהב רכה ונעימה למגע. המשותף לז׳אקט בעל הגיזרה המיוחדת עם הכפתורים הנרכסים בצדדים ולזוג המיכנסיים הוא אימרת־העור השחורה. **(צילומים נוח שחר)**

ג׳וגינג בעור

רעיון מרענן לכל הדעות, פוטר צהוב ועור אפור, הגזור ברישול, כשהאימרות אינן ישרות. זוהי פיסת־עור זרוקה בסיגנון טרזן. זוהי חליפה שונה ומחממת, המתאימה לריצת־בוקר, לסופרמרקט ולקבלת חברותיך לכוס תה של אחר־הצהריים. תמיד אפשר להחליף את החלק התחתון בזוג מיכנסי עור אמיתיים, בחצאית עור תואמת, או במיכנסיים אפורים מצמר. את הרעיון, של עור משולב בבדים, אימץ המעצב רפי יעקובזון, והשתמש בו בדגמיו החדשים.

נמר של נייר

הסיפור העצוב שלא ייאמן על חייו וכתיבתו של הסופר־עיתונאי גבריאל גארסיה („גאביטו") מארקס, שנולד בארקטה („מקונדו"), קולומביה - וזכה החודש בפרס־נובל

פתיח

דבר־מה מעודד מתרחש בשנתיים האחרונות בחבר־השופטים של האקדמיה השוודית, הבוחר את חתני פרס־נובל לספרות. אחרי הסופר הישיש ממוצא יהודי־בולגרי, הכותב בגרמנית, **אליאס קאנטי**, שזכה אשתקד בפרס, יוענק הפרס השנה לסופר הקולומבי **גבריאל גארסיה מארקס** (מתחרז עם שעטנז).

בשנה שעברה הוענק הפרס לסופר שהתגלותו היתה בין שתי מילחמות־העולם, סופר שזכה לתהילת עולם בסיפורו סנוורים, שנושאו הוא ההתבהמות של התרבות האירופית, תהליך שהגיע לשיאו בשריפת־ספרים. השנה יוענק הפרס לסופר שהוא הנציג המעולה ביותר של העולם השלישי, המתאר את עולם הזוועות האבסורדי של דרום־אמריקה, אותו עולם הנראה לעיתים כעולם סוריאליסטי, מדהים ומזעזע.

קו חדש זה של אנשי האקדמיה השוודית מעיד על קול חדש, הולך וגובר, של התייחסות ישירה למצוקת האדם ברבע האחרון של המאה העשרים. לעומת גוסחת פרסי נובל של שנות החמישים, שישים ושבעים —שהתמקדה באותו איזון עדין נוסח המילחמה הקרה, של הענקת הפרס לסירוגין, בין מיזרח ומערב — יש במגמה החדשה של חברי האקדמיה משום הכרזת־תגר גלוייה על ניצני הלאומנות החדשה הפושה בעולם, על התגברות הימין, על פריקת עול־

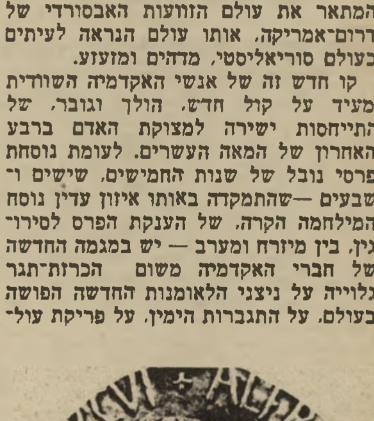

ממציא־דינאמיט — נובל
הכרזת־תגר

הערכים והציניות המשתלטים בהדרגה על העולם.

מדור זה מוקדש כולו לסיפור העצוב שלא ייאמן, על חייו וכתיבתו של הסופר־עיתונאי גבריאל גארסיה גאביטו מארקס, שנולד בארקטה („מקונדו"), קולומביה — וזכה החודש בפרס נובל.

סיפורו של מוות צפוי

לפני שלושים ואחת שנה, בבוקר גשום בצפון־מערבה של קולומביה, בעיירה סוקר, נרצח סטודנט בן 22 בידי שני אחים, ששיספוהו במאצ'טות, שכן לדעתם הוא חילל את כבוד אחותם. בין ידידיו המבוגרים של הסטודנט היה עיתונאי צעיר, ששמו גבריאל גארסיה מארקס.

בשנה שעברה יצא־לאור בעת ובעונה אחת במאדריד, בבואנוס־איירס, במקסיקו־סיטי ובבוגוטה הרומן החדש של מארקס, מבוסס על רצח ידידו הסטודנט, תחת הכותרת כרוניקה על מוות צפוי. מהדורות הספר אזלו כלחמניות טריות, בעיקר בקולומביה, מכורתו של הסופר. אלא שמארקס, נמוך הקומה והמשופם, נבצר ממנו להיות בארצו, שממנה נמלט כמה חודשים קודם לכן להוואנה, בירת קובה.

כאשר שאל השליט הסובייטי **יוסף סטאלין**, את עמיתו האמריקאי **פרנקלין דילנו רוזוולט** „כמה דוויזיות יש לאפיפיור ?" בוודאי שלא התכוון לשאול: כמה דוויזיות יש לאות־הכתובה. גבריאל גארסיה מארקס, שהוא כיום הסופר הנערץ ביותר בתת־היבשת הדרום־אמריקאית, מייצג את התשובה על הדוויזיות שיש בדרום־אמריקה לאות־הכתובה. הראייה: בריחתו ממולדתו, מחשש למוות הצפוי לו מיד הגנרלים המושכים בחוטים של הפוליטיקה הקולומבית.

ספר קשור בעניבה

כפר הולדתו של מארקס הוא אראקטה, המופיע בספריו כ„מקונדו" (שם שאול מאחד המטעים בסביבה). גבריאל גארסיה מארקס, או גאביטו, כפי שקוראים לו תושבי המקום דרך־חיבה, נולד ב־6 במארס 1928. **גבריאל אליחיו גארסיה**, אביו של מארקס, היה טלגרפן בארקטה, בתקופה שבה התפשטו מטעי הבננות בחוף האטלנטי של קולומביה. חברת יונייטד פרוט האמריקאית, המשעבד הקאפיטליסטי של דרום־אמריקה, קנתה אדמות רבות בארקטה.

על הוריו סיפר מארקס: **„זמן קצר לאחר שהגיע לכפר, החל אבי מחזר אחרי אמי, לואיסה סנטיאגה, בתו של הקולונל מארקס איגוארן שנלחם במערכת אלף הימים — מלחמת־אזרחים נוראה, שנמשכה מ־1899 עד 1902. כשהתחתנו, למרות רצונם של סבי וסבתי, השתקעו בריוהאצ'ה. אך אני נולדתי בארקטה. זמן קצר לאחר לידתי עקרו שוב. אני חושב שעמדו לפתוח חנות בבאראנקייה. אותי הפקידו בידי סבי וסבתי..."** והוא גדל בבית הגדול, שהטביע חותם עז ביצירתו. על הבית כתב: **„המתים מופיעים רק בבתים גדולים...** „בבית נפטרה דודתו, **„משום כך אי־אפשר היה להתהלך בבית בלילות. היו בו יותר מתים מאשר חיים..."**

בגיל 13 או 14 נסע מארקס לבוגוטה, בתיקווה להשיג שם מילגה ללימודים. הוא התקבל לבית־ספר בעיירה סיפאקירה. בשנת 1946 יצא משם עם תעודת־בגרות ונרשם לפקולטה למישפטים בבוגוטה: **„הייתי מעדיף ללמוד אדריכלות, מכונאות, לא חשוב מה, אך זה היה המקצוע היחידי שאיפשר לי להיות חופשי בשעות אחר־הצהריים, כדי להשתכר למחייתי."**

באוניברסיטה פגש את **קאמילו טורס**, מהפכן קולומביאני נודע, שנהרג ב־1966 בהתנגשות עם הצבא. בשנת 1947 כתב מארקס את סיפורו הראשון הכניעה השלישית, כקריאת־תגר נגד הסופר **אדוארדו סאלאמיאה בורדה**, שטען, כי לדור הצעיר אין כישרון־כתיבה. בורדה הודה בטעותו והדפיס סיפור זה בעיתון אל־אספקטאדור. עד 1952 פירסם מארקס עוד 10 סיפורים.

ב־1950 החל מארקס לעבוד כעיתונאי בבאראנקייה. הוא התגורר בבית־בושת בשם גורד השחקים, שבו שקד גם על כתיבת ספרו הזרים של הבננה: **„אין טוב לסופר מאשר לגור בבית־זונות. בבוקר שקט שם ואפשר לעבוד. בערב — זו האווירה האידיאלית להתבדר."**

ביולי 1955 נשלח העיתונאי מארקס לז'נבה, מטעם העיתון אל־אספקטאדור לסקר את ועידת ארבעת־הגדוליים שנערכה שם: **„אמרתי לארוסתי מרסדס שאחזור תוך שבועיים, ונשארתי באירופה שלוש שנים. מאחר שלא דיברתי שום שפה זרה, ניסיתי לתרגם את הכתוב בעיתונים. בקולומביה למדתי להמציא מאורעות כשלא קרה דבר. הייתי שולח לעיתון בחריצות את המיברק היומי שלי, האמור לסקר את הוועידה..."**

בדרכו מז'נבה לקולומביה עבר מארקס דרך פאריס, שם פגש רבים מגולי אמריקה הלאטינית, ביניהם המשורר הקובני הנודע **ניקולס גיליאן**. על תקופה זו, מספר מארקס: **„מדי בוקר, בשעה חמש, היה גיליאן מתעורר, פותח את חלונו וצועק את החדשות האחרונות. בוקר אחד הוא צעק 'האיש נפל !' כל החלונות נפתחו. הארגנטינים חשבו שהוא מתכוון לפרון. הפרואנים חשבו שהכוונה לאודריה, הוונצואלים — לפרס חימנס, ואנחנו — לרוחאס פיניה. היה זה פרון, אם אינני טועה. ואז חזרנו לישון."** את תקופת שהותו במלון הגולים מדרום־אמריקה בפאריס תיאר מארקס בביטוי „ייסורים וזהובים." העיתון אל־אספקטאדור נסגר: **„המרתי את כרטיס הטיסה שלי למזומנים, הכנסתי אותם במגירה בארון־הלילה שליד מיטתי והרגשתי שאני יכול סוף־סוף להגשים את חלום־חיי. לכתוב באין מפריע."**

כך נכתב בפאריס הסיפור אין מי שיכתוב לקולונל. את ההשראה לספר שאב מסבו, שבילה את ימי זיקנותו בהמתנה לגימלה הצבאית שלו. ידידו של מארקס, האדריכל **הרנאן וייקו** שהגיע לפאריס, סיפר כיצד בא לשם בעיצומו של חורף, מצא את מארקס יושב ליד מכונת־הכתיבה, בחדר לא־מוסק וכותב בכפפות, בכובע ובמעיל.

ואז החלה ההצלחה להאיר פניה למארקס. סיפרו הזרים של הבננה נדפס ב־30 אלף עותקים. מארקס התחיל לכתוב את הרומאן השעה הרעה, שקיבל מאוחר יותר, ב־1961, את פרס אסו, הפרס־הספרותי הגדול של קולומביה. ב־1958 נסע מארקס לקראקאס. ידידיו בני ונצואלה מן הרובע הלאטיני בפאריס, סופרים, ציירים וזמרים — שבו לארצם לעשות מהפיכה. מארקס החליט ללכת בעיקבותיהם.

על שיבתו לתת־יבשת כתב מארקס: **„לאירופה הגעתי עם שתי מזוודות. כשנחתתי בקראקאס, היו לי זוג מכנסי ג'ינס, חולצת ניילון אחת שכיבסתי מדי ערב ותיק ששמרתי בו את כתבי־היד שלי, מגולגל וקשור בעניבה. קפצתי לבאראנקייה להתחתן, וחזרתי לקראקס עם אשתי, מרסדס. כשסידרה את הדירה, נתקלה בעניבה והבחינה בכתב־היד. 'מה עושים בזה ?' שאלה. 'משליכים את זה ?' 'אם את רוצה' אמרתי לה. 'זה רומאן חסר־השיבות'. היא החזירה אותו לתיק."**

מארקס ומרסדס נסעו לניו־יורק ומשם למכסיקו. יום אחד שאל אותו חבר, מדוע אינו מציג מועמדותו לפרס אסו. **„אין לי מה לשלוח להם,"** השיב מארקס. **„והדבר הזה שקשור בעניבה ?"** שאלה מרסדס. מארקס, ששכח על קיום כתב־היד, מסר אותו לחברו, שנטלו לבוגוטה. את הפרס, בן שלושת אלפים דולר, קיבל מארקס ביום שבו נולד בכורו, גונזאלו. הוא שילם לבית־החולים וקנה לעצמו מכונית: **„לא נותרה לי פרוטה, אבל היו לי בן ומכונית."**

פגישה עם המינגווי

לפני כשנה פירסם מארקס ספק־רשימה ספק־סיפור על פגישתו בסופר האמריקאי ארנסט המינגווי ברחוב בפאריס, ב־1957. על פגישה זו כתב: **„באותו זמן דיברתי אותה אנגלית גרועה שאני מדבר בה כיום, ולא הייתי בטוח בספרדית לוחמי־השוורים שלו. יחד עם זאת, לא חפצתי לפגום ברגע מרגש זה. כדומה לטרזן בג'ונגל הנחתי ידי על הפה, וצעקתי מן המדרכה אחת לאחרת: „מאאאאססססטרו !" (רב־אמן). המינגווי עצר מלכת במדרכה מנגד, המתוכב, הניף את ידו וצעק לעומתי בקסטיליאנית בעלת קול מאוד ילדותי: „אדיוס, אמיגו !" וזו הפעם היחידה בה ראיתי אותו..."**

בהמשך מאמרו/סיפורו/ביקורתו מפענח מארקס את ההשפעה של המינגוויי וויליאם פוקנר על כתיבתו. את המאמר הוא מסיים בתיאור: **„לפני כמה שנים נכנסתי עם פידל קאסטרו למכוניתו — קאסטרו הידוע כקורא סיפרות נלהב — על המושב מצאתי**

סופר המינגווי
אדיוס, אמיגו !

ספרון עם כריכת עור אדום. 'זה ספר של הרב־אמן המינגווי' אמר לי קאסטרו. באמת, המינגווי מצוי היכן שאפשר לצפות למצוא אותו — עשרים שנה לאחר מותו, בדומה לתגובתו באותו בוקר של חודש מאי, כאשר השיב לי: 'אדיוס, אמיגו !' מהעבר השני של בולבאר סנט מישל."

שלח לי משהו לקרוא

גילגולי הספר השעה הרעה לא תמו עם זכייתו בפרס אסו. זמן קצר אחרי קבלת הפרס, טילפן למארקס שגריר קולומביה במכסיקו והודיע לו, כי נשיא האקדמיה, האב **פליקס רסטרפאו**, מבקש שישמיט מהטכסט שתי מילים הפוגעות ברגשות הקוראים: **„אמצעי־מניעה"** ו**„לאונן."** מארקס השיב: **„לא בא בחשבון."** ואחרי ויכוח ארוך הודיע לשגריר: **„אני מסכים שתשמיט מילה אחת. את זו שתיבחר בה."** כשיצא הרומאן־לאור, התברר כי שתי המילים נמחקו, ועוד רבות אחרות.

במשך כל אותו זמן לא חדל מארקס לכתוב סיפורים. כל סיפור שסיים היה זורק לתוך המיזוודה. יום אחד קיבל מיכתב מבן־ארצו, **אלוואר מוטיס**, שישב אז בכלא במכסיקו: **„שלח לי משהו לקרוא."** מארקס הוציא את הסיפורים מהמיזוודה ושלחם אליו. מוטיס הציע אותם לאוניברסיטה בוורה־קרוז וזו הוציאה אותם לאור ב־1962, בלא הצלחה גדולה

תחת הכותרת בשם ההלוויה של האם ה־גדולת.

חסר רק שהספר יהיה גרוע

במחצית שנות השישים כתב מארקס ב־משך שנה וחצי את סיפרו מאה שנים של בדידות: **„זו היתה תקופה קשה, משום ש־לא היה לנו כסף. אך גם תקופה טובה, מפני שכתבתי בלי הרף. כשראיתי שהרו־מאן שלי רץ בלי מעצורים, אמרתי למר־סדס: 'את תראי לכל.' היתה לי הרגשה שאני האדם התברותי והחביב ביותר ב־עולם, למרות שהייתי כלוא בחדרי 18 חו־דשים תמימים. למען האמת, יצאתי ממנו פעם אחת. מרסדס הודיעה לי, שלא נותרה לנו פרוטה. יצאתי למשכן את המכונית. נתתי את הכסף למרסדס ואמרתי לה: 'זה יספיק לך לעשר שנים.' זה הספיק לשלושה חודשים בדיוק."**

ביום שסיים מארקס את כתיבת מאה שנים של בדידות **הלך עם מרסדס ל־בית־הדואר, לשלוח את כתב־היד למו"ל בארגנטינה. הפקיד שקל את 700 הדפים ואמר שמחיר המשלוח הוא 83 פזו. „יש לנו רק 45," אמרה מרסדס. מארקס חילק את כתב־היד לשני חלקים. „שקול את הדפים האלה עד שתגיע ל־45 פזו," אמר לפקיד. הם שלחו את מחצית הספר ושבו הביתה עם מחציתו האחרת. מרסדס הלכה לבית־העבוט, שם מישכנה את כל מכשירי־החשמל: תנור־הסקה, מייבש־שי־ער ומערבל. נתנו לה תמורתם 50 פזו. הם חזרו לבית־הדואר ושלחו את המחצית ה־שניה של הספר. המשלוח עלה 48 פזו. כאשר הכניסה מרסדס את העודף לכיסה, אמרה: „עכשיו חסר רק דבר אחד — שהספר הארור הזה יהיה גרוע!"**

המהדורה הראשונה של מאה שנים של בדידות **נדפסה ב־8000 עותקים. היא נמכרה בכניסה לרכבת התחתית. תוך שלושה ימים אזלה. מאז, במשך השנים נמכר הספר ב־יותר מ־4 מיליון עותקים, ותורגם ליותר מעשרים שפות.**

על הצלחתו המדהימה של מאה שנים של בדידות אמר מארקס: **„לפי מה שמספרים לי, יש לספר שלי כוח מוזר. כשקוראים אותו, מתחשק לדבר עליו. מציעים אותו לידידים. אלה קונים אותו, נותנים אותו ומדברים עליו. כך נוצרת שרשרת של קו־נים. עם הופעת הספר קנתה ידידה שלי 200 עותקים וחילקה אותם כמתנות לחג־המולד. היא אמרה לי, שתהיה זו השנה הטובה ביותר בחייה, משום שתעמוד בשיחות על 'מאה שנים של בדידות'."**

הסתיו של הפטריארך

עשרים שנה אחרי שהסופר **מיגל אנחל אסטוריאס**, אף הוא חתן פרס נובל, טבע בסיפרו כבוד הנשיא את דמותו הקודרת של רודן דרום־אמריקאי טיפוסי, פירסם מארקס את סיפרו הסתיו של הפטריאך. גיבורו של הספר הוא גנראל חסר־שם, בן 107 או 232 שנה, יש לו יותר מ־5000 ילדים, והוא בנה הבלתי־חוקי של אשה־ציפור, ש־נולד בסערה על סיפו של מינזר.

הסתיו של הפטריאך הוא קיום הבטחה של מארקס. אחרי נפילתו של רודן ונצו־אלה **פרס חימנז**, ב־1958 הבטיח לכתוב סיפור על רודן. גיבורו של מארקס חי ב־חדריו הגדולים של ארמון ענק ונטוש, השורץ בבעלי־חיים. זה ספר מיתי, מיסטי, סוריאליסטי, רב הגזמות. גיבורו זה של מארקס, המשמיע בכל יום מימי חייו הארו־כים והבלתי־אפשריים מנגינות כאב, הוא בעל כוח אגדי המסוגל אף לשנות את סידרי בראשית. הוא חפץ למכור לאמריקאים את הים הקאריבי כדי שהם ירוקנוהו, ויע־בירו את מימיו לאריזונה.

על סיפרו זה ועל קודמיו אמר מארקס: **„כל הרומאנים שלי הם תוצאה של תהליך פנימי ממושך. ל'מאה שנים של בדידות' הכינותי רשימות במשך 17 שנה. 'הפטריאך' הבשיל אצלי במשך כ־15 שנה..."**

המהפכה הקובאנית

אחרי פירסום הסתיו של הפטריאך (ראה־אור בעברית) שב מארקס אל העתונאות, כשהוא גומא מרחקים, טס לכל מקום של מהומה ומהפכה, חוקר פעילויות של מוס־דות־ביון ועומד על ההתרחשויות במדינות דרום־אמריקה והעולם השלישי.

אלא שכתבותיו אינן עוד נחלת העי־תונות הקולומבית, אלא של עיתונות ה־עולם. ניו־יורק רוויו אוף בוקס פירסם את סידרת כתבותיו על פעילות סי־אי־איי בדרום־אמריקה, סידרה שעוררה מהומה רבתי בארצות־הברית. סידרה אחרת שאו־תה פירסם מתייחסת למעורבות הקובאנית באנגולה.

מארקס אינו מסתיר את עובדת מחוייבו־תו לדיעה פוליטית. הוא שמאלי במובן הלאטינו־אמריקאי. היצירה, שהיא על גבול התיעוד והספרות, מתארת את תולדות ה־מהפכה הקובאנית מנקודת־ראותו של סו־פר־עיתונאי, דרך נפילתו של הרודן ה־קובאני **ולחנסיו באטיסטה**, דרך עליי־תו של פידל קאסטרו, ימי משבר־קובה ב־ימי הנשיא **ג'ון פיצג'רלד קנדי** ועד לסוף שנות השבעים.

ספר זה נפתח בימי פרוץ המהפכה הקו־באנית, כאשר מארקס ובני־מישפחתו ישבו בוונצואלה. מארקס מיהר להוואנה, כדי להיות עד לימי הראשית של שילטון קאס־טרו. ספר זה מציג את המיתולוגיה של המהפכה הקובאנית, את חיי היומיום בקו־בה בתקופת בידודה מן העולם, את סי־פורו של העם הקובאני.

המציאות כדמיון

סיפרו האחרון כרוניקה על מוות ידוע מראש, שראה־אור באחרונה באנגלית, כתוב בצורת תחקיר־עיתונאי. הסיפור מביא את סיפורה של **אנג'לה**, הבת הצעירה ב־מישפחת **ויקאריו**, הנישאת לבנו הנאה של גנרל עשיר ומיוחס. שימחתו של הבעל הצעיר נפגמת כאשר מתברר לו שאנג'לה אינה בתולה, והיא נאלצת למסור את שם אהובה שביתק את בתוליה. האהוב־לשעבר **סאנטיאגו** נאסר, ומרגע זה מתברר, כי אחיה התאומים של אנג'לה עומדים לרצוח את האהוב. בהדרגה הופכת החברה כולה לשותף ברציחתו.

כיום, למרות ראייתו המהפכנית את ה־מתרחש בדרום־אמריקה, עולה כוכב תהי־לתו של גבריאל גראסיה מארקס בספרות העולמית, בעיקר בשל נושאיו ואיכות כתיבתו מלאת הצבע, החיות והדמיון. ב־ראיון, שאותו העניק לכתבי השבועון האנ־גלי של קובה גראמה, סיפר מארקס מעט על חייו כיום: **„בתתיים אני עוסק בעי־תונות, כמו תמיד. יש לי שני מיקצועות: עיתונאי וסופר. פעם, כשהייתי מסיים את עבודתי בחדר־העריכה, לקראת חצות, הייי־תי מכניס נייר חדש למכונת־הכתיבה שלי, וממשיך מייד לכתוב את הסיפורים..."**

על העולם המיוחד והמופלא שאותו הוא מתאר בסיפוריו ובספריו אמר מארקס: **„כן, המציאות בספרי אינה פנטאסטית פחות מן הדימיון. זהו אחד המאפיינים ה־עיקריים של החיים בדרום־אמריקה. אני רואה דברים מופלאים בכל מקום, ובײ־הוד באיים הקאריביים. אלה דברים המת־רחשים בחיי כולנו, אך נדמה שרבים אינם ערים להם. כולנו חיים בעולם מלא פלאים, אך רבים אינם רואים אותם..."**

על ספרים שהשפיעו עליו כסופר, בנוסף לספריהם של סופרים צפון־אמריקאיים כ־המינגוויי ופוקנר, ומסורת הכתיבה הדרום־אמריקאים: **„הספר הראשון שק־ראתי בילדותי היה 'אלף לילה ולילה'. הרושם שהוא הותיר עלי היה עצום, אך מכיוון שהיה זה עותק ישן, שאבדה כריכ־תו, גיליתי רק אחרי שנים איזה ספר קרא־תי. ספר אחר שאינני חדל לקרוא, הוא 'היומן של שנת המגיפה' מאת דניאל דיפו. זהו מכסם מוזר, הדומה לדיך וחשבון, לכתבה עיתונאית. זמן רב חשבתי שהוא באמת רק דיווח על מאורע שהיה, עד ש־למדתי, כי דיפו היה בן שבע כאשר השתו־ללה המגיפה בלונדון..."**

לסיכום, פרס נובל לספרות לשנת 1982 מוענק — ובצדק — לגבריאל גראסיה מארקס, סופר יוצא־דופן, מיוחד בכתיבתו, שהצליח להעניק לכתיבתו מימד מדהים. הוא מוביל את הקורא בספריו לאותו עולם מדהים של ספק־הזיות ספק מציאות מט־ריפה.

חתן פרס־נובל 1982 — גבריאל גראסיה מארקס
מסע לתוך נשמה של רודנות

החוויה הישראלית

„פרס נובל למוות — לבגין ושרון!"

במיטב מסורת אנשי־הרוח של המערב, מסורת המניעה אנשים אלה להתייחס ל־מתרחש במדינות רחוקות מהם, יצא ב־אחרונה חתן פרס־נובל לספרות 1982, **גבריאל גראסיה מארקס**, כנגד מדי־ניותה של ממשלת ישראל. במאמרו כתב מארקס כי **„אילו היה קיים פרס־נובל למוות היו מנחם בגין והרוצח המיקצועי שלו, שרון, זוכים בו ללא עוררין."** במאמר זה, שפורסם בשבועון הצרפתי טל, הוסיף ו־כתב: **„חתן פרס־נובל לשלום, בגין, איפ־שר ביצוע תוכנית שיטתית, שעדיין לא הושלמה אך כבר חוללה טבח ברבארי של יותר מאלף פליטים..."**

יחד עם זאת הוסיף מארקס, כי הוא מזדהה עם 400 אלף מפגיני שלום־עכשיו בתל־אביב, שמחו נגד המילחמה בלבנון וטבח התמימים בביירות.

מדינת־ישראל, שזכתה ב־1947 בתמיכה של כל מדינות דרום־אמריקה, הפכה ב־רבות השנים למדינה המסייעת לריאק־ציוניים שבשילטונות עלי־אדמות באותה תת־יבשת. ישראל מוכרת כמויות ועתק של נשק קל וכבד למדינות אלה, נשק המש־מש כמכשיר דיכוי עיקרי לעמים מדוכאים בלאו־הכי. אין ספק שמארקס — הגולה ממולדתו קולומביה והחי במכסיקו בחברת גולים אחרים מארצות אחרות של תת־היבשת האמריקאית — ער לעובדה זו, שהפכה את ישראל לסוחרת־המוות בדרום־אמריקה. אין ספק שמארקס, בדומה ל־אנשי־רוח אחרים של אמריקה הלאטינית, אינו מסוגל להבין את הפער המדהים בין הציפיות שהיו מהמדינה שנוסדה לפליטת השואה, ובין הפיכת נציגיה של האומה הישראלית לסוחרי־המוות.

דומה, שביקורו בשבוע האחרון של מפ־קד חיל־האוויר הישראלי, אלוף (עדיין, לא מיל') **דויד עברי**, בצ'ילה, הוא ה־סימפטום החריף והדוחה ביותר של סחר זה במוות ובכלי־מוות. הקשר מטונף ה־דמים בין ישראל ובין מישטרו צמא הדם של **אוגוסטו פינושה**, הוא קשר שיש בכוחו להכתים את יתרת מעלותיו של העם היושב בישראל.

בעוד גבריאל גארסיה מארקס מעורב במתרחש במזרח־התיכון, כאיש־רוח וכ־„יפה־נפש" — אם לאמץ את קיללת ביל־עם של מנחם בגין — הרי שמעולם לא נשמע ציוץ מצידם של סופרי ישראל נגד הטבח היומיומי המתרחש בארצות כצ'ילה, ארגנטינה, ושאר מדינות התת־יבשת.

כל שמתרחש שם, במרחקים של העולם־השלישי, דומה שהדיו אינם מגיעים כלל לישראל. סגירות זו לעולם השלישי, של הדמויות המובילות בתרבות הישראלית, מעידה על פרובינציאליות מחרידה, ש־תוצאותיה ניכרות בהספק ובערך הספרותי של סופרי ומשוררי ישראל — וחבל.

זכייתו של גבריאל גראסיה מארקס ב־פרס־נובל לספרות הוא עדות שהפרס מוענק גם לסופרים החיים את החוויה האנושית העולמית, מעבר לפרובינציאליות של ארצותיהם. אין ספק, שאם היתה הספרות הישראלית העכשווית נפתחת יותר למצוקתו של האדם בעולם, היו ערכיה בעלי השפעה מצטברת גדולה יותר. אבל מה אפשר לעשות, כאשר רוב הדמויות הבולטות בספרות הישראלית גם אינן מתעניינות במתרחש מעבר לקו־הירוק? הציניות שלהם והסתגרותם בתוך מיגדל־השן, מעקרים את כתיבתם ומבטלים את מעט החשיבות שעוד נותרה בהם.

מארקס בעיברית

ספריו של גבריאל גארסיה מארקס, שראו־אור עד כה בעברית הם:

„מאה שנים של בדידות" בהוצאת הספריה־לעם של עם־עובד.

„הסתיו של הפטריארך" בהוצאת עם־עובד.

„הסיפור העצוב שלא ייאמן על ארנדיירה התמה וסבתה האכזרית" בהוצאת שוקן.

„אין לקולונל מי שיכתוב אליו", בהוצאת ספריית־פועלים.

ובשבוע שעבר, ראה־אור סיפרו „סופת שלכת" בהוצאת זמורה ביתן — מו"לים.

מאת דן עומר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה", שראה־אור השבוע לפני 25 שנה, הקדיש כתבת־שער תחת הכותרת „דם בכנסת", להטלת רימון־יד בידי משה דואק לאולם מליאת הכנסת. הרימון פגע בראש־הממשלה דויד בן־גוריון, בשרת־החוץ גולדה מאיר, בשר־הפנים משה שפירא ובעוד שרים וח"כים.

מדור הקולנוע סיקר את הסרטים „מסיבת רווקים", „מותו של רוכב האופניים" ו„תחנת האוטובוס".

בשער הגליון: משה דואק, מטיל רימון־היד לאולם מליאת הכנסת.

תעלומת התאבדות מזכירו של בן־גוריון ✶ הנוכל וגיזברי הקיבוצים ✶ לורינץ על הראש של בן־גוריון

העם

מוסד פתוח

סנסציה אחרי סנסציה רדפה את שערי ישראל. הכלב לימונצ'יק, השגריר החי ה־ראשון של כדור־הארץ, הגיע לחלל, רכוב על ספוטניק 2, ההישג האחרון של המין האנושי במילחמה על החלל החיצון. לפי כל הסימנים, עומד הטיל הראשון להגיע בעתיד הלא רחוק לירח.

בצל הירח המלאכותי, נערך בברית־ה־מועצות קרב־ההכרעה על השילטון. במ־אבק־איתנים התגבר ניקיטה כרושצ'וב על המרשאל ז'וקוב, ערך טיהור יסודי בין מתחריו בצמרת הצבא הסובייטי.

היו אלה מעשים שיתנו כיוון חדש ל־היסטוריה האנושית. אולם אזרחי ישראל לא התעניינו בהם במיוחד. הם היו עסוקים מעל ראשם בעניינים פנימיים.

פסיכו־פוליטיקה. במשך שבוע ימים היתה המדינה כולה דומה לבית־משוגעים פתוח. מעשים מטורפים רדפו זה את זה:

- ● אדם בלתי־שפוי הטיל רימון לכנסת, כמעט חיסל את כל ממשלת־ישראל.
- ● האדם שהרג את ד"ר ישראל רודולף קסטנר נתגלה כשליח השין־בית למחתרת — בעדות שהוגשה על־ידי השין־בית עצמו.
- ● אחד העדים של התביעה באותו מיש־פט ניסה להתנקש בתובעת באולם בית־המישפט. ואולי לירות בה.

וכאילו כל זה לא הספיק:

- ● מזכירו ואיש־סודו של דויד בן־גוריון הפצוע הרג את עצמו, באחת התעלו־מות המיסתוריות ביותר בתולדות המדינה.

תגובת העיתונים על כל המעשים האלה לא העידו על מידה רבה יותר של נורמא־ליות. היה נדמה השבוע כי האדם הנדרש ביותר במדינת־ישראל הוא שר לפסיכו־תראפיה.

מנגנון

האיש מאחרי הכיסא

אחת הדמויות האופייניות בכל מישטר הבנוי על פולחן של מנהיג הוא האיש ש־מאחרי הכיסא. האדם הקרוב ביותר ל־מנהיג, השולט על זרם המיכתבים והאינ־פורמציה המגיעה לאוזני השליט, המק־שר בין השליט ובין כל שאר המוסדות, ה־רואה את השליט בנעלי־בית, יכול לרכז בידיו כוח עצום, לפעמים ללא יחס לסגו־לותיו הוא.

לעיתים רחוקות בהיסטוריה היה איש זה אדם שהעז למתוח ביקורת גלויית־לב על המנהיג הנערץ, לסתור את דבריו ול־הזהירו מפני המישגים הנובעים מחוסר־מגע עם המציאות. לרוב היו אנשים אלה שהגיעו למקומם הודות להערצתם העיוו־רת את המנהיג, והודות לכישרונם לענות הן לכל דבריו.

נחמיה ארגוב, מזכירו הצבאי של דויד בן־גוריון, היה אדם כזה. הוא היה איש־סודו, תועמלנו הראשי, משרתו, מושך חו־טיו, נושא כליו וצילו של בן־גוריון. כוחו במדינה היה עצום. לא פעם היה במשך תקופה ארוכה הקשר היחיד בין המנהיג ובין כל ענפי המנגנון. הוא היה חזק יותר מכל שר בממשלה — כי הוא ידע מי ה־שר שבן־גוריון מכנה טיפש, ולמי צפוי עתיד. ידו היתה בכל עיסקות מנגנוני־החושך לכל ענפיהם, בכל תוכניות קבוצת־המנהלים.

מעטים אהבו את נחמיה ארגוב. אולם גם יריביו ידעו להעריך את תכונתו העיקרית, שהיא נדירה מאוד במדינה, ושהיא הפכה אותו לאיבר חיוני במישפחת בן־גוריון: נאמנותו האישית הבלתי־מסוייגת. אדם שהיה שנוא על בן־גוריון — נחמיה ארגוב שנא אותו שבעתיים. מוסד שהרגיז את „הזקן" — נחמיה ארגוב הקדיש עצמו למען השמדתו.

השבוע עמד נחמיה ארגוב במרכז אחת התעלומות המיסתוריות ביותר מאז קום המדינה: הוא התאבד בדירתו בת שני ה־חדרים, ברחוב בלוך בתל־אביב.

מסך המיסתורין. למראית־עין לא היתה כל תעלומה במעשה הטראגי. ארגוב, עולה מלטביה, בן 43, נסע בשבת לתל־אביב, דרס רוכב אופניים בגלל דבורה ש־נתקלה בעינו, הביא את הפצוע לבית־החולים, השאירו שם במצב חמור. אך לא אנוש. בחזרו הביתה כתב מיכתב ארוך לידידיו, שבו פירט את המעשה, ומיכתב שני לראש־הממשלה. אחרי כן נטל את אקדחו, שלח כדור לרקתו.

אולם במחשבה שניה עלו ספיקות, אם אומנם זה כל ההסבר למעשה המחריד. קודם כל תמוה היה שנחמיה, סמל הנא־מנות והדבקות, נטש בכלל את בן־גוריון בשעה שזה שכב בבית־החולים. עוד יותר תמוה היה שיעשה מעשה שיידכא את ראש־הממשלה דווקא בשעה שזה היה מוטל על ערש־חוליו, מזועזע אחרי ההתנקשות בכנסת, וזקוק לו יותר מתמיד.

עצם הסיבה למעשה היתה תמוהה למדי גם היא, לגבי אדם יציב וגברי כמוהו. קצין שהיה מעורה בהחלטות גורליות אשר נגעו בסיכון חייהם של אלפי אנשים. מאחר ש־הפצוע לא מת, וגם לא נשקפה סכנה לחייו. לא היתה סיבה הגיונית כלשהי למעשה נחפז. היה זה יותר הגיוני אילו היה נחמ־יה נשאר בחיים ומקדיש את מירצו לשי־קומה של המישפחה — דבר שהיה קל למדי לאדם בעמדתו. הנזק היה ממילא מובטח.

גם צורת גילוי הגופה היתה מוזרה. נר־אה כאילו חששו חבריו של נחמיה מראש כי הוא עלול לעשות מעשה נואש, כי כאשר נעדר מן העבודה אחזו מייד באמצעים קיצוניים — פקידים בכירים נשלחו לפרוץ את דירתו, והזעיקו מייד את הרמטכ"ל ומנהל מישרד־הביטחון.

הצל שאבד. תעלומת מותו של נחמיה ארגוב נקברה, מן הסתם, יחד עמו — כשם שנקברו אלפי הסודות האחרים שהיו שמו־רים בליבו, מאז עבר לשירותו של בן־גו־ריון, ערב מילחמת־העצמאות, והיה שו־תף לכל סודות המדינה. לא היו לו חיים מחוץ לתפקיד זה: אחרי שהתגרש מאשתו, רחל, כאשר במשך שנים ארוכות אהב אה־בה נכזבת אשה אחרת, הנשואה לאחר. אר־גוב בילה את שעותיו הפנויות בקפה כסית.

רק פעם אחת היה קרע בינו ובין גי־בורו: כשירד בן־גוריון לשדה־בוקר, סירב נחמיה ארגוב לרדת עימו, לאכזבת „הזקן." הוא נשאר במשך השנה ללא תפקיד אמי־תי, גלגל חמישי במנגנון, וחיכה בחוסר־מעש שבן־גוריון יחזור. כאשר בא הרגע הגדול, רצה בן־גוריון להחליפו תחילה באלחנן ישי, צעיר אחר מאנשי מפא"י. אך נאמנותו של ארגוב הכריעה גם הפעם את הכף; בן־גוריון לא יכול היה לוותר עליו.

כשהובא השבוע נחמיה ארגוב למנוחתו האחרונה בהלוויה שיצאה מתל־השומר ל־קריית־שאול, מבלי לעבור את תל־אביב, לא נמצא בן־גוריון בין המלווים. לפי בק־שה מיוחדת הדפיסו כל העיתונים מהדורה מיוחדת וכוזבת בשביל ראש־הממשלה ה־חולה, שממנה הוצאה הידיעה על מות אר־גוב והוחלפה בחומר מערכתי אחר. בן־גוריון ששכב במיטתו עם חום, לא ידע כי

„העולם הזה" 1048
תאריך: 6.11.1957

צילו הנאמן התנתק מאליו לעולמים.

ידיעה אחת, שעברה בין קבוצת שומרי־הסוד בצמרת המדינה, יכלה להסביר את תעלומת התאבדותו, וגם את הנסיון הקי־צוני לשמור את הידיעה מעיני בן־גוריון. לפי ידיעה סנסציונית זו, ניהלו שניים מ־אנשי קבוצת־המנהלים (נערי־החצר) אינטריגה ממושכת נגד ארגוב, כדי לסלק אותו מעמדת־המפתח שלו, שצימצמה את השפעתם. אחרי ששני המנהלים הצליחו ל־סלק את אהוד אבריאל, גם הוא חבר חוג אנשי־הסוד של בן־גוריון, הודיעו בשבוע שעבר לנחמיה ארגוב כי הוא עומד להיות מועבר מתפקידו.

לפי ידיעה זו, התייאש ארגוב כשקי־בל את ההודעה. הוא נסע לתל־אביב המום ושבור, גרם לתאונה, אשר הגדישה את הסאת.

חקירות

ידיד הקיבוצים

גיזברי הקיבוצים פגשו את אריה ברגר בקפה פינוק בתל־אביב. הם הכירו את הסרן־לשעבר כגיזברו המצליח של אחד המושבים החדשים, תמהו לראותו בבורסת השטרות התל־אביבית.

לברגר היו חדשות מצויינות: „עזבתי את המושב. אני עוסק בנכיון שטרות. בש־בילכם אני מוכן לעשות הכל ותמיד, בתנ־אים הטובים ביותר." הגזברים היו מעוניי־נים מאוד. לא בכל יום מזדמן בעל־הון ה־מוכן לשלם המחאות טובות תמורת שטרות לזמן ארוך. התנאים שברגר הציע היו ה־טובים ביותר בשוק, והם סמכו על השיקים שהיו בידיו.

בלי כיסוי. השמועה עברה מקיבוץ לקיבוץ. עד מהרה היה ברגר לאיש־בורסה העסוק ביותר בקפה פינוק. הוא צירף אליו כבעלי־הון את יהודה ארמון ויוסף גרינ־ברג, הציג אותם בפני הגיזברים, שילם את תמורת השטרות בשיקים על שם שו־תפיו. את השטרות מכר ברגר מייד לסו־חרים תל־אביביים. אלה העבירו אותם ל־סוחרים אחרים. תוך זמן קצר עברו שט־רות הקיבוצים עשרות ידיים בין סוחרי תל־אביב. הגיזברים מצידם מיהרו לבנקים, הפקידו בחשבונם את השיקים החתומים ב־ידי ברגר, ארמון וגרינברג.

כאשר חזרו השיקים לגיזברים, והחות־מות „אין כיסוי" עליהם, נעלם כבר ברגר מתל־אביב. הגיזברים היו נאלצים להפעיל חוקרים פרטיים, אשר גילו שברגר השתקע באחד המיפעלים באילת. המישטרה גילתה גם את השותפים האחרים ועצרה את כולם.

גיזברי הקיבוצים ערכו מאזן חטוף של להיטותם לאשראי זול. הוא הראה הפסד של 50 אלף לירות.

אנשים

- ● ח"כ אגודת ישראל **שלמה לורינץ**, אחרי שראש־הממשלה **דויד בן־גוריון** נפצע ברגלו, בעת ההתנקשות ב־כנסת: „מזלו של בן־גוריון הוא שהפעם לא עמד על הראש."
- ● יום אחרי שהובא בן־גוריון לבית־החולים, ביקש שר המיסחר־והתעשייה **פינחס ספיר** לבקרו. הוא הצליח להגיע עד לחדרו של ראש־הממשלה, שם עצרה אותו **פולה בן־גוריון**, שלא נתנה לו ל־היכנס, בטענה „אני לא שוטר, אותי לא תעבור."

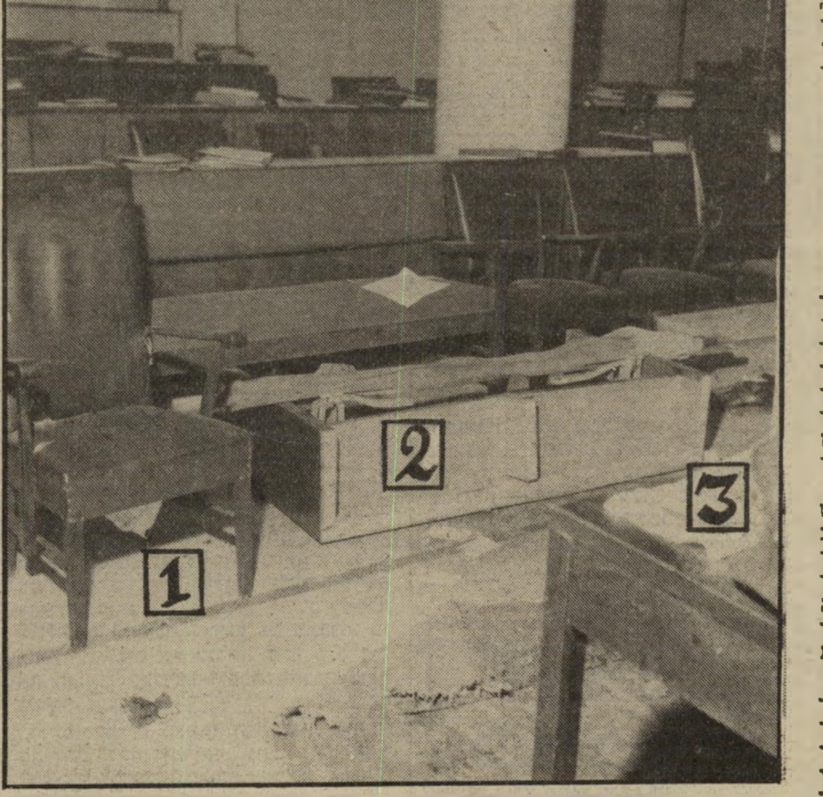

אולם מליאת הכנסת בעת הטלת הרימון:

שירטוט העולם הזה על הרגע שבו התפוצץ הרימון. במקומות המסומנים ישבו (1) משה שפירא (2) משה כרמל (3) דויד בן־גוריון (4) גולדה מאיר (5) אליהו אילת (6) מרדכי גזית (7) בבה אידלסון (8) יוחנן באדר (9) אסתר רזיאל־נאור (10) שמשון יוניצ'מן (שישב חצי שעה קודם לכן בין באדר ורזיאל־נאור) (11) שמואל מיקוניס (12) בן־ציון הראל (13) היושב ראש, ישראל ישעיהו־שרעבי (14) הנואם יצחק רפאל (15) הקצרנית רחל מלחי. לצורך בהירות התמונה, השמיט הצייר כמה דמויות שלא הוזכרו בכתבה, ביניהן כל השרים שישבו בצד הקרוב של השולחן. הרימון התפוצץ בין (1) ו־(5).

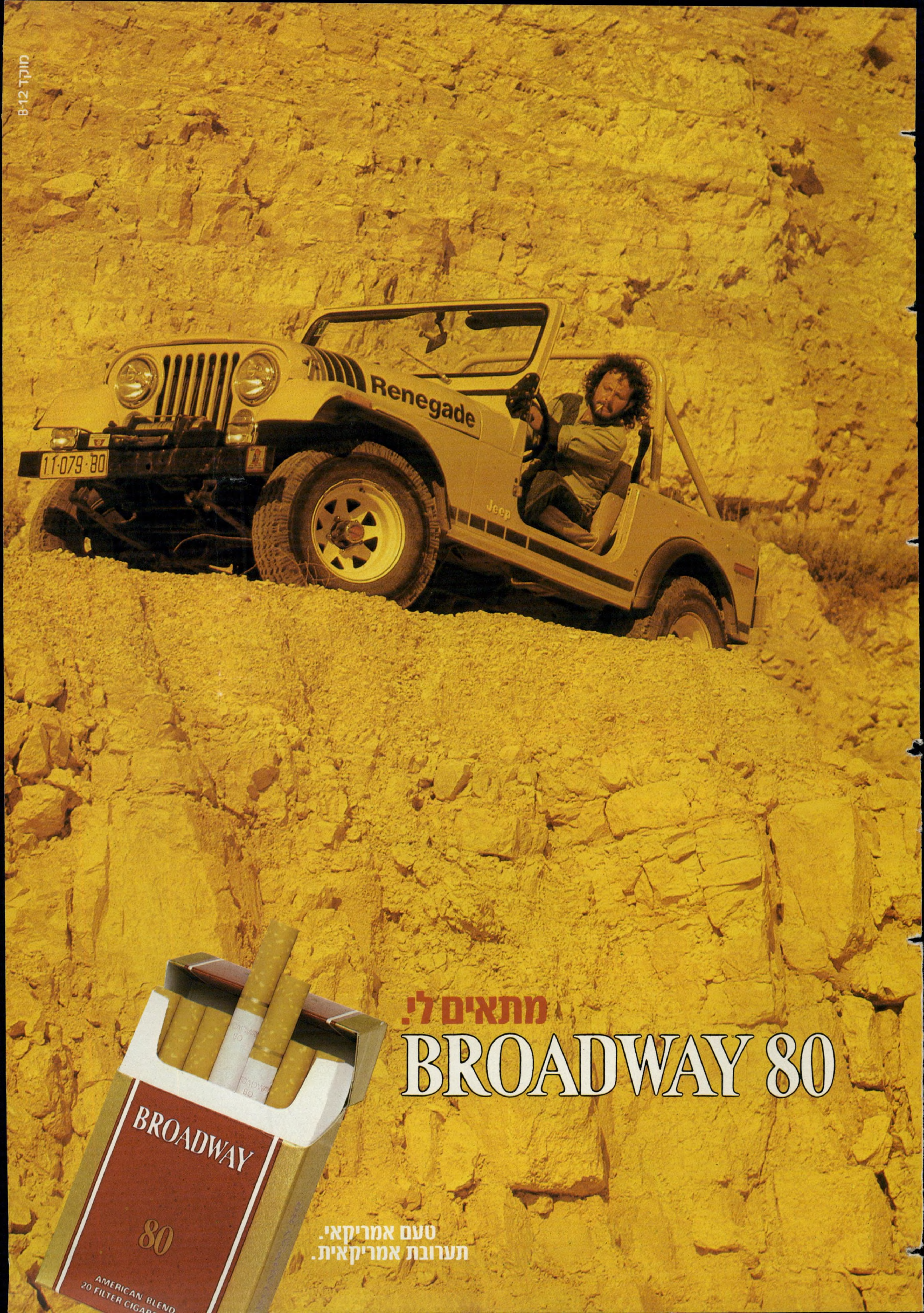
Renegade
Jeep
11-079-80
מתאים לי!
BROADWAY 80
BROADWAY
80
טעם אמריקאי.
תערובת אמריקאית.

באירופה - מולדת הנקניק מבחינים מיד בנקניקיה של בשר אמיתי.

עובדה. הם אוכלים זוגלובק.

האירופאים מבינים בנקניק ובנקניקיות.
זהו המאכל הלאומי של רבים מהם והם יודעים מהו נקניק אמיתי
מבשר מובחר בטעם פיקנטי.
הגרמנים, השוודים, השוויצרים, האוסטרים, הצרפתים,
האנגלים, האיטלקים והספרדים נמנים על אלה
המעדיפים זוגלובק.
והם מעלים על שולחנם ממבחר הנקניקים
והנקניקיות הגדול שלנו - מתובלים, מעושנים, מפולפלים
ומה לא?
המבחר שאת מכירה.

זוגלובק®
נהריה
בשר
ונקניק

מטעמי-בשר עולמיים

הפטריוט האמיתי

לפני תריסר שנים הגשתי בכנסת הצעת־חוק לביטול המועצה לביקורת סרטים ומחזות. ההצעה לא נתקבלה, אך התגבש אז קונזנזוס רחב לביטול הביקורת על מחזות, לפחות.

עכשיו ברור לי שהיתה זאת שטות.

הצנזורה על המחזות חיונית לקיום התיאטרון הישראלי. היא חשובה יותר מאשר ההקצבות הממשלתיות. תפקיד הצנזור מאפיל על תפקיד המחזאי.

השתכנעתי בכך כאשר שמעתי את דברי הצנזור הראשי בטלוויזיה. הוא דיבר על הצורך באיסור מחזהו של חנוך לווין, הפטריוט.

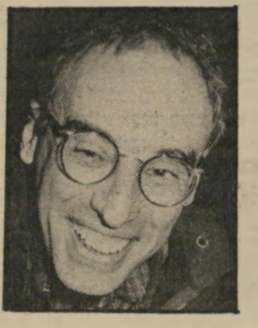

לווין

אמרתי לעצמי: הרי זה לא יתכן. אדם נורמלי, מבוגר, בן המאה ה־20, אינו יכול להאמין ברצינות בשטויות האלה.

ואז פיתאום תפסתי את כל העניין. נדהמתי. איזה טיפש הייתי!

ברור שהצנזור אינו מאמין ברצינות בדיבוריו. אבל הוא יודע שהוא ממלא תפקיד בעל חשיבות תרבותית עליונה: להציל את התיאטרון העברי!

תיאטרון זה אינו מבורך בכישרונות רבים. אם נהיה כנים, נצטרך להודות שרבים ממוצרי התיאטרון שלנו משעממים, שדופים, רדודים. מחזה חדש מעורר רק לעיתים רחוקות מאוד התרגשות, ויכוחים סוערים, התנצחויות מילוליות במסיבות ליל־שבת, כמו בצרפת או בבריטניה.

בעידן הטלוויזיה, עלול היה התיאטרון שלנו להיעלם כליל.

וכאן נכנס הצנזור לפעולה. הוא פוסל. הוא אוסר. הוא מוחק קטעים במחזה אחד, ומחזה שלם במיקרה השני.

מייד קופצים כולנו מעורנו ונזעקים להגנת החרות התרבותית. נערכות הצגות בלתי־חוקיות. מצפים בנשימה עצורה להסתערות המישטרה, ואולי גם מישמר הגבול, באלות ובגאז מדמיע, כמו על הפגנה ברמאללה. חברי־כנסת באים בהמוניהם, ומצטלמים כשומרי־החומות. העיתונות כמירקחת.

הייתי השבוע בחו״ל וקראתי בעיתונים זרים דיווחים מפורטים על תוכן הפטריוט, על חנוך לווין, על המחאה הציבורית, בנוסח דומה לדיווחים על הפגנת ה־400 אלף. חנוך לווין הפך שם עולמי, ותמונתו של השחקן עזרא דגן במדי צה״ל תפסה חלק גדול של עמוד בניו־יורק טיימס.

הצנזור מתיימר לשרת מגמות פאשיסטיות חשוכות. אל תאמינו לו! הוא שתול! הוא פיעל בשם מחתרת של מחזאים ומנהלי־תיאטרון. הוא סוכן חשאי של עודד קוטלר, אמן הפירסומת התיאטרונית.

הוא הפטריוט האמיתי!

הירהורים

אנטי־שמיים

כמה טוב לנו שיש אנטי־שמיות בעולם!

איזה אליבי מצויין! אין טוב ממנו.

עמים אחרים, כאשר הם מעוררים עליהם את שינאת הבריות, נאלצים לפשפש במעשיהם ולתקן את דרכיהם. לנו אין בעיה כזאת. אם שונאים אותנו, זה מפני שכולם אנטי־שמים, אז מה אנחנו אשמים?

הגויים שונאים אותנו מפני שאנחנו כאלה מיוחדים, טובים, מוסריים. זה מרגיז את הגויים. אז מה נעשה? נהיה פחות טובים? פחות אמיצים?

אדולף היטלר — ימ״ש — כתב בסיפרו שמנהיג חכם ממציא מכנה משותף לכל אויביו. העם הפשוט, הסביר, לא יאמין למנהיג שיש לו אויבים רבים ושונים. אדם פשוט אומר לעצמו: אם כולם שונאים אותנו, אז בוודאי משהו לא בסדר אצלנו.

אך אם כל האויבים אינם אלא אוייב אחד — היהודים, למשל — הכל ברור. יש קשר עולמי נגדנו. הבולשביקים הם סוכני היהודים. הקפיטלסטים הם סוכני היהודים. וגם הבונים החופשיים, האפיפיור והאינטלקטואלים. על כולם מנצח האויב האחד והיחידי: היהודי הניצחי.

זה היה מרגיע. אוייב אחד בילבד — זה סביר.

אנחנו לא היינו צריכים להמציא אוייב יחיד. יש לנו מן המוכן. אוייב אמיתי. אוייב ותיק. אוייב שכבר הוכיח פעמים אין־ספור שהוא זומם לכלותנו.

לכן, אם השמאל בעולם שונא אותנו, זה מפני שהוא אנטי־שמי. והימין — על אחת כמה וכמה. אם יפי־הנפש מאשימים אותנו בטבח בשאתילא, ואם הכושים מגנים אותנו ביגלל תמיכתנו באפריקה־הדרומית הגיזענית — הרי זה מפני שהם אנטי־שמים. וגם האפיפיור, כמובן.

ועם קצת מזל, האנטי־שמים יביאו גם יהודים לארץ.

מה היינו עושים בלי האנטי־שמיות?

רקוויאם ליוחאי

דחיתי את כתיבת הרשימה הזאת במשך ימים ושבועות. בכל פעם ניסיתי לכפות על עצמי את הכתיבה, ובכל פעם גיליתי שאיני מסוגל.

איך כותבים על מישהו שהיה חלק מחייך במשך 17 שנים, שהתחלק עימך ברגעי עצב ואושר, שידע את מחשבות ליבך, ושהכרת כל הבעה של פניו?

כשנולד, קראנו לו יוחאי. איני זוכר מדוע. הוא היה שייך לדור הראשון של צאצאי ושתי — ושתי ז״ל, שדורות־דורות של צאצאיה פזורים עתה ברחבי הארץ, בערים ובקיבוצים. רבים מהם הם בניו, נכדיו, ניניו וניני־ניניו של יוחאי. והיה זרעו כחול הים.

מבני הדור הראשון של גורי ושתי — יוצאי רומאן סוער ורב־תהפוכות, שנמשך שלושה ימים ושלושה לילות עם אדון סיאמי בשם שושו — השארנו אצלנו רק שניים: שנומפה הבת ויוחאי הבן. בחרנו בו מפני שהיה מאז

יומו הראשון בעל אופי ידידותי. בהבדלי־האופי בין חתולים אפשר להבחין כבר בימיהם הראשונים, ואין הם נופלים מן ההבדלים בין בני־אדם.

שלושה אלה — ושתי, שנומפה ויוחאי — היו „המישפחה". לא פעם היו בבית חתולים רבים יותר — כאשר ושתי ושנומפה ילדו בעת ובעונה אחת, הגענו פעם לשיא של 13 חתולים בדירתנו, בת שלושת החדרים — אך רק השלושה היו תושבי־הקבע. הם היו אם, בת ובן; אבל גם שתי נשים ובעל, מאהבות וגבר; אבא, אמא וסבתא. הם לא האמינו שגילוי־עריות הוא דבר רע, ופסלו לגמרי את התיאוריות הגנטיות על נושא זה. אילו ניסה מישהו לשרטט את אילן־היוחסין של מישפחה זו, היה משתגע. כי לפיו היה יוחאי האב־החורג של עצמו, הבעל של אחותו, האבא של נכדיו, וכו' וכו'.

הוא אהב את כל הנשים, אך לא את הגברים. מעולם לא העז להרים יד על אמו, גם כשזו נהגה, בשלב מסויים של חייה, לסטור את לחיו — פשוטו כמשמעו — בכל פעם שעבר על פניה. הבעת־פניה אמרה: זה טוב, אם צריך ואם לא. אם זה לא יעזור, זה גם לא יזיק.

אבל יחסו לגברים בוגרים היה שונה. הוא טיפל בהם במסירות כל עוד היו גורים, לימד אותם את כל הדרוש כדי לצוד בג'ונגל — לארוב, להתגנב, לזנק, לקפוץ. „מישחקים" אלה היו המחזות היפים ביותר שראיתי בחיי.

אך באחד הימים היה יוחאי מחליט — איני יודע על פי מה — שהגור התבגר, ומאותו הרגע והלאה הפך מתחרה ואוייב.

כך קרה לפושקין. שמו המקורי היה פוסיקאט, והשם השתבש בהדרגה עד שדמה לשמו של המשורר הרוסי. גם הוא היה יפה וטוב־לב, והחלטנו, שאיננו יכולים להיפרד ממנו.

באחד הימים, בלי אזהרה מוקדמת, קפץ יוחאי על פושקין וניסה לטרוף אותו. הם לחמו עד זוב דם, בהיסטריה גמורה, ונשרטתי קשה כשניסיתי להפריד ביניהם. מכיוון ששניהם היו חתולים גדולים וחזקים, היו אלה קרבות מסוכנים, והם יכלו בנקל לגרום זה לזה חבלות חמורות. לעתים קרובות היה אחד מהם יוצא מהמאבק כשהוא זב דם משריטות. לא פעם הייתי נאלץ לזרוק את שניהם ביחד — פלונטר צורח, נושך ושורט — אל תוך האמבטיה ולהתיז עליהם סילוני־מים, כדי לשים קץ להיסטריה. בסוף לא היתה לנו ברירה אלא למסור את פושקין לידי מישפחה אומנת בתל־ליטווינסקי.

גם הסיפור של פגי היה דומה. הוא נקרא פגי, כי עם לידתו היה קטן וחלוש כפג. סברנו שיוחאי לא יוכל להתנכל לבן כה בלתי־מאויים. אך בבוא היום — סמוך לחודש השמיני — החליט יוחאי שהבן האהוב התבגר, והתנפל עליו בחימת־זעם.

החלטנו שלא להיכנע. דאגנו שהשניים לא יימצאו לעולם בחדר אחד. היה צורך להקפיד על סגירת הדלתות, לפקוח עין בלי הפסק. כשפתח מישהו בהיסח־הדעת את הדלת, היה יוחאי מזנק במהירות של נחש ומתחיל לטרוף את פגי. לא היתה ברירה. מסרנו גם אותו.

אחרי אפיזודות אלה חזר יוחאי והיה חתול עדין וטוב־לב. בניגוד לאמו, שהיתה מירשעת לא־קטנה, היה תמיד במצב־רוח טוב, מוכן בכל עת לספוג חיבוקים ונישוקים של רחל.

הוא היה גם שמרן מובהק. שינויים פיתאומיים בסדר־היום לא מצאו חן בעיניו. בבקרים ישן עד שעה סבירה (10, בדרך כלל). אחרי־הצהריים ישב על המירפסת והסתכל בשקיעת־השמש מעל לים. חוץ מנסיון אחד לעלות לגג, שהסתיים בפאניקה, לא יצא מהדירה.

הוא היה יותר חכם מאשר אמיץ. במשך שנים התחבא מפני צוותות־הטלוויזיה מכל העולם, שהיו פוקדים את ביתנו, וסוחבים את מכשיריהם ברעש אנה ואנה, למורת רוחו הרבה. רק בשנים האחרונות הסתפק בשמירת מרחק סביר מהם.

כמה מן השעות היפות ביותר בחיי היו השעות הקטנות של הלילה, אחרי שגמרתי את עבודתי אחרי חצות וישבתי בכורסה, אוזניות הסטריאו על ראשי וספר טוב בידי, כוסית וודקה או סליבוביץ בהישג־יד ויוחאי בחיקי, מהמהם בכל גופו (קראנו לזה „משנרשנר", ומכאן המילה שונרא) ומסתכל בעיניו הכחולות הגדולות ישר אל תוך נישמתי.

בשבת בבוקר — ורק בשבתות — היה עומד על כך שאלבש חלוק אדום ואניח לו לשבת על בירכי בשעת ארוחת־הבוקר. הוא לא דרש זאת בארוחות הצהריים והערב.

הוא היה בהחלט מסוגל להוציא את רחל מכיליה — בעיקר במינהגו לחתום שוב ושוב על כל אחד מרהיטי הבית בחותמת הריחנית האופיינית לחתולים־זכרים. בטבע זה נועד לסימון הטריטוריה. מובן ששערותיו הלבנות דבקו בכל פיסת ריפוד ושטיח, ושסימני השריטות שלו פיארו את כל הרהיטים שבהם אהב לחדד את ציפורניו.

מאז הגיעו לגיל 17 — השווה לגיל 100 ויותר אצל בני־אדם — חי חיי פנסיונר. הוא ישן במשך רוב שעות היממה, נח הרבה, אך עקב אחרי כל אירוע בבית. היכרתי בחיי רק אנשים מעטים שפניהם היו כה רבי־הבעה כפי שהיו פניו. כשהביט בי, היתה לי ההרגשה שהוא שופע חוכמת־חיים.

ידענו שהוא מתקרב לסופו, והדבר קשר אותנו אליו עוד יותר. כל יום של בריאות נראה כמתנה מן השמיים.

רצינו כי יהיה מאושר ברוב ימיו. פינקנו אותו בלי בושה. לחזור הביתה — מביירות, למשל — ולמצוא שם את יוחאי, מבין וסולח, זה היה נהדר.

יוחאי

כמה פעמים חלה, והיה נדמה שזהו הסוף — אך בכל פעם התאושש, וחזר לאיתנו.

לפני חודש הפסיק לאכול ולהפריש. הוא ידע שהוא חולה, ונשא זאת בכבוד העצמי השקט שבו נושא חתול את גורלו. הרופא אמר שאין תיקווה — יוחאי חדל להאבק על חייו. הוא רוצה למות.

היתה לנו ברירה — להניח לו למות ביסורים גוברים, במשך ימים ארוכים של גסיסה איטית, או לעזור לו למות מוות יפה.

שאלתי אותו ברוחי. היה נדמה לי שהבין ושהשיב.

באחד הימים שמנו אתו בסל והבאנו אותו לרופא. רחל ברחה מן החדר. החזקתי אותו בשתי ידי, כאשר הרופא הזריק לעורקיו את סם־המוות. ליטפתי אותו כאשר נפח את נישמתו, בלי יסורים תוך שניות.

כן, אני תומך ברצח־מתוך־רחמים.

■ ■ ■

היה אפילוג, שכבר רמזתי אליו:

שבוע אחרי מותו של יוחאי הופיע הנץ בחלוני. הוא הי עימנו יומיים, מרצונו. ואז נעלם.

כמו האיש בשיר העורב של פו, היתה לי הרגשה סתומה שהנץ המוזר הזה נושא בשורה. אילו האמנתי בגילגול נשמות — ואני הרי איני מאמין בזה! — הייתי מתפתה להאמין כי נישמתו של יוחאי חזרה אלינו לשעה קלה, כדי לנחם אותנו ולהגיד שהכל בסדר.

ואיזה בעל־חיים בטבע היה מתאים יותר לרוחו החופשית של יוחאי מאשר ציפור־דרור הממריאה לשחקים ונעלם בשמי התכלת?

קלדרון

בוים והמאמן דוויד שווייצר. היו בחבורה גם עיתונאי ספורט ויושבי־ראש של קבוצות כדורגל. היתה זו תמונה מתאימה למסיבת מחזור של כוכבי העבר בכדורגל, ההבדל היחיד היה שידו האחת של קלדרון היתה כבולה באזיקים לשוטר שישב לידו, והוא עמד להודות באשמה החמורה של יבוא וסחר בכמות גדולה של המוות־הלבן.

הראויים למדים

משפחתו של קלדרון עזבה את הארץ כאשר היה עדיין נער צעיר, אך הוא העדיף להישאר כאן לבדו ולהמשיך לשחק כדורגל. הוא היה מוכשר מאוד וניבאו לו עתיד מזהיר. קבוצות כדורגל מהליגה הלאומית התחרו עליו ושיחרו לפיתחו. הוא סיים שנתיים וחצי בצה״ל ואז שוחרר, מכיוון שהצבא התחשב בכך שהוא היה חייל בודד בארץ שמישפחתו בחו״ל.

בגיל צעיר מאוד גם התחתן עם חברת נעורים, יעל, ונולדה לו בת. הוא הרוויח אמנם סכומים גבוהים, אך לא היה לו בסיס כלכלי, ושנות המישחק של שחקני כדורגל מוגבלות מאוד.

מכה קשה ניחתה על ראשו של קלדרון, כאשר התאחדות הכדורגל בארץ הוציאה הוראה כי רק מי שסיים את שירותו בצה״ל ראוי ללבוש את מדי נבחרת־ישראל. קיצור שירותו בחצי שנה היה ב־עוכריו, הוא נאלץ לפרוש מהנבחרת בעודו בשיא כושרו. הוא המשיך אמנם לשחק כדורגל בהפועל רמת־גן, אך לא היה זה ברמה לה הורגל. גם רווחיו ירדו בהתאם, והוא ניסה את מזלו בפתיחת עסק ברמת־גן. העירייה עזרה לו לפתוח מיסעדה, שאותה ניהל יחד עם שותפים. אולם המיסעדה נכשלה ונסגרה, קלדרון המשיך להתגורר עם מישפחתו בדירה שכורה, ולא ראה כל עתיד במדינת־ישראל.

באותה תקופה היה מבקר על־פי בקשת עיריית רמת־גן וגבעתיים בבתי־ספר בעיר. הוא היה מרצה על כדורגל ומשיב לשאלות התלמידים ואלה העריצו אותו בלי גבול. „ביקור של קלדרון היה מסעיר יותר מאשר ביקור של שר בממשלה", העיד מי שהיה מזכיר עיריית גבעתיים. הצלחותיו הגדולות בחינוך נוער גרמו לעירייה לתכנן הקמת בית־ספר לכדורגל בעיר.

אולם בשנת 1977, אחרי התלבטויות רבות, עזב קלדרון את הארץ וירד לארצות־הברית. מישפחתו עוסקת שם במיסחר בנעליים, ולדברי אחד העדים, יש למישפחה 14 חנויות נעליים.

מאותה תקופה איבדו חבריו הישראליים קשר איתו. מפעם לפעם, כאשר הזדמן מי מהם לארצות־הברית, היה שותה איתו כוס קפה ומעלה זיכרונות. ובשנת 1978 היה נסיון של מזכיר עיריית גבעתיים להחזיר את קלדרון לישראל, אך זה היה כבר מאוחר מדי. קלדרון ענה כי היה רוצה לחזור, אך הוא כבר נכנס לעיסקי המישפחה וביסס את חייו בארצות־הברית.

את הכותרות בארץ כבש שוב בשנת 1981, כאשר התברר כי הוא חשוד בעיסקת סמים גדולה עם ניסים לביא. עוד אחת מתעלומות המישפט היא ההיכרות בין השניים. בעוד שקלדרון היה בראשית שנות השבעים אליל הנוער בכדורגל, היה לביא גיבור מסוג אחר. הוא התפרסם בשוד הבנק בראשון־לציון, אחד הנועזים והמסעירים ביותר שקרו אז במדינה. ובעוד קלדרון מייצג את המדינה במישחקים בינלאומיים ומביא לה כבוד, נידון לביא ל־18 שנות מאסר על חלקו בשוד הגדול וריצה אותו בכלא.

אחרי ריצוי שני שלישים מעונשו, שוחרר לביא לפני כשנה וחצי ממאסרו כאסיר ברשיון. כל עבירה או הפרת תנאי הרשיון עלולות היו להחזירו לכלא לחמש שנים נוספות. עם שיחרורו נסע לביא לפריס, ובתחילת חודש אוקטובר בשנה שעברה עבר להתגורר בחדר במלון לה־קלרי בפאריס יחד עם רוני קלדרון, שבא מארצות־הברית.

אפשר אולי להבין את לביא, שרצה להחזיר לעצמו במהירות את מעמדו בראשות העולם התחתון בישראל ולמלא את כיסיו בכסף, כפיצוי על השנים הרבות שישב בכלא. ולכן כאשר תיכנן הוא קניית כמות הגונה של הרואיין בתורכיה והברחתו לפאריס לשם עשיית רווחים מהירים, לא היה בכך משום פלא. לביא היה מעורה בעולם העבריייני מנעוריו, והיו לו הרבה קשרים גם כאשר יצא מבית־הסוהר.

מיצעד כוכבים

לעומת זאת עסק קלדרון בהיותו בישראל אך ורק בספורט. בשחר־נעוריו הוא לא הכיר עברייינים ולא היה לו עניין בדבר חוץ מכדורגל. יתכן כי בארצות־הברית הכיר חברים חדשים, שהכניסו אותו בסוד העסקים המהירים והכסף הקל. איש־הקשר שלו לעו־

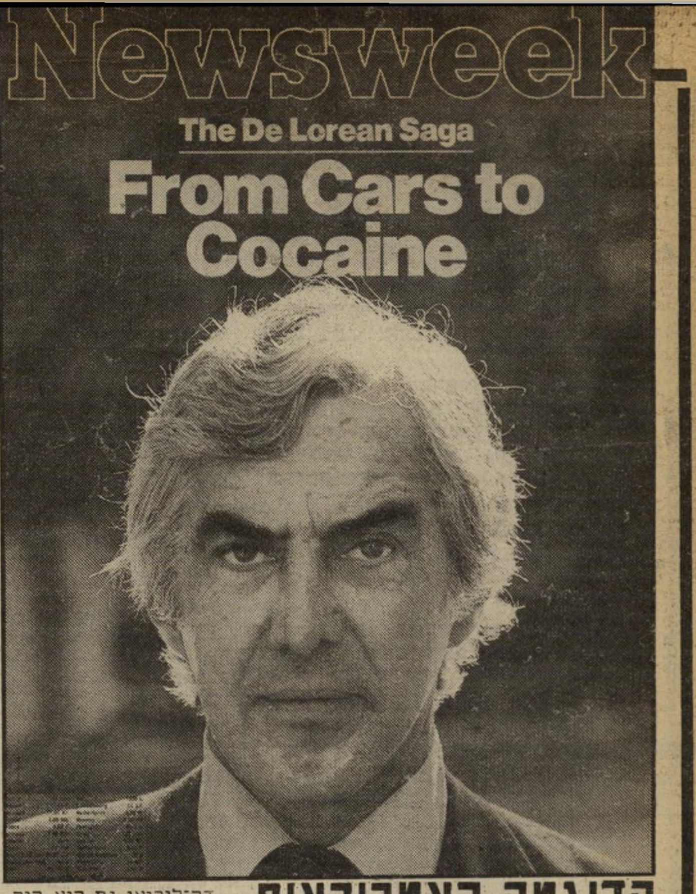

הדוגמה האמריקאית

דה־לוריאן גם הוא היה אדם מאושר, עשיר ומצליח, אשר הסתבך השבוע בשערוריית־סמים עולמית: יול שער ניוזוויק.

משפטו של רוני קלדרון, כוכב הכדורגל לשעבר, היה מעין מהדורת־כיס של פרשת ג'ון דה־לוריאן, שהתפוצצה השבוע בעולם וכבשה את שעריהם של הטיים מגזין והניוזוויק באותו שבוע.

דה־לוריאן, גבר יפה־תואר בשנות החמישים לחייו, תעשיין מכוניות בארצות־הברית, נשוי לאשה יפהפיה ואחד מהאנשים המכובדים והמצליחים בחברה האמריקאית, נעצר בלוס־אנג'לס בחשד שהסתבך בעיסקת סחר במאה קילוגרם קוקאין. המניע שלו היה ברור, הוא היה זקוק בדחיפות להרבה כסף, כדי להציל את עסקיו.

מישפחתו לארצות־הברית, שם התגוררו הוריו כבר שנים רבות, והצטרף לאביו בעיסקי נעליים. לפני כשנה נקשר שמו של קלדרון בעיסקת סמים גדולה. הוא נחשד בכך שיחד עם אחרים ייבא לישראל שניים וחצי קילוגרם הירואין, שנקנה בכספו בתורכיה, ושיובא לישראל דרך צרפת על־ידי בלדר אמריקאי.

אולם בעוד שהמניע של דה־לוריאן למעשהו היה ברור לכל, אין איש מבין עד היום מדוע הסתבך קלדרון בעיסקת הסמים. לו היה

היה לו הכל - אבל הוא רצה לעשות כסף מהר

רוני קלדרון, בשנות השלושים הראשונות לחייו, נשוי לאשה נאה ואב לשתי בנות, היה לפני כעשר שנים כוכב הכדורגל המוכשר ביותר במדינת־ישראל. בגיל 19 שיחק קלדרון גם בנבחרת הנוער וגם בנבחרת הבוגרת של ישראל. הוא הבקיע שערים במישחקים בינלאומיים והביא הרבה כבוד למדינה. לפני כחמש שנים היגר עם

מתנהל מישפט רגיל בענייננו, יתכן שהוא היה עולה על דוכן־העדים ונחקר ומניעיו היו מתגלים. אך קלדרון הודה באשמה, וסניגורו, צבי לידסקי, לא העלה אותו על דוכן־העדים, ולכן תישאר כנראה סיבת המעשה מיסתורית ובלתי־ידועה.

לפני תחילת המישפט ישב שחקן הכדורגל במיסדרון בית־המישפט מוקף חברים מן העבר. ישבו לידו השחקן הוותיק והמהולל מרדכי („מוטלה") שפיגלר, יהושע פייגנ־

קלדרון - פעם

כאשר היה בשיאו, ניצח במישחקים בינלאומיים ושמו נישא בהערצה בפיהם של אוהדי הכדורגל במדינה. החיוך מש מאז מעל פניהם של קלדרון ואשתו, יעל. העונש המצפה לו הוא מאסר בפועל. השינוי ניכר בכדורגלן הצעיר גם באופן פיזי.

המוות הלבן בישראל

ד״ר בצלאל בלוך ועוזרו, ד״ר גבריאל תדג'ר, מסרו לבית־המישפט חוות־דעת על סכנות ההירואין, על השפעתו הגופנית והנפשית, ועל מיספר מיקרי המוות בישראל מהירואין. בחוות־דעת זו מציינים המומחים:

פעילותו של ההירואין גדולה פי חמישה מזו של המורפין, שהוא מאותה מישפחה. בעוד שלמורפין מתמכרים אחרי 30 זריקות בממוצע, הרי ההתמכרות להירואין באה אחרי שבע זריקות בלבד, וגם זה תלוי בכמות ובצורת הקבלה של הסם, במיקרים רבים יכולה ההתמכרות להירואין להיות הרבה יותר מהירה.

ההירואין משפיע על הגוף ביצירת הרגשות בלתי־נעימות, רעב, עייפות, מצב־רוח דכאוני, הנוטה להפוך באופן פיתאומי לעילזון (אופורייה). לפעמים גורם הסם חזיונות תעתועים והזיות. מכיוון שההגעה לעילזון על־ידי שימוש בהירואין היא מהירה וכמעט בטוחה, גדולה ביותר סכנת ההתמכרות אליו.

אחרי ההתמכרות גוברת הדרישה בדם למנות מוגברות של הסם והגוף מגיב בחוסר־שינה, עצירות, רזון, חולשה, אין־אונות, קלקול עיניים, מורסות על הגוף והפרעות במערכת־העצבים.

בניו־יורק מתו מהרואין אלף איש בשנת 1969. בישראל עד שנת 1974 לא נרשם אף מיקרה אחד של מוות מהרואין. בשנת 1975 היו שני מיקרים של מוות לבן, בשנת 1979 היו כבר 14 מיקרים כאלה, ובשנת 1980 היו 23 מיקרי מוות מהירואין. (הנתונים על־פי סטטיסטיקה של המכון לרפואה מישפטית באבו־כביר).

אחת הסכנות הגדולות נשקפת, באופן פרדיכסאלי, דווקא למנסים להיגמל מהסם. מכורים להירואין העוברים תקופת גמילה וחוזרים אחר־כך לשימוש בסם, עלולים למות מייד מהמנה שלקחו, אשר משפיעה בצורה חזקה מאוד על גוף שנגמל מהירואין לזמן מה.

כמות קטלנית לאדם שאינו משתמש בסם היא 0.06 גרם (60 מיליגרם).

וההרואין

לם זה היה כנראה ג'ורג' דופילד, אזרח אמריקאי, שהעביר בסופו של דבר את ההרואין מפאריס לישראל.

בתחילת נובמבר 1981 טילפן קלדרון לארצות־הברית, והזעיק משם את דופילד לפאריס. הוא קנה עבורו את כרטיס־הטיסה. אז נתן קלדרון ללביא סכום של 23 וחצי אלף דולר למימון קניית הסמים, ולביא נסע עם הכסף לתורכיה. קלדרון נשאר בפאריס. עם לביא נסע לתורכיה ישראלי אחר בשם מרדכי חלוואני. לביא קנה בכספו של קלדרון קילוגרם וחצי הירואין. וחלוואני קנה עבור עצמו כמו זהה נוספת.

השניים חששו להוציא את הסם בעצמם מתורכיה לצרפת. ולשם כך נשלחו אליהם שני ישראלים נוספים, ששימשו כבלדרים. ב־12 בנובמבר הגיע ההרואין לחדרו של קלדרון במלון בפאריס, והוא העביר את הסם מיד לדירתה של ישראלית בשם מיכל עזרן, שהתגוררה בפאריס.

למחרת, כאשר התברר כי איכות הסם אינה מאפשרת את מכירתו בשוקי אירופה, הציע לביא למכור את הסחורה היקרה בישראל וקלדרון הסכים. לביא הזר לישראל, כדי לוודא את סדרי הבטיחות בנמל־התעופה בארץ, והודיע על כך בטלפון לקלדרון.

את ההירואין הטמינו בדפנות מיזוודה ומסרו אותה לדופילד, אשר יצא לישראל עם המיזוודה.

ב־24 בנובמבר הגיע דופליד לישראל ונתפס עם מיזוודת הסמים. מה קרה מאז, כיצד התגלגלו העניינים, מי הועמד לדין יחד עם לביא, מה היה גורלו של דופילד — כל אלה נשארו תעלומות, הנשמרות כסודות כמוסים. כדי למנוע פגיעה בחיי אדם, אסר השופט אברהם מלול כל פירסום מתיק המישפט של ניסים לביא. אפילו כתב־האישום נגדו נותר חסוי.

מאחר שקלדרון נשאר אזרח ישראלי, ביקשה מדינת־ישראל את הסגרתו מארצות־הברית, ולפני חודשים אחדים הוסגר. מנמל־התעופה בן־גוריון ליווה הסניגור צבי לידסקי את הכדורגלן. אולם מיד באחת מהחקירות הראשונות במישטרה נשבר קלדרון, אמר כי הוא מצטער על כל העניין, והודה באשמה.

השבוע בבית־המישפט היתה מלאכתה של התובעת רחל גולדשמיט קלה מאוד. הנאשם, רזה וחיוור, קם על רגליו והודה בכל ההאשמות לפני השופט אריה אבן־ארי. הוא לא מסר אפילו מילת הסבר אחת מדוע עשה את אשר עשה, ומה היו המניעים להסתבכותו.

לשם הקלת העונש העלה הסניגור מיצעד מרשים של כוכבי העבר בכדורגל הישראלי. שפיגלר, פייגנבוים ושווייצר סיפרו כל אחד בתורו את שבחיו של קלדרון ככדורגלן. לאיש מהם לא היה מושג כיצד הגיע איש הספורט לפשע. קלדרון עצמו ישב על ספסל־הנאשמים, כשעל פניו חיוך נבוך.

הסניגור ניסה להוכיח לשופט כי חלקו של קלדרון בפרשת ההברחה היה קטן, וכי יש להשוות את עונשו לזה של לביא, שהוא היה בעצם העבריין העיקרי, ונידון לחמש שנות מאסר בלבד. אך התובעת התנגדה לכך בתוקף, והסבירה כי כיוון שהמישפט של לביא היה חסוי, אין כל אפשרות להביא חלקים ממנו לפני בית־המישפט הנוכחי. אם רוצה הסניגור לגלות את הקלפים, עליו לבטל את צו האיסור הקיים. העונש ייגזר על קלדרון בתחילת החודש, כאשר יתברר אם יוסר האיפול מעל מישפטו של לביא. **אילנה אלון** ■

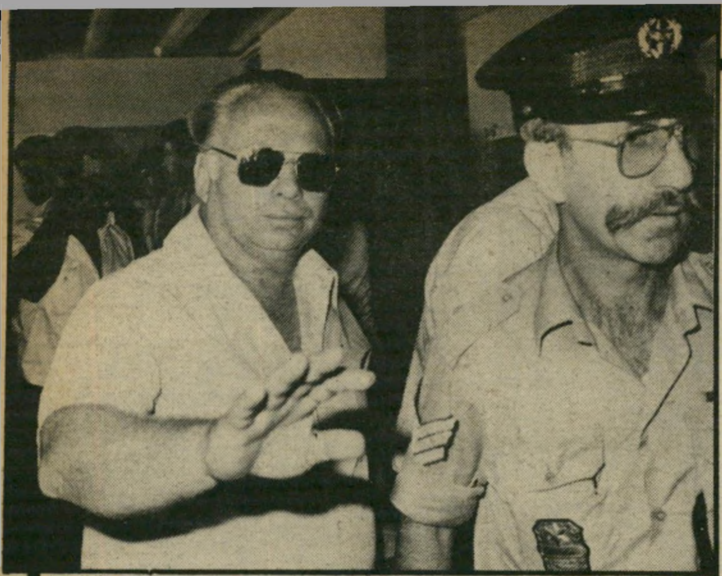

עד אופי המאמן שווייצר אימן את קלדרון גם בנבחרת ישראל לנוער וגם בנבחרת הבוגרת. הוא מצא אותו אגרסיבי, אבל שיבח אותו כבחור חביב ונדיב, שהיטיב לשחק.

קלדרון - השבוע היה צנום וחיוור. הוא חייך בבושת־פנים כאשר חבריו סיפרו בשיבחו והזכירו את הצלחותיו בעבר. כולם אהבו אותו, ואיש לא נתן הסבר לשינוי שחל בכדורגלן המוצלח שהחל לסחור בהירואין. אבל כולם זכרו לו חסד־נעורים ובאו להעיד.

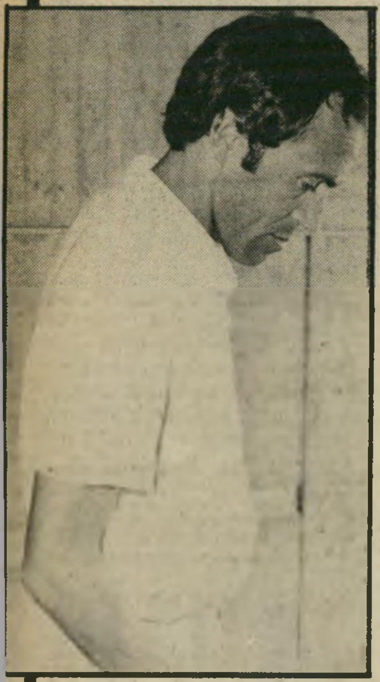

שפיגלר שיבח את קלדרון ככדורגלן, הזכיר את הצלחותיו בעבר. הם שיחקו יחדיו בנבחרת.

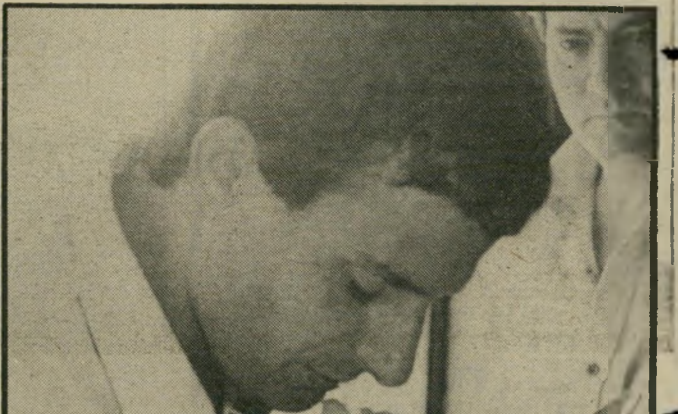

יד כבולה לשוטר, כאשר מסביבו עומדים כוכבי־העבר של הכדורגל, מאמנים ועיתונאי־ספורט. אי־אפשר היה שלא לחשוב מה שונה היה גורלו לולא עזב את הארץ.

פייגנבוים היה בן־זוגו של קלדרון שנים רבות, והם נהגו לישון באותו חדר. מימין: הדודה מרגלית, שבאה מאמריקה לשמור על קלדרון.

קולנוע

סרטים

קולנוע שכולו תענוג

יש סרטים גדולים — חשובים, עמוקים, סרטים שמעוררים התפעלות וקובעים אבן־דרך בתולדות האמנות השביעית. מבקרי קולנוע קדים לפניהם קידות עמוקות, מנתחים אותם לאורך ולרוחב, מסבירים את מקורותיהם ותוהים על שרשיהם ובסופו של דבר, מתבטלים לפניהם כמו שסטודנט מתחיל מתבטל לפני פרופסור באוניברסיטה. סערה אינו סרט כזה.

בימאי מאזורסקי בעבודה
השראה מפרוספרו

קאסאבטס, סאראנדון וריינגולד
לברוח ליוון

ריינגולד קאסאבטס ורולאנדס
לחזור לניו־יורק

יש סרטים אחרים, אולי פחות חשובים, עמוקים ומושלמים, סרטים שלפי אמות־המידה הקלאסיות מספקים פחות, סרטים שביקורת מסויימת עשויה לעקם אפה בעדינות איסטניסית על שאינם מחוכמים די הצורך, ואף־על־פי־כן, הם מסבים הנאה, ומקנים לצופה תחושה של התעלות ותענוג, שניתן למצוא אותה רק לעתים־רחוקות בסרטים מן הסוג הראשון. סערה שייך לקטגוריה הזאת.

ברור, שכל המנסה להשוות את סירטו החדש של פול מאזורסקי (אשה לא נשואה) למחזה של שקספיר, באותו שם, ששימש לו השראה, יקבע עד מהרה לשקספיר מה לדאוג — הוא עדיין אחד ויחיד במינו. אולם מי שישכיל להבין כי מאזורסקי לא שאף להגיש גירסה מודרנית לקומדיה הקלאסית, אלא השתמש במוטיבים מתוכה, כדי לבנות סביבם סרט אישי מאוד, ו־מושרש בכל מרכיביו בתוך התקופה שלנו — יראה את סערה אחרת.

לסלוח ולשכוח. למי שאינו זוכר, הסערה של שקספיר מספרת על פרוספרו, דוכס מילאנו, שכיסאו נגזל ממנו על־ידי אחיו, ואשר מצא מיפלט על אי בודד, יחד עם בתו, מיראנדה. כדי להשתלט על האי, הוא הביס, בעזרת קסמיו, את המכשפה ששלטה בו, והפך את בנה, הפרימיטיב, המגושם והבהמי, קאליבן, למשרתו. יום אחד, בעזרת רוח שובבה בשם אריאל, הוא מגלה שהאח הנבל ומישפחתו, יחד עם דוכס נאפולי, מפליגים בספינה ליד האי. בעזרת קסמיו הוא שולח רוח סערה עזה המטלטלת את הספינה, המקיאה את תוכנה — אצילים ומלחים מחוסרי הכרה — אל חופי האי. כך מתכונן פרוספרו להתחיל בנקמתו הצודקת. אולם הנסיבות והגאוניות של שקספיר מובילים אותו להכרה בחוסר הטעם שבנקמה, ובצורך לסלוח ולשכוח.

„מה שמשך אותי למחזה," מספר מאזורסקי, „היו שביבי הרעיונות שנקלטו בי ומצאו תהודה במצבי שלי. רעיונות כמו: אב ובת המתבודדים באי מרוחק; השימוש בקסם והצורך במחילה: או להבדיל, הדמות הציורית מאוד של קאליבאן, שיכול היה להיות נסיך האי, לולא בא קוסם חזק מאמו, והפך אותו למשרת."

סערה פרטית. מאזורסקי החל להשתעשע עם הרעיון עוד לפני עשר שנים.

ראול ג'וליה ומולי ריינגולד
מקאליבן לקאליבאנוס

אבל משום־מה לא הצליח לקדם אותו די הצורך. באותם הימים היה הוא עצמו מלא פיקפוקים לגבי הקאריירה שלו, לא ידע אם עליו להמשיך במירוץ העכברים הקשור לעבודתו של בימאי קולנוע או לסגת מן העולם, כמו פרוספרו. הוא ראה במחזה משהו הנוגע לו אישית, ומשום כך התקשה להסתדר עם הרקע ההיסטורי וכנראה גם עם השפה של שקספיר, שאינה עוד השפה המדוברת היום, בוודאי שלא באמריקה.

רק כאשר החליט סופית שאינו רוצה להיות צמוד בשום אופן למחזה, אלא לצאת לקראת סערה פרטית משלו, ברוח שקספיר, אבל לא לפי שקספיר, החל התסריט לקרום עור וגידים. הוא כתב אותו פעם, ועוד פעם ועוד פעם, צירף לעבודה תסריטאי נוסף, ליאום קאפטאנוס, וככל שהתקדמו בתסריט שלהם, התרחקו מן המקור של שקספיר. גם הסיגנון, שבו צריך הסרט להיעשות, הצטייר להם בצורה ברורה יותר. בשלבים מסויימים הרהר מאזורסקי באפשרות של פארסה מסורפת בנוסח האחים מארקס, או בסרט סוריאליסטי עם ניסים ונפלאות, כיאה לסרט על קוסם. ו־היתה תקופה שבה חשב כי השחקן המתאים ביותר לתפקיד קאליבן אינו אלא מיק ג'אגר, הסולן של האבנים המתגלגלות.

גיל המעבר. בסופו של דבר, הסתבר לו, שהסרט שהוא רוצה לעשות הוא סרט על „אדם שחי עם בתו, על אי בודד, אכול תיסכולים על דברים שעוללו לו

אורי ברבש:

הדרך אל השחקן

למרות שזהו סירטו העלילתי הארוך הראשון לקולנוע, אורי ברבש הוא כבר בימאי בעל מוניטין. אחרי סרטי טלוויזיה כמו חתום לכל החיים או גבי בן־יקר, גילה כל עם ישראל שמדובר ביוצר כישרוני, שמודע במיוחד לבעיות חברתיות ועוסק בהן לעומק, בלי פשרות.

צורת העבודה שלו עשתה רושם עז. מצד אחד, משום שהוא ביסס את התסריטים, שכתב יחד עם ערן פרייס, על סיפורי אמת, שאותם חקר היטב כדי לרקום מהם דמויות אמיתיות. ומצד שני, על־ידי עבודה יסודית עם שחקנים, שהפכו בהדרכתו להיות שותפים ביצירה, עד כדי כך, שנידמה היה מול המצלמות, שאין הם מדקלמים טכסט שנכתב מראש, אלא מניחים לרחשי ליבם לפרוץ החוצה, בכל עוזם.

טיבעי הדבר שסירטו הראשון לקולנוע, אות קין, מעורר סקרנות וציפיות רבות, מה עוד שברבש השתמש באותם שחקנים שעבדו עימו בטלוויזיה — ארנון צדוק, עופרה ויינגרטן, דליק וולוניץ. אשר לנושא — סירטי הטלוויזיה שלו יכלו לשאת את אותו השם, כי מה זה, למשל, עבר בכלא, אם לא אות קין?

עם אורי ברבש, בטרם הצגת־הבכורה של סירטו החדש, שוחחה עורכת המדור, עדנה פיינרו:

● **שם הסרט בכל שלבי כתיבת תסריטך היה „פרופיל 24". מדוע שינית את השם ל„אות קין"?**

זה היה התנאי של שילטונות צה"ל להגשת הסיוע.

● **מהו אם כן הנושא? מחלת־נפש? אדם הנרדף על־ידי החברה בשל עברו? מאבק של אדם באות־קין שהוטבע בו?**

ברבש מדריך את ארנון צדוק ב„אות קין"
לתעד ההתנהגות

לא, אין זה סיפור על מחלת־נפש, לא מההיבט הרפואי, הקליני או המיסתורי. הסרט נפתח ברגע שהגיבור יוצא מבית־החולים.

זהו סיפור המאבק הקיומי של גבר עם בעיות נפשיות; גבר חזק, נאה, כריזמאתי; מאצ'ו ישראלי טיפוסי, שאינו מסוגל להודות בכישלון; גבר החי בשקר עם עצמו ועם החברה, כשהחוזק החיצוני שלו הוא הסוואה לדימוי עצמי חלש.

● **אתה ידוע כבימאי־תעודה, העורך תחקירי־אמת. אילו תחקירים ערכת הפעם?**

נועצתי בפרופסור דווידסון משלוותה, והתבססנו על התיאוריה של רוברט לנג, המייצגת את השקפת העולם האנטי־פסיכיאטרית, השופטת אדם רק על בסיס קיומי. זוהי פסיכיאטריה הגולשת לתחומי הסוציולוגיה והפוליטיקה.

● **אחד הדברים המאפיינים את עבודתך הוא שיתוף השחקנים, החל בשלב מוקדם ביותר של העבודה. האין זה מכביד על ההחלטות?**

אני חייב להתוודות: זוהי בדיוק העבודה המעניינת אותי ביותר. אותי הקולנוע אינו מעניין באופן פולקלוריסטי. כל האורגזמה של הקולנוע, התפעלות מסיגנונות ומטכניקה, שימוש מופרז באור ובמוסיקה אינם מדביקים אותי.

זה מכתיב עשייה מסוימת. זהו קולנוע שבו המצלמה צריכה לתעד את העבודה של השחקנים. לכן חשוב לי לעבוד עם אנשים שיש לי עימם שפה משותפת, ובהרבה מובנים עובר עלינו תהליך משותף. זה לא סרט של בימאי, כי אם עבודת צוות. זו עבודה יותר קשה, כי שחקנים הם תובעניים, אבל זהו הקולנוע המעניין אותי.

כשאנו מגיעים ליום צילום יש לנו ידיעה כמעט ברורה מה אנו עומדים לעשות. אין אילתורים. זוהי עבודה דתית ממש. צילמנו את הסרט כולו ב־25 ימי צילום, כשבכל יום עבדנו בין 10 ל־12 שעות.

יש כמה ריגעי־מפתח, שלמענם אני שומר נתונים נוספים, שאני נותן לשחקן אחד והאחר אינו יודע אותם, ואז עלינו להגיב לנתונים שכבר קיימים אצלו. הייתי רוצה לעשות פעם סרט רק עם הנתונים המפתיעים, אבל זה היה דורש אינסוף ימי צילום, כי זהו סיכון עצום. ואיני יכול להרשות לעצמי עדיין את הלוקסוס הזה.

אחרים בעבר. כועס חועס ונוטר איבה על עבר זה, אדם שמוכן להשתמש בכל עצת הקסמים שבידו כדי לנקום, אבל בסופו של דבר מניח לכישוף ומחליט לסלוח.״

קאפסאנוס, שותפו לתסריט, מגדיר זאת בצורה פשוטה יותר: סרט על מאזורסקי עצמו, על יחסיו עם שתי בנותיו, על משברי גיל המעבר אצל הגבר האמריקאי המצליח.

מה שיצא מן המאמצים המשותפים של השניים, הוא סיפור על אדריכל מצליח

סוזן סאראנדון בתפקיד ארתה
הרוח הטובה

מאוד בניו־יורק, המגיע לשלב שבו חיי הנישואין הופכים כבר לשיגרה, ומבחינה מיקצועית אין לו עוד פיסגות לטפס עליהן. הוא מתחיל להרהר אם לא החמיץ את ההזדמנויות הנפלאות והקוסמות ביותר, שעה שכיוון עצמו למטרה אחת בלבד, שאותה השיג משכבר. הספק המכרסם בו מטיל כמובן צל כבד על חיי־הנישואין שלו, למרות שהוא אהב את אשתו.

במוקדם או במאוחר, כאשר מנסה האשה לחזור לעמדה עצמאית משלה, מתגלגלים העניינים כך, שהיא מוצאת נחמה והבנה דווקא בזרועות הלקוח העיקרי של הבעל. זה מגלה את הפרשה במיקרה, מודיע שהוא עוזב את הבית. בתו, באמצע שנות העשרה, רוגזת על האם ששברה את מוסכמת־החיים המשותפים, מצטרפת אליו במסע כאילו לחיפוש מקורותיה, באי יווני מבודד בים האגאי. שם הוא מוצא את התושב היחיד במקום, אחד קאליבאנוס, שחולם על התיירים אשר ישטפו פעם את האי ויביאו עימם מכשירי טלוויזיה ו־קוקה קולה. בינתיים הוא עובד אצל האדון מניו־יורק וחושק בהסתר בבתו הצעירה.

באי מוצא האדריכל גם את ארתה, אמריקאית צעירה, שהיתה נשואה בין היתר גם לישראלי וחיה בישראל, והממשיכה לחפש את עצמה ברחב העולם. היא מצטרפת למסע אל האי הבודד, ומשמשת מעין רוח טובה המשרה מקיסמה על הגבר המתוסכל בבדידותו.

כמובן שבסופו של דבר, כל הדמויות שחלפו בסרט, מניו־יורק ומאטלנטיק־סיטי, מאתונה ומהאי, נפגשות בסופו של דבר, אחרי סערה שגורפת את כולם לחוף. מוסר־ההשכל של מאזורסקי, במיקרה זה זהה למסקנה של שקספיר.

מירשם חדווה. המעלה העיקרית ב־סרט הזה — שיהיו בוודאי כאלה שיט־ענו כי הוא ארוך מדי, ואולי איטי מדי — הוא דווקא בקסם שהוא משרה על הצופה. הדמויות המופיעות על המסך הן אמי־תיות ואנושיות כל־כך, עד שהשהייה ב־חברתם היא פשוט מאוד נעימה, גם כש־קשה להם, גם כאשר יש להם בעיות או כשהם מתקוממים. לא כל שכן, כאשר יורדים עליהם רגעי אידיליה. הנופים שב־תוכם הם פועלים מקסימים ביופיים, ו־לפחות בזמן הצפיה קשה להעלות על הדעת הנאה גדולה יותר מאשר להצטרף אל האנשים שעל המסך לכמה ימי חופשה.

האחראי, בראש וראשונה, ליצירת אווירה חמה ונעימה כל־כך הוא מעל לכל ספק הבימאי מאזורסקי. ״עבודה עימו היא חשובה ולא חשובה גם יחד,״ אומר עליו

ג׳וליה בתפקיד קאליבאנוס עם העז ביאטריצ׳ה
אהבה לסוני טריניטרון

ג׳ון קאסאבטס, בימאי מהולל בזכות עצמו, המגלם כאן את תפקיד האדריכל. ואכן, זו אולי ההגדרה הקולעת ביותר. נדמה כאילו הסרט נעשה ברצינות, אבל לא לגמרי ברצינות, כאילו העבודה נעשתה מתוך חדווה, והתוצאה מקרינה תחושה זו אל הצופים.

בחירת השחקנים היא מלאכת מחשבת בפני עצמה. את תפקיד רעייתו של קאסאבטס בסרט מגלמת רעייתו בחיים, ג׳ינה רולנדס. האשה הצעירה, החיננית והתועה, המחפשת את עצמה ומוכנה לתת את עצמה בלי הגבלות, היא סוזאן סאראנדון, שיוצרת דמות עוד יותר מרתקת וסימפאטית מאשר באטלנטיק סיטי. ויטוריו גאסמן כאילו משחק את עצמו כשהוא מגלם את דמותו של גבר בשנות השישים, תוקפני ושתלטן, הרוצה לסחוט את הנאות־החיים עד הטיפה האחרונה. ראול ג׳וליה, שחקן־בימה בסימן עליה, מעניק לדמות של קאליבאנוס את כל העסיסיות של איש העולם השלישי, המגלה עד מהרה כי ה״בוס״ מוכן להיעזר בעבודתו, מוכן לדבר על שוויון, אבל אוסר עליו את בתו.

התפקיד של ג׳וליה הוא אולי המפתה ביותר בסרט, כשהוא נע בין פרימיטיביות ציורית, חמדנות ערמומית וצביעות מת־חסדת.

פסק זמן. מעניין שבין מסקנותיו של הסרט, כמה שהן מודרניות בהחלט. למשל: גם אם אי בודד — רחוק מן הטלוויזיה ומהפירסומות האוויליות שלה — נראה כמו גן־עדן, מקום שקט, שלו ובטוח מחוץ למילחמת הקיום המערבית, הרי ב־סופו של דבר אין זה יכול להיות אלא פסק זמן, מקום שבו אדם נושם עמוקות לפני שהוא חוזר אל התחרות.

ואכן שני שירי אהבה יש בסרט, ושניהם מוקדשים לעיר ניו־יורק, שמעולם לא נראתה מקסימה יותר. הראשון הוא זה ה־מושמע על־ידי ליזה מינלי בסרט ניו־יורק ניו־יורק. על רקע שיר זה כאילו יוצא האי כולו במחול, כולל עדר העיזים השובבות של קאליבאנוס, המנתרות באוויר בבלט מופלא לפי קצב המוסיקה השני, עדיף מאנהאטן, אחד הפיזמונים הקלאסיים של לפני מיל־חמת העולם השנייה, מלווה את האפילוג של הסרט, כעין סיכום של הסיפור כולו.

צופה מבוגר יותר, שביקר באחת ההקרנות המוקדמות לסרט, יצא כשחיוך גדול שפוך על פניו: ״הנה סרט על אנשים מודרניים, החיים היום, ואין בו אפילו אקדח אחד, לא נשמעת יריה לרפואה ו־בכל זאת הוא מעניין בכל רגע.״

אכן, יש ללא ספק סרטים מזעזעים יותר, רלוואנטיים יותר, חשובים יותר לתקופתנו מן הסרט הזה, אבל קשה להיזכר בהרבה סרטים שנעשו בתקופה האחרונה, שמהם אפשר לצאת פשוט בהרגשה טובה מן

גאסמן וקאסאבטס
האדריכל והלקוח

האולם. היום, ולא רק היום, זהו הישג נכבד ביותר.

וודי ומנדלסון

חתן וכלה

קומדיה סכסית בליל קיץ (שחף, תל־אביב, ארצות־הברית) — לגבי קומיקאי, שלשונו היתה מאז ומתמיד הנשק החזק ביותר שלו, מגלה וודי אלן בסירטו החדש חוש חזותי בלתי־רגיל. אמנם, בכל סרטיו היתה הקפדה גדולה על התמונה, אבל הפעם ההקפדה היא גדולה כל־כך, עד שהיא מעמידה בצל את כל היתר.

הצלם גורדון ויליס, בעזרת המוסיקה של מנדלסון, פשוט גונב את ההצגה. הוא עושה זאת באותם קיטעי־מעבר של צילומי־נוף וטבע מרהיבים, המלווים בצלילים מרהיבים לא פחות, והמפרידים בין קטעי הדיאלוג הארוכים. קטעים אלה עשויים כאילו היו הפסקות שבין מערכה ומערכה בתיאטרון.

זהו מיפגש של שש דמויות בבית כפרי מקסים, המצוי בלב יער, ליד פלג מים קטן, עם ציפורים מתרוננות, ערסלים בחצר וכל שאר המרכיבים הדרושים ליצירת אווירה רומנטית אידילית. השיחה, מן הרגע הראשון ועד לאחרון, היא מעין נושא ווריאציות, כמו ביצירה מוסיקלית. הנושא הוא חיים משותפים בין גבר ואשה, וששת הדמויות מספקות — כל אחת בפני עצמה, במישחקי זוגות עם השאר, ובשיחה כללית (בדיוק כמו בששיה קאמרית במוסיקה) — את האילתורים השונים שממציא אלן.

אם בסרטיו הראשונים נדמה היה שאביר זה של החרדה המצחיקה מוותר על מיבנה דרמאתי כוללני, משום שהוא עסוק מדי בהפגזת בדיחות נפרדות. עתה נראה שהוא עבר את הגשר אל הצד השני. הוא עסוק כל־כך במיבנה הכולל של הסרט, בשילוב הקולות השונים במוסיקה הדרמאתית שלו, עד אשר ניטל, במידה רבה, אותו העוקץ המטריד שנתן תמיד לבדיחותיו מימד נוסף, ושאילץ את הצופה להרהר בהם פעם נוספת אחרי שיצא מבית־הקולנוע.

השיחות הן כמובן פיקחיות, מבדרות, הומוריסטיות, אבל משום־מה חסרות את המקוריות וההפתעה שהיו לאלן בעבר. על כך צריך להוסיף את הערצתו המוגזמת לתרבות האירופית, שלה הוא ממשיך לקוד קידות מרגיזות במקצת. אי־אפשר שלא להיענות להזמנה השקופה ולהשוות את הסרט עם חיוכי ליל קיץ של ברגמן, השוואה שאינה לטובת אלן.

ששת השחקנים כאן ראויים לשבח, כל אחד בפני עצמו, אבל בסך הכל, אין להניח שהצופה ימצא תרבה לקחת עמו הביתה מהסרט הזה.

וודי אלן ומיה פארו: צלילים וציפורים

תדריך

תל־אביב: ג׳ורג׳יה, רגטיים, נעדר, האדומים, שיר אשיר בגשם.

ירושלים: חמסין, עוברת־אורח בסן־סוסי, גליפולי, האגם המוזהב.

חיפה: ג׳ורג׳יה.

החברה התביישו לדחוף שטרות לחזיית רקדנית־הבטן ★ למה הפסיק שלמה ארצי להופיע?

סוף הדרך

כולם ראו את שלמה ארצי מתרגש על הבימה בצוותא, אבל לדעתי, הכוכב האמיתי במסיבה הגדולה שנערכה לסיום 500 הופעותיו של ארצי בתכניתו דרכים, היה דווקא האיש שעמד מאחורי הזמר וליווה אותו בעזרת גיטרת־הבס. שמו הצ׳י שטרן, והוא מלווה את ארצי מתחילת דרכו בלהקת תפוח ועד היום.

כולם סיפרו, ששלמה ארצי הפסיק את המופע שלו בגלל עייפותו — יכול להיות. אבל לדעתי, הסיבה האמיתית להפסקת ה־מופע היתה מינויו של הצ׳י שטרן כמנכ״ל חברת הד ארצי, כשהוא בן 33 בלבד. „האמת היא, שהייתי חייב להפסיק עם ה־הופעות. אני פשוט עייף,״ גילה לי הצ׳י. „תארי לעצמך: להסתובב בהופעות כל לילה, לחזור בבוקר ובשעה 8 כבר להיות בעבודה כמנכ״ל חברת תקליטים, זה מוגזם, לא ?״

במסיבה שהתקיימה אחרי ההופעה פגש־תי את המנכ״ל הקודם של החברה, זאב לוין, ושאלתי אותו לפשר מינויו של הצ׳י כמנכ״ל במקומו. הוא ענה: „תקליטים היום זה עסק לאוזניים צעירות. מה להפיק, מה ליצור ומה להקליט חייב להחליט בחור צעיר, שמבין את אוזנם של הקונים הצעירים. לכן בחרנו בהצ׳י. אני הכשרתי אותו לתפ־קיד במשך שנתיים.״ זאב לוין לא פרש מהחברה. הוא נשאר כיושב־ראש מועצת המנהלים, מתחלק עם עוזי נתנאל ב־50% ממניות החברה.

מעריב הוא בעל 50% הנותרים, עובדה המסבירה את נוכחותו של שמואל שניצר, עורך הצהרון, במופע של ארצי.

לארצי עצמו היה קשה לדבר בערב זה, בשל ההתרגשות. לפני הופעתו האחרונה הוא הסתובב במיזנון האולם כשהוא צופה בקהל הנכנסים להופעתו.

אפשר היה להבין את ההתרגשות שאחזה בו. לסיים 500 הצגות בדרכים־לא־דרכים, במקומות נידחים ובאולמות מאולתרים זה לא דבר של מה בכך. כשהתחיל שלמה ל־שיר לפני אולם מלא של מפיקי רדיו, אנשי חברת־תקליטים, עיתונאים וסתם חברים טובים, הבנתי בדיוק את סיבת הצלחתו של ארצי. בליווי פשוט של גיטרה, ללא יומרות, כשהוא מלווה על־ידי הצ׳י הנא־מן המנגן בגיטרה בס.

הוא שר בחום שירים פשוטים שהלחין בעצמו.

האווירה באולם אינטימית. כולם שרים ביחד.

במסיבה מפוארת במלון מנדרין, אחרי ההופעה, אין זכר לאווירה הרגועה ששלטה בצוותא. כאן הסיגנון הוא שונה לגמרי. שלמה עצמו מסתובב כשהוא בגילופין, וכ־שאני מנסה לראיין אותו הוא משיב: „אני לא מתראיין עכשיו אצל עיתונאים, אני שיכור לגמרי. צלצלי אלי מחר ב־12 ב־לילה.״

תקליט אכיל הזמר שלמה ארצי ניצב ליד עוגת־קרם ענקית, העשויה בצורת פטיפון ותקליט. העוגה הזאת היתה הפתעת הערב, וסימלה את זכייתו של ארצי בשני תקליטי־זהב. שלמה עצמו היה עסוק בשתיה.

כל התאומים שחקן התיאטרון הקאמרי, עודד תאומי, מוקף בבני־מישפחתו: מימינו אשתו חווה, שהיא מורה במיקצועה, משמאלו בתו הצעירה בת ה־15, אמירה, ועינת בת ה־19, אשר משרתת בצבא.

אכלו אותה בסינית

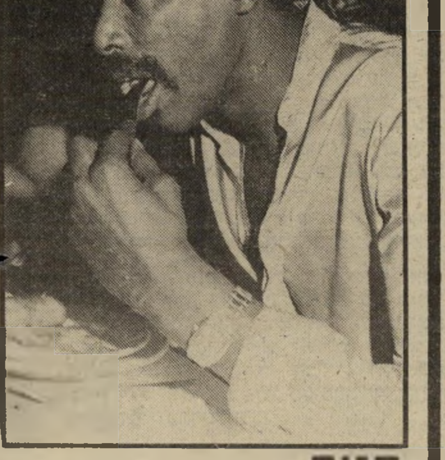

חנות אולסי פרי תוחב סכין לפיו. הכדורסלן רוצה לפ־תוח חנות ספורט אחרי פרישתו בעוד כשנתיים. פרי מעדיף את העיר רמת־גן.

לשחקני הכדורסל של קבוצת מכבי תל־אביב יש זמן למסיבות. גם הפעם מצ־או להם סיבה למסיבה. פתיחת עונת ה־כדורסל היא סיבה מספיק טובה, לא?

כדי לשמור על כושר, חייבים השחקנים לאכול אכילה מבוקרת. אך במיסעדת לוטוס שכחו השחקנים את הדיאטה וטרפו כמויות אדירות של אוכל סיני, מכל הבא ליד.

השחקן האמריקאי ג׳ק צימרמן הגיע למ־סיבה בגפו והפתיע את חבריו כשפתח פיו והחל מדבר עברית. צימרמן סיפר, שהוא לומד יום־יום במשך שש שעות לקרוא ולכתוב עברית. באולפן יש לו מורה פר־

הרמתי מרימה מפיקת תוכניות בקול ישראל, רחל הרמתי, מרימה כוסית לחיים. רוחל׳ה היא חברתו של מיכה פרידמן, העובד ככתב במחלקת־החדשות של קול ישראל. שניהם באו לחגוג עם ארצי.

פתחון פה לשחקנית התיאטרון תיקי דיין. תיקי שיחקה בעבר לצידו של שלמה ארצי בהצגה יוסף וכותונת הפסים. היא תופיע גם בקולנוע, בסירטו החדש של הבמאי יקי יושע, דרך ללא מוצא בתפקיד יצאנית.

תפילה לבטן גדי ורקשטל, המעריץ הנודע של קבוצת הכדורסל מכבי תל־אביב, כורע לפני שיפולי־ביטנה של הרקדנית. גדי, המפורסם בכינויו „החצוצרה", בגלל תקיעתו בחצוצרה במישחקי־הקבוצה, הצטרף למחול.

טבורים

רוטטים

הקהל במועדון ישב דרוך כקפיץ, עיני הכל היו מופנות לעבר הכניסה. עם השמע הצלילים הראשונים של המוסיקה המזרחית זינקה אל רחבת־הריקודים צעירה בבקיני קצרצר, שרשת עוטפת את ביטנה, והחלה מנענעת את שרירי ביטנה.

הצעירים התל־אביבים היו המומים, אבל לאט־לאט התחמם העסק. הרקדנית ניגשת אל אחד הגברים הצעירים שמקיפים אותה, עושה עיניים, ומנענעת את ביטנה.

החבר'ה אינם נשארים אדישים לקסמיה של הרקדנית. שטרות של מאות שקלים נזרקים לעברה. הצעירים אינם יודעים בדיוק היכן שמים את הכסף.

גברתן אחד תוחב 100 שקלים לתוך חזייתה, וזהו אות לבאים. בזה אחר זה תוחבים הגברים שטרות מרשרשים לתוך חזייתה. צופים אחרים מדביקים אותם על ביטנה של הרקדנית.

הכל התחיל כאשר מועדון קיסר התל־אביבי החליט לערוך לחבר'ה מסיבה שכולה על טהרת המיזרח. את פני הבאים קידמה מוסיקה מיזרחית. כשראו מנהלי המועדון כי הצעירים אינם רוקדים, שינו מייד את הקצב, וצלילי צ'ה־צ'ה־צ'ה ודיסקו התערבבו במוסיקה המיזרחית. האטרקציה, כמובן, היתה רקדנית־הבטן הישראלית בארי סימון. בארי החיפאית, שבזמן האחרון היא עמוסת עבודה בשל הביקוש הרב להופעותיה, סיפרה: „חזרתי זה עתה ממצריים. בעל מועדון קאזינו ואנדום במצרים הזמין אותי לרקוד במועדונו. נסעתי, וחזרתי מייד, בגלל המצב העויין במצרים נגד הישראלים, בעיקבות המילחמה בלבנון. בבית מלון התקיפו אותי וצעקו לי: בגין ושרון פאשיסטים! פקיד־הקבלה של המלון סירב לתת לי קו לישראל. ההרגשה של המצרים היא, כי בגדנו בהם והרגנו את האחים שלהם. אין כבר אותה הרגשה נעימה שהיתה לאחר חתימת חוזה־השלום.

„אין דבר, גם בישראל ברוך־השם לא חסרה עבודה. הפכתי להיות אטרקציה בקיבוצים. קשה לתאר איך שהקיבוצניקים משוגעים על ריקודי־בטן. הם באים לבושים להופעה שלי בגאלביות ארוכות. רק כסף הם לא שמים לי בחזיה, כי הם פשוט לא מסתובבים עם כסף בכיס.

„שתדעי לך, שבמצריים עושים לרקדנית־בטן — אם היא טובה — כבוד כמו לנשיא. בארץ יצא שם זול לריקודי־בטן, כי אנשים לא יודעים בדיוק מה זה. לכבוד הכי־גדול אני זוכה כאשר אני מופיעה לפני סטודנטים אינטליגנטיים. נשיא אגודת הסטודנטים הזמין אותי להופיע.

„אלוהים העניק לי מתנה, ואני משתמשת בה."

כמו במצריים רקדנית־הבטן החיפאית בארי סימון, במלוא הדרה, בפוזה אופיינית לריקודי־בטן. „אלוהים חנן אותי במתנה: גוף טוב וכישרון־ריקוד. אני בנויה לריקודי־בטן, אצלי זה בדם. זה מיקצוע קשה ודורש אימון רב, שבו השליטה על השרירים באה מהמוח," העידה על עצמה.

כסף למכור צעיר נלהב תוחב שטר כסף לתוך הבגד המינימאלי של בארי סימון, המחוללת בשכיבה. בארי התלוננה, שהצעירים במסיבה לא תחבו די כסף לחזיתה. „אבל אין דבר, הם עוד חדשים בעסק, הם ילמדו."

בידיים אוכל שחקן הכדורסל ארל ויליאמס, שחזר לחברתו מאריאן, אחרי שורה של משברים.

גשר השחקן מיקי ברקוביץ' בחברת אשתו, שלי, תוחב לפיו כמויות של אוכל סיני. הוא מבקש להקים גשר בין חנויות־הספורט שלו.

טית, והוא מתכונן להפתיע את כל אותם שמנסים למכור אותו בעברית.

נושא השיחה במיסעדה היה הכמעט־הפסד שאירע לקבוצה יום קודם לכן, כשמכבי שיחקה נגד הפועל חולון.

אולסי פרי הגיע לבדו והתוודה, שבעוד שנתיים יפסיק לשחק, וביקש מברי, אשת יחסי־הציבור של המועדון, לעזור לו למצוא חנות־ספורט ברמת־גן. „אני רוצה חנות באיזור רחוב ביאליק," אמר. מי שרוצה לעזור לאולסי פרי למצוא חנות כזאת, שירים אליו טלפון.

מיקי ברקוביץ' אמר, שהוא מתכוון לבקש מראש העיריה, שלמה להט, לעזור לו לבנות גשר ברחוב דיזנגוף, שיקשר את שתי החנויות שלו, הממוקמות משני צידי המדרכה, כדי שלא יאלץ לעבור את הכביש.

נירה גל

תכניות מועדפות
בטלוויזיה הישראלית

יום רביעי

3.11

● **הנפשה: צ'רלי בראון (6.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סרט הנפשה (אנימציה) המספר על סנופי, כלבו „הפרוע" של צ'ארלי בראון. הכלב אינו יודע מהי דרך־ארץ ונשלח לאילוף מחדש.

● **סידרה: רודה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סידרה קומית לי־מישפחה. הפעם הפרק רודה ומייק — חלק ב'.

● **סרט קולנוע: מישחקי הפיג'מה (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סרט על בית־חרושת לפיג'מות, עם דוריס דיי וג'ון רייט.

די: מישחקי הפיג'מה
יום רביעי, שעה 10.05

יום חמישי

4.11

● **סידרה תיעודית: התלכבות (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פרק שלישי בסידרה, הבוחנת בעיות אתיות בתחום הרפואה. הכותרת הפעם היא ניסויים בבני־אדם.

● **סידרה חדשה: וינסטון צ'רצ'יל — שנות מידבר (10.25 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פרק ראשון בסידרה דרמטית בת שמונה פרקים, המתייחסת לשנים 1929—1939 בחייו של המנהיג הבריטי, שנים שהיו שנות שיממון בהייו, אך הביאו אותו לבסוף להנהיג את עמו במהלך מילחמת־העולם השנייה. פרקי הדראמה מבוססים על עובדות היסטוריות, המבוססות על סיפרו של ההיסטוריון מרטין גילברט. הפרק הראשון, נקי מכל נכסיו, נפתח כאשר בגיל 55 הוחרם צ'רצ'יל על־ידי מיפלגתו, ונראה היה כי הגיע לסוף דרכו הפוליטית. בפתיחת הסרט (1928) עדיין מחזיק צ'רצ'יל באחת ממישרות־המפתח בממשלת בלדווין השמרנית, כאשר מאחרי הקלעים פועלים עסקני המיפלגה נגד בחירתו למישרת ראש־הממשלה. אלא שאז נוחלת מיפלגתו מפלה, וצ'רצ'יל מסיק את המסקנה, שדרכו הפוליטית הגיעה לקיצה. בתפקיד וינסטון צ'רצ'יל משחק השחקן רוברט הארדי (אדונים ומשרתים והדוכסית מרחוב דיוק), את אשתו קלמנטין צ'רצ'יל מגלמת השחקנית שון פיליפס (מה יפית עמק נווי ואני קלאודיוס). רנדולף הבן הוא ניג'ל היברס (אדונים ומשרתים, חלומה של זוהר), ראש־הממשלה בולדווין הוא פיטר ברקוורת'.

● **סידרה קומית: שלי (11.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פרק נוסף, תחת הכותרת ריהוט מלא, שבו מתברר כי שלי הינו חסיד נלהב של ריהוט משומש.

יום שישי

5.11

● **סרט ערבי: ממון ונשים (5.30 — שידור בצבע, מדבר ערבית).** יוסוף והבי, שנפטר לפני כארבעה שבועות, היה מעמודי התווך של הקולנוע המצרי. והבי היה בעל מודעות חברתית מפותחת. הוא שיחק בסרט הערבי המדבר הראשון, שצולם בפאריס ב־1938 ומאז ועד ליום מותו השתתף בעשרות סרטים בתפקידים מגוונים. בממון ונשים הוא מגלם תפקיד של פקיד פשוט המסור לעבודתו ולמישפחתו, אך בלחץ הנסיבות מועל בכספי החברה. לצידו מופיעים השחקנים: אמינה רזק, סועד חוסייני ואחרים.

● **סרט קולנוע: דבר אלי בוורדים (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סרט המבוסס על מחזה בעל אותו שם. זה סיפורו של בן החוזר מהשירות הצבאי וצריך להשתלב שוב בחיי־המישפחה, כאשר אביו ואמו מתחרים ביניהם על אהדתו. הפער הנפשי בין שני בני־הזוג המבוגרים מוצא את ביטויו בנסיבות אלה יותר מהעבר. התיסכולים והמרירות שהצטברו בשנות חייהם המשותפות פורצים החוצה. המחזאי והבימאי הוא פרנק גילרוי. בתפקידים ראשיים: פטרישיה ניל כאם החייל, ג'ק אלברטסון בתפקיד האב ומרטין שין בתפקיד הבן.

שבת

6.11

● **דראמה: יום אחד בקרוב (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** אלפי דונמים המיועדים לחקלאות מוצפים במים באיזור מניטובה, קנדה, ממיפעל השקיה שבנו האמריקאים בצפון־דקוטה. מככב השחקן הקנדי ג'ון ורנון.

● **סידרה: לא יאומן כי יסופר (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק אל תדברו סרה במת מספר כיצד בוב וסים חושדים, כי חברם הרופא קבר את אשתו במרתף הבית.

יום ראשון

7.11

● **תיעוד: נחום הורוביץ (8.03 — שחור־לבן, מדבר עברית).** סרט תיעודי העוסק בשומר הוותיק נחום הורוביץ.

● **תיעוד: הקץ המגולה (9.45 — שידור בצבע, מדבר עברית).** סירטו של הבימאי אורי גולדשטיין על התנחלות עצמונה, שהוקמה כהתנחלות בלתי־חוקית ביום שבו אושרו הסכמי קמפ־דיוויד. במשך 50 יום ליווה גולדשטיין עם צוותו את סיפורה של ההתנחלות, עד לחודש אפריל, שאז פונו התושבים מהמקום, והוא בוחן את הפער בין המציאות והמיסטיקה של מתנחלים אלה.

הארדי, פיליפס היוורס וסאלמן: שנות־מידבר
יום חמישי, שעה 10.25

יום שני

8.11

● **סידרה: תחילה (8.03 — שידור בצבע, מדבר ומזמר אנגלית).** הפרק בכל הרצינות ממשיך ומביא הלאה את סיפורו של בית־הספר לאמנויות בניו־יורק.

● **תוכנית אולפן: 30 שנה למותו של וייצמן (10.05 — שחור־לבן, מדבר עברית).** תוכנית אולפן מיוחדת בהנחייתו של ירון לונדון, שתבחן את דרכו של נשיאה הראשון של מדינת ישראל.

יום שלישי

9.11

● **סידרה: ג'סיקה נובק (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פרק נוסף בסידרה, המספרת עלילותיה של כתבת טלוויזיה.

● **דראמה: וירג'יניה פליי מובעת (10.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סיפורה של בתולה בת 30 פלוס, שביום היא משמשת מורה ובלילה היא עבד לחלומותיה המיניים. לפתע חל שינוי מדהים בחייה. בתפקיד וירג'יניה פליי מככבת השחקנית אן מאסי.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 3.11

● **סידרה משעשעת: המצלמה הנסתרת (7.00 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית)** סידרת טלוויזיה אמריקאית פופולרית, הבנויה על סיטואציות מפתיעות ומצחיקות, תוך ניצול תמימותם וטוב ליבם של אנשים. התוכנית מוגשת לפני קהל באולפן, בהנחייתם של אלן פנט (שזכה לכינוי „מר מצלמה נסתרת") ופיליס ג'ורג'.

● **סידרת מתח: סוואת (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה המתארת את פעילותה ושיטות עבודתה של יחידת מישטרה מיוחדת, המורכבת מגברים אמיצים שהוכיחו את עצמם כלוחמים מעולים במילחמת וייט־נאם. ליחידה כלי־רכב מיוחדים ומדים הדומים למדי־צבא. בתפקידים הראשיים: סטיב פורסט, רוברט יוריך, ג'ימס קולמן ומרק שירה.

יום חמישי 4.11

● **אנימציה: הנס כריסטיאן אנדרסן (5.10 — שני הערוצים — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה לילדים, הממחישה את אגדותיו של הסופר הדני מן המאה ה־19. הפעם: פרק בשם ידיד לדרך.

● **שעשועון: 5×5 (7.00 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 60 דקות, מדבר ערבית).** הפקה עצמית של הטלוויזיה הירדנית, המגישה תוכנית בת שעה, שכוללת מיגוון רחב של תחרויות עם פרסים יקרי־ערך, כגון טלוויזיות, טיסות לחו"ל, מקררים, מכונות־תפירה ועוד. התחרויות נערכות בין עובדי אחד המוסדות הציבוריים, כגון בנקים, חברות גדולות ומישרדי־ממשלה.

יום שישי 5.11

● **סידרת־מתח: צ'יפס (4.30 — שני הערוצים — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלי).** סידרה שגיבוריה הם שני שוטרים־אופנועים ממישטרת קליפורניה, לארי ווילקוקס הבלונדי ואריק אסטרדה השחרחר. בכל פרק מתרחשת עלילה בלשית מרתקת.

יום שבת 6.11

● **קומדיה: קינויג (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה קומית־בידיונית אשר במרכזה גבר צעיר, בעל מעבדה לתיקוני רדיו וחשמל, היוצא למסעות על כנפי הדמיון אל כוכבי־לכת מרוחקים, אחרי היכרות עם אשה הטוענת כי היא מאנשי המאדים. גיבור הסידרה, דס קינויג, וחברו ג'ימס פיפר מקבלים משימות מאנשי החלל־החיצון ומשתדלים לבצען כמיטב יכולתם.

● **ספורט: היאבקות (9.40 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 40 דקות, מדבר אנגלית וערבית).** תחרויות בהיאבקות בזוגות וברביעיות, לפני קהל מריע.

יום ראשון 7.11

● **קומדיה: הרולד לויד (6.10 — ערוץ 3 — שחור־לבן, 20 דקות, אילם עם כותרות באנגלית).** לקט מסרטיו הישנים והטובים של הרולד לויד, שיש להם מטרה אחת בלבד: להצחיק אותך, וכמה שיותר!

● **פולקלור: בתינו (9.40 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 30 דקות, מדבר ערבית).** סיגנונות חיים ומינהגים, טיקסי חתונה ושאר אירועים בחיין של הפרט והחברה בירדן, בכפר ובעיר.

יום שני 8.11

● **דראמה: שרה דין (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** סיפור המעשה מתרחש באנגליה ובאוסטרליה בסוף המאה ה־18 ובתחילת המאה ה־19. אשה אנגליה בשם שרה דין מובאת לדין באשמת גניבה, וגזר דינה היה הגליה לאוסטרליה. על חייה ופעילותה בארץ זו מספרת לנו הסידרה הנושאת את שמה. משתתפים: ג'ולייט ג'ורדן, הרולד הופקינס, ברנטון ויסל, ברי קווין וסין סקאלי.

יום שלישי 9.11

● **לילדים: סרט רוסי לילדים (6.15 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 20 דקות מדבר ערבית).** לראשונה בתולדות הטלוויזיה הירדנית מוקרנים סרטים מתוצרת ברית־המועצות (עם קריינית בעברית). הצצה לעולם סרטי הילדים של מעצמת־העל הקומוניסטית.

● **קומדיה: ספינת האהבה (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** פרקים חדשים ומשעשעים בסידרת הטלוויזיה הפופולארית. משתתפים: קווין מקלוד, ברני קופל, פרד גרנדי, ג'יל ווילאן ולורין טיוס.

שידור

צל"ש

שיעור לטלוויזיה הכללית

לטלוויזיה הלימודית, על הראשון בסירטי הסידרה מה זאת אומרת, בכיכובו של הזמר־שחקן **שמואליק קראוס.** הסידרה משודרת במיסגרת שיעורי־האזרחות של התחנה. הסידרה מוכיחה, כי מבחינה טכנית עולה הטלוויזיה הלימודית על אחותה, הטלוויזיה הכללית, וביכולתה להפיק סדרות מעולות. השוואת פרי־ההילולים אחרי הצילצול, המייגע בשבועות את צופי הטלוויזיה הכללית מדי שבוע, וסידרה זו המופקת בידי הטלוויזיה הלימודית, היא כמו השוואה בין הטלוויזיה האמריקאית והטלוויזיה התאילנדית.

מאחרי הקלעים

אילו הייתי אבנרי

עורך ערבי־הראיונות התל־אביבי, **איתן דנציג,** המראיין לרוב אנשי וכוכבי טלוויזיה, הכניס באחרונה לשאלותיו שאלה אחת, שאותה הוא נוהג לשאול את כל מרואייניו מהטלוויזיה. השאלה היא: „אילו היית במקומו של אורי אבנרי. האם היית מראיין את יאסר ערפאת?"

בין התשובות:

רון בן־ישי: „הייתי מראיין את יאסר ערפאת, אבל הייתי שואל שאלות אחרות."

יעקב אחימאיר: „הייתי מתלבט זמן רב, אבל אחרי ההתלבטות הייתי מראיין את ערפאת, למרות כל ההתלבטויות."

דן סממה: „אני לא הייתי מוכן לראיין את ערפאת."

כאשר נשאל באחד מערבי־הראיונות סיו"ר רשות־השידור, עורך־דין **מיכה ינון,** לדעתו על תשובותיהם של כתבי הטלוויזיה בעניין ראיון עם ערפאת, השיב: „אני הייתי מתנגד לכך שאיש־הטלוויזיה יראיין את יאסר ערפאת. למשל: אילו יעקב אחימאיר היה מראיין את ערפאת, אין ספק שערפאת היה יוצא טוב מאוד מהראיון עם אחימאיר."

גל"צ

הרמטכ"ל נגד החוק

הידיעה הלאקונית, שהובאה ביומונים, סיפרה כי בעיקבות האירועים האחרונים בגלי צה"ל החליט הרמטכ"ל, רב־אלוף **רפאל איתן,** להקים קבוצת־דיון, שתתכנס מדי פעם לעסוק בהתווית מדיניות לגל"צ ובהכוונת התחנה.

הידיעה אמרה כי הרמטכ"ל החליט להקים קבוצת־דיון בראשותו ובהשתתפותם של קצין־חינוך־ראשי, דובר צה"ל, מפקד גל"צ, הפסיכולוג הראשי של צה"ל וראש אכ"א.

אלא שהרמטכ"ל התעלם מעובדה אחת: חוק רשות־השידור. בסעיף המתייחס לגל"צ (תיקון), נאמר: „לרשות־השידור יהיה לגבי גלי־צה"ל — שידורי רדיו של צבא ההגנה לישראל (להלן — גלי צ"ל) — בכל נוגע לתוכניותיו לא־צבאיות, אותן סמכויות שיש לה לגבי שידורי־הרשות, והיא תמלא לגבי תוכניות כאמור אותם התפקידים."

בסעיף אחר נאמר בחוק: „סידרי הפיקוח על התוכניות הלא־צבאיות של גלי־צה"ל ייקבעו במיסגרת הכללים שהוועד המנהל מוסמך לקובעם על־פי סעיף 33, אולם השר לא יאשר את הכללים החלים על גלי צה"ל אלא לאחר התייעצות עם שר־הביטחון..."

על־ידי הקמת אותה קבוצת־דיון, מתוך צמרת צה"ל, מנסה הרמטכ"ל לעקוף את החוק, בעניין הפיקוח של רשות־השידור על תוכניות לא־צבאיות בגלי־צה"ל, שהן יותר משני שליש שידורי תחנה זו.

סגן־אלוף פאר

בימים אלה, כאשר מתנהל בגלי צה"ל ויכוח מקצועי על הצנחתה של **עדנה פאר** כסגנית מפקד גלי־צה"ל בדרגת סגן־אלוף, נשכחה מעט הפרשה שהביאה את פאר מקול ישראל לגל"צ.

פרשה זו החלה, כאשר עירערה פאר על אופן ניהולו של מנהל קול ישראל, **גידעון לב־ארי,** וחדלה לעבוד לפי נוהלי־העבודה התקינים של רשות־השידור. עד מהרה התברר, כי פאר לא ניהלה במשך תקופה ארוכה רישום של נוכחותה בעבודה. רישום זה נעשה בידי מזכירתה. התוצאה: מזכירתה קיבלה נזיפה.

פאר, שבאותה עת נשאה את דגל השמאלנות על מוט „חופש־הביטוי", ניהלה מאבק עקשני נגד לב־ארי. במאבק זה תיווך דובר־צה"ל בין פאר והרמטכ"ל איתן, והצליח לשכנעו להעביר את פאר כ„נכס רדיופוני" לגל"צ, תוך תיקווה שהיא תשמש לצידו של השדר המעולה, **יצחק בן־נר,** בתוכנית הטלוויזיה שלא יצאה לפועל, בוקר טוב ישראל.

עכשיו הצליחה פאר, באמצעות קשריה המיוחדים עם הרמטכ"ל, לזכות בגיבויו למינוייה כסגנית מפקד גלי צה"ל. כדי שאיש לא יערער על סמכותה, אף העניק לה הרמטכ"ל את דרגות הסגן־אלוף.

סגן־אלוף פאר
קשרים מיוחדים לרמטכ"ל

פסקול

גזענות או בעייה?

סיפור־השבוע בטלוויזיה הוא סיפור הכיסאות המוסיקאליים בין **יורם רונן,** עורך השבוע יומן אירועים, ל**מיכה לימור,** עורכו החדש של היומן. הידיעה על שינוי זה נעשתה תוך התייחסות לחילופי־תפקידים, שהמגיע להם „התעייפות" של שני הכתבים מתפקידיהם הקודמים. אלא שהאמת היא שמיכה לימור העמיד תנאי לכניסתו לתפקיד עורך היומן, שאינו מקובל בטלוויזיה, תוך התעלמות מהמגיש הצעיר והאמין של תוכנית זו, הקריין **עודד בן־עמי.** התנאי: „אני רוצה גם להגיש את התוכנית." התוצאה: מנהל חטיבת־החדשות, **טוביה סער,** נכנע לדרישתו של לימור, ועורר עליו בכך רוגז בקרב מגישי מבט, הרואים בכך חריגה מן המקובל בתחנה ●● הכתב הפרלמנטרי של הטלוויזיה, **חיים יבין,** שב באחרונה מסיור של שבועיים בארצות־הברית, ביחד עם רעייתו **יוספה.** אלא שיבין מייד המשיך את חופשתו ויצא ל־10 ימים נוספים בארצות־הברית, בשליחות הסוכנות היהודית ●● בראיונות שונים, נוהג באחרונה ראש־עירית אילת **גד כץ,** להשמיץ את כתב־הטלוויזיה **אורי גולדשטיין,** על כתבתו מעוררת־הסערה על שוק־העבדים הערבי באילת וניצני הגזענות נוסח אילת. כץ טוען כי גולדשטיין נטל קולות בודדים מאילת, והפכם לקולה של אילת כולה. כ"ץ מתעלם מהעובדה, כי מדובר ב־18 מרואיינים אילתיים, שאמרו דברים אלה, מול מצלמתו של גולדשטיין, ביניהם ראש־העיר עצמו, שכמה מדבריו, בעלי הנימה הגזענית, הוצאו מהכתבה בידי גולדשטיין. בין שאר דבריו אמר כץ באותם קטעים: „אני מבין את התושבים, גם אני קם ב־5 בבוקר, כאשר הם (הערבים בתפילתם) עושים רעש נורא. אתה חושב שזה נעים לי? זה מפריע לי..." כך המשיך ואמר באותם קטעים, שלא שודרו: „בוא ולא נהיה גזעניים, אבל אי־אפשר לטאטא את הבעייה הזאת אל מתחת לשטיח" ●● ביום הרביעי האחרון, לקראת סיום הקרנת הסרט כפל־תאונה, נשמע לפתע בפס־קול הסרט בעברית: „אפשר לשמוע אותך, מנשה?" והתשובה: „מה אתה רוצה, שאשיר משהו?" זו היתה בדיקה של מגיש מהדורת כמעט חצות, **מנשה רז.** איש לא שם לב לתקלה זו, שלה אחראים העובדים הטכניים של הטלוויזיה. בכל תחנת־טלוויזיה במערב מושעה טכנאי המבצע שגיאה כזו עד לתום הבירור ומיצוי הדין עמו. בטלוויזיה הישראלית מעלים לו את המשכורת ●● בסיור־עיתונאים שנערך בהנחיית הארכיאולוג **מאיר בן־דב** בחפירות הר־הבית, השיב מנכ"ל רשות־השידור לשאלת כתב, אם היה מוכן להיות מנכ"ל רשות־השידור בימי קדם. בתשובתו אמר לפיד: „איך הייתי מדווח אז על סיפור כסיפור נבות, או סיפור אוריה?"

פרוטוקול סודי

מדיניות־השידורים של הטלוויזיה הכללית מתווית על־ידי ועדה של מליאת רשות־השידור, הקרוייה ועדה להסברה, חינוך ומדע. בישיבתה האחרונה של ועדה זו, שנערכה בחודש שעבר, הותוו קווי־המישדר לשנת השידור הבאה. מהישיבה נעדרו חברי־המליאה והוועד־המנהל הבאים: **ישעיהו אברך, ניסים אלמוג,** פרופסור **יוסף בן־שלמה, י' ולבר, ה' נואף, אהרון פאפו, אמציה פורת וש' תדמור.** נכחו בישיבה: **מיכה ינון** (יו"ר), **צבי זינדר, לוי־יצחק הירושלמי** ועובדי רשות־השידור **ארי אבנר, אסתר סופר, יאיר אלוני, אריאלה רבדל.** היו בישיבה גם יו"ר הרשות, פרופסור **ראובן ירון** והמנכ"ל, **יוסף לפיד.**

מעט מרמתו של הדיון, הקובע בדבר לוח ורמת־המישדרים בטלוויזיה, ניתן למצוא מתוך פרוטוקול הדיונים בישיבה, שהגיע לידי העולם הזה:

יאיר אלוני: יש רשימה של 22 סירטי־תעודה. יש ביניהם כמה בעדיפות ראשונה, כמו סיפור יסוד־המעלה.

צבי זינדר: לדעתי, מסוכן לשדר תוכניות כמו רשלנות רפואית.

יאיר אלוני: לדעתי, לא רק מותר, אלא גם צריך לצאת עם תוכנית כזו.

אסתר סופר: לא יהיה לנו תקציב לכל התוכניות האלה.

מיכה ינון: למה התוכנית על עולי־הגרדום בעיון?

יאיר אלוני: קיבלנו את החומר רק לפני שלושה שבועות.

מיכה ינון: צריך לשלב בתוכניות יום־הזיכרון גם את מילחמת שלום־הגליל.

לוי־יצחק הירושלמי: מדוע לא עושים תוכנית על הרב קוק ועל הרב זוננפלד? יש בזה חומר בלתי־רגיל.

יאיר אלוני: ניסינו ולא הצלחנו.

מיכה ינון: אני תומך בלוי־יצחק הירושלמי. אני מציע ששתי ההצעות שלו ייבדקו, ולקראת הישיבה הבאה תגידו לנו היכן עומד העניין.

ראובן ירון: מה עם הרעיון של המנכ"ל בדבר הארכת עמוד־האש ב'?

יוסף לפיד: יגאל לוסין ותחקירן חוקרים בנושא. התברר, שאין מספיק חומר תיעודי מצולם על מילחמת־השיחרור. ביקשתי מהם עבודה יותר מפורטת והם מכינים. פרטים יבואו.

ראובן ירון: הייתי מעונין שתופק סידרה בת 20—50 פרקים של יומנים, המבוססים על דברי־הימים (סיפורי התנ"ך). נושא כזה עשוי היה למצוא שותפים להוצאות גם ממפיקים בארצות־הברית.

יוסף לפיד: זה דבר יקר מאוד.

לוי־יצחק הירושלמי: בשנה שעברה דובר על תוכנית סאטירית. מדוע לא עושים אותה?

יוסף לפיד: יש עוד הרבה דברים שאנו רוצים לעשות.

אסתר סופר: יש לנו הרבה רעיונות, אין לנו כסף לעשות אפילו 5 אחוז מהרעיונות שלנו. הטלוויזיה הלימודית עשתה תוכנית יפה. הם עבדו על זה הרבה זמן והוציאו הרבה כסף. גם אנחנו היינו רוצים מאוד לעשות משהו דומה...

עד כאן, ישיבת ועדת ההסברה, חינוך ומדע, שנועדה לעצב תוכניות ולוח־מישדרים לטלוויזיה הכללית. עד ישיבה זו אמר אחד מבכירי העובדים בטלוויזיה: „אין ספק, שצילום ישיבת ועדה זו היה מספק ללוח־המישדרים של הטלוויזיה תוכנית סאטירית מעולה, בהוצאות־ייצור מועטות."

פרס מחקה לבגין

(המשך מעמוד 11)

מה, ושצעק „בגין־בגין", גבר על האלקטרוניקה המשוכללת.

רפי סוויסה ממשיך לנסות. „בגין ואנשיו בכנסת — לא הם כואבים את הכאב שלכם — לא רייסר ולא זייגר ולא קליינר כואבים את כאבכם, אלא רענן נעים וסוויסה." הוא מנסה להיכנס לעניין העדתי. זה לא עוזר. להיפך, הצעקות מתגברות. הקהל מתרגש.

פרס ביקש לנאום אחרון. טאקטיקה. הוא חשב שעד שיגיע תורו, הקהל יותש, והוא יוכל לדבר בשקט. אבל זה לא היה כך.

הגיע תורו לדבר. הוא משתמש בשם המפורש: „אתם מפריעים לי, למרות שבגין ביקש מכם לא להפריע!"

„בוז!" צועק הקהל.

„אנחנו באים הנה מתוך כבוד. בתקופה של ויכוח ציבורי, ולא בתקופת־בחירות..."

„בגין מלך ישראל!" עונה לו הקהל.

הוא פונה לטאקטיקה אחרת. אם זה הצליח לבגין, אולי זה יצליח גם לשימעון פרס. „למה אנחנו באים לקריית־שמונה? להגיד לכל תושבי הארץ — בואו נשמור על מדינת־ישראל יהודית. לא להפוך אותה לפדרציה יהודית־ערבית!"

והקהל בשלו. „בגין בגין!"

„בן־גוריון הקים את המדינה הזאת ואמר — מוטב פחות שטח ויותר יהודים. אנחנו חניכיו. נאמנים לזכרו ולאמת שלו..."

הפעם הוא הגזים. בן־גוריון באמת הרגיז את הקהל, והרעש גובר. פרס ממשיך, מרים את קולו, מנסה לחקות את בגין. משתמש באותן סיסמות. אולי הפעם זה יעבוד.

„המערך שולל מדינה פלסטינית! שולל משא־ומתן עם אש"ף! איש מהמערך לא יסע להיפגש עם אנשי אש"ף! אנחנו לא רוצים צבא פלסטיני בשערי ירושלים! אנחנו מאמינים במדינה עם רוב יהודי! בגבולות בני־הגנה! בצה"ל שייערך לאורך הירדן!" וסיסמה נוספת, מוכרת ואהודה במיוחד על בגין, סיסמה שתמיד עובדת: „ירושלים היא בירת־ישראל לנצח!"

גם זה לא עובד. אפילו לא החיקוי.

„עם... תורה... אהבה"

פרס מנסה שוב לעבור לנתיב אחר. „אחד הדברים הגדולים שעשה המערך הוא העליה מצפון־אפריקה. עליה גדולה, שהגיעה גלים־גלים. בקצב של 1000 ליום. בלעדיה לא יכולנו לחזק את מדינת־ישראל. אנחנו צריכים לכבד את מסורתה של העדה הזאת, לדעת את תולדותיה. להכיר את משורריה. אלה אנשים ששמרו אלפיים שנה על מסורת מפורסמת. לא התבוללו. ובתקופת המערך זכינו — והעליה הזאת באה לארץ."

הקהל ממשיך לצרוח. פרס מרים את קולו. מסמיק. הם לא מקשיבים. אוהדיו עומדים רחוק. מנסים לשמוע. מוחאים כפיים בקול ענות חלושה.

והוא מנסה שוב. „המערך תמך במיבצע שלום־הגליל. עוד בינואר '82 אמרנו שצריך לעשות כזה דבר," וממשיך: „נפל בזכותי להקים את הגדר הטוב ואת איזור־הביטחון, יחד עם מייג'ור חדאד! נפל בזכותי להקים כאן תעשיה צבאית... אנחנו הבאנו יהודים! הקמנו עיירות פיתוח! הקמנו ישראל חזקה! כשנחזור לשילטון, העדיפות תהיה לפתח את הגליל, להקים תעשיות חדשות, כדי שהצעירים לא יעזבו! עשינו בדימונה ובבית־שמש, נעשה גם כאן! עשינו בעבר, נעשה גם בעתיד!" ולבסוף הוא שולף את התורה כקלף אחרון: „עם ישראל ותורת־ישראל בנויים על אהבת ישראל!"

איפה אהבה! הקהל מרוגז וצורח. „הם לא עשו כלום!" אומרים אנשים בקהל, ומצביעים על חברי המערך. „הם לא באו הנה כשהיו קטיושות!" וממשיכים לצעוק „בגין! בגין!"

הכנס הסתיים. כולם צרודים. פרס ניסה לשווא לחקות את בגין, בשביל המרוקאים. ניסה לדבר כמוהו. אמר את אותם הדברים.

שום דבר לא עזר. פרס הוא פולני, ובגין הוא הרי מרוקאי.

ספורט

כדורסל

צרות של מאמן

לא פלא שגרשון דקל, מאמנה הצעיר של הפועל תל־אביב, התפרץ השבוע לפני כלי־התיקשורת.

חבורת העסקנים של הפועל התיישבה גם לו על הזנב כהרגלה — והוא רק צעק מכאב ומחוסר נוחיות. חבורת העסקנים הביאה את המאמן הסרי להרגשה של חוסר־אונים, עוררה את זעמו נגדה. הם מינו את שמואל יעקובסון כיושב־ראש הוועדה המיקצועית של הקבוצה.

היה זה דקל שהחליף את יעקובסון, אחרי שהוא התפטר מתפקידו כמאמן בשנה ש־עברה. מדוע חושבים העסקנים שיעקובסון יכול להיות טוב יותר בוועדה המיקצועית?

להזמין מייד טרקטור. לעסקני ה־פועל תל־אביב יש אולי כוונות טובות, אך מעשיהם והתנהגותם רק מקלקלים — כך חושבים כמה מאוהדי הקבוצה. לא פלא ששחקן חדש כמו ג'ון ראמזי מתלונן על חוסר־יחס מצד המנהלים. אפילו בירכת „שלום" אינו זוכה ממנהל הקבוצה, אברהם

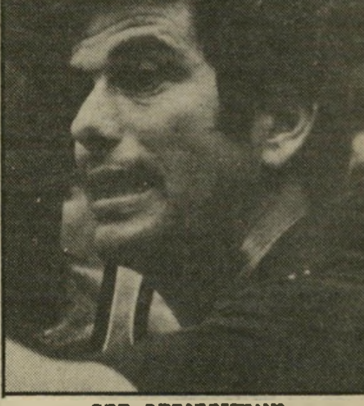

מאמן־כדורסל דקל
בלי בירכת שלום

פלדה. ראמזי שכח בוודאי, שפלדה אינו רוצה ממנו דבר, זולת ניצחונות וסלים תמורת הכסף שקיבל.

מינויו של יעקובסון עורר סערה, גרם להיווצרות שני מחנות בתוך קבוצה אחת: „מחנה־דקל" מול „מחנה־יעקובסון". תופ־עה זו בוודאי שלא תגרום להתאוששות הקבוצה.

על בחישותיה הבלתי־פוסקות של חבו־רת העסקנים, שפלדה הוא רק שליחה, אמר השבוע אוהד ותיק וממורמר: „להפועל תל־אביב כבר לא יעזור דבר. לא תקציב ולא רכש, לא החלפת מאמן ולא מינוי יו"ר ועדה־מיקצועית. צריך להזמין טרק־טור עם כף ענקית, להפוך ולהרוס ולבער הכל, כדי להתחיל לבנות מחדש — מה־יסוד."

החתונה של לבנובסקי

קני לבנובסקי (23), האמריקאי של קבו־צת הפועל תל־אביב, שיגע בעונה החולפת את כולם. יהודי או לא יהודי? היתה הש־אלה? הדבר לא היה ברור לאיש.

השמועות סיפרו, שבמישרד־הפנים היש־ראלי רשום לבנובסקי כיהודי כשר, אך רק שם הוא נחשב כזה.

סיפורים. על כמה אנשים בכדורסל הישראלי נמאסו השמועות, והם החליטו לעשות עליו עבודת חקירה יסודית ומקי־פת. התגליות החדשות שבידיהם: לבנובס־קי אינו יהודי.

התגלית שיגעה כנראה את מנהלי הפו־על, אחרת אין כל הסבר הגיוני מדוע מי־הרו אלה עם לבנובסקי לקפריסין, כדי לי־חתנו במהירות האפשרית. כל זה שבוע בל־בד אחרי חתונתו הסנסציונית של **מל האוואורד** מבית"ר תל־אביב, הכושי ש־ערך חתונה וזיכה את כלתו ב־1000 דולר.

הם חיתנו את לבנובסקי עם ישראלית בת 26 (קצת גדולה ממנו, אבל לא נורא) וכך סתמו לכל מתנגדיהם, באשר הם, את הפה. עכשיו איש לא יכול לקום ולערער על זכותו של לבנובסקי לשחק בישראל — יש לו אסמכתאות, תעודות, עדים, אזרחות. הכל.

כשנשאל השבוע לבנובסקי, אם הוא נשוי — הוא ענה: לא להאמין לסיפורים!

מכבים זקנים

מכבי תל־אביב התחילה את העונה הנו־כחית בצליעה. ההפסד בתחילת עונת ה־מישחקים למכבי חיפה גרם להרמת גבות.

כדורסלן פרי
מתחשבים בהעדרויות

כשהכריעה בקושי את הפועל חולון (81:86) — שאינה נמנית עם ארבע המובילות — התחילו התהיות על מכבי תל־אביב.

לא רעבים לאליפות. אומרים ש־עובר עליה תהליך של הזדקנות־שחקנים. מדברים על הקושי להישאר בפיסגה כל־כך הרבה שנים. מרכלים על המוטיבציה הא־דירה שבה חדורים יריביה כדי להכריעה.

„העולם הזה" שאל את רלף קליין מה קורה למכבי תל־אביב:

ראשית, סיבות מיקצועיות: התחלנו ה־שנה את האימונים באיחור של 15 יום — חלק גדול מהשחקנים לא חזר ארצה בזמן, ולכן פיספסנו את החלק של הכושר הגופני שכולל מישחקי־אימון, ולכן הפסד־נו במישחק הראשון מול מכבי חיפה. עדיין לא הצלחנו להדביק את הפיגור. סיבה שניה, יש לנו שמונה שחקנים פצועים.

אולסי פרי, למשל, כתוצאה מ־28 שנות מישחק ובגלל מיבנה רגליים חלש, יש לו בעיה של עומס־יתר על הבירכיים. זה הביא אצלו לשינויים ברקמות הרכות, ולכן אנחנו מתנהגים איתו לפנים משורת הדין. מתחשבים בהעדרויות.

רוב השחקנים אצלנו אינם צעירים, ולכן הם צריכים להשקיע פי שניים כדי לשמור על הרמה. לאולסי יש ידע טכני והבנה עצומה, והמישחק הקבוצתי שלו תורם רבות. אך יש לו בעיה — הוא לא מצליח להגיע כיום ליכולת גופנית גבוהה בשל בעיות־בירכיים.

לארל ויליאמס היה נקע בקרסול. ללו סילבר התחילו אחרי שני מישחקים בעיות בגב. מוטי ארואסטי שבר את היד וג'ק צימרמן משחק כבר שבועיים עם דלקת בגיד אכילס.

מאמן קליין
לא רעבים כמו האחרים

כל הפציעות הם מסוג כזה, שאי־אפשר לפתור אותן על־ידי אספירין. אלה פצי־עות מתמשכות, ודרוש זמן כדי לרפאן. אלה בעיות שיש בדרך־כלל בסוף עונה, ואצלנו התחלנו אותם בראשית עונה — וזה גרוע.

שלא לדבר על זה שהיום הליגה הרבה יותר חזקה — אין על זה ויכוח. מי שמ־נצח את מכבי תל־אביב, נמצא בעיתון במשך שבועיים, וזה מכניס את הקבוצות ליותר מוטיבציה.

מלבד זה, שכנראה המוטיבציה שלנו יר־דה. זה מעייף להיות 13 שנים אלופים. אנחנו לא רעבים כמו האחרים.

ניצוץ גאוני. אנחנו מנסים לחשוב מה אפשר לעשות כדי לשפר את המצב. הצי־פיות מאיתנו הן כל־כך גדולות, שאנחנו חייבים הסבר והתנצלות על כל הפסד או ירידה ברמה. יש כנראה עייפות מצטברת, ועם כל זה אנחנו עדיין מובילים בליגה. אין לי תשובה מה לעשות כדי לשפר, אלא אם כן מישהו ישלוף איזה ניצוץ גאוני.

פרופסור אמיתי לכדורגל

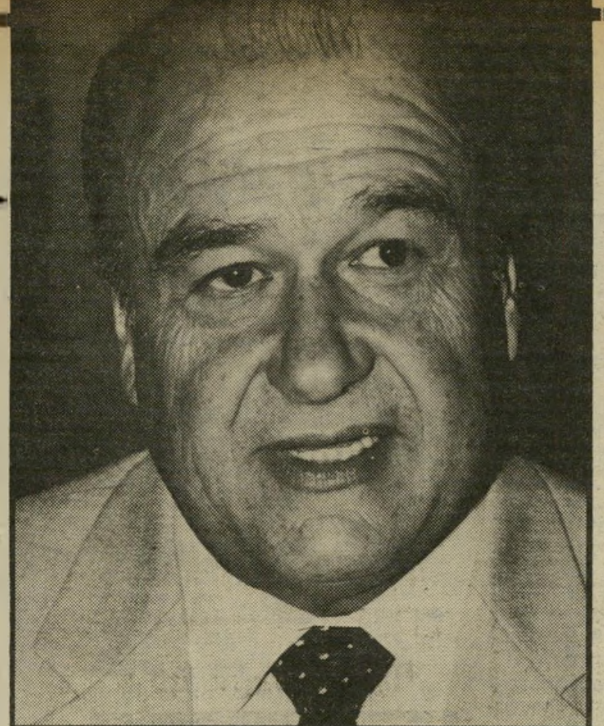

מאמן־נבחרת אורוגוואי בוראס
אינטואיציה ורפלקסים

למרות שגביע העולם נמצא אצל האיטלקים, טוענים מומחי הכדורגל בעולם, שהברזילים הם אלה שהציגו את הכדורגל המשובח ביותר בטורניר העולמי השנה, בספרד. אם הברזילים מצויינים, יש בכך כדי להדגיש את הישגיה של יריבתה־שכנתה של ברזיל — אורוגוואי — שהצליחה לזכות בתשע השנים האחרונות שבע פעמים בגביע אליפות דרום־אמריקה בכדורגל.

מאז התחילו מישחקי גביע העולם, זכתה אורוגוואי בגביע פעמיים.

תירוצי אקלים. השבוע הגיע ארצה „פרופסור לכדורגל". כך מכונה מאמנה של נבחרת אורוגוואי, עומר בוראס בן ה־60. בוראס, שהוא פרופסור לחינוך גופני, הירצה לפני בכירי מאמני הכדורגל מכל העולם בטורניר המונדיאל, ונחשב אנציקלופדיה מיקצועית של ספורט הכדורגל.

אורוגוואי בת 2.8 מיליון התושבים, הוכיחה שאין חייבים להיות מדינה גדולה כמו אנגליה, איטליה או ברזיל, כדי להגיע להישגים נאים. גם מדינה קטנה מסוגלת להשיג הצלחות גדולות. אורוגוואי היא דוגמה מצויינת לכדורגלנים ולמאמנים הישראלים, והיא מבטלת את התירוצים כמו: „אין מיבחר שחקנים גדול", או „האקלים החם שלנו הוא שבעוכרינו." גם לאורוגוואי אקלים חם, דומה לזה שבישראל.

הפרופסור נשאל השבוע מהו סוד הצלחותיה של מדינתו הקטנה. מתשובתו אפשר להבחין שהשיטה לפיה עובדים היש־ראלים היא הפוכה לחלוטין מזו שבדרום אמריקה.

בישראל החינוך לכדורגל הוא ממוסד. כבר בגיל תשע מלמדים את הצעיר לשחק כדורגל במיסגרת של חוקים נוקשים („למה לא מסרת?" „תתקוף אותו משמאל!").

לפי תורתו של בוראס יש להניח לכדורגלן הצעיר להתבטא בחופשיות על המיגרש, כדי לתת ביטוי מלא לכישרונות הטיבעיים וכדי לפתח רגש ואינטואיציה. שיטה זו גם מפתחת שליטה מוחלטת בכדור. על־פי שיטה זו התחנכו גדולי הכדורגלנים בעולם, כמו פלה הברזילי וקרוייף ההולנדי. הם עשו זאת בשכונותיהם, ומהן הביאו את ביצועיהם למיגרש.

אומנם, הכדורגל הפך להיות עם השנים ליותר מדעי, אבל יסודות השליטה בכדור, אינטואיציה ורפלקסים, הם דברים שאינם נלמדים, אלא נרכשים מילדות.

בהרצאותיו השבוע ינסה המאמן הדרום אמריקאי לשכנע את המאמנים הישראלים לאמץ את שיטותיו.

כדורגל

בית־ספר לכדורגל

פעם, לפני שנים, היה להפועל אילת תק־ציב ענק, ואז יכלה הקבוצה לטוס במרחבי הארץ כדי לקיים את מישחקי־הכדורגל. אז היא היתה בליגה א' וגם הרבה בכות־רות.

מאז התהפך הגלגל. מחוסר־ברירה, נוס־עים כדורגלני הפועל אילת למישחקים באוטובוס, כמו יתר שחקני הכדורגל.

מאז שהדרדרו לליגה ג' — לפני שש שנים — נדלדלו גם מקורות המימון. כי השתתפות בליגה ג' — מלבד זאת שאינה מביאה כותרות, יוקרה או אוהדים — אינה מירשם מוצלח לגיוס תקציב

לעלות לליגה ב'. בהפועל אילת הח־ליטו לא לשבת ולחכות לישועת־תקציב או גאולה מסוג אחר. הם לקחו את העניי־נים לידיים והקימו בית־ספר לכדורגל. לא מחכים עד שיתגלה כוכב כדורגל, אלא מייצרים אותו בעצמם.

כבר שלוש שנים מחנך בית־הספר לכ־דורגל של פרוייקט השיקום את הנוער האילתי, וסוף־סוף יש פירות. כיום הקבוצה בנויה ברובה משחקנים צעירים ביותר ב־ארץ.

נוסף לצוות הסרי יש גם מועדון טוב — ויש אומרים, גם הנהלה טובה — גם תנאי אימון ומיגרש אידיאליים, שכל קבוצה אחרת בארץ היתה שמחה לאמץ. מה נותר? לחכות לתוצאות טובות יותר על המיג־רש, כדי... לעלות לליגה ב'.

מוטי קירשנבוים מספר על ימיה הראשונים של הטלוויזיה, ועל הסיבות להסתאבותה, טוען שהיא גוססת ושימיו של טומי לפיד ספורים, ומצביע על תפקידה של הסאטירה כמכשיר לדו־שיח

יכול להיות שהביאו שלום על הגליל, אבל הרגו לנו את העצבים. הפכו אותנו מעם נברוטי לעם הטעון אישפוז

המערכה על הטלוויזיה אבודה פאתטית. הדבר הכי טוב בטלוויזיה זה שהיא מאפשרת לי לצאת לחופשות ללא תשלום

אני חושב שטאפו זה אחד הנכסים הכי חשובים של רשות־השידור. ואילמלא היה קיים, היו צריכים להמציא אותו

לפיד הצליח לפרק את הטלוויזיה. הבעייה היא שהוא לא ידע להרכיב אותה מחדש

טומי לפיד ראה את הכתבה שלי בזמן המילחמה של צידון, ואמר שזה עצוב וקשה, אבל אי־אפשר שלא לשדר

לא איכפת לי שאומרים שאני מרוויח כסף מסאטירה בתיאטרון מיסחרי. אפשר או להרוויח או להפסיד

ראיינה שרית ישי

„מדינה שלמה בטיול למצדה!"

מוטי קירשנבוים נחשב בעיני רבים לאורים ותומים של הטלוויזיה הי־שראלית, שאותה הוא מלווה מיום ליד־תה. לזכותו מיספר מרשים של תוכניות, סרטים דוקומנטרים, כתבות ותפקידי עריכה. בניהול הוא לא כל־כך הצליח. להגנתו הוא טוען, שלא באשמתו.

בימים אלה עזב קירשנבוים את הטל־וויזיה, כמו רבים וטובים אחרים, והוא מעלת יחד עם טוביה צפיר, רבקה מיכ־אלי, מאיר שליו ויוני חן — את התוכ־נית הסאטירית „יורדים על השבוע".

קירשנבוים מצטרף לרשימה המרשימה של ארנון צוקרמן, דן שילון, ירון לונדון, יצחק רועה, אלכס גלעדי, יהודית לוץ, יעל חן, רפיק חלבי, ישראל סגל, מאיר שליו, ויסלחו לי האחרים, שאותם שכח־תי, שאינם עומדים עוד לשירותה של הטלוויזיה הישראלית.

עד כמה שידוע לי, רק אחד מתוך הרשימה הארוכה שערכתי פרש מהטל־וויזית מתוך רצונו החופשי, וכדי לקדם את הקאריירה שלו במיסגרת של חברת טלוויזיה אמריקאית.

הטלוויזיה הישראלית, ובמיוחד מחל־קת־החדשות שלה, שהיתה חיתלום שב־כתר, הפכה ממקום דינאמי, סוחף, בית־קברות למכוניות. בשבוע שעבר הגיע ה־מצב לשיא, כאשר הטלוויזיה שידרה את המהומות בנמל־התעופה בן־גוריון באמ־צעות כתבת לווין זרה, שהגיעה מלונדון. בימים של דן שילון, אומרים ותיקי ה־טלוויזית, זה לא היה קורה.

בימים של דן שילון כמנהל מחלקת־החדשות היה מוטי קירשנבוים עורך ו־מפיק התוכנית הסאטירית „ניקוי ראש".

על התוכנית הזאת נשפכו קיתונות של שבחים וקיתונות של קילוסים, אך דבר אחד היה ברור לכולם — זו היתה תוכ־נית מיקצועית ממדרגה ראשונה, שנעשתה על־ידי מיקצוענים. מוטי קירשנבוים זכה בעטייה ב„פרס ישראל".

מפיק טלוויזיה חשוב ומצליח לא פחות מקירשנבוים אמר לי: „אף אחד עוד לא הפסיד שהוא היה בסביבה של מוטי. כל מי שהיה בסביבה שלו רק הרוויח." אולי משום כך הוא מרכז סביבו חבורה גדולה כל־כך של מעריצים, שילכו אחריו

(המשך מעמוד 69)

באש ובמים — כותבים, שחקנים ואחרים.

לאחרונה הוא לא עשה הרבה בטל־וויזיה, רק את הסרט „בורות המים" עם עמוס קינן ונעמי שמר. הביקורות אהבו את הסרט, אני לא.

היו כאלה שביקרו אותו על־כך שהוא מקבל משכורת ולא עושה דבר. הם לא ידעו שניטרולו של קירשנבוים נובע לא רק מרצון, אלא לא מעט גם מאונס. לגבי אלה, הרי שהכתבה שעשה בזמן המילחמה מצידון, ושהראתה לראשונה בטלוויזיה הישראלית את הכיבוש היש־ראלי על כל כיעורו, חיפתה על היתר.

קירשנבוים הוא איש טלוויזיה ממדרגה ראשונה. כעת הוא נאלץ לצאת אל בימת־התיאטרון, כי בטלוויזיה אין מאפשרים לו להגיד את מה שיש לו להגיד. „יורדים על השבוע" היא תוכנית אדירה, יש בה קטעים שהם בבחינת יצירת מופת: כמו למשל הקטע על הילד היהודי המפורסם מגטו ורשה המבקש מראש־הממשלה להניח לו במנוחה על מישכבו ולא לעשות בו עוד שימוש. הקטע הוא בביצועו של יוני חן.

או למשל קטע אחר, על אזרחי לבנוני, המפזר אורז על כל צבאות העולם הפול־שים לארצו: הישראלים, הצרפתים, ה־סורים, האמריקאים, האיטלקים. תוך כדי שהוא מפזר אורז על הכובש היש־ראלי, נהרס ביתו בהפצצת מטוס חיל־האוויר, נהרגת אשתו, מתים ילדיו, אבל הוא ממשיך לפזר אורז. זהו קטע המותיר את הצופים חסרי־נשימה. טוביה צפיר הוא האחראי לקטע הזה.

טוביה צפיר עובד עם קירשנבוים בכל התוכניות הסאטיריות שלו, החל מ„לא הכל עובר", דרך „ניקוי ראש", „ערוץ שתיים", „יורדים על השבוע חלק אל"ף" ו„יורדים על השבוע" המחודש. מוטי קירשנבוים אומר עליו שהוא כישרון אדיר, יוצא־דופן, הוא אומר שטוביה אינו מחקה, הוא פשוט נכנס לדמויות בצורה שאין שני לה.

רבקחל'ה מיכאלי מצחיקה עד דמעות בדמותו של חבר־הכנסת לורינץ ומאיר שליו מופיע בקטעים שכתב בעצמו.

הקהל שמגיע להופעות מגיב במקומות הנכונים, אין אלימות, אין מחאה. אני אומרת למוטי, שהוא משכנע את ה־משוכנעים, שהוא צריך להופיע בקריית־שמונה, נראה אם שם הוא יעבור. הוא אומר לי, שאם שימעון פרס עבר בקריית־שמונה, הכל יעבור שם.

אשרי המאמין.

● **איך, בעצם, התחילה הקאר־יירה הטלוויזיונית שלך?**

ב־1968 למדתי קולנוע באוניברסיטה של דרום קליפורניה בלוס־אנג'לס. ועדה מ־הארץ באה ללוס־אנג'לס, כדי למיין מוע־מדים לעבודה בטלוויזיה, מבין הסטודנ־טים הישראלים. נפגשתי איתם, ונבחרתי יחד עם עוד חמישה אחרים.

● **אתה מלווה את הטלוויזיה הישראלית מהיום הראשון.**

כן. התחלתי את עבודתי בחדשות. אני זוכר שהיתה אז בעיה — איזה סוג של מהדורת־חדשות להגיש. התחלנו ממש מ־אפס.

עשינו כל מיני תרגילים שלא הצליחו, ועיתונאים התחילו לכתוב, שבטלוויזיה מבזבזים כסף. זו היתה תקופת מילחמת־ביאפרה, הפלישה לצ'כוסלובקיה. אז בדיוק נחטף מטוס אל על לאלג'יריה. היינו חתו־מים בסוכנויות סרטים, ובכל יום קיבלנו סרטים, שעליהם היינו מתרגלים. יום אחד קיבלנו מאחת מהסוכנויות חומר שהגיע מאלג'יריה, ונראו בו הישראלים החטופים יושבים בטרמינל. אמרתי לשלמה אהרונ־סון, שהיה אז מנהל החדשות, כדאי לנסות להכין מהדורה ולצאת איתה לאוויר. יש לנו חומר מאלג'יריה, יש לנו חומר מביאפ־רה, נוסיף לזה קצת חומר מקומי, פלוס ראיון אחד וזהו זה — נשדר.

● **עד אז לא שידרה הטלוויזיה הישראלית כלל?**

שידרו מדי פעם: מיצעד יום־העצמאות, קונצרט. דברים כאלה. הכנו את המהדורה שלושה ימים. הקלטנו כל כתבה לחוד. אחרי שערכנו בפילם, העברנו לווידיאו. אלי ניסן ערך אז את הראיון המפורסם עם אבא אבן, שבו הוא שאל שאלה ארו־כה־ארוכה ואבא אבן ענה לו: כן.

קירשנבוים עם טוביה צפיר ודובי גל בימי „ניקוי ראש"

טלוויזיה עם תכנים שווה יותר מאשר מטוס כפיר

● **כיצד בחרתם את הקריין שהגיש את המהדורה?**

עשינו נסיונות כמעט לכל הקריינים שהיו ברשות־השידור ולא היינו שבעי־רצון, עד שחיים יבין נכנס לאולפן. הוא היה אז עוזרו של מנהל הטלוויזיה, אליהוא כ"ץ. ברגע שחיים התיישב מול המצלמה והתחיל לקרוא, ידענו שיש קריין. גם את ההקדמות של חיים למהדורה הקלטנו לחוד וערכנו בעריכת וידיאו, כמעט כמו שעורכים סרט. אחרי שלושה ימים שידרנו את המהדורה.

● **מי בחר את השם „מבט" למהדורת החדשות?**

בימאי הטלוויזיה חגי מאוטנר. אני הייתי העורך של המהדורה, ועבדו עליה כולם: דן שילון, אלי ניסן וצבי שרגאי זיכרונו לברכה, שעשה כתבה על האוניברסיטה. ואת יודעת מה? היתה מהדורה טובה. כתבו על המהדורה הזאת ביקורת כמו שכתבו על תיאטרון.

ואז נעשתה הטעות הכי גדולה. ההנהלה חשבה: זהו, אפשר לצאת לאוויר. היתה תביעה עצומה מצד הקהל, אנשים התחילו לרכוש טלוויזיות, ולא רצו להשתמש בהן בתור אקוואריומים. בגלל הלחץ — גם של הרדיו, שבחש וניסה לשים רגליים שהרך הנולד לא יתפתח חלילה — הוחלט לשדר את מבט שלוש פעמים בשבוע. כך החלו שידורי הטלוויזיה הישראלית — לא כפרי החלטה על תאריך יעד, לא כפרי תיכנון, לא כפרי תשתית, ללא כל הער־כות להפקה. והטלוויזיה הישראלית החלה את דרכה כתחנה משדרת ולא כתחנה מיי־צרת.

● **ההתחלה, אם איני טועה, היתה מלווה בטעויות איומות.**

לא החמצנו אף תקלה! יש תקלות שאי־אפשר להסביר, כמו למשל להוציא וידיאו מסינכרוניזציה. נוצרה הרגשה שכל מה שנעשה עד אז באמריקה ובאנגליה אלה שטויות, ואנחנו ממציאים את המדיום. היו כל מיני תקלות, שזה לא יתואר ממש.

אבל גם בתוך כל התהליך הזה היה סינון. הטלוויזיה הפכה מיד לבית־משוג־עים, קן־הקוקייה. מי שהיה נורמלי — לא החזיק מעמד ועף. היו מיקרים קליניים קשים עוד יותר, אז גם הם עפו. נשארו בקן־הקוקייה רק המשוגעים הממוצעים.

לאט־לאט נרכש נסיון, עם כל הקליש־אות של להתגלח על חשבון הציבור.

הנסיון שנרכש היה אדיר בכל התחו־מים. יש בטלוויזיה טכנאים יוצאים מהכלל. לא היתה להם ברירה. היה להם ציוד נור־אי, מפגר שאי־אפשר לתאר. חלק מהציוד שהיה אז לטלוויזיה מצא רובינזון קרוזו על אחד האיים, כדי להתקשר לייבשת, וגם אז הסתבר לו שהמכשיר מקולקל.

■ ■ ■

● **למדת קולנוע. מדוע הסתפ־קת בחדשות טלוויזיה?**

הבריטים והאמריקאים הביאו את חדשות הטלוויזיה לפורמט אמנותי, שבו אתה משקף מציאות, שאתה בעצם עורך אותה. מעגל לפעמים, מעוות לפעמים וגם מסלף לפעמים בשגגה. בסך הכל אתה נתפס כ־משקף מציאות. זה תחום אדיר. זה פשוט מרתק ממדרגה ראשונה, ולכן גם אני נמשכתי לתחום הזה.

עמד, תמיד עמד, ואני מקווה שגם היום זה עומד כנר לרגלי אותם שעבדו בטלוויז־יה — תחושה של שליחות. עמדנו כל יום תחת לחץ וביקורת, לא רק של העי־תונות והכנסת, אלא גם של החברים. האמ־ביציה להתחדש, לחגוג, להיות יותר טוב, יוצא־דופן, היתה עצומה וזה הגיע למיצוי מלא בתקופת דן שילון. המטרה להשתפר, להתחדש, להיות יותר טובים, לכבד כמה שיותר את מיקצוע העיתונות, כל זה הו־שג אז.

זה לא רק היה ניסיון אדיר. זה נעשה. צמחו אז כמה כתבים כמו אהוד יערי, אורי גולדשטיין, אברהם קושניר ויעקב אחימאיר, שהם עתונאים מצויינים. לא כל־כך קשה להיות כתב בינוני בטלוויזיה, יותר קשה להיות כתב בינוני בעיתון, כי העיתון הוא תובעני והמילה נשארת כתו־בה, ואתה יכול לעבור עליה ולראות את התיפלות וחוסר־האינטליגנציה של הכותב. בעיתון אתה צריך להעביר תמונה במילים. מה שקורה בטלוויזיה הוא, שיש לך על מה להישען. אתה יוצא לשטח, ואם יש לך אינטליגנציה ממוצעת, אתה יודע בכל סיטואציה איזה שאלות לשאול. אתה יודע איזה שאלות הן פשוט פיכס, ואם תשאל אותן יגידו שאתה אידיוט.

● **בתקופה ההיא לא היו בטל־וויזיה כתבים בינתיים?**

לא. הבינוניות היתה חייבת לנשור. ב־מיפעל כמו רשות־השידור — שבו הבי־

> **אהוד יערי לא ערך את הראיון שעשה עם חיילי החטיבה של אלי גבע. הוא היה בלבנון, והתוצאה הסופית הפכה כתב טוב שכמותו לגרוע שבכתבים**

נוני קבוע לכל החיים — בתקופה כזו הוא מנוטרל, פשוט לא מעסיקים אותו. ואז הוא ממורמר ואז הוא ברוגז, אם כי הב־רוגזים הם זמניים.

תמיד טענתי, כי ברשות־השידור גם הפריחות הן זמניות וגם הקמילות הן זמניות. זוהי בעצם אמירה מאוד אופטי־מית, כי בתקופת קמילה כמו זו של עכ־שיו עוד יכול להיות שתהיה פריחה.

● **וכך בעצם נוצרה בטלוויזיה אבטלה סמויה?**

אם את שואלת אותי, זה טוב שיש אבט־לה סמוייה, כי אם השיטה ברשות־השידור היא שבן־אדם הוא קבוע עד גיל 65 על־פי חוקי המדינה, אז גם פליני, אם היה עובד בטלוויזיה הישראלית, היה מוצא את עצמו מובטל סמוי במשך חמש שנים, והולך ממורמר על ליבני ועל קירשנבוים על צוקרמן ועל לפיד.

● **איך קרה שמחלקת־החדשות התפתחה בצורה בלתי־רגילה, כ־עוד שתחומים אחרים מפגרים?**

מכיוון שהטלוויזיה היא תחנה משדרת

> **כשלפיד התחיל לערוך חדשות, הוא פתאום התחיל להבין את העסק, כי הוא יודע להיות עיתונאי טוב**

ולא מייצרת, הדגש היה על החדשות. אל תשכחי שאנחנו מדינה שהיא יצרנית החד־שות הראשונה בעולם. לכן התחום הזה התפתח יותר מכל דבר אחר, וזה הוביל גם להתפתחות היצירה הדוקומנטרית.

אז נכון, עכשיו יש חוסר־עשיה, אבל עוד תהיה לתחום הזה פריחה. בסך הכל הושגו הישגים יוצאים מהכלל מבחינה כמותית וגם מבחינה איכותית. נכון שהיו יצירות נפל — ולא מעט — אבל כמות היצירות הטובות היא בהחלט מרשימה.

מדוע זה בעצם התפתח? כי יחסית זה קל הרבה יותר מאשר ליצור יצירה דרא־מאתית, כי יש לך על מה להישען. יש מציאות, מקום, אנשים. אתה מלקט את החומרים ובא לשולחן־העריכה, ואתה יוצר עולם אחר. אתה יוצר את ההתרשמות שלך. ולכן, אגב, אני חושב שהמילה „דוקומנט" אינה נכונה, כי ההתרשמות שלך היא סובייקטיבית, אתה מנסח הצהרה שלך.

גם המילה תעודה אינה נכונה, מכיוון שסרט דוקומנטרי אינו מיסמך. אתה כמו־בן מכניס מוסיקה לסרט, וזה הדבר הכי־עריכתי, כי אתה מכניס אנשים למצב־רוח מסויים, ודרך המוסיקה אתה אומר להם: את זה תראו בעצב, את זה באירוניה, או בשימחה. לעומת זאת, בדראמה אתה צריך ליצור דמויות, לכתוב, למצוא מקום, עולם שלם מההתחלה לסוף. אתה תלוי בשחקנים, בכותבים, בתפאורנים. צריך לברוא עולם שלם. ופיתאום מתברר לך שזה לא קל להיות אלוהים. אתה צריך להיות אמין — ואת זה לא הצלחנו להשיג עד היום.

● **למה הצליחו להשיג זאת ב־אנגליה?**

אתה לא יכול ליצור שתיים־שלוש דרא־מות בשנה ולקוות שיהיו טובות. הבי־בי־סי מייצר 600 דראמות, מתוכן אנחנו רואים 25, שהן הטובות ביותר. כשאתה עוסק בדראמה, אתה יוצר תעשיה שלמה, תש־תית, מחברי תסריטים, תפאורנים, שחק־נים, דיאלוגיסטים.

הטלוויזיה אינה ערוכה אצלנו לדראמות, או לסדרות דרמאתיות, כל ההערכות התק־ציבית וכוח־האדם שונים לגמרי. אפיזודה של אחרי הצלצול עולה מליוני שקלים. הרבה יותר קל לקנות את תיאטרון הכורסה ב־300 דולר.

כדי לפתח מחלקת דראמה, אתה צריך כח אדיר, וזה לא רק דראמה, זה גם בי־דור.

אצלנו בידור נתפס כזמרים. זוהי ארץ שמייצרת הכי־הרבה שירים בעולם, וחלק טובים. אפשר לחשוב שזה מה שעושים אצלנו, כולם שרים. יש כמות אדירה של זמרים ומלחינים. אז לטלוויזיה הכי־נוח להגיש תוכנית עם זמרים. אבל היא מיצ־תה את זה עד הסוף — שירים מהסוף להתחלה ומההתחלה לסוף, שירים לפי נושא, שירים לאנימציה — כל מה שאפשר להעלות על הדעת, שרל'ה שרון, שירים בצוותא, שירים על הדשא, כל הוואריאצ־יות האפשריות.

זה פשוט: אתה בא אל הזמר, יש לו שירים ולטלוויזיה יש מצלמות. הזמר מאוד מעוניין, הוא מופיע בחינם ויש חלק שמוכן לשלם בשביל להופיע. אז מצלמים את התוכנית, התפאורה לא מסובכת, זה לפי

קירשנבוים בהפגנה בטלוויזיה

הטלוויזיה תגסוס הרבה זמן

הטעם של הבימאי: יש בימאי שאוהב זהבים ברקע, יש כאלה שאוהבים את זה סולידי, אז יש תפאורה של חלון מעץ, ויש כאלה שאוהבים את זה יעני זרוק, אז רואים את פנסי האולפן. לזמר יש אורחים, ותמיד האורחים הם אלה שהופיעו בפעם הקודמת, והזמר היה האורח שלהם. תמיד אמרתי כי אלה שמופיעים בחיים שכאלה, הם פעם הקהל ופעם היושבים על הבימה — כל הארץ מישפחה אחת קטנה.

כך נתפס בידור בטלוויזיה כשירים. אבל זה לא נכון, הטלוויזיה חייבת לייצר בידור וחוץ מהגשש אין לנו בידור מילולי.

■ ■ ■

● „ניקוי ראש" היתה בידור?

ודאי, תוכנית בידור סאטירית.

● של מי הרעיון?

עוד לפני ניקוי ראש עשינו תוכנית בשם לא הכל עובר. היא שודרה בכל יום שישי, ולא הגענו לרמה גבוהה. התוכנית היתה יחסית די־חריפה, ובשלב מסויים התחיל לחץ בוועד המנהל, ואני הרגשתי שהתוכנית לא מספיק טובה בשביל לעמוד בלחץ. היה קטע שהרגיז מאוד, זה היה אחרי שדן בן־אמוץ יצא עם העתיקות של דיין בהעולם הזה. הוא כתב על זה קטע ל־לא הכל עובר. אבא שלי צילצל ואמר לי: היה בסדר, אבל הקטע עם דיין לא היה בסדר. אמרתי לו: אבא, הוא עובר על החוק, אם אתה היית עושה מה שהוא עושה, היית הולך לבית־סוהר. אבא שלי אמר לי: במלכות לא נוגעים. אבל בסך הכל התוכנית לא היתה טובה, והבנתי שלא אצליח להגן עליה מפני הלחצים, ואז הודעתי שאני מוריד אותה.

● מפיק יכול להוריד תוכנית?

לא, זה בהחלט לא היה מקובל, אבל היתה לי הרגשה שאם לא אוריד את ה־תוכנית, יורידו לי אותה. ואם היו מורידים תוכנית סאטירית בהחלטה של הוועד המנהל, לא היו נותנים לסאטירה לעלות שוב.

הסברתי להנהלת הטלוויזיה כי אם לא אנהג כך, אקבור את הסאטירה לדורי־דורות. אני זוכר שאמרתי לטוביה צפיר, שהשתתף בתוכנית ושהיה מצלצל אלי כל חצי שנה בערך: אל תדאג, עוד נחזור ונעשה תוכנית סאטירית.

● מתי הוחלט להפיק את „ניקוי ראש"?

כשצוקרמן נכנס לנהל את הטלוויזיה, היתה לנו שיחה, איך הוא יכול לנצל אותי. אמרתי לו שאני יכול לעשות שניים־שלושה סרטים דוקומנטרים בשנה, ואני בכלל לא בטוח שהם יהיו טובים.

ואז דיברנו על תוכנית סאטירית, שתשודר פעם בשבועיים. נסעתי לאנגליה לראות מה התחדש, ראיתי בבי־בי־סי את מונטי פייטון ופגשתי את האנשים שיצרו את הסידרה. נסעתי גם לארצות־הברית.

ואז פרצה מילחמת יום־הכיפורים. חזרתי ארצה, הפקתי וערכתי את שידורי המל־חמה עם עוד הרבה אנשים טובים. שידרנו אז שעתיים וחצי ביום מהדורה.

כשהסתמנה הפסקת־האש עם מצריים, אמרתי לארנון שאקח צוות ואעשה סרט דוקומנטרי, שקראתי לו סדק בקרח, על ימיה האחרונים של המילחמה.

אם יש דבר שאני אוהב לעשות זה סר־טים דוקומנטרים, זה פשוט מרתק. אתה קשור לצוות קטן, לא מסורבל, אתה לא צריך הכנה מי־יודע־מה, ובשולחן־העריכה אתה בונה עולמות שלמים. אני אוהב את העיסוק בפילם יותר מאשר בוידיאו. בווידאו התמונה קרה, סטאטית, אני אוהב את הסריטות של הפילם.

עשיתי את הסרט ואז זה היה מצב־רוח של אחרי המילחמה והחלטנו: נעשה תוכנית סאטירית.

פניתי לחבורה של zoo הארץ, שעבדו ב־העולם הזה. בהתחלה חנוך מרמרי לא יכול היה להצטרף, אז התחלנו עם ב' מיכאל, אפרים סידון וקובי ניב, שכתבו את רוב החומר.

● איך היכרת את החבר'ה של „ZOO הארץ"?

בזמן לא הכל עובר הם הביאו חומר, שהראה על כישרון אבל לא התאים, ויכול להיות שהייתי קהה מדי לכישרון שלהם והעדפתי ללכת על כותבים בטוחים.

הלכתי לראות את ההצגה שלהם אצל אגמון, שהיתה כתובה בכישרון אדיר, הבאתי אותם לטלוויזיה ואמרתי: יאללה, עושים תוכנית.

הכתיבה היתה די קשה, אבל בהומור היה ברור שאין להם מתחרים, שהם ברוכי כישרון בצורה אדירה. מאז הדור של קינן, חפר ובן־אמוץ, אני לא חושב שהיתה קבוצה שהתעלתה כמו הקבוצה הזו בז'אנר המאוד קשה.

עבדנו שלושים שעות ביממה, ובראש וראשונה נשענו על הכישרון של קובי, מיקי ופרויקה, ואחר כך גם של חנוך. הם היו שילוב יוצא מהכלל: החריפות של מיקי, שכמעט איני מכיר שניה לה, השובבות של פרוייקה, וההגיון של קובי והעקשנות שלו לא להתפשר על אמירה אמביוולנטית — ואני אומר את בשיא ההערכה — והסירוף של חנוך מרמרי — אני פשוט חושב שהוא מסורף.

חלק מהרעיונות היו פרי הדמיון המסורף של חנוך. הוא מסוגל להביא לך אסוציאציה הכי־מסורפת, הכי־קולעת, הכי־מוזרה במובנה הסאטירי. אני באמת חושב שלא קמה כזו קבוצה קומוניקטבית בכתיבה, ומאוד הצטערתי כשהם אחר־כך נפרדו.

גם השחקנים תרמו המון. כל השישה.

המישחק של שבתאי קונגורטי והכובד של אהרון אלמוג, רבקה מיכאלי שהיא קומיקאית בלתי־רגילה, והכישרון האדיר של עליזה רוזן ודובי גל, הגאוניות של טוביה צפיר — התלכיד הזה עבד מצויין. זו היתה הצלחה שהדהימה וסחפה גם אותנו. מצאנו את עצמנו — שישים איש — ב־חוויה אדירה, שאין לה התחלה ולא סוף.

● למה, אם כך, זה נגמר?

רק בגללנו. הגענו לעייפות. עשינו 32 תוכניות, שזה כמו 32 הצגות בכורה. חששנו שאנחנו מתחילים לחזור על עצמנו. על מי לא צחקנו? על הממשלה, על הכנסת, על הערבים, על היהודים, על הכל־כלה, על הדת ועל הפער החברתי. בכל תחום עשינו עשרים־שלושים אייטמים, נגמרו לנו צורות הטיפול.

לתוכנית האחרונה, לא אשכח, הגענו על ארבע, היינו עייפים שאי־אפשר לתאר.

● הרבה מאוד אנשים חושבים שהורידו את „ניקוי ראש".

אם במהדורת „מבט" משדרים על המהומות בנמל־התעופה בן־גוריון דרך הלוויין, אז הגיעו ימים רעים באמת

הופעתי בהרצאות, כדי להסביר שלא הורידו אותנו. להיפך, צוקרמן ביקש עוד 12 תוכניות, הוועד־המנהל ביקש שנמשיך.

■ ■ ■

● אחרי שעסקת בעבודה כל־כך יצירתית, עברת לתפקיד ניהולי כמנהל התוכניות.

זה היה שטר שארנון צוקרמן גבה ממני. אני לא רציתי בג'וב הזה.

● מדוע?

תפקידי ניהול ברשות־השידור הם פאתטיים. המנהל הוא בעצם רכז, הוא לא יכול להגיד לעובד מה לעשות ומה לא. אינו יכול לכפות שום עשיה.

התפקיד הוא פיקטיבי, הוועדים כל־כך חזקים, שהם הופכים את הניהול לבלתי־אפשרי. התלהבות הראשונים של בלי חשבונות, של שעות נוספות — נעלמה ואיננה. נעלמו הימים שבהם רצית להוכיח שמהפנס המחורבן אתה מוציא קסם. ברבות השנים הלך הקסם מהפנס.

זה היה שטר שהייתי צריך לפרוע לארנון. קודם כל כתודה על העזרה בניקוי ראש, אם בגלל זה שהוא העמיד אותנו בראש סדר־העדיפויות, ואם בגלל העמידה בלחצים, כי לא היתה ישיבת כנסת שלא התחילה בניקוי ראש. כשהחליטו להעניק לי את פרס ישראל, היתה על זה ישיבת ממשלה. אנשים תיכננו את סדר היום לפי נקוי ראש.

● ומה עשית כמנהל תוכניות?

הייתי מנהל תוכניות קדנציה שלמה, וכשהתברר לי שאני לא יכול להזיז דברים, ניסיתי לפתח עשייה דרמאתית. זה טורפד על־ידי העובדים. ולא היו לי משאבים. טירפדו לי את עודד קוטלר, שהבאתי מבחוץ. ואז הבנתי שזה בלתי־אפשרי.

כשניסיתי ליצור תוכניות בידור, אמרו לי: תסתפק בזמרים. זה לא עניין אותי. אני אוהב לעבוד בשטח. כמנהל האחראי לאנשים שלאו־דווקא הוא בחר, אנשים הכפויים עליך, לא יכולתי לעבוד.

אז בא המהפך, והקיום שלי הפך להיות עניין מאוד פוליטי לוועד־המנהל.

● אז לא היית פעיל בטלוויזיה.

הייתי בחופשה, אבל מכיוון שהם רצו לנצל את זה שאני בחופש, כדי להדיח אותי, חזרתי לעבוד כמנהל־תכניות. כבר אז התחילו לנטרל את ירון לונדון ואת ג'ודי לוץ, היה ברור שאנחנו במאבק ושהולכים לקראת תהליך של עריפה.

היתה לפנינו ברירה: או ללכת בשקט או להתריע על העריפה.

בחרתי בדרך השניה, כי אני נגד קדושים מעונים, זה מעורר בי פריחה. אני לא קדוש מעונה, והיה חשוב שידעו שיש עריפה ולאן מועדות פניה של רשות־השידור.

אך ברשות־השידור יש בעיה — מדיחים, לא מפטרים. אתה קיים למרות ההדחה. או שאתה בחופשה ללא תשלום, או שאתה מקבל משכורת ולא עושה כלום. מכל מקום, אי־אפשר להיפטר ממך.

במיקרה שלי הם פשוט לא חידשו את הקדנציה, למרות שהמנהל ביקש זאת.

אז, כמו גנבים בלילה, הם כינסו ישיבה של הוועד־המנהל וביקשו מצוקרמן לצאת והצביעו — לפיד קרא לי, כדי לבשר את גזר־הדין.

היה ברור שזה סוף העסק. הלכנו, מישלחת שלמה — חיים יבין אחימאיר ואני לשכנע את לפיד שלא ידיח את צוקרמן. הסברנו לו שזה יזיק לטלוויזיה, כי ארנון הוא מנהל טוב מאוד, שמיפעל פרובלמטי כמו הטלוויזיה זקוק לו. אבל ארגון הודח, והיה ברור שינטרלו את האחרים. הם לא הדיחו, הם ניטרלו. הם לא הדיחו את ירון, אבל עשו הכל כדי שלא יהיה לו כדאי לעשות את עלי כותרת. הם לא הדיחו את יצחק רועה, אבל עשו הכל כדי שלא ירצה להגיש את כמעט חצות; וככה [illegible] את הטלוויזיה. ואז אני אמרתי ללפיד: זו לא בעיה לפרק את הטלוויזיה, הבעיה תהיה להרכיבה מחדש. אבל לפיד היה צריך למלא את הציפיות של אלה ש־מינו אותו, והוא פירק את הטלוויזיה.

הזהרנו אותו, שלוקחים פה את החלקים הכי חשובים בפאזל, התתיכות הנוגעות לכל התתיכות האחרות, והוא הישלה את עצמו שיצליח להרכיב מחדש. היום אני חושב שהוא יודע שטעה.

● אתה חושב שהטלוויזיה תתחסל את עצמה?

הטלוויזיה לא תתחסל, אבל היא תגסוס לאורך ימים.

● מדוע אתה ממשיך לעבוד בטלוויזיה, מדוע אינך מתפטר?

בודדים כמוני יכולים לעשות בטלוויזיה דברים יפים מאוד. יש דברים שאני יכול לעשות בטלוויזיה, שלא אמצא להם מממן בשום מקום אחר.

מאוד נהניתי לעשות את בורות המים, זה לקח שמונה חודשים לעשות את שני החלקים. שום גוף פרטי לא היה מממן לי את זה.

קל להפוך את יוסטמן להיטלר. יש קונסנזוס נגדו. אבל אם אני רוצה לחסל את הצנזורה ואגיד שיוסטמן הוא היטלר, אעורר את המוגדנים המגנים על הגוף המחורבן שנקרא צנזורה

● אינך חושש, שיום אחד יפסיקו לממן את הסרטים שלך?

לא! כל מה שביקשתי לעשות נתנו לי. בורות המים אושר לשידור בלי בעיות, למרות שהיו קטעים מאוד פרובוקטיבים, ולהנהלה לא היה קל לאשר דברים כאלה.

● איך הצלחת להעביר את הכתבה שלך במהלך המילחמה מצידון, כתבה שהראתה לראשונה בטלוויזיה הישראלית את הכיבוש בכיעורו?

את הכתבה ראה לפיד לפני השידור.

הוא אמר שזה עצוב, קשה, אבל אי־אפשר שלא לשדר. עדיין מאפשרים לי לעשות דברים בטלוויזיה, ואני מאוד מעריך את זה. יש לי מועקה לגבי הטלוויזיה כולה, אני מתייחס אליה כמו אל מיפעל שנכשל.

● אנשים מאשימים אתכם, את קבוצת הראשונים, שאתם מרגישים כאילו הטלוויזיה שייכת לכם. למעשה, הטלוויזיה, תרצה או לא תרצה, מנוהלת על־ידי הממשלה.

לא נכון! רשות־השידור היא לא של הממשלה, היא עצמאית.

● ומה עם הוועד המנהל?

נכון, הוא מתמנה על־פי מפתח פוליטי, אבל מעמד הרשות הוא לא ממשלתי.

● אתם מקבלים משכורת מאוצר המדינה?

אבל גם הפטריוט מקבל כסף מאוצר המדינה, ואי־אפשר להגיד שזו הצגה ממשלתית. רשות־השידור היא ממלכתית, וזה מעמד חשוב מאוד. אף פעם לא חשבנו שהיא שייכת לנו, לאותה קבוצה המכונה „סרטן שמאלני". מה שכן חשבנו, זה שאנחנו נקלענו אל הטלוויזיה, ולאו־דווקא בגלל כישורים. חלק עברו ליד הבנין בזמן, חלק בפרובוקציה, לא משנה עכשיו. נקלענו אל הטלוויזיה והיתה לנו תחושה, מהיום הראשון, שיש לנו אחריות עצומה לגבי הצעצוע שנמסר לידינו: לשמור על האמינות שלו ועל היושר, ואם יש צורך, להיכנס לעימות עם גורם פוליטי, לא לרקוד לפי חליל פוליטי זה או אחר.

אני נהנה מהתיעוב שחשים כלפי הגורמים הפוליטיים, הפכתי את זה למקור פרנסה, כי אני פחות־או יותר מרגיש אותו דבר כלפיהם.

האחריות היא כלפי החברה הישראלית ולא כלפי ההנהלה, או כלפי גוף פוליטי.

■ ■ ■

● מה דעתך על לפיד?

מה שקורה ללפיד קורה לו משום שהוא מינוי פוליטי. הפוליטיקאים מרגישים שהוא חייב להם. אבל פיתאום, לפיד מרגיש את שאנחנו הרגשנו כשהדיחו אותנו, ולכן ימיו ספורים.

כשהוא נכנס לערוך את החדשות, הוא התחיל להבין את העסק, כי הוא יודע להיות עיתונאי טוב. אני אמרתי לו: תדע לך, שיבוא יום ונצטרך להגן עליך. והוא

(המשך בעמוד 72)

עוד שאלות לוועדת החקירה

(המשך מעמוד 12)

נורא — כשעה שהשחיטה היתה בעיצומה, וככל שעה נהרגו גברים, נשים וילדים במרחק של עשרות מטרים מחיילי צה"ל — נמשך לאורך כל העדות.

ברק: האם לא קיבלתם דיווחים נוספים מהשטח?

דרורי: היתה לנו ישיבת־מטה והעלאות בדרגה. עניין המחנות לא היה בראש סדר־העדיפויות. בפירוש לא. היתה בעיה עם טנק שהתהפך והיו לנו שלושה נעדרים.

אם להאמין לדרורי, התנהלו הדברים כך במשך כל שתי היממות, שבהן נערכה השחיטה. הדבר פשוט לא נראה חשוב. „הרגשה לא־טובה", „חריגים", „הגזימו" — אבל שום דבר לא עורר את פיקוד צה"ל למחשבה שדרושה פעולה מיידית ומוחצת. אילו חדרה חוליית־מחבלים לקיבוץ בגליל והרגה שני אנשים, היו כל הממשלה וכל פיקוד צה"ל זונקים לפעולה. לא כן כאשר נערכת שחיטה בפלסטינים.

עדותו של דרורי עוררה שאלות רבות, וחלק מהן נשאלו בו במקום על־ידי השופטים, בישיבה הפומבית. אין ספק ששאלות רבות נוספות נשאלו בישיבה הסודית.

בין השאר מתעוררות השאלות הבאות:

- **מה גרם לדרורי להרגיש „הרגשה לא־טובה", כאשר — לדבריו — לא היו לפניו שום ידיעות על מעשים חריגים?**
- **איך יכול להיות שדברי הסגן גרבובסקי (ואולי של עדי־ראייה נוספים שטרם העידו) לא הגיעו אליו, כאשר שהה במרחק של כמה עשרות מטרים מחיילים אלה?**
- **איך יכול להיות שהחליט החלטה קיצונית, בעלת השלכות פוליטיות מובהקות (הפסקת פעולות הפלאנגות, עצירת התיגבורת, שנערכה במיסדר חגיגי בנמל־התעופה הסמוך) בלי שהיו לפניו ידיעות כלשהן?**
- **איך החליט זאת בלי ידיעת הרמטכ"ל?**
- **איך החליט זאת בלי ידיעת שר־הביטחון?**
- **אם בכל זאת דיווח לפני כן לרמטכ"ל, מה דיווח לו?**
- **אם הוא או הרמטכ"ל דיווחו לאריאל שרון, מה דיווחו לו?**
- **כשהיתה לדרורי הרגשת אי־נוחות, מדוע לא שלח נגמ"ש או שניים לתוך המחנות, כדי לבדוק בצורה מוסמכת מה מתרחש?**
- **כאשר החליט להפסיק את הפעולה, מדוע לא שלח כוח צה"לי לתוך המחנות, כדי לוודא שהטבח הופסק, ותחת זאת הניח לאנשי הפלאנגות להישאר במחנות במשך יממה נוספת?**
- **מדוע טילפן דרורי השכם בבוקר לרמטכ"ל לביתו, מבלי להיעזר בקצינים?**
- **האם נקט שיטה זו מפני שהיה בפיו מסר כה סודי ומחריד, עד כי לא רצה שאף קצין אחר יידע על עצם קיום השיחה?**
- **אם אכן דרורי הוא הבעל המקורי של האימרה „הם הגזימו" — מה פירושה של הגזמה בעיניו?**
- **האם יתכן כי בכל השיחות שבהן השתתף דרורי עם ראשי הפלאנגות, לפני הכניסה, לא דובר על מה שייעשה במחנות?**

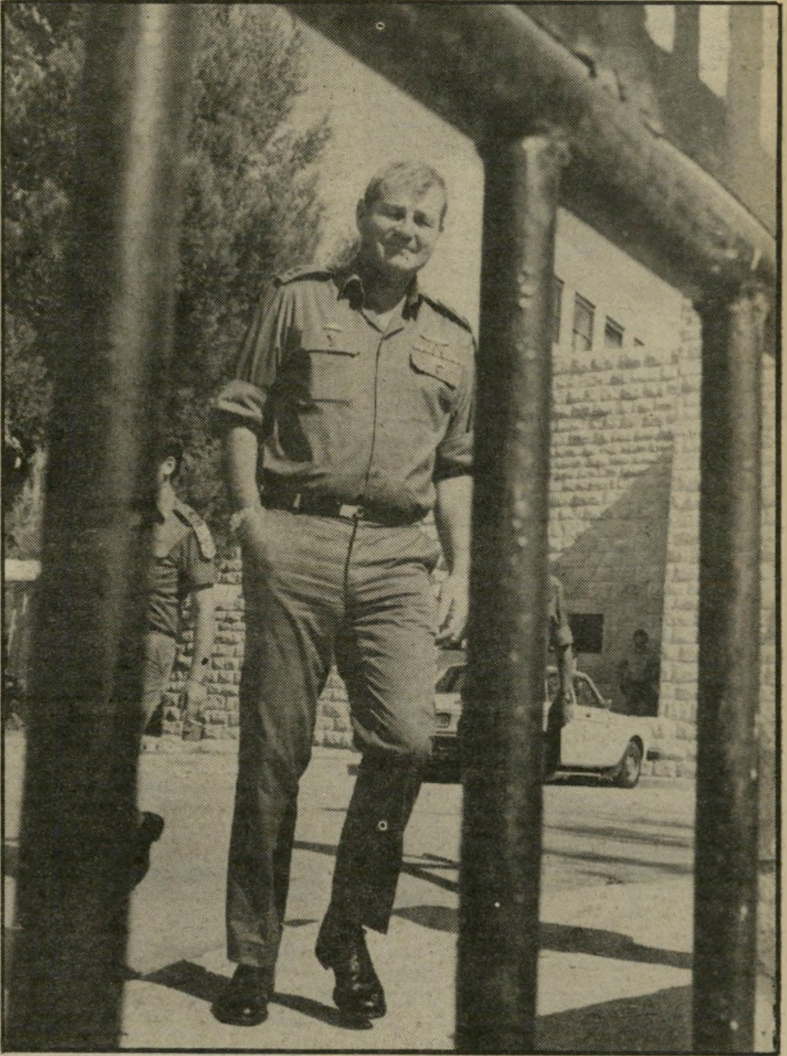

אלוף דרורי בכניסה לישיבת הוועדה
לא יודע! לא יודע! לא יודע!

- **האם שמע דרורי אי־פעם על מעשי־הטבח הגדולים של הפלאנגות, כגון תל־אל־זעתר?**
- **כאשר אמר דרורי לאיש הפלאנגות, כדבריו, „תתנהגו כמו בני־אדם, שלא תפגעו בלא־לוחמים, בנשים, ילדים וזקנים" — האם לא היתה זאת הזמנה להרוג את הגברים?**
- **מדוע הקפיד צה"ל, כדברי דרורי, שלא למנות קציני־קישור אצל הפלאנגות?**
- **כאשר אמר דרורי „אולי נקטנו כמה אמצעים נוספים כדי לדעת מה קורה," למה התכוון? ואיך מתיישב הדבר עם הודעתו שלא ידע ולא שמע דבר במשך כל יממת־השחיטה הראשונה?**

יתכן כי לפי חוק ועדת־החקירה היתה הוועדה צריכה בנקודה זו להזהיר את דרורי, שהוא עלול להיפגע ממסקנותיה, וכי יש לו הזכות למנות לעצמו מייד פרקליט. אחרת עלול דרורי להודיע בבוא העת, כפי שעשה בשעתו האלוף שמואל גורודיש בוועדת־אגרנט, כי זכויותיו, המעוגנות בחוק־ועדות־החקירה, נפגעו.

„מדינה שלמה בטיול למצדה!"

(המשך מעמוד 71)

אמר לי לא מזמן, שהיום הזה קרב.

כל זאת, משום שבסופו של דבר האחריות של לפיד היא כלפי החברה הישראלית. עיתונות חופשית אינה אינטרס של שילטון — ואני לא מנקה את המערך — עיתונות חופשית זה המגן מפני השילטון. השילטון בהכרח ינסה להערים קשיים. צריך לקבל את זה בהבנה, אבל להילחם, לא לוותר. אני לא אומר שהמדיום לא שונה, אבל השגיאות נעשות בתום־לב — ואת זה חשוב שידעו.

● יש המאשימים אותך, כי דווקא כעת, כשהספינה טובעת, יצאת לחופשה־ללא־תשלום, ואתה מאפשר לעכברים להשתלט על הספינה.

צריך להבין: אני עוזב את עבודתי בטלוויזיה כי אין לי שום תפקיד בטלוויזיה.

● אילולא היית בטלוויזיה בזמן המילחמה, מי היה עושה את הכתבה על צידון? יתכן שמשום כך אתה צריך להישאר בטלוויזיה, כדי שלא ישארו רק הבינוניים ואומרי ההן.

אם מהדורת מבט משדרת כתבת־לוויין על המהומות בלוד, סביב פירוק אל על, אז הגיעו זמנים רעים באמת. אבל עדיין יש עיתונאים יוצאים מהכלל.

יש דבר שצריך להבין, כל מה שקשור לנוהל בטלוויזיה הוא פוליטי. נגמר, קבעו נורמה! את זה אפילו לפיד לא הבין. זה נכון שבזמן בן־גוריון היתה פוליטיזציה, אבל בעשר השנים הראשונות של הטלוויזיה לא היתה נורמה פוליטית לניהול. יכול להיות שהמנהלים לא היו טובים, אבל אני, כמנהל־תוכניות, למרות שהתקוממתי נגד כל מילה שנאמרה בתוכניות־הדת ותיעבתי את פסוקו של יוס, נתתי להם להתבטא, כי צריך לתת חופש ביטוי לכולם. כעת הם נתקעו עם צביקה שפירא, שהוא אנטי־תיזה לקיר־שנבוים. בגלל פרשת גלי־צה"ל במילחמה הוא יגמור קדנציה לפני שהתחיל אותה.

המחשבה הזו, להביא לטלוויזיה אנשים לאומיים, הופכת את המילה לאומי לקללה כמעט.

הדבר הכי נורא הוא שהעריכה קיבלה זווית פוליטית. היום משדרים לא משום שהחומר טוב, אלא משום שאושר לשידור, ויש דברים שאסור לשדר מיקצועית, אבל העיקר שהם לא נפסלו. העריכה הפכה להיות עריכה של מה יאושר ומה לא יאושר. אין שיקולי עריכה מיקצועיים, יש עריכה עם הרבה שגיאות. אתה רואה דבר עצוב: איך כתבים מעולים נכשלים או מוכשלים, כמו למשל הראיון שעשה אהוד יערי בחטיבה של אלי גבע. אין הרבה שיטענו שאהוד הוא כתב לא טוב, אבל הוא לא ערך את הראיון, הוא שלח את החומר מלבנון, והתוצאה הסופית הפכה אותו לאחד הגרועים שבכתבים.

זהו נזק נורא, ש־30 סקופים לא יכולים לתקן, וזו רק דוגמה אחת למה שקורה בחדשות.

● איזה עתיד אתה צופה לטלוויזיה הישראלית?

מכיוון שהעובדים יהיו שם עד גיל 65, ומכיוון שיש שיא בכוח־אדם ולא נותנים לרענן את המיפעל, ומכיוון שיש ציוד שמתבלה ולא מתחדש, אני צופה לטלוויזיה זמנים עוד יותר קשים. הטלוויזיה תהפוך לפרוז'קטור יקר מאוד — 600 עובדים זה די הרבה כדי להפעיל פרוז'קטור שיפעיל שידורים קנויים.

● מה יש לך נגד שידורים קנויים?

אנחנו הופכים את עצמנו קולוניה תרבותית של העולם. הפוליטיקאים אינם מבינים שטלוויזיה עם תכנים ישראליים חשובה יותר ממטוס כפיר, או מפצצה, או מצוללת ושאר הדברים שאנחנו מייצרים בעצמנו. אנחנו הופכים עם חסר־תרבות, וזה הופך את קיומנו לחסר־ערך לחלוטין. התרבות חשובה פי אלף מאשר ייצור של אלף כפירים. לא נורא אם נייבא את כלי־המשחית מעמים אחרים, אבל זה מאוד נורא שאנחנו מייבאים תרבות. זה נותן תחושה שהבן־אדם יכול לרדת מפה, כי המדינה היא זמנית, מין תחושה של חוסר־אונים, רגש נחיתות. ולמי? לעם שנתן לעולם את ספר־הספרים! אם עם של סורחרים יודע לעשות את החקלאות הכי־טובה בעולם, הוא יודע לעשות גם טלוויזיה, ואני לא צריך להגיד לך איזה עם עושה את הטלוויזיה באמריקה.

● אם מדברים על תרבות, אז מה דעתך על חבר הוועד המנהל, אהרון פאפו?

אני חושב שפאפו הוא אחד הנכסים הכי־חשובים של רשות־השידור. אם הוא לא היה, הרי שאלה החרדים לדיוקן החברה הישראלית היו צריכים להמציא אותו. פאפו הוא תרומה אדירה. יש לי רק מחמאות בשבילו, ואני רק מאחל לו שימשיך בדרכו ושלא יסטה ימינה או שמאלה.

● סיפרו לי, שלפני שהחלטת לחדש את „יורדים על השבוע" היו לך המון היסוסים, פחדת לעשות את התוכנית.

רק בגלל התקופה. התקופה היא אלימה, והיה לי ספק גדול אם הקהל, שעצביו נמתחו בזמן המילחמה יקבל תוכנית כזו.

המילחמה יצרה אלימות כזו, שאתה מוצא את עצמך רב אפילו עם השכנים שלך בצורה כל־כך קיצונית, שלא היתה כדוגמתה. יכול להיות שהם הביאו שלום על הגליל, אבל הם כמעט הרגו לנו את העצבים, הפכו אותנו מעם נברוטי לעם הסעון אישפוז.

המחשבה שלי היתה: האם נהיה שסתום או קטליזטור לאלימות? אם נהיה שסתום, יש הצדקה. כקטליזטור אין הצדקה.

אנחנו לא הסאטירה של נבוט בראש. זוהי סאטירה קלה, לא חכמה, בוטה, תמיד צודקת, סאטירה המשכנעת את המשוכנעים. זוהי לא סאטירה שפותחת דיאלוג. אני מוותר על הנבוט.

● אתה מרמז ל„פטריוט"?

אני לא רוצה לדבר על הפטריוט. הם וגם אנחנו נלחמים בצנזורה. אני מדבר על סאטירה שבה אתה צריך להיות חכם, שנון, וליצור קומוניקציה, לא לדחות את השומע. להיפך, לקרב אותו, להגיד לו: בוא תשמע. שיגיד לי: אתה טועה, טיפש, לא מבין, מסיתים אותך — זה לגיטימי, אבל בוא תשמע, אני לא בא לפוצץ לך את הראש, להגיד לך אתה חרא, טינופת, יש לך קרציות בתחת, אני רוצה בדרכי שלי, החכמה, שתשמע.

אם את לוקחת את החבר'ה שדיברתי עליהם קודם, הם יכולים לכתוב את הסאטירה הכי־חריפה. יש להם כישרון כתיבה שאין שני לו, ויש להם חוצפה, אין להם בעיה של התייפייפות והם לא כל־כך שמחים למתן את עצמם. יחד עם זה, הם מבינים שצריך להישען על שנינות, חכמה, והם רוצים שמישהו יקשיב להם, ולא רק החבר שהם הולכים איתו למסיבה. אני לא רוצה לדחות את האדם שאיתו אני רוצה ליצור קומוניקציה.

בעין־השופט ראיינתי את בני קצובר מגוש־אמונים, כי יש שתי אפשרויות: או מילחמת־אחים בין גוש־אמונים ושלום־עכשיו, או מניעת המילחמה, אם נדבר. וחייבים לדבר.

● האם כדי לדבר עם הצד השני יש להתפשר?

חלילה וחס. אם אתה יכול להתפשר על דיעותיך, ותר עליהן, אם אתה צריך לשמוע את הצד השני, דע לכלכל את עצמך בטיעון שלך והיאבק על דיעותיך — וזה בתנאי שאנחנו משחקים את המישחק הדמוקרטי.

קל להיות פופולארי בדיזנגוף. אני מוצא לך אוייב משותף לארבעה בלוקים בדיזנגוף ברגע. להפוך את יוסטמן להיטלר — אין קל מזה. בדיזנגוף יש ג'יהאד על יוסטמן, יש קונסנזוס נגדו. הקונץ הוא איך אני מבטל את הצנזורה, ואני מאוד־מאוד רוצה שתתבטל הצנזורה. אז צריך לדבר, להשפיע, אם אגיד שיוסטמן הוא היטלר לא אשכנע, להיפך, אגביר את הנוגדנים המגינים על הגוף המחורבן, המקולקל, שנקרא צנזורה. אני רוצה להיות מגרה למחשבה, לא קטליזטור לאלימות.

● ומה עם אלה שהתייאשו מהדיאלוג?

אני טוען שמי שהתייאש אין לו מה לחפש. או שיחפור בונקר עמוק, או שיסע מפה. אבל אנחנו הרי לא ניסע, אנחנו נישאר פה ואנחנו עצלנים בשביל לחפור בונקר, אז הצ'אנס היחיד שלנו הוא לדבר אחרת. מדינה שלמה, אם את שואלת אותי, נמצאת בדרך למצדה.

אלה הן תמונות סקופ: התצלומים היחידים של שריפת האוהל הראשון שהוקם במחנה עין־אל־חיילווה בלבנון

1 האוהל הראשון — ובינתיים גם האחרון — הוקם במרכזו של מחנה הפליטים עין־אל־ח׳ילווה, שליד העיר הלבנונית צידון. הפליטים הפלסטינים מקיפים את האוהל הקטן, וחלקם מתבוננים בהשתאות בפיתרון שמציע להם השר הממונה על הסיוע לפליטים לתקופת החורף הקשה בלבנון.

אוהל בלהבות

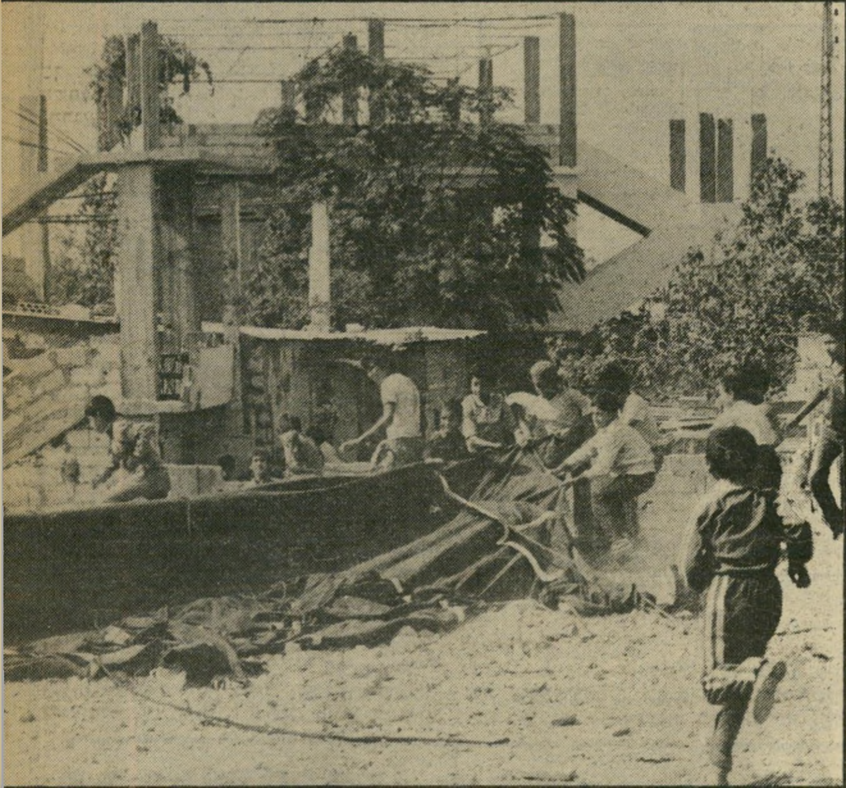

2 לא חלף זמן רב עד שהשתאותם של הפליטים הפלסטינים במחנה עין־אל־ח׳ילווה פינתה את מקומה לזעם. הנערים הסתערו על האוהל, עקרו את יתדותיו, הפילו אותו במקומו, והכינו אותו לקראת השלב הבא.

ה־26 באוקטובר היה יום שמש נאה במחנה הפליטים הפלסטיני עין־אל־ח׳ילווה שליד צידון. למחנה הגיעה חבורה נכבדה, שלוותה במשאית. על המשאית היה אוהל בד וכל הציוד הנחוץ לבנייתו: יתדות, מוטות ופטישים. הפליטים המתגוררים בקירבת מקום התאספו כדי לחזות במתרחש, וראו כיצד מקימים הפועלים את האוהל הכהה, במרכזה של רחבה קטנה, בין ההריסות שפעם שימשו מישכן לפליטים.

הפליטים למודי־הסבל ידעו היטב מה משמעותו של האוהל הזה: הוא סימן את תחילתו של נסיון „השיקום" שלהם, לקראת החורף הלבנוני הצונן.

הם לא הותירו מקום לספק באשר ליחסם אל נסיון זה. רק התרחקו מעט הפועלים והפמליה, וכמה עשרות נערים הסתערו על האוהל, הפילו אותו והציתו אותו.

העיתונות הישראלית, שאיש מנציגיה לא זכה לחזות באותו אוהל שנועד לפתור את הבעיה, קיבלה כלשונן את הודעותיו של השר יעקב מרידור, הממונה על הסיוע לפליטים בלבנון, ומתחה נמרצות נגד כפיות־הטובה של הפליטים הפלסטינים.

ובישראל יכלו אנשי־ציבור ופוליטיקאים לרחוץ בניקיון כפיהם. היום גם האופוזיציה של המערך, התומכת לכאורה בסיוע לפליטים, אינה מזכירה את העובדה כי הם זקוקים כל־כך לסיוע הזה רק משום שה־מיבנים במחנות־הפליטים נהרסו באופן מודע ומכוון על־ידי ההפצצות של צה"ל, ואחר־כך על־ידי הבולדוזרים שלו.

גודל הגיחוך של הנסיון הישראלי הזה לסייע לפליטים לא היה מגיע לידיעת הציבור, אלמלא נכחה במקום צלמת עיתונות אחת, נורמה וולפין, שכמה יומונים ישראליים שאליהם פנתה ולהם הציעה את התמונות המופיעות כאן, דחו אותה.

4 שר־העל לענייני כלכלה, יעקב מרידור, שמונה להיות האחראי על הסיוע לפליטים הפלסטינים מטעם ממשלת ישראל, ניצב בחברתו של המושל הצבאי של דרום לבנון, האלוף דויד מיימון, ליד שרידיו השרופים של האוהל. מרידור נראה מודאג במיקצת מכישלון הנסיון שלו „לשקם" את הפליטים באוהלי־הבד.

3 הנערים ביקשו שלא להשאיר מקום לספק. הם רצו להבהיר כי הם אינם סבורים שהאוהל יכול לשמש להם פיתרון לימי החורף הקרים, ועד מהרה נמצא מישהו ששילח אש בבד האוהל וביתדות העץ שלו, וזהו, בינתיים, סופו של נסיון השיקום הזה. בישראל לא הפריע הדבר לאנשי ציבור לטעון שהפלסטינים הם כפויי טובה.

מאת מאיר תדמור

הבורסה

ארידור: לא יהיה שינוי!

יש לי חשק לתת לזה שהפיץ את השמועה שהולכים להגדיל את „היטל שלום הגליל" על מכירות של ניירות־ערך בבורסה, בשיניים. אני לא יודע מי עשוי היה להרוויח מהעסק, חוץ מאלה שכבר ברחו, וגם אלה עשו מיקח טעות. הנה, כבר ביום הראשון היה שוק טוב. אלה שמכרו מהר, יקנו עכשיו לאט ובמחירים גבוהים יותר.

שר־האוצר, יורם ארידור, הבטיח למי שהבטיח שלא יהיה שינוי בבורסה; אני מאמין לו, לפחות עד שיהיה ברור מתי תהיינה בחירות. חוץ מזה, יש לו עוד כמה סיבות טובות לא להפיל את הבורסה. נא לנהוג בהתאם.

אתם ודאי זוכרים את שיטת „כיבוס המס" של **אינקובה**, **יורפאל** ואחרים. העניין הזה ייפסק בקרוב, פשוט לא יהיה כדאי. עוד משהו ייפסק: החתמות־היתר של פי חמישים ויותר. יהיה כדאי לעסוק במניות עצמן ותאמינו לי, שהעסק כדאי.

למשל: מי שהשקיע בהתחלת השנה מיליון שקל בישפרו אופציה 1, ביום הראשון השבוע היו לו לא פחות מ־33 מיליון שקלים. אני מכיר שניים שהשקיעו שם הרבה כסף, הרבה יותר מכמה מיליונים. למשל יוסי ריגר ואליעזר פישמן, ואתם שוב צריכים להאמין לי שהיו להם

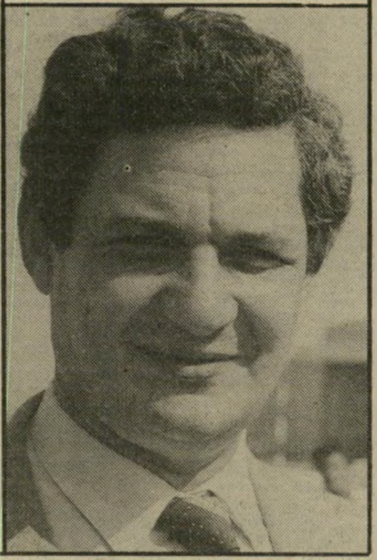

שר־אוצר ארידור
לא יגע בבורסה

סיבות מצוינות להשקיע שם. את הבעיה של עודף הכספים, הם פתרו על־ידי השקעה בקרנות רונית וענת. וזה עוד לא הכל.

גם מי שהשקיע במניה הרגילה של ישפרו עשה חיים משוגעים. על כל מיליון היו לו ביום הראשון 17.7 מיליון. למישפחה המכובדת הזו שייכת גם אתא ג', שעשתה איזה 1150 אחוז. לא רע. מי שהשקיע בכיתבי האופציה של יצהר, וקיווה במשך עשרת החודשים האחרונים לטוב, עשה באושים, הפסיד פעמיים: את האינפלציה ועוד 30% מהקרן. אבל כאלה בטח היו מעט מאוד.

אני רוצה לומר מיספר מילים על המניה הטובה ביותר בבורסה, „סולל בונה". לפני בערך שנתיים בא אלי אחד מהיועצים ואמר לי: תשמע, קנה „סולל בונה", הם יעשו לפחות כמו המדד, אם לא יותר. אני מצטער, לא שמעתי בקולו, המדד נראה אז קטן, אבל החלומות שלי היו גדולים יותר, וראו מה קרה. מאז שהמניה עמדה על 2000 נקודות, היא עלתה פי 160, כולל ההטבות, והמדד עלה פי שלושה ואולי קצת יותר. בשנה האחרונה, בעשרת החודשים האחרונים „עשתה" „סולל בונה" 1135 אחוזים, בחודש האחרון היא הניבה 117 אחוזים, הראשונה בתשואה, אפילו יותר מ„ישפרו", „אתא ג'", „הסנה" ועוד.

ריגר פישמן: מוכרים את „הסנה"?

קודם כל העובדות: מי שרואה איך יעקב אליהו קירשטיין, המבצע של בנק מימון, מרים את היד בבורסה כמו נפוליון באוסטרליץ כשמגיע התור של פי־בי ויש היצעים כבדים, וקונה הכל ללא שינוי, צריך להודות בשניים:

אפשר לצרף את קירשטיין לצוות של ריגר־פישמן.

ריגר־פישמן מבינים, שכדי להיות ראויים לשם שיצא להם, הם חייבים לשמור על המניות המזוהות איתם. והם עושים את זה „בכבוד הראוי", כמו שאומרים הגששים.

מישהו חשוב מאוד אמר לי, שקבוצת

מנכ"ל „הסנה" אבניון
עיסקות בלי ידיעתו

ריגר־פישמן הם בעצם יותר מבנק בינוני, וזה מחייב. הנה הם מוסתים את המניות שלהם כמו כל בנק גדול.

חלק גדול מהסחורה של „הסנה" קנתה קבוצת ריגר־פישמן מבנק הפועלים. עכשיו, מספרים לי, התנהלו „גישושים", לפיהם מוכן בנק הפועלים לחזור ולקנות את הסחורה, אבל הפעם במחיר של פי חמישה. הוא שאמרנו: ריגר־פישמן הוא למעשה בנק בלי סניפים, אבל עם הרבה שלוחות וחברות בשליטתם. אגב, את כל העסקות במניות „הסנה" עושים כמובן בלא ידיעתו של איתן אבניאון, מנכ"ל „הסנה".

בהקשר זה אני רוצה לומר לכל אלה, ויש רבים כאלה, המחזיקים במניות של הקבוצה, לבדוק מה עושים בימים אלה קיבוצי השומר הצעיר; מתברר, שהם יודעים מה לעשות. ואם תלחצו עלי, אספר לכם שיש להם יועצים טובים מאוד, יוסי ריגר ואליעזר פישמן.

חוץ מזה השוק יהיה טוב, מכיוון שגם הם רוצים שיהיה טוב ולא יתנו לו לרדת. הם עדיין צריכים לגמור לבנות את אמון הציבור.

דופקים את העצמאי

בשבוע שעבר צילצל אלי „עצמאי". זה התואר שהלבישו במס־הכנסה למי שלא היה מספיק נבון להקים חברה ולקבל משכורת מעצמו, או כאלה, כמו למשל רואי־חשבון, רופאי־שיניים, עורכי־דין, נגרים קטנים, אדריכלים גדולים, בעלי חנויות־מכולת וסתם צורפים, ואפילו שרברבים. ובכן, הוא צילצל, ואמר לי שדופקים את העצמאיים, בנושא ששמו מילווה שלום הגליל. אמרתי לו, שבדרך־כלל אני מתרשם הפוך, שהוא מסדר את מס־הכנסה. הוא אמר לי: תעזוב את מס־הכנסה, הבעיה מילווה שלום הגליל.

טילפנתי אל המומחה לענייני מיסים, שלא עובד במס־הכנסה, והוא גם עצמאי וגם אותו דפקו. שאלתי את ישראל שסראוס, מי שהיה נשיא לישכת רואי־החשבון והיום יושב־ראש ועדת־המיסים של הלישכה, מה קורה. מתברר, שבאמת דופקים את העצמאיים, אבל מה, עם רישיון ובהסכמת ההסתדרות, נו, זה מובן, וגם בהסכמת לישכת התאום של האירגונים הכלכליים, וזה פחות מובן.

ההסבר הוא קצת מסובך, אבל למען הדפוקים נעשה מאמץ.

העצמאיים משלמים פי שלושה ויותר בעד מילווה שלום הגליל מהשכירים, מאחר שאצל השכיר, המילווה ירוד מההכנסה החייבת במס, ואילו העצמאי משלם מס־הכנסה וביטוח לאומי גם על סכום המילווה. עד כאן ברור.

עכשיו בא מישפט מסובך: אלמנט המס הגלום בתשלום המילווה שמשלם עצמאי ממוצע, הוא פי חמישה במה שמשלם שכיר באותה רמת הכנסה.

וההמשך: ברמות הכנסה גבוהות, אלמנט המיסוי של העצמאי הוא פי 10 מזה של השכיר.

אגב, במס־הכנסה אומרים שזה נכון, אבל מה לעשות. הנציגים של העצמאים חתמו על ההסכם; זה שרוב החותמים בשם העצמאיים הם בפועל שכירים, לא הפריע לשילטונות המס, אולי להיפך.

„רולס־רויס" בצרות

לא רק לנו יש בעיות. גם לייצרני מכונית היוקרה רולס־רויס יש. מישהו הלך ובדק ומצא, שהמכירות של מכוניות רולס רויס בבריטניה ובארצות־הברית ירדו. ראו מה קרה: בתישעת החודשים הראשונים של השנה נמכרו באמריקה 570 „רולסים" בלבד, והרי זה ירידה שלא תאומן — של 29% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, שבה נמכרו 800. ובבריטניה עצמה, מולדת הרולס־רויסים, היתה ירידה של 36% ונמכרו רק 697 מכוניות.

מקונן אחד מגדולי סוחרי המכוניות בבריטניה: עד לפני כמה שנים אפשר היה להרוויח יפה על רולס רויס יד שניה, היום אפשר להשיג חדשה במחירי הנחה של 10% ו־15%.

מתברר, שרוב הלקוחות באנגליה של ה„רולסים" הם מנהלים של חברות גדולות, שהחברה רוכשת לנוחיותם את המכונית. עכשיו, בשל המיתון הכלכלי, הצטמקות הרווחים ולעיתים גם הפסדים, לא יאה למנכ"ל לנסוע ברולס־רויס. האמריקאים שהם יותר פרקטיים אומרים, למה להם לקנות מכונית יוקרה ב־111 אלף דולר, כשהם יכולים לקנות מכוניות־יוקרה אחרות, מרצדס ויגואר, במחירים שבין שלושים וארבעים אלף דולר. ואומנם, מתברר, שלמרות המיתון, עלו המכירות של מרצדס בארצות־הברית בכ־2%, ובבריטניה ב־15.8%. המכירות של יגואר גדלו בבריטניה ב־13.6% ובארצות־הברית הוכפל מיספרן.

טלפון עם צנזורה

הפטנט האחרון בשטח הטלפונים הוא לא הטלפון עצמו, אלא מה שמחובר אליו. לא תנחשו, משהו שלא מהעולם הזה. וכך מסביר הפירסומאי של המיתקן הממוחשב את הפטנט החדש: ייפסקו כל הטלפונים של אנשי מכירות, טעויות בחיוג וטלפונים בשתיים בלילה. מכל אלה תיפטרו. היו לך מספיק כאלה. עובדה היא, שהטלפון שדד את הפרטיות שלנו, שאנו ראויים לה בביתנו. אבל עתה, טלפון ממוחשב, מתקדם, יחזיר לך את הפרטיות ומיד. עם הפריבקוד תחזור אליך פרטיותך, ביטחונך ושלוותך.

תקע את התקע בשקע ואתה תחת פיקוח. הטלפון אינו מצלצל, המיספר המחייג נקלט על מסך קטן, או ליתר דיוק, לוח תצוגה. אתה רוצה בו — טוב, אינך רוצה — דבר לא קרה. אם תרצה רק את אלה שאתה רוצה בהם, יוכלו לצלצל אליך. המכשיר יאמר לך מיהו המצלצל, אם תרצה תענה, תוכל אפילו לדעת למי מיועדת השיחה. המכשיר גם זוכר מי טילפן בהעדרך.

הצרה היא, שליד הטלפון שכחו לרשום את המחיר, אף־על־פי שמצויין שם, שלמכשיר נרשמו שיבעה פטנטים.

אברהם כהן נגד שוודיה

קיבלתי הזמנה לבקר בשלוש תערוכות, שהתקיימו בשבוע שעבר במרכז הירידים בגני־התערוכה. מתוך סקרנות הלכתי. אני לא מבין בציוד כבד וציוד בניין, אבל מה, כל הציוד הזה צבוע בצבע צהוב. בטח זה טוב לעסקים. אף כי אני זוכר שבבית־הספר, צהוב לא נחשב לצבע סימפטי. ראיתי גם את ביתן־התיקשורת עם המון טלפונים וחוטים ומסכים. חיפשתי סיפורים, לא היו, עד שבכל־זאת מצאתי אחד, הנה הוא.

בתצוגה של ציוד בניין ראיתי על אחד המיבנים פיגומים תלויים, אלא מה, גם הם בצבע צהוב. שאלתי את היצרן, אברהם כהן מנתניה, ששמו רשום באותיות שחורות על הצבע הצהוב, מה זה? התשובה: פיגום תלוי באורך שמונה מטרים, שיכול לשאת 500 קילוגרם, בעל פיקוד באמצעות מנוע חשמלי או אחר, שהפועל יכול להעלות ולהוריד בלחיצת כפתור.

כמה עולה הדבר הזה, תתפלאו, לא הרבה, בסך־הכל 7000 דולר. אגב, כל המחירים בתערוכה הם בדולרים. ואיפה הסיפור. תיכף. במחיר כלולים בדיקות בטיחות של הטכניון ועוד. רשמנו גם את זה.

כשרצה היצרן הישראלי למכור פיגומים ל„סולל בונה", אלא למי, אמרו לו, מצטערים. למה, הם כבר קנו פיגומים תלויים תוצרת שוודיה. המחיר 10,000 דולר. אז למה קונים יקר בחו"ל, כשיש יותר זול בארץ, שאינו נופל בטיבו מתוצרת חוץ?

לכך יש שני הסברים, המשלימים זה את זה. אחד מרושע והשני לא כל־כך.

אם סולל בונה קונה בשוודיה 10 פיגומים, צריך גם מישהו לנסוע ולראות אותם שם.

● הסבר שני, הממשלה השוודית מאפשרת ליצואנים השוודים לתת אשראי־חוץ לתקופה ארוכה. אומר אברהם כהן: מצטער, אני לא יכול להתחרות בממשלת שוודיה, הממשלה אולי יכולה.

KENT

מפעם לפעם מגיע לי...

KENT
שווה כל מחיר.

קנט. הנאה אמיתית. השילוב
הנפלא של רעננות וטעם עדין, נקי ורך.
הטעם המיוחד של תערובת הטבק
האמריקאית ופילטר המיקרונייט המפורסם.

הקניה הטובה ביותר 1982

משרד בגאר&שושני.

י"ז חשון תשמ"ג, 3.11.1982 מיספר 2357 76 עמודים שנה 47 המחיר: 40 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

קארן דונסקי חושפת את עצמה

„חיי" עם גבר נשוי!"